SUSE Linux Enterprise Desktop

10 SP1

www.novell.com

15. května 2007

Uživatelská příručka KDE

Uživatelská příručka KDE

Veškerý obsah je chráněn autorskými právy © Novell, Inc.

Právní upozornění

Tato příručka je chráněna právy duševního vlastnictví společnosti Novell. Reprodukováním, kopírováním a distribucí této příručky výslovně souhlasíte s podmínkami této licenční smlouvy.

Tuto příručku smíte volně reprodukovat, kopírovat a distribuovat buď jako takovou, nebo jako část balíku v elektronickém nebo tištěném formátu, pokud jsou splněny následující podmínky:

Na všech reprodukovaných, kopírovaných a distribuovaných kopiích je jasně a srozumitelně zobrazena autorská doložka a jména autorů a spolupracovníků. Tato příručka, zejména v tištěném formátu, je reprodukována a distribuována pouze pro nekomerční použití. K libovolnému jinému použití jakékoliv příručky nebo její části musí být vydán výslovný souhlas společnosti Novell, Inc.

Seznam ochranných známek společnosti Novell je uveden na adrese `http://www.novell.com/company/legal/trademarks/tmlist.html`. * Linux je registrovaná ochranná známka Linuse Torvaldse. Všechny ostatní ochranné známky nezávislých výrobců jsou majetkem příslušných vlastníků. Symbol ochranné známky (®, ™ atd.) označuje ochrannou známku jiného výrobce.

Všechny informace uvedené v této knize byly sestaveny s maximálním pozorností k podrobnostem. Přesto nelze zaručit dokonalou přesnost. Společnost Novell, Inc., SUSE LINUX Products GmbH, autoři ani překladatelé nesmí být pokládáni za odpovědné za možné chyby nebo jejich důsledky.

Obsah

Tato příručka **ix**

Část I Prostředí KDE **1**

1 Úvodní informace o prostředí KDE **3**

1.1 Přihlášení a výběr prostředí 3
1.2 Odhlášení 8
1.3 Součásti plochy 8
1.4 Správa složek a souborů v programu Konqueror 19
1.5 Přístup k síťovým prostředkům 30
1.6 Hledání dat v počítači a v systému souborů 31
1.7 Přesouvání textu mezi aplikacemi 34
1.8 Procházení Internetu 34
1.9 E-maily a plánování 35
1.10 Otevírání a vytváření dokumentů pomocí sady OpenOffice.org 35
1.11 Správa hesel ve správci KWallet 36
1.12 Zobrazování, dekomprimace a vytváření archivů 39
1.13 Pořizování snímků obrazovky 40
1.14 Zobrazení souborů PDF v aplikaci KPDF 41
1.15 Ovládání zvuku v aplikaci KMix 41
1.16 Správa balíčků pomocí nástrojů ZEN 42
1.17 Další informace 48

2 Úprava nastavení **49**

2.1 Ovládací centrum KDE 49
2.2 Konfigurace objektů plochy 53
2.3 Konfigurace efektů 3D plochy 56
2.4 Konfigurace panelu 59

2.5 Konfigurace aspektů systému a bezpečnosti 64

Část II Kancelář a spolupráce 65

3 Kancelářský balík OpenOffice.org 67

3.1 Porozumění OpenOffice.org 68
3.2 Zpracování textu pomocí aplikace Writer 81
3.3 Použití tabulek v aplikaci Calc 91
3.4 Použití prezentací v aplikaci Impress 93
3.5 Použití databází v aplikaci Base 96
3.6 Vytvoření obrázků v aplikaci Draw 100
3.7 Vytvoření matematických vzorců v aplikaci Math 101
3.8 Hledání nápovědy a informací o sadě OpenOffice.org 101

4 Kontact: E-maily a kalendář 103

4.1 Přehled aplikace Kontact 103
4.2 Pošta 106
4.3 Kontakty 111
4.4 Kalendář 114
4.5 Synchronizace dat s kapesním počítačem 115
4.6 Aplikace Kontact pro uživatele aplikace GroupWise 116
4.7 Další informace 117

5 Klient aplikace GroupWise pro Linux: E-maily a kalendář 119

5.1 Seznámení s hlavním oknem aplikace GroupWise 119
5.2 Používání různých režimů aplikace GroupWise 126
5.3 Seznámení s poštovní schránkou 127
5.4 Používání panelu nástrojů 131
5.5 Používání klávesových zkratek 131
5.6 Další informace 135

6 Synchronizace kapesního počítače pomocí aplikace KPilot 137

6.1 Kanály používané aplikací KPilot 138
6.2 Konfigurace připojení kapesního počítače 139
6.3 Konfigurace kanálu aplikace KAddressBook 140
6.4 Správa úkolů a událostí 141
6.5 Práce s aplikací KPilot 142

7 Rychlé zasílání zpráv pomocí aplikace Kopete 145

7.1 Konfigurace aplikace Kopete . . . 145
7.2 Přidání kontaktu . . . 146
7.3 Přidávání skupin . . . 146
7.4 Použití aplikace Kopete . . . 147

8 Používání přenosu hlasu přes Internet (VoIP) 149

8.1 Konfigurace aplikace Linphone . . . 149
8.2 Test aplikace Linphone . . . 154
8.3 Zahájení hovoru . . . 155
8.4 Přijetí hovoru . . . 156
8.5 Práce s adresářem . . . 157
8.6 Řešení problémů . . . 157
8.7 Slovníček pojmů . . . 158
8.8 Další informace . . . 160

9 Přístup k síťovým prostředkům 161

9.1 Obecné poznámky ke sdílení souborů a procházení sítě . . . 162
9.2 Přístup k síťovým sdílením . . . 163
9.3 Sdílení složek ve smíšených prostředích . . . 164
9.4 Správa souborů systému Windows . . . 167
9.5 Konfigurace a přístup k tiskárně v síti systému Windows . . . 170
9.6 Konfigurace zástupců síťových složek . . . 172
9.7 Konfigurace a použití malého webového serveru . . . 174

10 Šifrování pomocí nástroje KGpg 179

10.1 Vytvoření nového páru klíčů . . . 179
10.2 Export veřejného klíče . . . 181
10.3 Import klíčů . . . 182
10.4 Dialogové okno Server klíčů . . . 183
10.5 Šifrování textu a souboru . . . 185
10.6 Další informace . . . 186

11 Hledání pomocí programu Kerry 187

11.1 Vyhledávání pomocí programu Kerry . . . 187
11.2 Konfigurace programu Kerry . . . 189

12 Správa tiskáren 191

12.1 Instalace tiskárny . . . 191

12.2 Změna nastavení tiskárny 193
12.3 Odstranění tiskárny 194
12.4 Spouštění tiskových úloh v prostředí KDE 194
12.5 Sledování tiskových úloh v prostředí KDE 196

Část III Internet **199**

13 Správa síťových připojení **201**

13.1 Používání apletu KNetworkManager 201
13.2 Program KInternet 206
13.3 Řešení problémů 208

14 Procházení webu v aplikaci Konqueror **211**

14.1 Procházení pomocí karet 212
14.2 Automatický posun 212
14.3 Profily 213
14.4 Ukládání webových stránek a grafiky 213
14.5 Hledání v aplikaci Konqueror 214
14.6 Záložky 216
14.7 Java a JavaScript 217
14.8 Povolení filtrů pro blokování reklamy 217
14.9 Další informace 218

15 Prohlížení webu pomocí prohlížeče Firefox **219**

15.1 Procházení webových stránek 219
15.2 Vyhledávání informací 221
15.3 Správa záložek 222
15.4 Používání Správce stahování 224
15.5 Přizpůsobení prohlížeče Firefox 225
15.6 Tisk z prohlížeče Firefox 228
15.7 Další informace 228

16 Přenos dat z Internetu **229**

16.1 Přidání přenosu do seznamu 229
16.2 Časová správa přenosů 230

17 Čtení kanálů zpráv v programu aKregator **231**

Část IV Multimédia **233**

18 Práce s grafikou v aplikaci GIMP **235**

18.1 Grafické formáty 235
18.2 Spuštění aplikace GIMP 236
18.3 Úvod 238
18.4 Ukládání obrázků 240
18.5 Úprava obrázků 241
18.6 Tisk obrázků 250
18.7 Další informace 251

19 Správa digitálních obrázků **253**

19.1 Konfigurace fotoaparátu 254
19.2 Stažení fotografií z fotoaparátu 255
19.3 Získání informací 256
19.4 Správa alb 256
19.5 Správa tagů 257
19.6 Vytváření užitečných filtrů vyhledávání 259
19.7 Export sbírek obrázků 260
19.8 Zobrazení a úprava obrázků 262
19.9 Užitečné nástroje 270
19.10 Řešení problémů 272
19.11 Další informace 273

20 Přehrávání hudby a filmů **275**

20.1 Směšovače 275
20.2 Přehrávání hudebních souborů 276
20.3 Manipulace se zvukovými disky CD 282
20.4 Přehrávání filmů 286

21 Vypalování disků CD a DVD **289**

21.1 Vytváření datových disků CD a DVD 289
21.2 Vytváření zvukových disků CD. 292
21.3 Kopírování disku CD nebo DVD 293
21.4 Zápis obrazů ISO 294
21.5 Vytváření disků CD a DVD v režimu multisession 295
21.6 Další informace 296

A Hledání požadovaných informací **297**

A.1 Přiložená dokumentace 297
A.2 Další zdroje a více informací 301

B Přechod ze systému Windows na systém Linux **303**

B.1 Spouštění aplikací pomocí hlavní nabídky 304
B.2 Správa souborů 305
B.3 Použití příkazového řádku 305
B.4 Přizpůsobení prostředí 306
B.5 Nastavení tiskáren 307
B.6 Přepínání aplikací 308
B.7 Přístup k síťovým prostředkům 309

C Seznámení se softwarem v systému Linux **311**

C.1 Kancelář 311
C.2 Síť 316
C.3 Multimédia 320
C.4 Grafika 325
C.5 Správa systému a souborů 329
C.6 Vývoj softwaru 333

Rejstřík **337**

Tato příručka

Tato příručka představuje prostředí KDE systému SUSE Linux Enterprise® a různé aplikace, se kterými během práce v prostředí KDE setkáte. Provede vás použitím těchto aplikací a pomůže vykonávat základní úlohy. Je určena především pro koncové uživatele, kteří chtějí v prostředí denně KDE efektivně pracovat.

Příručka je rozdělena na následující části:

Prostředí KDE
: Seznámení s prostředím KDE a návod, jak si poradit s běžnými každodenními úlohami pomocí hlavních aplikací prostředí KDE a některých menších nástrojů. Prostředí KDE nabízí mnoho možností ke změně a individuálnímu nastavení plochy podle vašeho přání a potřeb.

Kancelář a spolupráce
: Můžete použít software pro kancelář a spolupráci, který váš systém SUSE Linux Enterprise nabízí: například sadu OpenOffice.org, několik programů pro správu e-mailu a kalendáře a aplikace pro konverzaci online. Naleznete zde také zásadní informace o správě a výměně dat v systému: Jak sdílet soubory v síti, jak efektivně hledat a šifrovat data a jak pracovat s tiskárnami.

síť Internet
: Můžete se naučit, jak se pomocí programu NetworkManager nebo KInternet připojit k Internetu. Seznámíte se s internetovými aplikacemi obsaženými v systému SUSE Linux Enterprise, jako jsou například prohlížeče Konqueror nebo Firefox, správce stahování nebo prohlížeč kanálů zpráv.

Multimédia
: Zde naleznete témata jako například: aplikace pro tvorbu grafiky, digitální fotoaparáty, aplikace pro zpracování zvuku a nástroje pro vypalování disků CD a DVD.

1 Názory

Rádi bychom znali vaše komentáře a návrhy k této příručce a k další dokumentaci týkající se tohoto produktu. Použijte prosím funkci User Comments (Připomínky uživatele) ve spodní části každé stránky dokumentace online a napište své komentáře tam.

2 Doplňková dokumentace

Pro tento produkt jsou k dispozici jiné příručky. Chcete-li se podívat na jinou dokumentaci pro koncové uživatele pro systém SUSE Linux Enterprise, mohou vás zaujmout následující příručky:

Úvodní instalační příručka
: Zobrazí požadavky na systém a provede vás krok za krokem instalací systému SUSE Linux Enterprise.

Uživatelská příručka GNOME
: Tato příručka představuje prostředí GNOME systému SUSE Linux Enterprise a různé aplikace, na které při práci v prostředí GNOME narazíte. Provede vás použitím těchto aplikací a pomůže vám vykonávat základní úlohy. Je určen především pro koncové uživatele, kteří chtějí efektivně využívat aplikace v prostředí GNOME.

Přehled všech příruček pro systém SUSE Linux Enterprise s možností jejich stažení, naleznete zde: `http://www.novell.com/documentation/sled10/`. Informace online můžete také získat v centru nápovědy uživatelského prostředí.

3 Pravidla použitá v dokumentaci

V této příručce se používají následující typografická pravidla:

- `/etc/passwd`: Názvy souborů a adresářů
- *`zástupný_znak`*: Nahraďte *`zástupný_znak`* aktuální hodnotou.
- `PATH`: Proměnná prostředí PATH
- `ls`, `--help`: Příkazy, možnosti a parametry
- `user`: Uživatelé nebo skupiny
- Alt, Alt + F1: Klávesa nebo kombinace kláves ke stisknutí, zobrazená velkými písmeny jako na klávesnici.
- *Soubor*, *Soubor* > *Uložit jako*: Položky nabídky, tlačítka

- *Tančící tučňáci* (Kapitola *Tučňáci*, ↑Jiná příručka): Jedná se o odkaz na kapitolu v jiné příručce.

Část I. Prostředí KDE

1 Úvodní informace o prostředí KDE

Tato kapitola vám pomůže seznámit se s pracovním prostředím KDE systému SUSE Linux Enterprise®. Pokud systém ještě nemáte nainstalován, přečtěte si část `http://www.novell.com/documentation/sled10/` příručce *Úvodní instalační příručka*.

Zkratka KDE znamená *KDE Desktop Environment* a jedná se o grafické pracovní prostředí, které obsahuje mnoho užitečných aplikací určených pro každodenní práci. Prostředí KDE dále poskytuje mnoho možností úpravy pracovního prostředí podle vlastních požadavků. Další informace o konfiguraci pracovního prostředí naleznete v části 2 – „*Úprava nastavení*“ (strana 49).

Následující popis je založen na výchozí konfiguraci pracovního prostředí KDE, dodávané s tímto systémem. Pokud jste vy nebo správce sítě upravili výchozí nastavení, může se systém v některých ohledech lišit, například z hlediska vzhledu nebo klávesových zkratek.

1.1 Přihlášení a výběr prostředí

Pokud je v počítači nakonfigurován více než jeden uživatelský účet, musí se obvykle všichni uživatelé ověřit, pokud pro konkrétního uživatele není nastaveno *Automatické přihlášení*. Funkce automatického přihlášení při spuštění systému automaticky přihlásí uživatele k pracovnímu prostředí. Tuto funkci můžete povolit nebo zakázat během instalace nebo později pomocí programu YaST.

Pokud je počítač spuštěn v prostředí sítě a nepoužíváte jej sami, budete obvykle při spuštění systému vyzváni k zadání uživatelského jména a hesla. Pokud jste nenastavili systém a svůj uživatelský účet, požádejte o uživatelské jméno a heslo správce sítě.

Na pracovním prostředí nainstalovaném v systému závisí program pro správu procesu přihlašování. V prostředí KDE je to správce KDM. Pokud je v systému navíc nainstalováno prostředí GNOME, může to být správce GDM.

Jak bylo uvedeno na obrázku 1.1 – „Přihlašovací obrazovka KDM“ (strana 5), obsahuje výchozí přihlašovací obrazovka KDM vstupní pole k zadání uživatelského jména a hesla a následující položky:

Typ relace
: Určuje, které prostředí se spustí při přihlášení. Pokud jsou kromě prostředí KDE nainstalována i jiná prostředí, zobrazí se v seznamu. Změny provádějte pouze v případě, že chcete spustit jiný typ relace, než výchozí (obvykle KDE). V budoucnu se automaticky spouští relace stejného typu, pokud relaci ručně nezadáte.

Systém
: Provádí systémovou akci, například vypnutí počítače nebo spuštění jiných akcí přihlášení. *Vzdálené přihlášení* umožňuje přihlásit se ke vzdálenému počítači.

Ke spuštění běžného přihlášení stačí pouze zadat uživatelské jméno a heslo.

Obrázek 1.1 *Přihlašovací obrazovka KDM*

Pokud správce sítě vytvořil uživatelům zašifrované domovské adresáře (vhodná ochrana proti krádeži nebo neoprávněnému odebrání pevného disku), připojí se domovský adresář při přihlášení. Po přihlášení můžete k datům přistupovat přímo obvyklým způsobem bez nutnosti zadávat heslo.

Poznámka: Připojení k serveru Active Directory

Chcete-li přistupovat ke sdíleným prostředkům v síti, můžete také klientský počítač KDE ověřit k serveru Active Directory. Další podrobnosti naleznete v části 9 – „*Přístup k síťovým prostředkům*“ (strana 161). Pokud je počítač nakonfigurován k tomuto typu ověřování, obsahuje přihlašovací obrazovka další pole. V tom případě během přihlášení postupujte následujícím způsobem.

1. Vyberte doménu ze seznamu.
2. Zadejte uživatelské jméno systému Windows*.
3. Zadejte heslo systému Windows* a stiskněte klávesu Enter.

1.1.1 Ovládání relace

Po ověření uživatelského jména a hesla se spustí správce relace. Správce relace umožňuje pro každou relaci uložit určitá nastavení. Umožňuje také uložit stav nejnovější relace a vrátit se do tohoto stavu při příštím přihlášení.

Správce relace umožňuje uložit a obnovit následující nastavení:

- Nastavení vzhledu a chování, například písma, barvy a nastavení barev.
- Spuštěné aplikace, například správce souborů nebo OpenOffice.org.

Poznámka: Uložení a obnovení aplikací

Nemůžete ukládat ani obnovovat aplikace, které správce relace nespravuje. Pokud například spustíte editor vi z příkazového řádku v okně terminálu, nemůže správce relace obnovit tuto relaci editoru.

Další informace o konfiguraci předvoleb relace naleznete na adrese *Komponenty prostředí KDE* (strana 51).

1.1.2 Přepínání prostředí

Pokud jsou nainstalována prostředí KDE a GNOME, můžete přepnout prostředí podle těchto prostředí.

1. Pokud jste přihlášeni v prostředí KDE, vyberte z hlavní nabídky možnost *Odhlásit* > *Ukončit aktuální relace*. Na obrazovce přihlášení klepněte na možnost *Typ relace*.
2. Vybere prostředí GNOME.
3. Zadejte své uživatelské jméno.
4. Vložte své heslo. Spustí se prostředí GNOME.

   Další informace o použití pracovního prostředí GNOME naleznete v příručce *Uživatelská příručka GNOME* `http://www.novell.com/documentation/sled10/`.

5 Chcete-li přepnout zpět do prostředí KDE, klepněte na položku *Počítač* > *Odhlásit* na panelu pracovního prostředí GNOME a klepněte na tlačítko *OK*. Relace se uzavře a znovu se zobrazí přihlašovací obrazovka.

6 Než se znovu přihlásíte, klepněte na přihlašovací obrazovce na položku *Typ relace* a vyberte možnost *KDE*. Pokud nevyberete nový typ relace, bude příští relace stejného typu (GNOME) jako předchozí relace.

1.1.3 Zamknutí obrazovky

Chcete-li zamknout obrazovku, proveďte jeden z následujících postupů:

- Z hlavní nabídky vyberte příkaz *Zamknout relaci*.
- Použijte klávesovou zkratku definovanou v ovládacím centru KDE. Obvyklé nastavení je Ctrl + Alt + L.

Tip: Prohlížení klávesových zkratek KDE

Pokud si chcete prohlédnout další klávesové zkratky prostředí KDE, naleznete je v ovládacím centru KDE, viz 2.1 – „Ovládací centrum KDE“ (strana 49).

Pro rychlý přístup také můžete přidat na panel ikony *Uzamknout* a *Odhlásit se*. Chcete-li to provést, klepněte pravým tlačítkem na panel a pak na příkaz *Přidat aplet do panelu*. V následujícím okně vyberte *Tlačítka odhlášení/uzamčení*a klepněte na položku *Přidat do panelu*.

Pokud zamknete obrazovku, spustí se šetřič obrazovky. Chcete-li odemknout obrazovku, přesuňte myš, aby se zobrazilo dialogové okno zamknuté obrazovky. Zadejte své uživatelské jméno a heslo a stiskněte klávesu Enter.

Informace o konfiguraci šetřiče obrazovky naleznete v části Konfigurace spořiče obrazovky (strana 54).

1.2 Odhlášení

Po dokončení práce s počítačem se můžete odhlásit a nechat systém spuštěný nebo počítač restartovat či vypnout. Pokud systém podporuje správu napájení, můžete počítač také uspat a výrazně tím urychlit příští spuštění systému.

Chcete-li se odhlásit a ponechat systém spuštěný, proveďte jeden z následujících postupů:

- Z hlavní nabídky vyberte příkaz *Odhlásit se* > *Ukončit současnou relaci*.
- Použijte klávesovou zkratku definovanou v ovládacím centru KDE. Obvyklá klávesová zkratka odhlášení s potvrzením je Ctrl + Alt + Del. V následujícím dialogovém okně můžete ještě proces odhlášení zrušit. Pokud se chcete odhlásit bez potvrzení, stiskněte klávesovou zkratku Ctrl + Alt + Shift + Del.
- Klepněte na ikonu *Odhlášení* v panelu. Pokud panel neobsahuje ikonu odhlášení, můžete ji do panelu přidat podle postupu v části 1.1.3 – „Zamknutí obrazovky“ (strana 7).

1.3 Součásti plochy

Pro dřívější uživatele systémů Windows* a Macintosh* by grafické pracovní prostředí nemělo představovat žádný problém. Hlavní součástí plochy jsou ikony na ploše a panel v dolní části obrazovky.

Obrázek 1.2 *Příklad pracovního prostředí KDE*

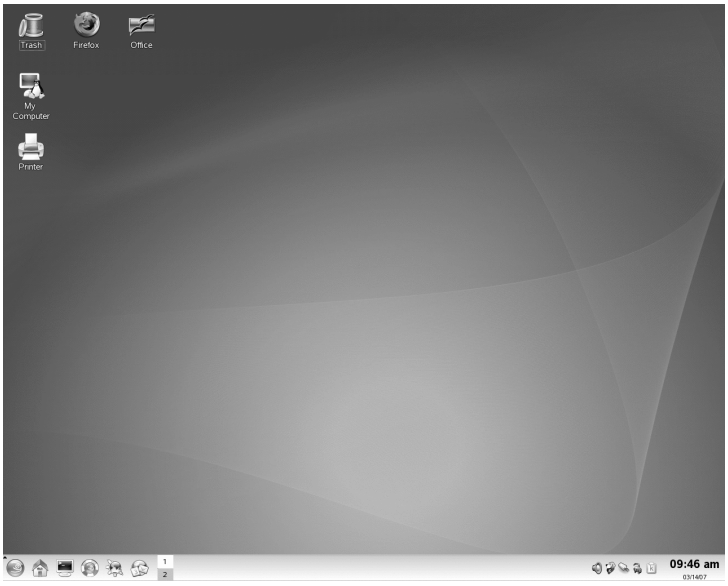

Ikony na ploše představují soubory, adresáře, funkce a vyměnitelná média, například jednotky CD nebo DVD.

Na ploše jsou ve výchozím nastavení následující ikony:

Koš
: Obsahuje soubory a složky, které byly odstraněny. Další informace o použití koše v části 1.3.4 – „Správa koše“ (strana 19).

Počítač
: Zobrazuje informace o hardwaru, stavu sítě, operačním systému, pevných discích, obvyklých složkách a vyměnitelných zařízeních. Další informace naleznete v části 1.3.3 – „Přístup k vyměnitelnému médiu“ (strana 16).

Procházení sítě
: Zobrazuje síťové služby, které jsou k dispozici. Některé služby mohou vyžadovat ověření. Další informace naleznete v části 9 – „*Přístup k síťovým prostředkům*“ (strana 161).

Tiskárna

Spustí program KJobViewer, který zobrazuje tiskové úlohy odeslané na tiskárnu. Další informace naleznete v části 12.4 – „Spouštění tiskových úloh v prostředí KDE“ (strana 194).

Firefox

Spustí webový prohlížeč Firefox. Další informace naleznete v části 15 – „*Prohlížení webu pomocí prohlížeče Firefox*“ (strana 219).

Kancelář

Otevře nový dokument sady OpenOffice.org. Úvod ke kancelářské sadě naleznete v části 3 – „*Kancelářský balík OpenOffice.org*“ (strana 67).

Panel (v prostředí KDE také nazývaný „Kicker“) je panel, obvykle umístěný v dolní části obrazovky. Panel je určen k tomu, aby poskytoval informace o spuštěných aplikacích nebo o systému a poskytuje snadný přístup k důležitým funkcím nebo aplikacím. Pokud podržíte ukazatel nad ikonou, zobrazí se krátký popis.

Obrázek 1.3 *Panel KDE (Kicker)*

Panel se obvykle skládá z následujících oblastí:

Ikona hlavní nabídky

Ve výchozím nastavení je v levé části panelu umístěna ikona, která otevírá hlavní nabídku (v prostředí KDE se také nazývá nabídka K), podobná tlačítku *Start* na ploše systému MS Windows. Hlavní nabídka má vhodně rozdělenou struktura pro přístup ke hlavním aplikacím. Nabídka také obsahuje položky hlavních funkcí, například odhlášení nebo vyhledávání aplikací. Další informace získáte v části 1.3.1 – „Přístup ke hlavní nabídce“ (strana 11).

Rychlé spouštění

Vedle ikony hlavní nabídky je rychlý spouštěč. Obsahuje ikony některých nejdůležitějších funkcí a aplikací a umožňuje jejich spuštění bez procházení hlavní nabídky. Obsahuje také ikonu centra nápovědy, která poskytuje nápovědu systému online.

Náhled plochy

Vedle rychlého spouštěče naleznete nástroj pro náhled plochy, který zobrazuje různé plochy. Tyto virtuální plochy umožňují přehlednější práci. Pokud máte současně spuštěno více programů, můžete některé programy spustit na jedné ploše a

jiné programy na další ploše. Mezi plochami můžete přepínat klepnutím na symbol plochy v panelu.

Panel úloh
: Panel úloh je umístěn vedle náhledu ploch. Ve výchozím nastavení se na panelu úloh zobrazují všechny spuštěné aplikace a otevřená okna, ke kterým lze pomocí panelu nástrojů přistupovat nezávisle na tom, která plocha je aktuálně aktivní. Klepnutím na název okna na panelu úloh přenesete aplikaci do popředí. Pokud již je aplikace v popředí, klepnutím se minimalizuje.

Systémová část panelu
: Pravý kraj panelu obvykle obsahuje hodiny systému, nastavení hlasitosti a několik dalších pomocných aplikací.

Návod ke konfiguraci vzhledu a chování plochy včetně hlavní nabídky, ikon na ploše a panelu naleznete v části 2.2 – „Konfigurace objektů plochy“ (strana 53) a 2.4 – „Konfigurace panelu“ (strana 59).

1.3.1 Přístup ke hlavní nabídce

Nabídku otevřete klepnutím na ikonu na levém kraji panelu. Nebo můžete stisknout klávesy Alt + F1. Hlavní nabídka je rozdělena na tyto části: *Nejpoužívanější aplikace*, *Všechny aplikace* (nabídka se všemi aplikacemi seřazená podle kategorií) a *Akce*. Aplikace, které spouštíte nejčastěji, se zobrazí v části *Nejpoužívanější aplikace*.

Nabídka je rozdělena podle funkcí, takže je snadné nalézt správnou aplikaci pro daný účel i v případě, že ještě neznáte názvy aplikací. Pokud již znáte název aplikace (nebo alespoň část názvu), ale neumíte ji spustit z hlavní nabídky, můžete použít funkci hledání v části *Všechny aplikace*.

Obrázek 1.4 *Funkce hledání v hlavní nabídce*

Do pole hledání stačí zadat pouze část názvu aplikace bez následného stisknutí klávesy Enter. Pokud je taková aplikace v systému nainstalována, zvýrazní se v hlavní nabídce struktura vedoucí k této aplikaci.

Následující část poskytuje informace o různých akcích, které lze spouštět z hlavní nabídky.

Naposledy použité dokumenty
: Uvádí seznam naposledy otevřených souborů a složek. Po vybrání dokumentu se spustí aplikace pro zobrazení nebo úpravu tohoto dokumentu. Historii dokumentů také můžete smazat.

Systém
: Poskytuje rychlý přístup k některým často používaným místům, například k `domovskému` adresáři nebo k zařízením médií.

Spustit příkaz
: Otevře dialogové okno, ze kterého můžete spustit aplikaci zadáním příkazu. Název příkazu je často (ale ne vždy) stejný jako název aplikace zapsaný malými písmeny. Po zadání prvních písmen příkazu lze použít automatické dokončování stisknutím klávesy →|. Pokud byl příkaz již dříve spuštěn a lze jej jednoznačně určit, je dokončen v plné délce.

Přepnout uživatele
: Chcete-li v počítači spustit druhou relaci grafického uživatelského prostředí, vyberte možnost *Spustit novou relaci*. Aktuální relace zůstane aktivní a současně se zobrazí přihlašovací obrazovka, která umožňuje přihlásit se jako jiný uživatel. K první relaci se můžete přihlásit stisknutím kláves Ctrl + Alt + F7. K nové relaci můžete

přistupovat stisknutím klávesy F8 místo klávesy F7. K dalším relacím lze přistupovat stisknutím kláves Ctrl + Alt + F9 až F12.

Uzamknout relaci
: Pokud opouštíte počítač, můžete uzamknutím obrazovky zabránit neoprávněnému přístupu ostatních uživatelů. Po uzamknutí se zobrazí šetřič obrazovky. Přístup k relaci lze znovu získat pouze zadáním hesla. Chcete-li obrazovku odemknout, zadejte běžné přihlašovací heslo.

Odhlásit
: Otevře dialogové okno s několika možnostmi: Můžete ukončit aktuální relaci, vypnout počítač, restartovat počítač nebo zrušit odhlášení. Možnost *Ukončit aktuální relaci* ponechá systém spuštěný a při příštím přihlášení obnoví spuštěné aplikace. Pokud systém podporuje správu napájení, můžete počítač také uspat a výrazně tím urychlit příští spuštění systému.

1.3.2 Vložení nebo připojení vyměnitelného média

Pokud do počítače vložíte nebo připojíte vyměnitelné médium (například disk CD-ROM, digitální fotoaparát nebo paměť USB Stick), jsou tato zařízení automaticky zjištěna. V systému KDE se zobrazí dialogové okno zjištěného typu média s nabídkou několika možných akcí, které s novým médiem můžete provést. Seznam možností závisí na typu vloženého média.

Obrázek 1.5 *Automatické zjištění paměti USB Stick v prostředí KDE*

Chcete-li prohlížet data ve správci souborů, vyberte možnost *Otevřít v novém okně* a klepněte na tlačítko *OK*. Zobrazí se správce souborů Konqueror, který zobrazí obsah vyměnitelného média.

Obrázek 1.6 *Zobrazení obsahu paměti USB Stick.*

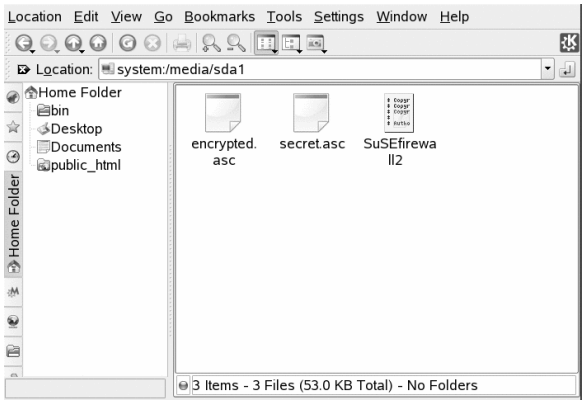

Chcete-li stejnou akci provádět při každém připojení tohoto typu vyměnitelného média, zaškrtněte před stisknutím tlačítka *OK* políčko *Vždy provést pro tento typ média*.

Pokud do počítače vložíte nebo připojíte vyměnitelné médium zašifrované pomocí systému LUKS (Linux Unified Key Setup), rozpozná prostředí KDE toto šifrování a vyzve k zadání hesla, viz 1.7 – „Automatické zjištění šifrované paměti USB Stick“ (strana 14). Zadejte přístupové heslo k šifrovanému médiu.

Obrázek 1.7 *Automatické zjištění šifrované paměti USB Stick*

Další informace o šifrování vyměnitelných médií naleznete v části 42.1.4 – „Encrypting the Content of Removable Media“ (42 – „*Encrypting Partitions and Files*“, ↑Deployment Guide).

Postup 1.1 *Konfigurace obsluhy vyměnitelných médií*

V dialogovém okně automatického zjišťování můžete nakonfigurovat, jakým způsobem pracuje prostředí KDE s některými typy vyměnitelných médií. Pokud například víte, že určitý typ média obvykle obsahuje fotografie, můžete nakonfigurovat, aby automaticky otevíral aplikaci pro prohlížení obrázků:

1. V dialogovém okně automatického zjištění klepněte na tlačítko *Konfigurovat*.

2. Zobrazí se dialogové okno konfigurace se seznamem všech dostupných akcí.

3. Klepnutím na rozbalovací seznam *Typy médií* vyberte, pro který typ média chcete nakonfigurovat příslušnou akci. Seznam dostupných akcí nyní zobrazuje pouze akce dostupné pro daný typ média.

4. Vyberte požadovanou akci a klepněte na tlačítko *Přepnout jako automatickou činnost*.

Obrázek 1.8 *Dialogové okno konfigurace vyměnitelných médií prostředí KDE*

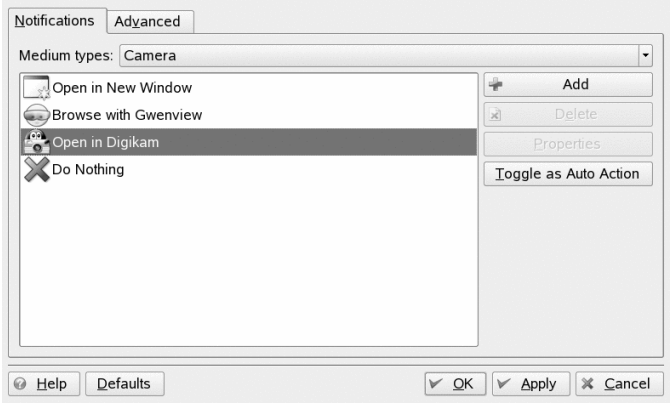

5. Klepněte na kartu *Pokročilé* a zkontrolujte, zda je zaškrtnuto políčko *Povolit automatické spuštění média po připojení*.

6 Klepnutím na tlačítko *OK* potvrďte změny a zavřete dialogové okno konfigurace. Nyní se při každém vložení média tohoto typu automaticky vykoná nakonfigurovaná akce bez zobrazení dialogového okna automatického zjištění.

Postup 1.2 *Obnovení výchozího nastavení obsluhy médií*

Chcete-li vymazat akci přiřazenou k tomuto typu média a obnovit výchozí možnosti, proveďte tento postup:

1 Výběrem možnosti *Osobní nastavení* spusťte z hlavní nabídky ovládací centrum KDE.

2 V levém navigačním panelu klepněte na položku *Periférie* > *Úložná zařízení*. Na pravé straně se zobrazí dialogové okno.

3 Klepněte na tlačítko *Výchozí* a *Použít*. Při příštím vložení média se znovu zobrazí dialogové okno automatického zjištění a umožní vybrat požadovanou akci s médiem.

1.3.3 Přístup k vyměnitelnému médiu

Prostředí KDE kdykoliv poskytuje několik možností přístupu k vyměnitelným médiím. Klepnutím na ikonu *Počítač* na ploše lze zobrazit okno, viz 1.9 – „Počítač“ (strana 17).

Obrázek 1.9 *Počítač*

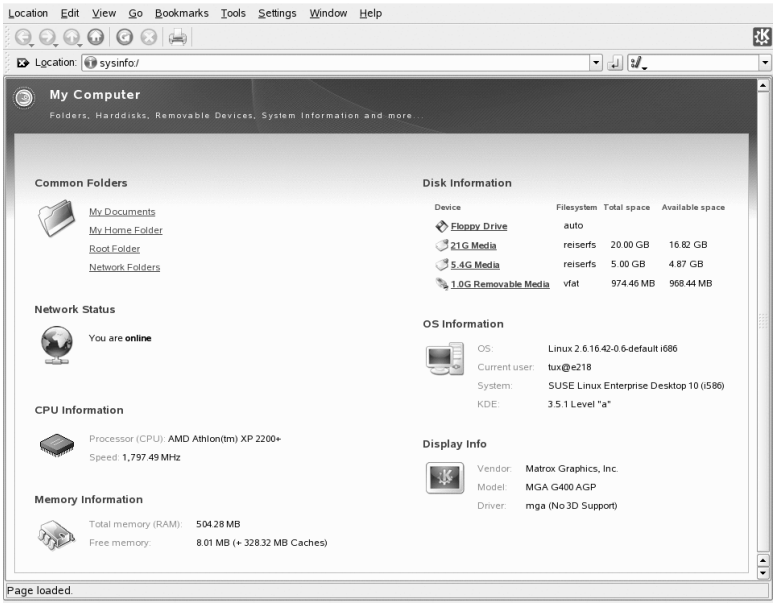

Pokud spustíte aplikaci Konqueror jako správce souborů (viz 1.4 – „Správa složek a souborů v programu Konqueror“ (strana 19)) a v úvodním okně klepnete na položku *Úložná zařízení* nebo zadáte výraz `media:/` do panelu umístění, zobrazí aplikace Konqueror úložná zařízení, jak je uvedeno na obrázku 1.10 – „Zobrazení médií v aplikaci Konqueror“ (strana 18).

Obrázek 1.10 *Zobrazení médií v aplikaci Konqueror*

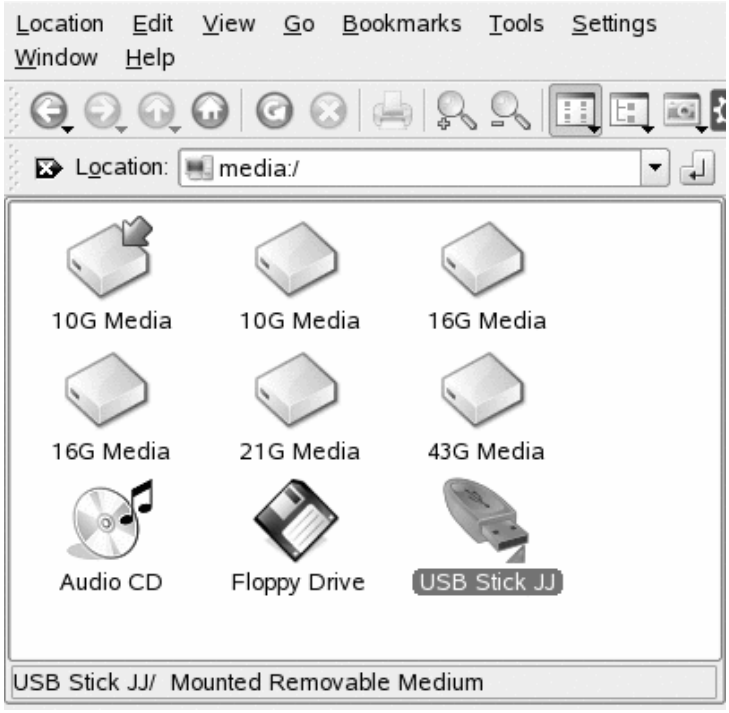

V aplikaci konqueror můžete paměti USB Stick také pojmenovat. Klepněte pravým tlačítkem na paměť USB Stick a vyberte možnost *Vlastnosti*. Na kartě *Obecné* zadejte název do vstupního pole a klepněte na tlačítko *OK*. Při příštím vkládání vyměnitelné paměti aplikace Konqueror zobrazí název této paměti.

Malá zelená šipka označuje, že bylo médium *připojeno* (zahrnuto do souborového systému, což je nezbytné pro přístup k datům na médiu). V systému SUSE Linux Enterprise obvykle není třeba zabývat se připojováním a odpojováním zařízení, protože se ve výchozím nastavení provádí automaticky.

Poznámka: Bezpečné odebírání médií

Chcete-li odebrat nebo odpojit médium z počítače, zkontrolujte, že k datům na médiu nepřistupuje žádná aplikace ani uživatel. V opačném případě může dojít ke ztrátě dat. Chcete-li bezpečně odebrat médium, postupujte následujícím způsobem:

1. Zobrazte pohled se seznamem vyměnitelných médií.

2. Klepněte pravým tlačítkem na médium a vyberte možnost *Bezpečně odebrat* nebo *Vysunout*. Příkaz *Bezpečně odebrat* odpojí médium od souborového systému, po kterém je možné odpojit médium od počítače. Příkaz *Vysunout* automaticky otevře jednotku CD nebo DVD počítače.

1.3.4 Správa koše

Koš je adresář se soubory, které jsou označeny k odstranění. Ikony ze správce souborů nebo z plochy můžete přetáhnout do koše podržením levého tlačítka myši. Přetažení do koše dokončete uvolněním tlačítka. Můžete také klepnout pravým tlačítkem na ikonu a v nabídce vybrat příkaz *Přesunout do koše*. Obsah koše zobrazíte klepnutím na jeho ikonu. V případě potřeby můžete položku z koše obnovit.

Soubory odebrané příkazem *Smazat* se nepřesunou do koše, ale budou úplně smazány. Chcete-li úplně odstranit soubory v koši, klepněte pravým tlačítkem na ikonu koše a pak klepněte na položku *Vyprázdnit koš*.

1.4 Správa složek a souborů v programu Konqueror

Konqueror je sjednocený webový prohlížeč, správce souborů, prohlížeč dokumentů a obrázků. Následující části popisují použití aplikace Konqueror jako správce souborů. Další informace o aplikaci Konqueror jako o webovém prohlížeči naleznete v části 14 – „*Procházení webu v aplikaci Konqueror*“ (strana 211).

Klepnutím na ikonu domu na panelu spusťte aplikaci Konqueror jako správce souborů. Aplikace Konqueror zobrazí obsah domovského adresáře.

Obrázek 1.11 *Správce souborů Konqueror*

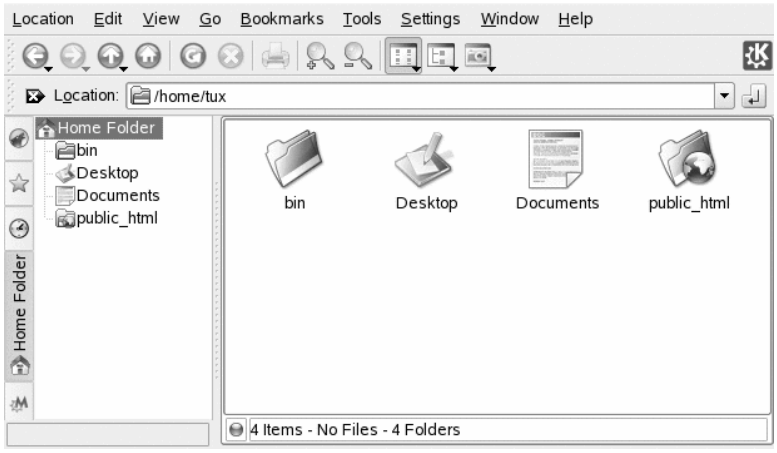

Okno správce souborů Konqueror se skládá z následujících částí:

Řádek nabídek
: Řádek nabídek obsahuje položky nabídky s akcemi, jako je kopírování, přesouvání nebo odstraňování souborů, změna pohledů, spuštění dalších nástrojů, definice nastavení a získání nápovědy.

Panel nástrojů
: Panel nástrojů poskytuje rychlý přístup k často používaným funkcím, ke kterým lze přistupovat také pomocí nabídek. Pokud podržíte ukazatel nad ikonou, zobrazí se krátký popis. V pravé části panelu nástrojů se nachází ikona aplikace Konqueror, která během načítání adresáře nebo webové stránky zobrazuje animaci.

Panel umístění
: Panel umístění zobrazuje cestu k adresáři nebo souboru v souborovém systému. Cestu k adresáři můžete zadat přímo nebo klepnutím na jeden z adresářů v poli zobrazení. Obsah řádku lze smazat klepnutím na černý symbol s velkým bílým X umístěný v levé části panelu umístění. Po zadání adresy stiskněte klávesu Enter nebo klepněte na příklad *Přejít* v pravé části vstupního řádku.

  Systém Linux na rozdíl od operačního systému Windows nepoužívá písmena jednotek. V systému Windows lze disketovou jednotku označovat `A:\`, data systému Windows jsou na jednotce `C:\` atd. V systému Linux jsou všechny soubory a adresáře umístěny ve stromové struktuře. Adresář na nejvyšší úrovni se označuje jako

kořen souborového systému nebo pouze /. Z něj lze přistupovat ke všem ostatním adresářům. V následujícím textu je uveden krátký přehled nejdůležitějších adresářů v souborovém systému Linux:

Adresář /dome obsahuje soukromá data všech uživatelů, kteří mají v tomto systému účet. Zde se nachází soubory, které může upravovat pouze jejich vlastník nebo správce systému: Zde je umístěn například adresář e-mailů.

Poznámka: Domovský adresář v prostředí sítě

Pokud pracujete v prostředí sítě, nemusí se domovské adresáře nazývat /dome, ale mohou být mapovány k libovolnému adresáři v systému.

Adresář /media obvykle obsahuje všechny typy jednotek v systému kromě pevných disků. Jednotka USB vlasy se po připojení zobrazí v adresáři /media, jako v případě digitálního fotoaparátu (pokud používá USB), jednotky DVD nebo CD.

V adresáři /NSR/skare/doc. naleznete různé druhy dokumentace systému Linux a nainstalovaných balíčků. Podadresář Manuel obsahuje digitální kopii této příručky a dalších příruček a poznámky k vydání nainstalované verze systému Linux. Adresář packages obsahuje dokumentaci zahrnutou v softwarových balíčcích.

Adresář /windows se zobrazuje pouze pokud máte v systému nainstalován systém MS Windows i systém Linux. Obsahuje data systému MS Windows.

Další informace o koncepci souborového systému Linux a podrobný seznam adresářů naleznete v části 15.1.2 – „Linux Directory Structure“ (15 – „*Working with the Shell*“, ↑Deployment Guide).

Navigační panel
: Navigační panel můžete skrýt nebo zobrazit stisknutím klávesy F9. Navigační panel zobrazuje informace ve stromovém pohledu. Klepnutím na jednu kartu se symbolem na levé straně panelu můžete určit, který obsah chcete zobrazit. Pokud podržíte kurzor myši nad ikonou, zobrazí se krátký popis. Souborový systém můžete například zobrazit jako strom začínající kořenovou složkou nebo domovskou složkou.

Pole zobrazení
: V poli zobrazení se zobrazuje obsah vybraného adresáře nebo souboru. V nabídce *Pohled* můžete vybrat různé režimy zobrazení obsahu, například *Pohled s ikonami*, *Stromový pohled* nebo *Detailní pohled*. Pokud klepnete na soubor, zobrazí aplikace

Konqueror náhled obsahu souboru nebo soubor načte pomocí aplikace k dalšímu zpracování. Pokud umístíte kurzor myši nad soubor, zobrazí aplikace Konqueror popisek s podrobnými informacemi o souboru, například vlastníka, oprávnění nebo datum poslední úpravy.

Vy výchozím nastavení aplikace Konqueror nezobrazuje žádné skryté soubory, které jsou často systémové a obvykle k nim nepotřebujete přistupovat ani je zobrazovat. V systému Linux jsou skryté soubory označeny tečkou na začátku. Zobrazení skrytých souborů můžete přepínat vybráním položky *Pohled > Zobrazit skryté soubory*.

1.4.1 Kopírování, přesouvání a odstraňování souborů

K provádění akcí se soubory, například kopírování, přesouvání a odstraňování, musíte mít k příslušným složkám a souborům odpovídající oprávnění. Další informace o změně přístupových oprávnění naleznete v části 1.4.3 – „Změna přístupových oprávnění“ (strana 23).

Tip: Výběr objektů v aplikaci Konqueror

Klepnutím na soubor nebo složku v aplikaci Konqueror se přímo spustí akce: Zobrazí se náhled souboru nebo se otevře složka. Pro dřívější uživatele systému MS Windows může být toto chování velmi nezvyklé. Pokud pouze chcete vybrat jeden nebo několik souborů a neprovádět další akci, stiskněte klávesu Ctrl a klepněte na objekt. Nebo můžete v ovládacím centru KDE upravit nastavení myši (viz *Periferní zařízení* (strana 52)).

Postup kopírování nebo přesouvání souboru či složky:

1. Klepněte pravým tlačítkem na objekt a vyberte z kontextové nabídky možnost *Kopírovat* nebo *Vyjmout*. Objekt bude uchován ve schránce.

2. Přejděte k cílové složce, do které chcete objekt vložit. Klepněte pravým tlačítkem na cílovou složku a vyberte možnost *Vložit*. Objekt se zkopíruje nebo přesune do tohoto místa.

Nejrychlejším způsobem provádění akcí kopírování a přesouvání objektů v aplikaci Konqueror je metoda přetažení (drag-and-drop). Objekty můžete například snadno přesouvat z jednoho okna do druhého pouze jejich přetažením. Jakmile objekty pustíte, zobrazí se dotaz, zda chcete objekty přesunout nebo zkopírovat.

Postup odstranění souboru či složky:

- Vyberte objekt a stiskněte klávesu Del nebo klepněte pravým tlačítkem na soubor a potom vyberte položku *Přesunout do koše* z kontextové nabídky. Objekt se přesune do koše. Soubor nebo složku můžete v případě potřeby obnovit nebo úplně odstranit. Viz také 1.3.4 – „Správa koše“ (strana 19).

- Chcete-li objekt nevratně smazat, klepněte na položku *Úpravy* > *Smazat* nebo stiskněte klávesy Shift + Del. Chcete-li přidat do kontextové nabídky příkaz *Smazat*, nakonfigurujte toto chování v aplikaci Konqueror klepnutím na možnost *Nastavení* > *Nastavit: Konqueror* > *Chování* a aktivací příslušného zaškrtávacího políčka.

1.4.2 Vytvoření nové složky

Postup vytvoření nové složky v aplikaci Konqueror:

1. Klepněte pravým tlačítkem na složku, do které chcete přidat podsložku.
2. Vyberte položku *Vytvořit složku*.
3. V dialogovém okně *Nová složka* zadejte název nové složky a klepněte na tlačítko *OK*.

1.4.3 Změna přístupových oprávnění

Protože je systém Linux víceuživatelský systém, patří každý soubor v souborovém systému Linux určitému uživateli a skupině. Všichni uživatelé, včetně superuživatele, mají vlastní domovský adresář, do kterého se ukládají soukromá data, jako jsou dokumenty, záložky nebo e-maily. Přístup k zápisu do těchto domovských adresářů je přísně omezen pouze na vlastníka. Jako vlastník souboru nebo adresáře můžete změnit přístupová oprávnění k souborům. Soubory s citlivými daty můžete například chránit před ostatními uživateli proti přístupu ke čtení. Jiné uživatele můžete oprávnit k zápisu, čtení či spouštění několika určitých souborů.

Obvykle jsou pro každý souborový objekt v systému Linux definovány tři sady oprávnění. Tyto sady obsahují oprávnění ke čtení (`r`), k zápisu (`w`), a ke spouštění (`x`) pro jednotlivé tři typy uživatelů – vlastníka, skupinu a ostatní uživatele. Další informace o koncepci uživatelů v systému Linux naleznete v části 15.2 – „Users and Access Permissions“ (15 – „*Working with the Shell*“, ↑Deployment Guide). Místo použití „běžného“ způsobu nastavení přístupových oprávnění v Stellu můžete použít také grafické uživatelské rozhraní, které poskytuje aplikace Konqueror.

Chcete-li nastavit oprávnění souboru, vyberte v aplikaci Konqueror jednu z následujících možností.

Zakázáno
: Uživatelé mohou vidět v systému souborů název souboru, ale nemohou soubor otevřít ani číst.

Může číst
: Uživatelé mohou soubor otevřít a číst, ale nemohou jej změnit.

Může číst a zapisovat
: Uživatelé mohou soubor otevřít, číst i změnit.

Chcete-li nastavit oprávnění složky, jsou v aplikaci Konqueror k dispozici z následující možnosti.

Zakázáno
: Uživatelé mohou vidět v systému souborů název složky, ale nemohou složku otevřít.

Může prohlížet obsah
: Uživatelé mohou zobrazovat obsah složky.

Může prohlížet a měnit obsah
: Uživatelé mohou zobrazovat obsah složky a vytvářet nové soubory nebo podložky.

Změna přístupových oprávnění:

1. Spusťte aplikaci Konqueror a vyberte soubor nebo složku, u které chcete změnit přístupové oprávnění.

2. Klepněte pravým tlačítkem na soubor a vyberte možnost *Vlastnosti*. Zobrazí se nové dialogové okno.

3. Klepněte na kartu *Oprávnění*. V dolní části je zobrazeno vlastnictví souboru nebo složky. Horní část zobrazuje aktuální přístupová oprávnění.

4. V rozbalovacích seznamech *Vlastník*, *Skupina* a *Ostatní* vyberte oprávnění, která chcete nastavit pro soubor či složku.

5. Klepnutím na tlačítko *OK* použijte změny.

Nezávisle na běžné koncepci oprávnění objektů souborového systému můžete v aplikaci Konqueror použít také seznamy přístupu (ACL). Seznamy přístupu (ACL) umožňují definovat oprávnění pružněji, než umožňuje běžná koncepce oprávnění. Umožňují přiřadit oprávnění libovolným uživatelům nebo skupinám, i když se neshodují s původním vlastníkem a vlastnící skupinou. Podrobnější informace o seznamech ACL naleznete v části 13 – „*Access Control Lists in Linux*“ (↑Deployment Guide).

Chcete-li určitým uživatelům nebo skupinám udělit přístupové oprávnění k souboru nebo ke složce, postupujte tímto způsobem:

1. Spusťte aplikaci Konqueror a vyberte soubor nebo složku, u které chcete změnit přístupové oprávnění.

2. V dialogovém okně *Vlastnosti* klepněte na kartu *Oprávnění*.

3. Klepněte na možnost *Pokročilá oprávnění*. Následující dialogové okno zobrazuje aktuální oprávnění objektu.

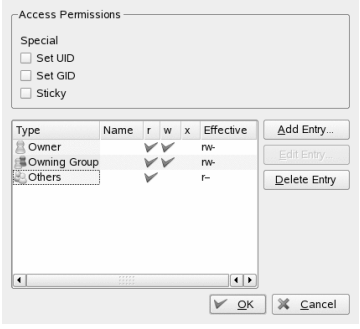

4. Klepněte na možnost *Přidat položku*.

5 Chcete-li udělit oprávnění k přístupu k souboru nebo ke složce určitému uživateli, vyberte možnost *Pojmenovaný uživatel* a vyberte uživatele ze seznamu.

Chcete-li udělit oprávnění k přístupu k souboru nebo ke složce určité skupině, vyberte možnost *Pojmenovaná skupina* a vyberte skupinu ze seznamu.

6 Přidaný uživatel nebo skupina se zobrazí v dialogovém okně *Pokročilá oprávnění* v seznamu aktuálních oprávnění. Zelená znaménka zaškrtnutí ve sloupcích *r*, *w* a *x* označují, zda má uživatel přístup ke čtení, zápisu a spouštění souboru nebo skupiny.

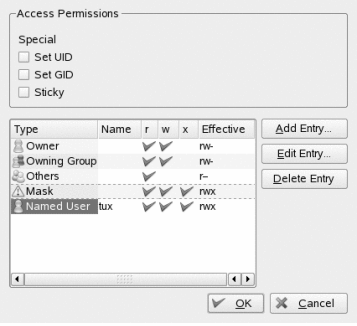

7 Přístupová práva pro uživatele můžete upravit klepnutím na odpovídající zaškrtávací políčko tohoto uživatele ve sloupci *r*, *w* nebo *x*.

8 Až všechna přístupová oprávnění požadovaným způsobem nastavíte, klepněte na tlačítko *OK*.

9 Klepnutím na tlačítko *OK* potvrďte změny a zavřete dialogové okno *Vlastnosti*.

1.4.4 Nastavení asociací souborů

V aplikaci Konqueror můžete rozhodnout, která aplikace se má použít k otevření souboru.

Obrázek 1.12 *Konfigurace asociací souborů v aplikaci Konqueror*

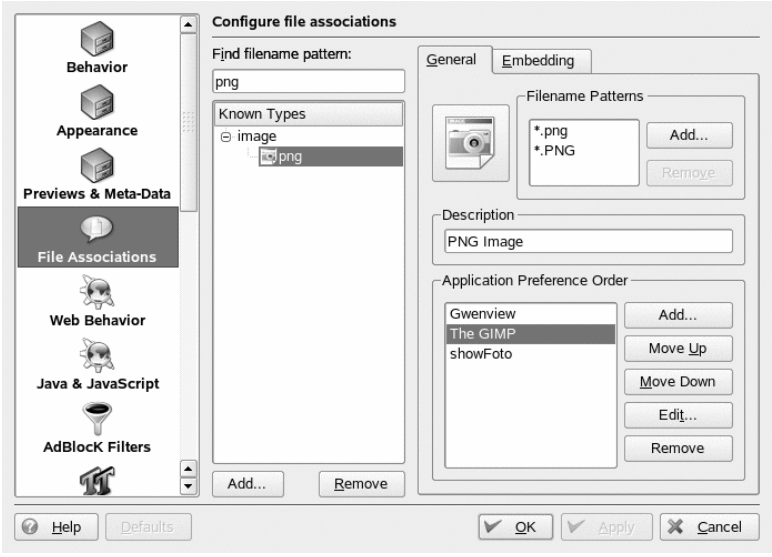

1. V aplikaci Konqueror klepněte na možnost *Nastavení* > *Nastavit: Konqueror* > *Asociace souborů*.

2. Chcete-li vyhledat příponu, zadejte ji do pole *Najít vzor souboru*. V seznamu se zobrazí pouze typy souborů, které odpovídají zadanému vzoru souborů. Pokud například upravíte aplikaci pro soubory *.png, zadejte `png` do pole *Najít vzor souboru*.

3. V seznamu *Známé typy* klepnutím na typ souboru otevřete dialogové okno nastavení tohoto typu souboru. Můžete změnit ikonu, vzory názvu souborů, popis a pořadí aplikací.

   Pokud není požadovaný nástroj uveden, klepněte na tlačítko *Přidat* v seznamu *Přednostní pořadí aplikací* a zadejte příkaz.

   Chcete-li změnit pořadí položek v seznamu, klepněte na program, který chcete přesunout, a změňte jeho prioritu pomocí tlačítek *Posunout výše* nebo *Posunout níže*. Při klepnutí na soubor tohoto typu se použije aplikace uvedená v prvním řádku.

4 Pokud potřebujete typ souboru, který není uveden v seznamu *Známé typy*, klepněte na tlačítko *Přidat* a otevřete dialogové okno, ve kterém můžete vybrat skupinu a zadat název typu. Skupina určuje hlavní typ, například zvuk, obraz, text nebo video. Typ souboru lze obvykle přiřadit do jedné z těchto skupin.

4a Klepněte na tlačítko *OK* a zadejte přípony názvu souborů.

4b Do textového pole zadejte popis a vyberte, kterou aplikaci chcete použít.

5 Klepněte na tlačítko *OK*.

1.4.5 Ukládání profilů zobrazení

Dočasně lze změnit zobrazení konkrétních složek výběrem jiného *režimu zobrazení* v nabídce *Zobrazit*. Pokud chcete použít tyto změny pro všechny složky, lze vlastní nastavení uložit do profilu zobrazení. Chcete-li toto nastavení změnit, změňte zobrazení podle vlastní potřeby a klepněte na nabídku *Nastavení* > *Konfigurovat profily zobrazení*. Zadejte název profilu, který chcete uložit, a klepněte na tlačítko *Uložit*. Zobrazení se změní pro všechny složky a uloží do nového profilu. Tento profil lze kdykoli načíst pomocí nabídky *Nastavení* > *Nahrát profil zobrazení*. Aplikace Konqueror ve výchozím nastavení obsahuje několik profilů zobrazení určených pro různé úlohy. Některý z těchto profilů lze také použít jako vzor a upravit jej podle vlastní potřeby.

1.4.6 Přístup k digitálním fotoaparátům v aplikaci Konqueror

Pomocí aplikace Konqueror lze také přistupovat k digitálnímu fotoaparátu. Připojte fotoaparát k portu USB. Na ploše by se měla zobrazit ikona fotoaparátu. Klepnutím na tuto ikonu otevřete fotoaparát v aplikaci Konqueror. Fotoaparát lze také zpřístupnit zadáním adresy URL `camera:/` do aplikace Konqueror. Procházejte adresářovou strukturou fotoaparátu, dokud se nezobrazí soubory. Soubory lze podle potřeby kopírovat pomocí obvyklých funkcí pro správu souborů aplikace Konqueror.

1.4.7 Zobrazení obrázků v aplikaci Konqueror

Aplikaci Konqueror lze také snadno použít jako prohlížeč obrázků. Rychlý a pohodlný přehled všech obrázků v adresáři zobrazíte po vybrání adresáře klepnutím na ikonu *Zobrazení obrázků* na panelu nástrojů. Aplikace Konqueror vytvoří náhledy a zobrazí je v levém podokně. Klepnutím na náhled zobrazíte obrázek v celé velikosti v pravém podokně. Na panelu nástrojů se zobrazí několik dalších ikon určených k procházení zpět a vpřed, změně velikosti nebo otočení obrázků nebo k automatickému promítání snímků. Zpět na „normální“ zobrazení přepnete klepnutím na ikonu *Ikonový pohled* nebo *Stromový pohled* na panelu nástrojů.

Kromě těchto funkcí je také možné vytvořit galerie obrázků, které zobrazí obrázky ve formátu fotoalba. Otevřete adresář s obrázky v aplikaci Konqueror a klepněte na nabídku *Nástroje > Vytvořit galerii obrázků*. Otevře se dialogové okno, ve kterém můžete nastavit barvy pozadí a textu, titulek stránky, umístění, do kterého má být galerie uložena, a další nastavení. Klepnutím na tlačítko *OK* zahájíte vytvoření galerie. Ve výchozím nastavení je vytvořen soubor s názvem `index.html`. Pokud na tento soubor klepnete v aplikaci Konqueror, zobrazí se obrázky ve zmenšeném, uspořádaném zobrazení. Klepnutím na náhled otevřete obrázek v plné velikosti.

Obrázek 1.13 *Vytvoření galerie obrázků v aplikaci Konqueror*

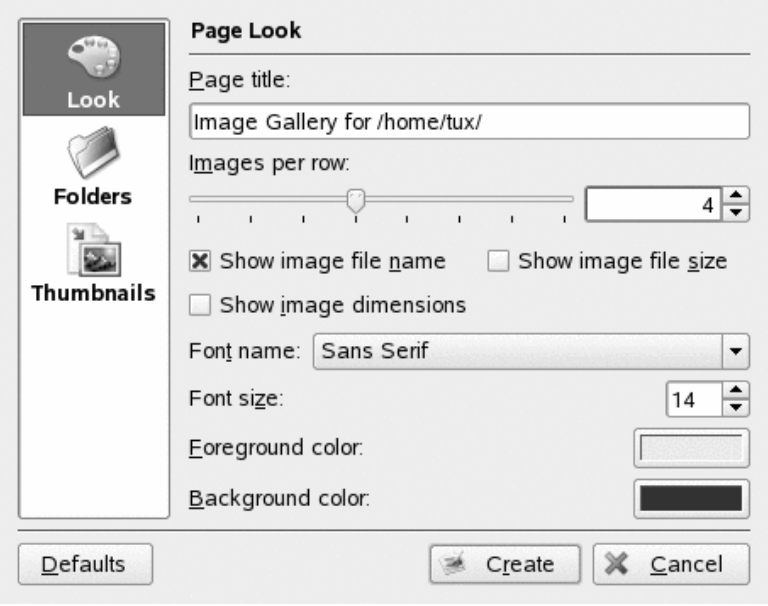

Obrázky lze také zobrazit pomocí aplikace Gwenview. Chcete-li spustit aplikaci Gwenview, stiskněte klávesu Alt + F2 a zadejte příkaz `gwenview`. Další informace o aplikaci Gwenview naleznete v nápovědě online této aplikace.

Pro stahování fotografií z digitálních fotoaparátů a jejich úpravy můžete použít aplikaci DigiKam podle popisu v 19 – „*Správa digitálních obrázků*“ (strana 253).

1.5 Přístup k síťovým prostředkům

V počítači můžete procházet soubory a adresáře nebo určité služby vzdálených hostitelů nebo zpřístupnit vlastní soubory a adresáře ostatním uživatelům v síti. SUSE Linux Enterprise nabízí různé možnosti přístupu a vytváření prostředků sdílených v síti. Za předpokladu, že to síťová struktura a konfigurace vašeho počítače umožňuje, můžete snadno procházet sdílené prostředky a služby pomocí správce souborů aplikace Konqueror.

Sdílené prostředky lze procházet klepnutím na ikonu *Procházení sítě* na ploše nebo spuštěním aplikace Konqueror a zadáním adresy `remote:/` v panelu umístění. V okně

se zobrazí typy síťových sdílení, ke kterým máte přístup. K síťovému sdílení přistoupíte klepnutím na typ síťového sdílení a potom na požadované sdílení. Pro přístup k danému prostředku možná bude požadováno ověření a budete vyzváni k zadání uživatelského jména a hesla.

Obrázek 1.14 *Pracovní skupiny v síti Windows*

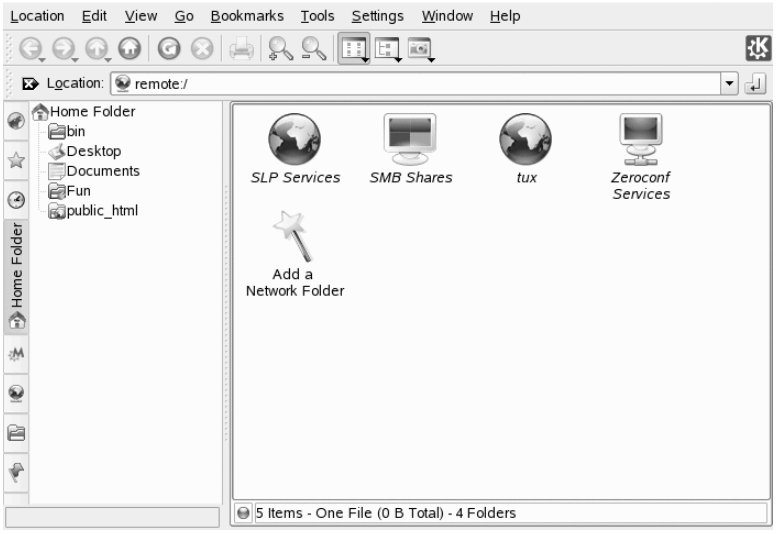

Další informace získáte v tématu 9 – „*Přístup k síťovým prostředkům*“ (strana 161).

1.6 Hledání dat v počítači a v systému souborů

Prostředí KDE poskytuje několik aplikací pro hledání dat v počítači a v systému souborů. Aplikace Kerry umožňuje v prostoru osobních informací (obvykle v domovské složce) velmi snadno prohledávat dokumenty, e-maily, webovou historii, konverzace rychlých správ nebo ITC, zdrojový kód, obrázky, hudební soubory, aplikace a další obsah. Další informace získáte v tématu 11 – „*Hledání pomocí programu Kerry*“ (strana 187).

Pomocí aplikace KFind můžete najít soubory v počítači nebo v systému souborů na základě různých kritérií hledání, například podle obsahu, data, vlastníka nebo velikosti

souboru. Spusťte ji z hlavní nabídky pomocí možností *Aplikace > Najít soubory/složky*. Můžete také stisknout klávesu Alt + F2 a zadat příkaz `kfind`.

Obrázek 1.15 *Hledání souborů v aplikaci KFind*

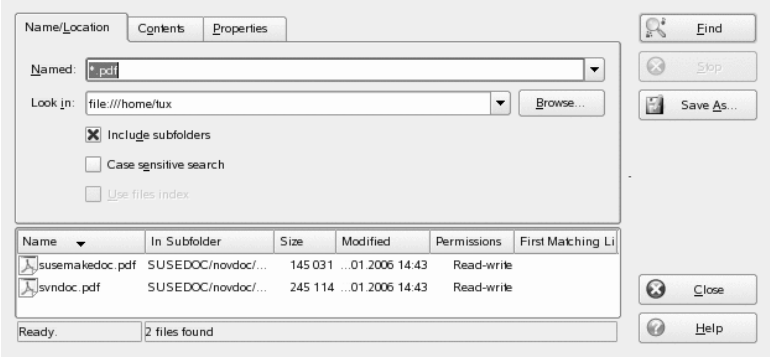

1.6.1 Hledání souborů

Pokud hledáte konkrétní názvy souborů, postupujte takto:

1. Spusťte aplikaci KFind pomocí hlavní nabídky nebo příkazového řádku.

2. Karta *Název/Umístění* umožňuje základní hledání.

3. Název hledaného souboru zadejte v poli *Název*. Je možné použít následující zástupné znaky:

   Hvězdička
   : Hvězdička (*) nahrazuje libovolný počet chybějících znaků (i nulový). Pokud například hledáte soubor `marc*`, naleznete soubory *marc*, *marc.png* a *marc_nesmí_tohle_číst.kwd*. Pokud hledáte soubor *mar*.kwd*, naleznete soubory *marketing.kwd* a *marc_nesmí_tohle_číst.kwd*.

   Otazník
   : Otazník (?) označuje právě jeden znak. Hledaný výraz `mar?` může například najít výsledek *marc*, ale výraz `marc?` nenajde žádný výsledek, pokud mají soubory název *marc* a *marc.png*. V hledaném výrazu lze použít libovolný počet otazníků. Bude nalezen právě tento počet znaků.

Tyto dva zástupné symboly lze v libovolném hledaném výrazu kombinovat.

4. Složku, kterou chcete prohledávat, můžete zadat v poli *Kde hledat* nebo klepnutím na tlačítko *Listovat* najděte požadovanou složku. Chcete-li prohledávat také podsložky zadané složky, zaškrtněte políčko *Včetně podsložek*.

5. Stiskněte klávesu Enter nebo klepněte na tlačítko *Najít*.

1.6.2 Provádění pokročilého hledání souborů

Chcete-li použít podrobnější hledání, můžete také zadat další možnosti, například text, který musí hledaný soubor obsahovat.

1. Program KFind můžete spustit z hlavní nabídky nebo z příkazového řádku.

2. Klepněte na kartu *Název/Umístění*.

3. Zadejte název hledaného souboru do pole *Název*.

4. Zadejte do pole *Listovat* složku, ve které se má hledat, nebo složku najděte klepnutím na tlačítko *Procházet*.

5. Klepněte na kartu *Obsah*.

6. Do pole *Typ souboru* zadejte typ hledaného souboru.

7. Do pole *Obsahuje text* zadejte slovo nebo frázi, kterou musí obsahovat hledaný soubor.

8. Pokud chcete zadat další možnosti, klepněte na tlačítko *Vlastnosti* a vyberte požadované možnosti. Pokud podržíte kurzor myši nad možnostmi nebo poli, zobrazí se krátký popis.

9. Klepnutím na tlačítko *Hledat* spusťte hledání.

Podrobné informace o dostupných možnostech hledání naleznete v nápovědě online aplikace KFind.

Pro pokročilé hledání můžete použít vyhledávané vzorky nebo regulární výrazy. Aplikace KRegExpEditor nabízí možnosti hledání založené na regulárních výrazech. Aplikaci KRegExpEditor můžete nainstalovat pomocí programu YaST jedná se o balíček `kdeutils3-extra`. Další informace o vyhledávaných vzorcích a použití zástupných znaků nebo regulárních výrazů získáte v tématu 15.1 – „Getting Started with the Bash Shell“ (15 – „*Working with the Shell*“, ↑Deployment Guide).

1.7 Přesouvání textu mezi aplikacemi

Bývalí uživatelé systému MS Windows používají automaticky ke kopírování a vkládání textu klávesové zkratky Ctrl + C a Ctrl + V, které často fungují i v systému Linux. V systému Linux je kopírování a vkládání textu ještě snadnější: text do schránky zkopírujete tím, že jej vyberete myší. Potom přesuňte kurzor myši na pozici, do které má být text vložen. Klepnutím středním tlačítkem myši text vložíte (u dvoutlačítkové myši klepněte oběma tlačítky současně).

V některých aplikacích tato metoda nefunguje v případě, kdy je v cílové aplikaci již vybrán jiný text, protože text uložený ve schránce je přepsán tímto vybraným textem. V takových případech je v prostředí KDE velmi užitečná aplikace Klipper. Aplikace Klipper si „pamatuje“ položky naposledy vložené do schránky. Ve výchozím nastavení je aplikace Klipper spuštěna během spuštění prostředí KDE a je zobrazena v panelu jako ikona schránky. Obsah schránky zobrazíte klepnutím na ikonu aplikace Klipper. Nejnovější položka je uvedena na začátku a je označena černým zaškrtnutím jako aktivní. Pokud byl do aplikace Klipper zkopírován rozsáhlý text, je zobrazen pouze jeho první řádek.

Chcete-li z aplikace Klipper zkopírovat do cílové aplikace starší text, vyberte jej klepnutím, přesuňte kurzor myši do cílové aplikace a stiskněte střední tlačítko. Další informace o aplikaci Klipper naleznete v nápovědě online této aplikace.

1.8 Procházení Internetu

V prostředí KDE je výchozím webovým prohlížečem aplikace Konqueror. Aplikaci Konqueror spustíte klepnutím na ikonu Konqueror na panelu nebo stisknutím klávesy Alt + F2 a zadáním příkazu `konqueror`. Další informace o aplikaci Konqueror ve funkci webového prohlížeče získáte v tématu 14 – „*Procházení webu v aplikaci Konqueror*“ (strana 211).

Kromě aplikace Konqueror je možné použít prohlížeč projektu Mozilla, aplikaci Firefox. Aplikaci Firefox spustíte z hlavní nabídky nebo stisknutím kombinace kláves Alt + F2 a zadáním příkazu `firefox`. Do panelu umístění v horní části můžete zadat libovolnou adresu nebo můžete klepnutím na odkazy na stránce přejít na jiné stránky, jako v jiném webovém prohlížeči. Více informací o aplikaci Firefox získáte v tématu 15 – „*Prohlížení webu pomocí prohlížeče Firefox*“ (strana 219).

1.9 E-maily a plánování

Aplikace KMail je emailový klient, který podporuje emailové protokoly, např. POP3 nebo IMAP. Nabízí také podporu více emailových účtů, výkonné filtry, ochranu soukromí PGP/GnuPG nebo přílohy online. Aplikaci KMail spustíte z hlavní nabídky nebo stisknutím kombinace kláves Alt + F2 a zadáním příkazu `kmail`.

Aplikace Kontact je nástroj pro správu osobních informací (PIM), který kombinuje známé aplikace (např. KMail, KOrganizer a KAddressBook) do jednoho prostředí. Díky tomu získáte snadný přístup k e-mailu, kalendáři, adresáři a dalším funkcím správy osobních informací. Aplikaci Kontact spustíte kombinací kláves Alt + F2 a zadáním příkazu `kontact`. Podrobné informace o použití aplikace Kontact získáte v tématu 4 – „*Kontact: E-maily a kalendář*“ (strana 103).

1.10 Otevírání a vytváření dokumentů pomocí sady OpenOffice.org

Kancelářská sada OpenOffice.org poskytuje kompletní sadu kancelářských nástrojů. Obsahuje textový editor, editor tabulek, správce prezentací, vektorový kreslicí program a správce databází. Protože sada OpenOffice.org je dostupná pro mnoho operačních systémů, je možné používat stejná data z různých počítačových platforem. Můžete také otevřít a upravit soubory ve formátech aplikace Microsoft Office a potom je opět uložit zpět, pokud je to nutné.

Sadu OpenOffice.org spustíte kombinací kláves Alt + F2 a zadáním příkazu `OOo` nebo klepnutím na ikonu Kancelář na ploše.

Úvod do sady OpenOffice.org naleznete v tématu 3 – „*Kancelářský balík OpenOffice.org*“ (strana 67) nebo můžete zobrazit nápovědu libovolného programu sady OpenOffice.org.

1.11 Správa hesel ve správci KWallet

Zapamatovat si všechna hesla k chráněným zdrojům, ke kterým jsou nutné přihlašovací údaje, může být náročné. Aplikace KWallet si je pamatuje za vás. Shromažďuje všechna hesla a ukládá je do šifrovaného souboru. Pomocí jednoho hlavního hesla otevřete úschovnu, ve které můžete zobrazit, hledat, odstranit nebo vytvořit položky. Normálně není třeba zadat žádnou položku ručně. Prostředí KDE rozpozná, pokud nějaký zdroj vyžaduje autentizaci, a automaticky spustí aplikaci KWallet.

Důležité: Ochrana hesla aplikace KWallet

Pokud zapomenete heslo aplikace KWallet, nelze je obnovit. Všichni, kdo znají vaše heslo, mohou získat informace uložené v úschovně.

1.11.1 Spuštění aplikace KWallet

Při prvním spuštění aplikace KWallet (pokud například přistupujete k webovému serveru, ke kterému je třeba se přihlásit pomocí hesla) se zobrazí dialogové okno s uvítací obrazovkou. Vyberte si *Základní nastavení* (doporučeno) nebo *Pokročilé nastavení*. Pokud vyberete *Základní nastavení*, na následující obrazovce je možné nastavit, zda mají být ukládány osobní informace. Některé aplikace prostředí KDE, například Konqueror nebo KMail, mohou použít systém úschovny k ukládání dat webových formulářů a cookies. Výběrem možnosti *Ano, chci použít úschovnu prostředí KDE k ukládání mých osobních informací* aktivujete aplikaci KWallet a dialogové okno zavřete pomocí tlačítka *Dokončit*.

Pokud vyberete *Pokročilé nastavení*, máte k dispozici další obrazovku s nastavením úrovně bezpečnosti. Výchozí nastavení jsou obecně přijatelné pro většinu uživatelů, někteří je však chtějí změnit. *Automatické uzavřené nečinné úschovny* uzavře úschovny, pokud nejsou aktivní. Pokud chcete oddělit síťová a místní hesla, aktivujte možnost *Ukládat síťová a místní hesla do samostatných souborů úschovny*. Dialogové okno zavřete pomocí tlačítka *Dokončit*.

Tato nastavení je možné kdykoli změnit. Stačí klepnout pravým tlačítkem na ikonu aplikace KWallet v panelu a vybrat možnost *Konfigurovat úschovnu*. Otevře se dialogové okno s nabídkou několika možností. Ve výchozím nastavení jsou všechna hesla uložena v jedné úschovně *kdewallet*, je ale možné přidat nové úschovny. Jakmile je aplikace KWallet nakonfigurována, zobrazí se v panelu.

1.11.2 Správce KWallet

Chcete-li do úschovny uložit data nebo zobrazit její obsah, klepněte na ikonu aplikace KWallet v panelu. Otevře se dialogové okno se seznamem úschoven dostupných v systému. Klepnutím na úschovnu ji otevřete. Zobrazí se okno s výzvou pro zadání hesla.

Po úspěšném přihlášení se otevře okno Správce KWallet. Je rozděleno na čtyři podokna: levé horní podokno zobrazuje souhrn, pravé horní podokno zobrazuje podsložky, levé dolní podokno zobrazuje seznam položek ve složce a pravé dolní podokno zobrazuje obsah vybrané položky.

Ve Správci KWallet je možné kdykoli změnit hlavní heslo pomocí nabídky *Soubor* > *Změnit heslo*.

Obrázek 1.16 *Okno Správce KWallet*

Je možné přidávat a odstraňovat složky. Vybrání složky aktualizuje seznam položek ve složce a souhrn. Vybrání položky ve složce aktualizuje podokno s obsahem položky a umožní danou položku upravit. Položky je také možné vytvořit nebo odstranit pomocí kontextové nabídky obsahu podsložky.

Novou položku vložíte pomocí následujícího postupu:

Postup 1.3 *Vkládání nových položek do úschovny*

1. V pravém horním podokně vyberte podsložku, do které chcete přidat položku.

   V levém dolním podokně se zobrazí seznam položek patřících do dané podsložky. Novou položku lze přidat do podsložek *Mapy* a *Hesla*. Položka *Mapy* obsahuje názvy polí a jejich obsahy. Položka Hesla může obsahovat položky s více řádky.

2. Nové heslo přidáte klepnutím pravým tlačítkem na položku *Hesla* a výběrem možnosti *Nový* v kontextové nabídce.

3. Zadejte název nové položky a klepněte na tlačítko *OK*. Nová položka je zařazena do podsložky.

4. Klepnutím na položku zobrazíte její obsah v pravém podokně (nová složka je prázdná).

5. Klepnutím na tlačítko *Zobrazit obsah* otevřete vstupní pole, do kterého lze zadat nové heslo.

6. Zadejte své heslo a klepněte na tlačítko *Uložit*. Aplikace KWallet toto heslo uloží do vybrané podsložky.

1.11.3 Kopírování úschovny do jiného počítače

Aplikace KWallet je většinu času tiše spuštěna v panelu a v případě potřeby je automaticky aktivována. Soubory úschovny však lze zkopírovat do jiného počítače (například do notebooku). To usnadňuje možnost přetažení souborů úschoven z okna správce do okna prohlížeče souborů. Díky tomu lze snadno připravit novou úschovnu pro přenos do jiného prostředí. Novou úschovnu lze například po vytvoření zkopírovat do výměnného paměťového zařízení flash. Přeneste sem důležitá hesla, abyste je měli k dispozici i jinde.

1.12 Zobrazování, dekomprimace a vytváření archivů

Z důvodu úspory místa na pevném disku použijte nástroj, který komprimuje soubory a adresáře na zlomek jejich původní velikosti. Ke správě těchto archivů lze použít aplikaci Ark. Podporuje běžné formáty, například `zip`, `tar.gz`, `tar.bz2`, `lha` a `rar`.

Z hlavní nabídky nebo zadáním příkazu `ark` na příkazovém řádku spusťte program Ark. Pokud máte komprimované soubory, můžete zobrazit obsah archivu přesunutím těchto souborů z okna aplikace Konqueror do okna programu Ark. Chcete-li v aplikaci Konqueror zobrazit integrovaný náhled archivu, klepněte v aplikaci Konqueror pravým tlačítkem archiv a vyberte možnost *Náhled v archivátoru*. Nebo můžete v programu Ark otevřít soubor přímo příkazem *Soubor* > *Otevřít*.

Obrázek 1.17 *Ark: Náhled souboru archivu*

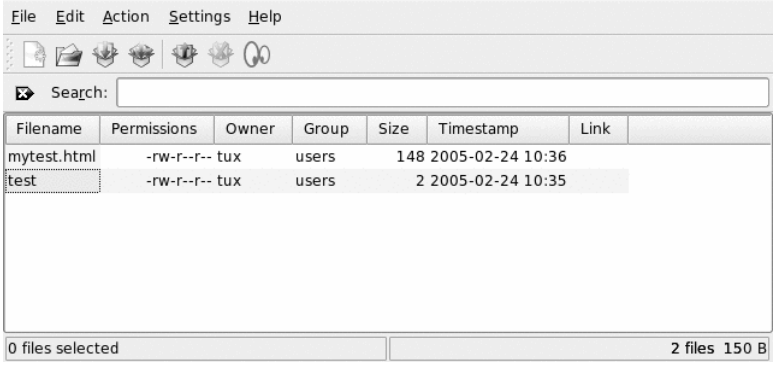

Po otevření archivu můžete provádět různé akce. *Akce* poskytují například možnost *Přidat soubor*, *Přidat složku*, *Smazat*, *Odstranit*, *Zobrazit*, *Otevřít pomocí* a *Otevřít pomocí*.

Nový archiv vytvoříte výběrem položky *Soubor* > *Nový*. V zobrazeném dialogovém okně zadejte název nového archivu a do pole *Filtr* zadejte formát. Po potvrzení tlačítkem *Uložit* nebo stisknutí klávesy Enter se zobrazí prázdné okno programu Ark. Do tohoto okna můžete přetahovat soubory a adresáře ze správce souborů. Na závěr aplikace Ark vše zkomprimuje do dříve vybraného formátu archivních souborů. Další informace o aplikaci Ark získáte pomocí nabídky *Nápověda* > *Příručka aplikace Ark*.

1.13 Pořizování snímků obrazovky

V aplikaci KSnapshot je možné vytvořit snímek celé obrazovky nebo jednotlivého okna aplikace. Aplikaci spustíte z hlavní nabídky nebo stisknutím kombinace kláves Alt + F2 a zadáním příkazu `ksnapshot`. Dialogové okno aplikace KSnapshot se skládá ze dvou podoken. Horní podokno (Současný snímek) obsahuje náhled současné obrazovky a tři tlačítka pro vytvoření a uložení snímku. Dolní podokno obsahuje další možnosti současného vytvoření snímku obrazovky.

Obrázek 1.18 *Aplikace KSnapshot*

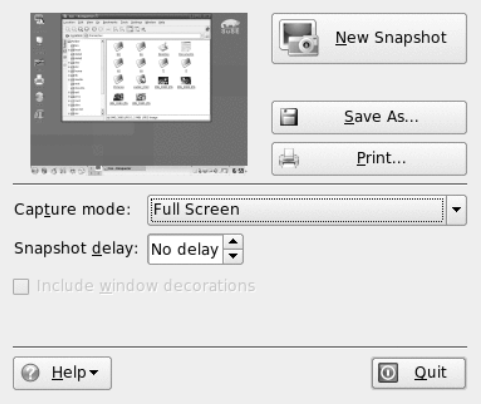

Při vytvoření snímku obrazovky pomocí možnosti *Prodleva snímku* určete čas (v sekundách) zpoždění mezi klepnutím na tlačítko *Nový snímek* a skutečným vytvořením snímku obrazovky. Pokud je zaškrtnuto políčko *Sejmout pouze okno obsahující kurzor myši*, je uloženo pouze okno pod kurzorem myši. Snímek obrazovky uložíte stisknutím tlačítka *Uložit snímek*. Otevře se dialogové okno, ve kterém určíte adresář a název souboru obrázku. Snímek obrazovky vytisknete klepnutím na tlačítko *Vytisknout snímek*.

K vytvoření snímku obrazovky lze také použít aplikaci GIMP. Aplikaci GIMP spustíte kombinací kláves Alt + F2 a zadáním příkazu `gimp`. Při prvním spuštění aplikace GIMP nainstaluje několik souborů do vašeho domovského adresáře a zobrazí dialogová okna, s jejichž pomocí je možné upravit aplikaci podle potřeby. Další informace o aplikaci GIMP naleznete v tématu 18 – „*Práce s grafikou v aplikaci GIMP*“ (strana 235) nebo v její nápovědě. Nápovědu můžete nainstalovat pomocí programu &yast (balíček `kdeutils3-extra`).

1.14 Zobrazení souborů PDF v aplikaci KPDF

Formát PDF je pravděpodobně jedním z nejdůležitějších formátů souborů. Aplikace KPDF v prostředí KDE je dokáže zobrazit a vytisknout.

Aplikaci KPDF spustíte stisknutím kombinace kláves Alt + F2 a zadáním příkazu `kpdf`. Soubor PDF načtete pomocí nabídky *Soubor* > *Otevřít*. Aplikace KPDF jej zobrazí ve svém hlavním okně. Nalevo je umístěn postranní panel s náhledy a zobrazením obsahu. Náhledy umožňují získat přehled o stránkách. Zobrazení obsahu obsahuje záložky sloužící k procházení dokumentem. Pokud je prázdné, znamená to, že daný soubor PDF nepodporuje záložky.

Dvě stránky v hlavním okně zobrazíte pomocí nabídky *Zobrazení* > *Dvě stránky*. Toto zobrazení závisí na posledních dvou možnostech nastavených v nabídce *Zobrazení*.

Další užitečnou možností je výběr požadované oblasti pomocí nástroje pro výběr v panelu nástrojů. Vyznačte obdélník a z kontextové nabídky vyberte, zda má být oblast vybrána jako text nebo jako obrázek. Oblast je zkopírována do schránky. Oblast je také možné uložit do souboru.

1.15 Ovládání zvuku v aplikaci KMix

Program YaST automaticky identifikuje a konfiguruje zvukové karty v počítači. Pokud se tak nestane, spusťte modul *Hardware* programu YaST a nakonfigurujte zvukovou kartu ručně. Po nakonfigurování zvukové karty můžete pomocí směšovače ovládat hlasitost a vyvážení zvuku.

Tip: Spuštění směšovače

Pokud není v panelu zobrazena ikona směšovače (symbol reproduktoru), stiskněte kombinaci kláves Alt + F2 a zadejte příkaz `kmix` nebo spusťte směšovač z hlavní nabídky. Obvykle je označen jako *Ovládání hlasitosti*.

Ve výchozím nastavení se po klepnutí na ikonu aplikace KMix v systémové části panelu zobrazí hlavní ovladač, který slouží k nastavení celkové hlasitosti. Zvuk vypnete klepnutím na zelenou kontrolku, která po vypnutí zvuku ztmavne. Zvuk opět zapnete

dalším klepnutím na tuto kontrolku. Pokud chcete vyladit nastavení zvuku pro různé kanály, klepněte pravým tlačítkem na ikonu aplikace KMix a vyberte možnost *Zobrazit okno směšovače*. V hlavním okně je možné nakonfigurovat *Výstup*, *Vstup* a *Přepínače*. Každé ze zobrazených zařízení má vlastní kontextovou nabídku, kterou lze otevřít klepnutím pravým tlačítkem na ikonu zařízení. Je možné vypnout zvuk pro každé zařízení nebo je skrýt samostatně. Další informace o aplikaci KMix naleznete v online nápovědě této aplikace.

Obrázek 1.19 *Směšovač KMix*

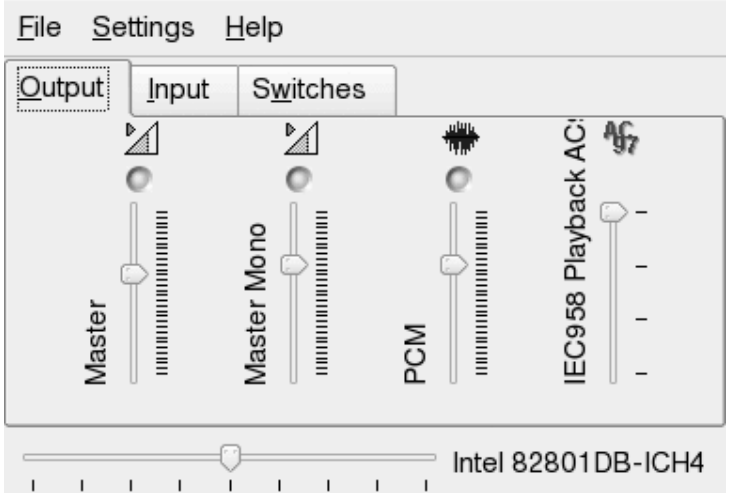

1.16 Správa balíčků pomocí nástrojů ZEN

Nástroje ZEN slouží jako grafická nadstavba služby zmd (ZENworks Management Daemon) a umožňují snadnou instalaci a odebírání softwaru, použití bezpečnostních aktualizací a správu služeb a katalogů pouze pomocí několika klepnutí.

1.16.1 Získání oprávnění

Správa balíčků v systému Linux vyžaduje práva uživatele `root`. Nástroje ZEN tools a program `rugzen` používají vlastní systém správy uživatelů, který umožňuje uživate-

lům instalovat aktualizace softwaru. Když uživatel poprvé vyvolá akci, která vyžaduje zvláštní práva v nástrojích ZEN, zobrazí se výzva k zadání hesla uživatele `root`. Po ověření hesla nástroje ZEN automaticky přidají účet uživatele do systému správy uživatelů s oprávněním k aktualizaci. Tato nastavení lze zobrazit nebo upravit pomocí příkazů pro správu uživatelů `rug` (viz 8.14.4 – „rug User Management“ (8 – „*System Configuration with YaST*“, ↑Deployment Guide)).

1.16.2 Získání a instalace aktualizací softwaru

Program Software Updater je spuštěn v oznamovací oblasti panelu (GNOME) nebo v systémové části panelu (KDE) jako ikona s vyobrazením globusu. V závislosti na dostupnosti připojení k síti a na nových aktualizacích se zobrazuje s jinou barvou a vzhledem. Program Software Updater automaticky jednou denně kontroluje, zda jsou k dispozici aktualizace systému (chcete-li aktualizace zkontrolovat ihned, klepněte na ikonu pravým tlačítkem a vyberte položku *Obnovit*). Pokud jsou k dispozici nové aktualizace, změní se aplet Software Updater v panelu z ikony glóbusu na vykřičník s oranžovým pozadím.

Klepnutím levým tlačítkem na ikonu na panelu se otevře okno aktualizace. Zobrazí se seznam oprav a nových verzí balíčků (pokud jsou k dispozici). Každá položka obsahuje krátký popis a případně ikonu kategorie: Bezpečnostní opravy jsou označeny žlutým štítem. Volitelné opravy jsou označeny světle modrým kruhem. Doporučené opravy nejsou označeny ikonou. V seznamu jsou uvedeny nejdříve bezpečnostní opravy, potom doporučené opravy, volitelné opravy a nové verze balíčků. Chcete-li filtrovat seznam zobrazených balíčků, použijte odkazy *Vše*, *Balíčky* a *Opravy*.

Poznámka: Balíčky a opravy

Oficiálně vydané opravy společnosti Novell jsou zobrazeny jako *Opravy* . Nové verze balíčků z jiných zdrojů se zobrazí jako *Balíčky*.

Chcete-li získat podrobnosti o určité položce, označte ji a klepněte na odkaz *Odstranit* pod oknem seznamu. Chcete-li položku vybrat k instalaci, zaškrtněte políčko této položky. Odkazy *Vše* a *Nic* umožňují vybrat nebo zrušit výběr všech oprav. Klepnutím na tlačítko *Aktualizovat* se nainstalují vybrané programy.

Obrázek 1.20 *Výběr aktualizací softwaru*

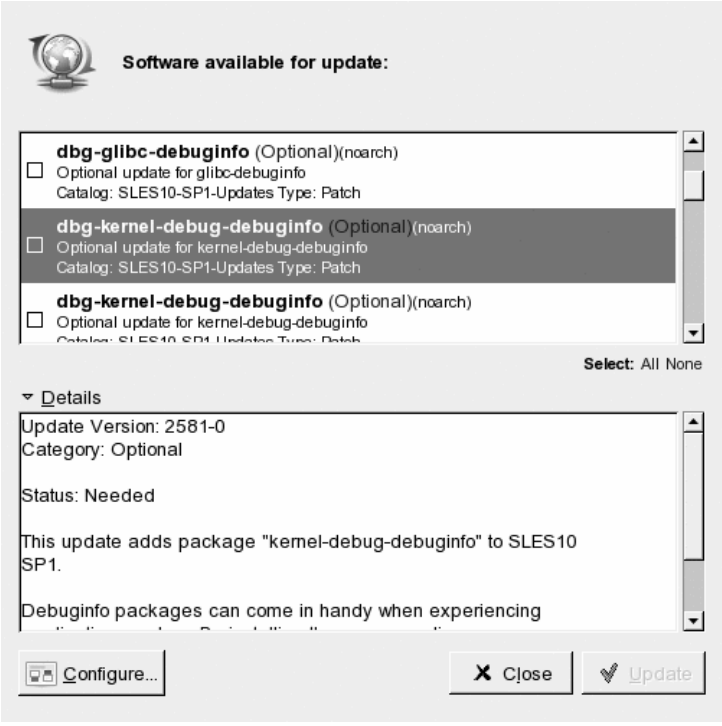

1.16.3 Instalace softwaru

Softwarové balíčky můžete nainstalovat vybráním příkazu *Instalace softwaru* z nabídky nebo spuštěním příkazu `zen-installer`. Rozhraní je téměř shodné s programem Software Updater (viz 1.16.2 – „Získání a instalace aktualizací softwaru“ (strana 43)). Jediným rozdílem je panel hledání, který umožňuje hledat balíčky nebo filtrovat seznam. V seznamu zaškrtněte políčka položek, které chcete nainstalovat, a spusťte instalaci balíčků klepnutím na tlačítko *Nainstalovat*. Možné závislosti na dalších balíčcích instalátor vyřeší automaticky.

1.16.4 Odebrání softwaru

Softwarové balíčky můžete odebrat vybráním příkazu *Odstranění softwaru* z nabídky nebo spuštěním příkazu `zen-remover`. Seznam balíčků lze zúžit pomocí odkazů *Produkty* (odinstaluje celé produkty), *Vzory* (podrobnosti o vzorech naleznete v části Část “Installing and Removing Patterns” (8 – „*System Configuration with YaST*“, ↑Deployment Guide)), *Balíčky* a *Opravy*. V seznamu zaškrtněte políčka položek, které chcete odebrat, a spusťte odinstalaci balíčků klepnutím na tlačítko *Odebrat* . Balíčky, které závisí na označených balíčcích, budou také odebrány. Odstranění dalších balíčků musíte potvrdit. Pokud v dialogovém okně potvrzení klepnete na tlačítko *Storno*, nebudou odinstalovány žádné balíčky.

1.16.5 Konfigurace programu Software Updater

Konfiguraci nástrojů ZEN můžete spustit klepnutím na tlačítko *Konfigurovat* v okně aplikace. Zobrazí se okno se třemi kartami: *Služby*, *Katalogy* a *Nastavení*.

Služby a katalogy

Služby jsou v podstatě zdrojem, který poskytuje softwarové balíčky a informace o nich. Každá služba může poskytovat jeden nebo více katalogů.

Karta služeb zobrazuje všechny dostupné služby včetně typu a informací o stavu (pokud poslední dva sloupce nevidíte, upravte velikost okna). Služby můžete přidávat nebo odebírat pomocí tlačítek *Odebrat službu* a *Přidat službu*. K dispozici jsou následující typy služeb:

YUM
: Server HTTP, HTTPS nebo FTP, který pro data balíčků používá formát RPM-MD.

ZYPP
: Služby ZYPP jsou instalační zdroje programu YaST přidané pomocí možnosti *Software* > *Instalační zdroje* v programu YaST. Instalační zdroje lze přidávat pomocí programů Software Updater nebo YaST. Zdroj, ze kterého jste instalovali systém (ve většině případů disk DVD nebo CD-ROM), je předem nakonfigurován.

Pokud tento zdroj změníte nebo odstraníte, nahraďte jej jiným platným instalačním zdrojem (služba ZYPP), jinak nebude možné instalovat nový software.

Poznámka: Terminologie

Termíny instalační zdroj YaST, zdroj balíčků YaST a služba ZYPP jsou synonymem zdroje, ze kterého lze instalovat software.

Připojení
: Možnost *Připojení* umožňuje zahrnout adresář připojený k počítači. To je užitečné například v síti, která pravidelně aktualizuje zrcadlo serveru Novell YUM a tento obsah je exportován do místní sítě. Chcete-li přidat adresář, zadejte úplnou cestu k adresáři do pole *URI služby*.

NU
: NU (Novell Update) znamená aktualizace společnosti Novell. Aktualizace systému SUSE Linux Enterprise poskytuje společnost Novell exkluzivně jako služby NU. Pokud jste během instalace nastavili aktualizaci, je již oficiální server NU společnosti Novell v seznamu uveden.

  Pokud jste během instalace vynechali konfiguraci aktualizace, spusťte jako uživatel `root` na příkazovém řádku příkaz `suse_register` nebo modul programu YaST *Software* > *Registrace produktu*. Server Novell Update je automaticky přidán do programu Software Updater.

RCE a ZENworks
: Služby Opencarpet, Red Carpet Enterprise a ZENworks jsou k dispozici, pokud má váš podnik nebo organizace nastaveny tyto služby v místní síti. Může se jednat o případ, kdy organizace používá software jiného dodavatele, jehož aktualizace jsou k dispozici na samostatném serveru.

Po instalaci systému SUSE Linux Enterprise jsou předem nakonfigurovány dvě služby: Instalační zdroj (disk DVD, CD-ROM nebo síťový zdroj) jako služba ZYPP a aktualizační server systému SUSE Linux Enterprise jako služba, která byla přidána při registraci produktu. Za normálních okolností není třeba toto nastavení měnit. Pokud službu nevidíte, spusťte příkazový řádek jako uživatel `root` a spusťte příkaz `suse_register` . Služba je automaticky přidána.

Katalogy

Služby mohou poskytovat balíčky jiných částí softwaru nebo jiných verzí softwaru (typická funkce služeb RCE a ZENworks). Jsou uspořádány do různých kategorií nazývaných *katalogy* . Ke katalogu se můžete přihlásit nebo odhlásit zaškrtnutím nebo zrušením zaškrtnutí políčka před katalogem.

V tuto chvíli služby systému SUSE Linux (YUM a ZYPP) neposkytují jiné katalogy. Každá služba má pouze jeden katalog. Pokud byla během instalace pomocí příkazu `suse_register` nakonfigurován program Software Updater, proběhne přihlášení ke katalogům YUM a ZYPP automaticky. Pokud službu přidáte ručně, musíte se přihlásit k jejím katalogům.

Varování: Odhlášení od katalogů

Chcete-li instalovat balíčky z katalogu, musíte k němu být přihlášeni. Pokud se odhlásíte, budou balíčky z tohoto katalogu stále uvedeny v okně aktualizací, ale nebude možné je instalovat.

Předvolby

Na kartě *Předvolby* zadejte, zda se má program Software Updater spouštět automaticky při startu počítače. Jako uživatel `root` můžete také měnit nastavení program Software Updater. Pokud nemáte práva správce, můžete nastavení pouze prohlížet. Podrobnosti o nastavení získáte v manuálové stránce programu `rug`.

1.17 Další informace

Kromě aplikací popsaných v tomto úvodu lze v prostředí KDE spustit mnoho dalších aplikací. Podrobné informace o mnoha důležitých aplikacích naleznete v dalších částech této příručky.

- Další informace o prostředí KDE a aplikacích prostředí KDE naleznete v tématech `http://www.kde.org/` a `http://www.kde-apps.org/`.
- Pokud chcete oznámit chybu nebo požádat o přidání nějaké funkce, přejděte do části `http://bugs.kde.org/`.

2 Úprava nastavení

Vzhled a chování prostředí KDE můžete upravit podle svého osobního vkusu a požadavků. V závislosti na množství změn, které se mají provést, existuje několik způsobů nastavení vzhledu a chování prostředí KDE. Uživatelé mají k dispozici následující možnosti:

- Chcete-li změnit pouze vzhled a chování jednotlivých objektů na ploše, je obvykle možné zobrazit konfigurační dialogové okno tak, že klepnete pravým tlačítkem na daný objekt.
- Chcete-li změnit celkový vzhled a chování prostředí KDE, použijte ovládací centrum KDE. Umožňuje přístup k mnoha konfiguračním modulům a dialogovým oknům, z nichž některé lze také zobrazit pomocí místní nabídky jednotlivých objektů plochy.

2.1 Ovládací centrum KDE

Ovládací centrum KDE je ústřední nástroj, který uživatelům slouží k provádění změn celkového vzhledu a chování téměř všech komponent prostředí KDE. Ovládací centrum spustíte tak, že vyberete možnosti *Oblíbené* > *Osobní nastavení*, nebo stisknete klávesu Alt + F2 a zadáte příkaz `kcontrol`.

Obrázek 2.1 *Ovládací centrum KDE*

Tip: Spuštění jednotlivých modulů

Pomocí terminálu nebo přidáním zvláštního apletu na panel můžete rovněž spouštět jednotlivé moduly ovládacího centra KDE.

Chcete-li spustit moduly v shellu, zobrazíte seznam všech dostupných modulů příkazem `kcmshell --list`. Požadovaný modul pak spustíte příkazem `kcmshell` *`název modulu`*.

Případně můžete podle popisu v části Přidání a odebrání prvků panelu (strana 59) přidat aplet *Nastavení* na svůj panel.

Postranní panel obsahuje různé kategorie, přičemž každá nabízí určitou podsadu nastavení. Možnosti, které jsou k dispozici, zjistíte klepnutím na ikonu kategorie. Do kategorie vyšší úrovně se vždy můžete vrátit klepnutím na možnost *Zpět*. Přehled všech kategorií získáte přepnutím do zobrazení stromu. Zobrazení změníte výběrem možností *Zobrazit > Režim > Zobrazení stromu.*

Klepnete-li na položku, zobrazí se v pravé části příslušná nastavení. Změňte nastavení podle potřeby. Změny se neprojeví, dokud neklepnete na možnost *Použít*. Pokud jste

určitou možnost změnili a pak jste se rozhodli, že chcete nastavení ponechat v původním stavu, zrušíte změny klepnutím na možnost *Obnovit*. Klepnutím na možnost *Výchozí* obnovíte ve všech položkách na stránce výchozí hodnoty. Ke změně některých nastavení můžete potřebovat oprávnění uživatele `root`. Zobrazí-li se výzva, přihlaste se jako uživatel `root`.

Následující seznam obsahuje hlavní kategorie a zdůrazňuje nejdůležitější nastavení, která v nich můžete změnit. Podrobné informace o nastaveních v kategoriích získáte klepnutím na tlačítko *Nápověda* na jednotlivých stránkách nastavení nebo v centru nápovědy.

Vzhled a motivy
: Obsahuje nastavení pozadí plochy, spořič obrazovky a písma na ploše. Můžete změnit motivy, ozdobné prvky oken a styly prvků prostředí, jako jsou tlačítka, nabídky a posuvníky. Dále zde také můžete nastavit chování kurzoru a úvodní obrazovky, která se zobrazuje při spuštění prostředí KDE.

Prostředí
: Obsahuje nastavení, která umožňují zvýšit či snížit počet virtuálních ploch a ovládat možnosti panelu, jako je velikost, poloha, délka a vzhled. Můžete zde také změnit hlavní nabídku. V části pro hlavní panel můžete nakonfigurovat možnosti hlavního panelu, jako je to, zda se na něm mají zobrazovat okna všech ploch. Dvě následující části umožňují řídit chování oken.

Internet a síť
: Umožňuje definovat možnosti připojení Bluetooth a další předvolby, jako jsou časové limity vypršení určitých připojení. Dále můžete sdílet svou plochu, povolit či zakázat sdílení souborů a nastavit možnosti procházení místní sítě a serverů proxy. Zde lze změnit chování webového prohlížeče Konqueror.

Komponenty prostředí KDE
: Pomocí *programu pro výběr komponent* můžete změnit výchozí e-mailový klient, textový editor, program pro rychlé zasílání zpráv, terminál a webový prohlížeč. Kdykoli prostředí KDE potřebuje spustit aplikaci tohoto typu, vždy spustí výchozí komponentu nastavenou zde. Zde můžete nakonfigurovat možnosti pro prohledávání prostředí pomocí programu Kerry Beagle®, například to, které adresáře se mají indexovat. V případě potřeby můžete změnit výchozí přiřazení souborů tak, aby se označil určitý typ souborů a aby se spouštěla příslušná aplikace. Zde můžete nastavit možnosti aplikace Konqueror jako správce souborů. Zde můžete definovat

způsob, jakým prostředí KDE zachází s relacemi při přihlášení nebo odhlášení, a změnit možnosti kontroly pravopisu.

Periferní zařízení
Obsahuje možnosti pro zařízení, jako jsou digitální fotoaparáty, monitory, joysticky, klávesnice, myši, zařízení OBEX, tiskárny a dálková ovládání, a pro vyměnitelná média, jako jsou disky CD-ROM nebo disky USB. Můžete například přidat model svého fotoaparátu a definovat typ portu, pomocí kterého je připojen k počítači, nebo můžete změnit nastavení klávesnice a myši, jako jsou prodleva před opakováním, možnosti klepnutí a poklepání a intervaly poklepání. K určitým typům vyměnitelných médií můžete přiřadit výchozí akce (například: při rozpoznání zvukového disku CD vždy spustit program KsCD) a nakonfigurovat tiskárny.

Místní zvyklosti a zpřístupnění
Zde můžete definovat možnosti týkající se země a jazyka, jako je měna, formát čísel a dat a rozložení klávesnice pro různé jazyky, mezi nimiž můžete přepínat. Rovněž můžete zobrazit a změnit předdefinované klávesové zkratky prostředí KDE (například: Alt + Ctrl + L – zamknutí obrazovky). Tato kategorie také poskytuje možnosti zpřístupnění pro uživatele s handicapem, jako jsou možnosti zvuku a klávesnice a gesta pomocí myši.

Bezpečnost a soukromí
Zde můžete změnit své heslo, nastavit možnosti pro nástroj KWallet (nástroj prostředí KDE pro správu hesel), nakonfigurovat šifrování v prostředí KDE nebo spravovat soukromá data, jako jsou naposledy otevřené dokumenty, navštívené webové stránky, soubory cookie a obsah schránky.

Zvuk a multimédia
Obsahuje možnosti pro konfiguraci systémového pípnutí a systémových upozornění a šifrování a nastavení zařízení pro zvukové disky CD.

Správa systému
Pomocí této kategorie můžete nakonfigurovat vzhled a chování správce přihlášení KDE (KDM) nebo změnit výchozí cesty některých důležitých adresářů pro vaše data: `Plocha`, `Automatické spušt ní` a `Dokumenty`. Zde můžete také nainstalovat osobní a systémová písma.

Následující části obsahují příklady konfigurací některých aspektů prostředí KDE, které můžete chtít upravit.

2.2 Konfigurace objektů plochy

Prostředí KDE je vybaveno předdefinovanou sadou ikon na ploše. Přidáním různých objektů, jako jsou složky, soubory nebo odkazy, můžete na ploše vytvořit další ikony. Tyto ikony pak můžete podle potřeby uspořádat.

Postup 2.1 *Vytvoření a uspořádání ikon na ploše*

1. Chcete-li přidat nový objekt na plochu, například z hlavní nabídky správce souborů Konqueror, vyberte položku a přetáhněte ji na plochu. Zobrazí se místní nabídka. V té můžete zvolit, zda chcete objekt zkopírovat či přesunout, nebo zda na něj chcete vytvořit odkaz.

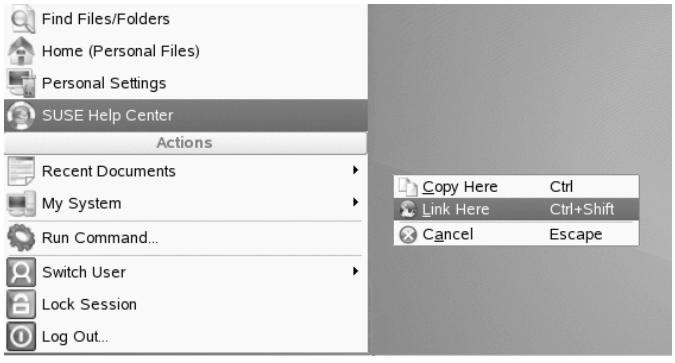

2. Chcete-li přidat nový objekt na plochu, můžete rovněž klepnout pravým tlačítkem myši na prázdné místo na ploše a pak na příkaz *Vytvořit nový*. V podnabídce zvolte typ objektu, který se má na ploše vytvořit: složka, jeden z několika typů souborů nebo odkaz na aplikaci, soubor, web nebo zařízení, jako je jednotka CD-ROM.

3. Chcete-li uspořádat ikony na ploše, klepněte pravým tlačítkem myši na prázdné místo na ploše a vyberte jednu z možností v části *Ikony*.

Prostředí SUSE Linux Enterprise® je dodáváno s předdefinovanými nastaveními spořiče obrazovky, která lze upravit.

Postup 2.2 *Konfigurace spořiče obrazovky*

1. Klepněte pravým tlačítkem na prázdné místo na ploše a vyberte příkaz *Konfigurovat plochu*.

2. V dialogovém okně, které se zobrazí, klepněte na možnost *Spořič obrazovky*.

3. Klepnutím na spořič obrazovky v seznamu zobrazíte náhled v pravé části dialogového okna.

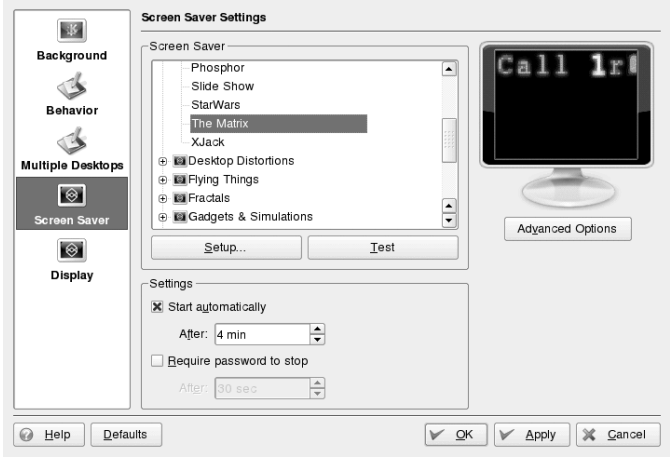

4. Chcete-li upravit možnosti, jako je rychlost či tvary, klepněte na možnost *Nastavení*.

5. Místo spořiče obrazovky můžete také nastavit prázdnou obrazovku nebo můžete nechat prostředí KDE vybrat náhodný spořič obrazovky. Tyto možnosti najdete na konci seznamu spořičů obrazovky.

6. V části *Nastavení* určete, po jak dlouhé době neaktivity se má spořič obrazovky spouštět a zda je k odemčení obrazovky pro spuštění spořiče nutné heslo.

7. Klepnutím na tlačítko *OK* použijte změny a zavřete konfigurační dialogové okno.

Můžete změnit barvy pozadí plochy nebo vybrat obrázek a použít jej jako pozadí. Jelikož prostředí KDE umožňuje použití virtuálních ploch, můžete tyto změny použít na jednu nebo na všechny virtuální plochy.

Postup 2.3 *Změna pozadí pracovní plochy*

1. Klepněte pravým tlačítkem na prázdné místo na ploše a vyberte příkaz *Konfigurovat plochu*. Zobrazí se konfigurační dialogové okno.

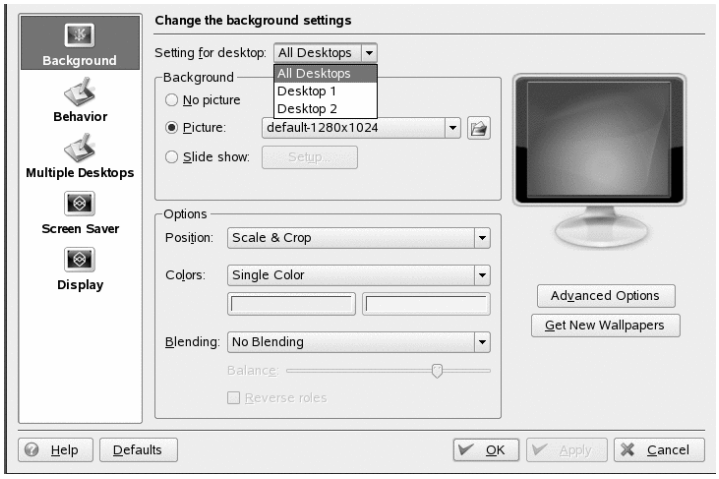

2. V seznamu *Nastavení pro plochu* vyberte virtuální plochy, na které se mají změny použít.

3. Chcete-li změnit obrázek na pozadí, klepněte na možnost *Obrázek* a v seznamu vyberte jeden z obrázků. Chcete-li použít vlastní obrázek, klepněte pod seznamem na tlačítko složky a v systému souborů vyberte soubor obrázku.

4. Chcete-li zobrazovat více obrázků v podobě promítání, klepněte na možnost *Promítání*.

5. Pokud na pozadí nechcete žádný obrázek, klepněte na možnost *Žádný obrázek*.

6. Chcete-li vybrat barvu pozadí, klepněte ve skupině *Volby* na levé tlačítko pod možností *Barvy*. Chcete-li vícebarevné pozadí, vyberte v seznamu *Barvy* jinou možnost než *Jedna barva* a klepnutím na pravé tlačítko pod touto možností vyberte druhou barvu.

7. Klepnutím na tlačítko *Použít* a pak na *OK* zavřete konfigurační dialogové okno.

Někteří uživatelé mohou potřebovat více ploch, než je k dispozici ve výchozím nastavení.

Postup 2.4 *Přidání dalších virtuálních ploch*

1. Na panelu klepněte pravým tlačítkem na náhled ploch a vyberte příkaz *Konfigurovat plochy*. Zobrazí se konfigurační dialogové okno, kde lze zvýšit či snížit počet virtuálních ploch. Rovněž zde lze změnit výchozí názvy ploch.

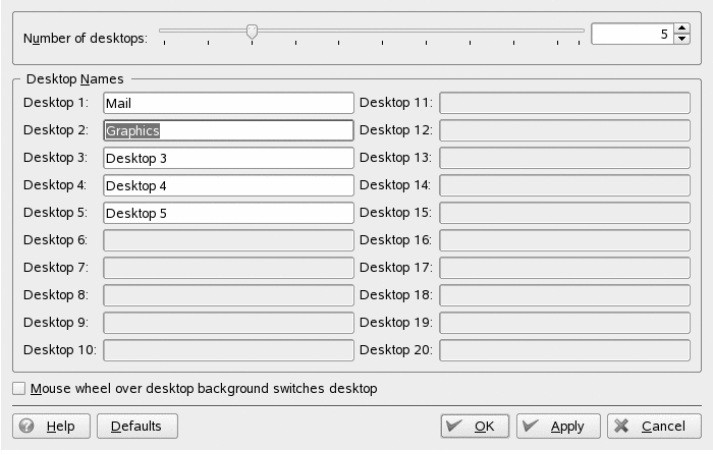

2. Klepnutím na tlačítko *OK* použijte změny a zavřete konfigurační dialogové okno.

3. Chcete-li, aby se v náhledu ploch místo čísel zobrazovaly názvy ploch, klepněte pravým tlačítkem na náhled ploch a vyberte příkazy *Možnosti přepínače* > *Název plochy*.

2.3 Konfigurace efektů 3D plochy

Konfigurace efektů plochy (Xgl) je v prostředí KDE snadná, jedná se o pár klepnutí v programu YaST a ovládacím centru KDE (*Osobní nastavení*).

Obrázek 2.2 *Efekty 3D plochy v prostředí KDE*

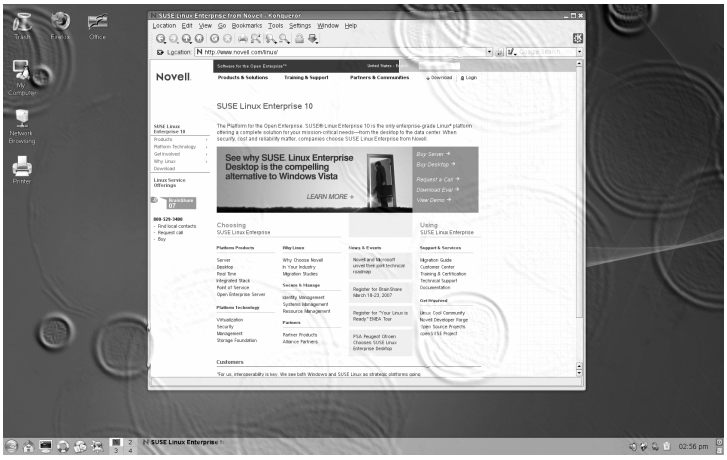

Chcete-li zjistit, zda hardware podporuje efekty plochy, a chcete-li provést přípravu na konfiguraci, postupujte takto:

1. Nainstalujte následující balíčky s programem YaST: `compiz-kde`, `xgl`, `xgl-hardware-list` a `compiz`.

2. V souboru `/etc/X11/xgl-hardware-list` zkontrolujte, zda hardware podporuje alespoň nějaké efekty plochy.

3. V případě potřeby stáhněte a podle pokynů dodavatele nainstalujte chybějící ovladače.

Chcete-li povolit efekty 3D plochy, postupujte takto:

1. Pomocí z hlavní nabídky nebo stisknutím klávesy Alt + F2 a zadáním příkazu `yast` spusťte program YaST.

2. V programu YaST vyberte možnost *Systém* > *Editor /etc/sysconfig* .

3. V seznamu vlevo rozbalte položky *Plocha* > *Správce obrazovky*.

4. Vyberte položku `DISPLAYMANAGER_XSERVER` a její hodnotu nastavte na `Xgl`.

5 Klepnutím na tlačítko *Dokončit* použijte změny.

6 Restartujte počítač. Efekty plochy by nyní měly být k dispozici.

Níže jsou uvedeny nejvýznačnější funkce, které jsou k dispozici při použití efektů plochy, a jejich klávesové zkratky:

- Umístění virtuálních ploch na kostku a přechod na jinou virtuální plochu rotací kostky. Otočení kostkou: Ctrl + Alt + → nebo Ctrl + Alt + ←.
- Přelétnutí řadou virtuálních ploch, aniž by bylo třeba použít přepínač, a výběr jedné z nich. Chcete-li přepnout do tohoto zobrazení v podobě panelu, použijte klávesovou zkratku Ctrl + Alt + ↓. Chcete-li přejít na plochu vlevo či vpravo od aktuální, podržte kombinaci kláves Ctrl + Alt a použijte klávesu → a ←.
- Přiblížení určitých částí plochy. Vyberte plochu, kterou chcete zvětšit, podržte klávesu Windows a klepněte pravým tlačítkem.
- Zobrazení všech oken otevřených na jedné virtuální ploše, jako kdyby byla změna jejich velikost, aby se na plochu vešla všechna najednou. Okna uspořádáte klávesovou zkratkou Ctrl + Alt + ↑. Podržte kombinaci kláves Ctrl + Alt a pomocí kláves se šipkami určete aktivní okno.
- Vytvoření virtuálních kapek na ploše a použití virtuálního stěrače k jejich setření. Kapky přepnete pomocí klávesy Shift + F9 a stěrač pomocí klávesy Shift + F8.

Tip: Konfigurace efektů plochy

Pomocí nástroje gnome-xgl-settings můžete vybrat typ efektů plochy, které chcete spustit, nakonfigurovat klávesové zkratky a provést další podrobné nastavení efektů plochy. Pomocí okna terminálu nebo pole *Spustit příkaz* spusťte příkaz `gnome-xgl-settings`.

Chcete-li ve spuštěné relaci zakázat efekty plochy, postupujte takto:

1 Spusťte ovládací centrum KDE a vyberte možnosti *Komponenty KDE* > *Správce relace*.

2 Ve skupině *Pokročilé* nastavte možnost *Preferovaný správce oken* na hodnotu *kwin*.

3 Klepnutím na možnost *Použít* použijte nastavení a ukončete modul.

Chcete-li trvale zakázat efekty plochy, postupujte takto:

1 Spusťte program YaST.

2 Vyberte možnost *Systém* > *Editor /etc/sysconfig* .

3 V seznamu vlevo rozbalte položky *Plocha* > *Správce obrazovky*.

4 Vyberte položku `DISPLAYMANAGER_XSERVER` a její hodnotu nastavte na `Xorg`.

5 Klepnutím na tlačítko *Dokončit* použijte změny.

6 Restartujte počítač.

2.4 Konfigurace panelu

Na panel můžete přidat následující objekty: aplikace, aplety (miniprogramy) a další panely. Aplikace a aplety lze přidat buď do oblasti rychlého spouštění, nebo do systémové části panelu na hlavním panelu nebo na dalších panelech. Prvky panelu a další panely lze přesunovat na jiná místa nebo je lze kdykoli zcela odebrat.

Postup 2.5 *Přidání a odebrání prvků panelu*

1 Klepněte pravým tlačítkem na prázdné místo na panelu.

2 Postup přidání nové aplikace na panel:

2a V místní nabídce vyberte příkaz *Přidat aplikaci na panel*.

2b V jedné kategorii podnabídky vyberte aplikaci, kterou chcete přidat. Na panel se vloží ikona aplikace.

2c Chcete-li ikonu aplikace změnit, klepněte pravým tlačítkem na tlačítko a vyberte příkaz *Konfigurovat tlačítko aplikace*. Klepnutím na ikonu aplikace v zobrazeném dialogovém okně zobrazíte nové okno, ve kterém je možné vybrat jinou ikonu.

2d Chcete-li ikonu aplikace z panelu odebrat, klepněte pravým tlačítkem na ikonu a vyberte příkaz *Odebrat tlačítko*.

3 Postup přidání nového apletu na panel:

3a V místní nabídce vyberte příkaz *Přidat aplet na panel*.

3b V zobrazeném dialogovém okně vyberte aplet, který chcete přidat, a klepněte na možnost *Přidat na panel*. Aplet se vloží na panel.

3c Chcete-li aplet z panelu odebrat, klepněte pravým tlačítkem na ikonu a vyberte příkaz *Konec*. Pokud se v místní nabídce apletu nezobrazuje příkaz *Konec*, podržte ukazatel myši na levém okraji oblasti a klepněte pravým tlačítkem na malou černou šipku, která se zde zobrazuje. Vyberte příkaz *Odebrat*.

4 Rovněž můžete přidat další panely různých typů. Provedete to tak, že klepnete pravým tlačítkem na prázdné místo na panelu a vyberete příkaz *Přidat panel*. V podnabídce vyberte typ panelu, který chcete přidat.

5 Chcete-li další panel odebrat, klepněte pravým tlačítkem na prázdné místo na panelu, vyberte příkaz *Odebrat panel* a zvolte panel, který chcete z prostředí odebrat.

Postup 2.6 *Přesun prvků na panelu*

1 Chcete-li přesunout ikonu aplikace na jiné místo na panelu, klepněte pravým tlačítkem na ikonu a vyberte příkaz *Přesunout*. Ukazatel myši se změní na nitkový

kříž. Přetáhněte ukazatel na místo na panelu, na které chcete ikonu vložit, a klepněte levým tlačítkem myši. Ikona se vloží na nové místo.

2. Stejným způsobem můžete přesunout i další oblasti panelu, jako je náhled ploch, pruh úloh a systémová část panelu: Podržte ukazatel myši nad okrajem oblasti a klepněte na malou černou šipku, která se zde zobrazuje. V místní nabídce vyberte příkaz *Přesunou*. Opětovným klepnutím vložte oblast na nové místo.

Můžete konfigurovat mnoho aspektů hlavního panelu a dalších panelů. Lze například změnit velikost, délku a polohu panelu nebo lze aktivovat efekty průhlednosti. Rovněž je možné nastavit chování pruhu úloh.

Postup 2.7 *Změna vzhledu a chování panelu*

1. Klepněte pravým tlačítkem na prázdné místo na panelu a vyberte příkaz *Konfigurovat panel*. Zobrazí se dialogové okno, ve kterém můžete nakonfigurovat několik vlastností panelu. Klepnutím na jednu z ikon v levém podokně získáte přístup k různým kategoriím. Ve výchozím nastavení se v dialogovém okně zobrazují možnosti kategorie *Uspořádání*.

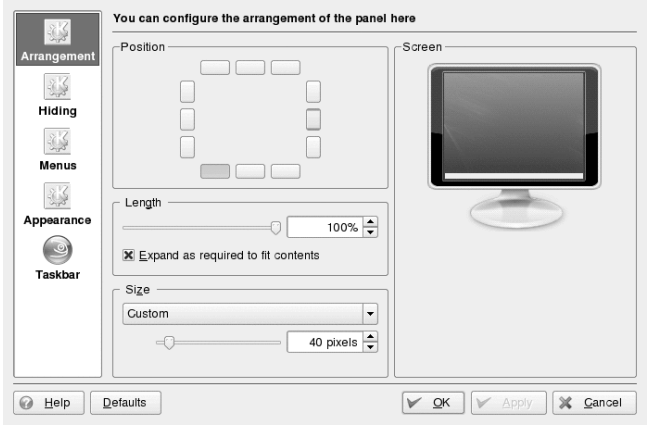

2. Pokud jste přidali další panely, zobrazí se v horní části okna seznam dostupných panelů. Vyberte panel, který chcete konfigurovat.

3. Podle potřeby vyberte jinou polohu na ploše, upravte délku panelu nebo jej zvětšete či zmenšete a nová nastavení pak použijte pomocí možnosti *Použít*.

4. Chcete-li aktivovat nebo deaktivovat automatické skrývání panelu nebo změnit výchozí možnosti skrývání, klepněte v levém podokně na možnost *Skrývání*. Nastavte možnosti podle vlastní potřeby a klepněte na možnost *Použít*.

5. Chcete-li změnit barvu panelu nebo povolit průhlednost či obrázky na pozadí panelu, klepněte na možnost *Vzhled*.

6. V části *Pozadí tlačítek* můžete vybrat pozadí pro různé části panelu. Chcete-li nastavit barvu pro určitou část panelu, zvolte pro příslušné tlačítko v seznamu možnost *Vlastní barva* a klepnutím na tlačítko v pravé části zvolte barvu.

7. Chcete-li, aby byl panel průhledný, aktivujte možnost *Povolit průhlednost*. Chcete-li zvýšit viditelnost průhledného panelu (a také v případě velmi tmavých či velmi světlých pozadí), klepněte na možnost *Pokročilá nastavení* a nastavte barvu a úroveň tónování. Změny použijte klepnutím na možnost *Použít*.

8. Chcete-li změnit výchozí chování pruhu úloh, klepněte v levém podokně na možnost *Pruh úloh*.

9. Chcete-li, aby se na pruhu úloh zobrazovaly místo všech aplikací pouze aplikace z právě aktivní plochy, deaktivujte možnost *Zobrazovat okna všech ploch*.

10. Podle potřeby změňte další možnosti pruhu úloh a klepněte na možnost *Použít*.

11. Po nastavení všech možností podle vašich požadavků ukončete konfigurační dialogové okno klepnutím na tlačítko *OK*.

Postup 2.8 *Konfigurace hlavní nabídky*

Chcete-li konfigurovat hlavní nabídku, postupujte takto:

1. Pomocí hlavní nabídky nebo stisknutím klávesy Alt + F2 a zadáním příkazu `kcontrol` spusťte ovládací centrum prostředí KDE.

2. Klepněte na možnosti *Plocha* > *Panely*.

Obrázek 2.3 *Úpravy hlavní nabídky*

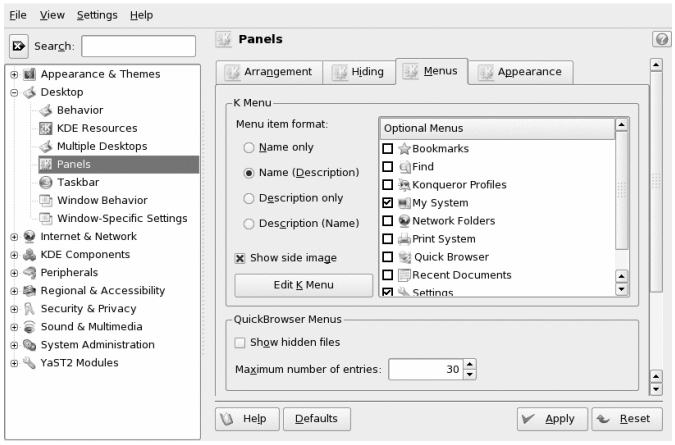

3 Klepněte na kartu *Nabídky*.

4 Můžete definovat, zda se mají v hlavní nabídce zobrazovat názvy aplikací, nebo popisný text (či oboje). Vyberte jednu z možností *Pouze název*, *Název (popis)*, *Pouze popis* nebo *Popis (název)*.

5 Chcete-li změnit položku nabídky, klepněte na možnost *Upravit hlavní nabídku*. Editor hlavní nabídky zobrazuje v levé části seznam položek nabídky.

5a Klepněte na určitou položku v seznamu a v pravé části změňte její možnosti.

5b Pomocí nabídky *Soubor* nebo panelu nástrojů můžete přidat nové položky nabídky, podnabídky nebo oddělovače.

5c Chcete-li vyjímat, kopírovat, vkládat nebo odstraňovat objekty v hlavní nabídce, použijte nabídku *Upravit* nebo ikony na panelu nástrojů.

5d Chcete-li použít změny provedené v Editoru hlavní nabídky, klepněte na možnosti *Soubor* > *Konec*.

6 Chcete-li použít všechny změny provedené na kartě *Nabídky* a ukončit ovládací centrum KDE, klepněte na možnost *Použít*.

2.5 Konfigurace aspektů systému a bezpečnosti

Ve výchozím nastavení poskytuje prostředí , SUSE Linux Enterprise různá písma běžně dostupná v různých formátech souborů (Bitmap, TrueType apod.). Tyto položky se označují jako *systémová písma*. Uživatelé mohou z různých kolekcí nainstalovat vlastní písma. Taková uživatelem nainstalovaná písma jsou však viditelná a dostupná pouze pro příslušného uživatele.

Postup 2.9 *Instalace nových písem*

Chcete-li zjistit, která písma jsou aktuálně k dispozici, zadejte do pole Adresa prohlížeče Konqueror tuto adresu URL `fonts:/`. Zobrazí se dvě okna: `Osobní` a `Systémov` . Uživatelem instalovaná písma jsou písma v okně `Osobní`. Do složky `Systémov` může instalovat pouze uživatel `root`.

Chcete-li nainstalovat nová písma, postupujte takto:

1. Pomocí hlavní nabídky nebo stisknutím klávesy Alt + F2 a zadáním příkazu `kcontrol` spusťte ovládací centrum.

2. Klepněte na možnosti *Správa systému* > *Instalátor písem*.

3. Chcete-li aktualizovat systémová písma, klepněte na možnost *Režim správce* a zadejte heslo uživatele `root`. Pak postupujte podle níže uvedeného popisu.

4. Chcete-li písma instalovat jako uživatel, klepněte na možnost *Přidat písma*.

5. V zobrazeném dialogovém okně vyberte jedno nebo více písem, která se mají nainstalovat. Označená písma se pak nainstalují do osobní složky uživatele. Vyberete-li písmo, zobrazí se jeho náhled.

Část II. Kancelář a spolupráce

Kancelářský balík OpenOffice.org

3

OpenOffice.org je výkonný kancelářský balík s otevřeným zdrojovým kódem, který obsahuje nástroje pro všechny typy kancelářských úkolů, jako je psaní textu, práce s tabulkami nebo vytváření grafiky a prezentací. S aplikací OpenOffice.org můžete používat stejná data z různých počítačových platforem. Můžete také otevřít a upravit soubory v jiných formátech včetně aplikace Microsoft Office a potom je opět uložit zpět, pokud je potřeba. Tato kapitola obsahuje informace o vydání Novell® Edition aplikace OpenOffice.org a některých klíčových funkcích, o kterých byste měli být informováni, dříve než s ní začnete pracovat.

- 3.1 – „Porozumění OpenOffice.org“ (strana 68)
- 3.2 – „Zpracování textu pomocí aplikace Writer“ (strana 81)
- 3.3 – „Použití tabulek v aplikaci Calc“ (strana 91)
- 3.4 – „Použití prezentací v aplikaci Impress“ (strana 93)
- 3.5 – „Použití databází v aplikaci Base“ (strana 96)
- 3.6 – „Vytvoření obrázků v aplikaci Draw“ (strana 100)
- 3.7 – „Vytvoření matematických vzorců v aplikaci Math“ (strana 101)
- 3.8 – „Hledání nápovědy a informací o sadě OpenOffice.org“ (strana 101)

OpenOffice.org se skládá z několika aplikačních modulů (podprogramů), které jsou navrženy ke společné spolupráci. Jsou uvedeny v 3.1 – „Aplikační moduly OpenOffi-

ce.org“ (strana 68). Úplný popis každého modulu je dostupný v nápovědě online popsané v3.8 – „Hledání nápovědy a informací o sadě OpenOffice.org“ (strana 101).

Tabulka 3.1 *Aplikační moduly OpenOffice.org*

Modul	Použití
Writer	Aplikační modul textového procesoru
Calc	Aplikační modul tabulkového procesoru
Impress	Aplikační modul prezentací
Base	Aplikační modul databáze
Draw	Aplikační modul kresby vektorové grafiky
Math	Aplikační modul vytváření matematických vzorců

Vzhled aplikace se mění v závislosti na ploše nebo na správci oken, který používáte. Základní rozložení a funkce jsou stejné bez ohledu na vzhled.

3.1 Porozumění OpenOffice.org

Tato sekce obsahuje informace, které se používají ve všech aplikačních modulech OpenOffice.org. Specifické informace k jednotlivým modulům můžete nalézt v sekci každého modulu.

- 3.1.1 – „Výhody verze Novell Edition aplikace OpenOffice.org“ (strana 69)
- 3.1.2 – „Použití standardní verze aplikace OpenOffice.org“ (strana 71)
- 3.1.3 – „Kompatibilita s jinými kancelářskými aplikacemi“ (strana 71)
- 3.1.4 – „Spustit aplikaci OpenOffice.org“ (strana 74)
- 3.1.5 – „Zkrácení času spouštění aplikace OpenOffice.org “ (strana 74)
- 3.1.6 – „Úpravy aplikace OpenOffice.org“ (strana 74)

• 3.1.7 – „Hledání šablon“ (strana 80)

3.1.1 Výhody verze Novell Edition aplikace OpenOffice.org

SUSE Linux Enterprise Desktop zahrnuje OpenOffice.org, vydání společnosti Novell. Verze Novell Edition obsahuje některá zdokonalení, které ještě nejsou obsažena ve standardní verzi.

Zdokonalení aplikace Calc

Verze Novell Edition aplikace OpenOffice.org Calc obsahuje následující zdokonalení, které ještě nejsou obsažena ve standardní verzi:

- Vylepšená kompatibilita určitých funkcí s aplikací Excel (například, ADDRESS/OFFSET).
- Vylepšená ergonomie, například opravy chybějících klávesových zkratek a problém „spojit a vystředit“.
- Podpora adresování ve stylu R1C1.
- Součinnost mezi kontingenčními tabulkami aplikací OpenOffice.org a Microsoft*.
- Schopnost upravit kontingentační tabulky, poté co jsou již vytvořené.
- Kromě funkce GETPIVOTDATA nám pomáhá upravit informace z kontingentačních tabulek.
- Zahrnutí podmnožiny VBA maker aplikace Excel, která mohou být nahrána a spuštěna aplikací OpenOffice.org, jako kdyby byla makra vlastní, umožňuje řadu malých nástrojů evidence a správy převádět do aplikace OpenOffice.org bez nutnosti přepsat je do cílového kódu StarBasic.
- Jednoduché přímočaré řešení, které dovoluje jednoduchou početní analýzu.

Zdokonalení Writer

Verze Novell Edition aplikace OpenOffice.org Writer obsahuje následující zdokonalení, které ještě nejsou obsažena ve standardní verzi:

- Navigátor zajišťuje stromový pohled na strukturu dokumentu, což zlepšuje orientaci v dokumentu.
- Zlepšená součinnost sledování změn.
- Lepší export do kódu HTML.
- Vylepšený tisk písem.

Zlepšení písem.

Verze Novell Edition aplikace OpenOffice.org obsahuje několik vylepšení písma včetně:

- Bitmapová písma nejsou povolena, čímž se zabraňuje nekvalitnímu zobrazení písma, pokud je dokument promítán.
- Zahrnutí sady písem pod licencí AGFA, které jsou metricky kompatibilní s některými základními, výchozími písmy společnosti Microsoft a přehledně mapovány na odpovídající písma společnosti Microsoft, když jsou dokumenty exportovány nebo importovány.
- Vylepšená písma OpenSymbol, které zajišťují lepší podporu odrážek, zobrazovaných poněkud přitažlivěji než čtvercové políčko „chybějícího glyfu“, které se někdy objeví.

projekt OpenClipart

Linuxová verze Novell Edition aplikace OpenOffice.org obsahuje větší výběr volných obrázků z projektu OpenClipart `http://openclipart.org`. Klepnutím na položku *Nástroje*, příkaz*Galerie* získáte přístup k těmto obrázkům.

Multimédia

Verze Novell Edition obsahuje vlastní platformu podpory multimedií s aplikací gstreamer na systému Linux.

Zlepšení výkonu

Verze Novell Edition aplikace OpenOffice.org v systému Linux se spouští rychleji než standardní verze v důsledku některých vylepšení. Zrychlení platí dokonce v systémech s menší operační pamětí.

Integrace aplikace GroupWise

Verze Novell Edition aplikace OpenOffice.org obsahuje základní integraci s aplikací GroupWise umožňující umístit a načíst dokument z aplikace GroupWise Document Management System.

3.1.2 Použití standardní verze aplikace OpenOffice.org

Můžete použít standardní verzi aplikace OpenOffice.org spíše než vydání společnosti Novell. Pokud nainstalujete nejnovější verzi aplikace OpenOffice.org všechny vaše soubory z verze Novell Edition zůstanou kompatibilní. Standardní verze však neobsahuje vylepšení vytvořená ve verzi Novell Edition.

3.1.3 Kompatibilita s jinými kancelářskými aplikacemi

Sada OpenOffice.org může pracovat s dokumenty, tabulkami, prezentacemi a databázemi mnoha jiných formátů, včetně aplikace Microsoft Office. Soubory můžou být hladce otevřeny stejně jako jiné soubory a uloženy zpět do původního formátu. Protože jsou formáty společnosti Microsoft jejich vlastnictvím a specifikace nejsou dostupné jiným aplikacím, dochází příležitostně k problémům s formátováním. Pokud máte problém s dokumentem, zkuste jej otevřít v původní aplikaci a znovu uložit do otevře-

ného formátu, jako je například formát RTF pro textové dokumenty nebo CSV pro tabulky.

Tip

Další informace o migraci z jiných kancelářských balíků do sady OpenOffice.org naleznete v průvodci Příručka pro migraci na sadu OpenOffice.org [`http://documentation.openoffice.org/manuals/oooauthors2/0600MG-MigrationGuide.pdf`].

Převod dokumentů do formátu OpenOffice.org

Sada OpenOffice.org může číst, upravovat, a ukládat dokumenty do velkého množství formátů. Aby bylo možné tyto soubory použít, není nutné je převádět do formátu OpenOffice.org. Pokud však chcete soubory převést, můžete to udělat. Chcete-li převést větší množství dokumentů, pokud například přecházíte poprvé do aplikace OpenOffice.org, postupujte následovně:

1. Vyberte nabídku *Soubor, > Wizard a > Převod dokumentu*.
2. Vyberte formát souboru, z kterého chcete převádět.

   Jsou zde dostupné některé formáty aplikací StarOffice a Microsoft Office.
3. Klepněte na tlačítko *Další*.
4. Upřesněte, kde by měla aplikace OpenOffice.org vyhledávat šablony a dokumenty k převodu a do kterého adresáře by se měli soubory uložit.

   Důležité

   Dokumenty z části systému Windows jsou často v podadresáři `/windows`.
5. Ujistěte se, zda odpovídají všechna další nastavení, a potom klepněte na příkaz *Další*.
6. Zkontrolujte souhrn akcí, které se mají vykonat, a potom spusťte převod klepnutím na příkaz *Převod*.

Čas, který je potřeba pro převod, záleží na množství souborů a jejich složitosti. Pro většinu dokumentů netrvá převod příliš dlouho.

Sdílení souborů s uživateli jiných kancelářských sad

Aplikace OpenOffice.org je dostupná pro velké množství operačních systémů. To vytváří výborný nástroj pro skupinu uživatelů, která často sdílí soubory a přitom nepoužívá stejný operační systém.

Pokud sdílíte dokumenty s ostatními, máte několik možností.

Pokud příjemci potřebují mít schopnost soubor upravit: Uložte dokument ve formátu, který ostatní uživatelé potřebují. Pokud například chcete uložit soubor ve formátu aplikace Microsoft Word, klepněte na nabídku *Soubor*, *Uložit jako* a potom vyberte konkrétní verzi aplikace Microsoft Word, kterou příjemci potřebují.

Pokud příjemci potřebují pouze číst dokument: Exportujte dokument do PDF souboru pomocí nabídky *Soubor > Exportovat jako PDF*. Soubory PDF mohou být čteny v libovolné platformě použitím prohlížeče, jako je Adobe Acrobat Reader.

Pokud chcete sdílet dokumenty i pro úpravy: Použijte jeden ze standardních formátů. Výchozí formáty vyhovují standardu OASIS formátu XML, tj. jsou kompatibilní s množstvím aplikací. Ačkoliv mají formáty TXT a RTF omezené možnosti formátování, mohou být dobrou volbou pro textové dokumenty. Formát CSV je užitečný pro tabulky. Aplikace OpenOffice.org může také nabízet příjemcům preferovaný formát zejména pro formáty společnosti Microsoft.

Pokud chcete odeslat e-mailem dokument PDF: Klepněte na položku *Soubor*, příkaz *Poslat* a vyberte položku *Poslat e-mail jako PDF*. Výchozí e-mailový program se spustí s přiloženým souborem.

Pokud chcete uživateli aplikace Microsoft Word odeslat e-mailem dokument: Klepněte na nabídku *Soubor*, příkaz *Odeslat* a položku *Poslat e-mailem jako dokument aplikace Microsoft Word*. Váš výchozí e-mailový program se spustí s přiloženým souborem.

Poslat dokument jako tělo e-mailové zprávy: Klepněte na nabídku *Soubor*, příkaz *Odeslat* a položku *Dokument aplikace Microsoft Word*. Váš výchozí e-mailový prohlížeč se spustí s obsahem dokumentu v těle e-mailové zprávy.

3.1.4 Spustit aplikaci OpenOffice.org

Spustit aplikaci jedním z následujících způsobů:

- Klepněte na tlačítko*Počítač* a příkaz *OpenOffice.org Writer*.

  Otevře aplikaci Writer. Jiný modul aplikace spustíte klepnutím na nabídku*Soubor*, příkaz *Nový* od nejnověji otevřeného dokumentu aplikace Writer a vyberte požadovaný modul.

- Klepněte na tlačítko *Počítač*, příkaz *Více aplikací* položku*Office*a klepněte na jméno modulu, který chcete spustit.

- V příkazovém řádku zadejte příkaz `ooffice`. Otevření okna aplikace OpenOffice.org. Klepněte na nabídku *Soubor Nový* a vyberte modul, který chcete spustit.

Pokud je nějaká aplikace OpenOffice.org spuštěná, můžete spustit jinou aplikaci klepnutím na nabídku *Soubor* > *Nový* > *název aplikace*.

3.1.5 Zkrácení času spouštění aplikace OpenOffice.org

Zrychlení spouštění aplikace OpenOffice.org pomocí předběžné načtení aplikace při spouštění systému:

1. Klepněte na nabídku *Nástroje Možnosti Paměť*.

2. Vyberte položku *Povolit quickstarter systray*.

Aplikace OpenOffice.org se předběžně načte, až příště restartujete systém. Pokud spustíte modul aplikace OpenOffice.org, spustí se rychleji.

3.1.6 Úpravy aplikace OpenOffice.org

Můžete upravit aplikaci OpenOffice.org tak, aby co nejlépe vyhovovala vašim potřebám a stylu práce. Panel nástrojů, nabídky a klávesové zkratky můžou být všechny nastaveny tak, aby vám pomohly co nejrychleji přejít k funkcím, které používáte nejčastěji. Mů-

žete také přiřazovat makra k událostem aplikací, pokud chcete upřesnit akci, která nastane, když se událost vyskytne. Pokud například chcete vždy pracovat se specifickou tabulkou, můžete vytvořit makro, které otevře tabulku a přiřadí ji do událostí při startu.

Tato část obsahuje jednoduché, obecné pokyny pro úpravu vašeho prostředí. Změny, které provedete jsou okamžitě platné, můžete tak vidět, zda jsou změny, které jste provedli, žádané nebo je vzít zpět, pokud jsou nežádoucí. Více informací a podrobné pokyny jsou v souborech nápovědy aplikace OpenOffice.org.

Vlastní úpravy panelů nástrojů

Použijte dialogové okno *Vlastní úpravy* ke změně panelů nástrojů aplikace OpenOffice.org.

1. Klepněte na ikonu šipky na konci panelu nástrojů.
2. Klepněte na položku *Vlastní úpravy panelu nástrojů*.
3. Vyberte panel nástrojů, který chcete upravit.

   Panel nástrojů, na který jste klepnuli, by už měl být vybrán. Můžete změnit panel nástrojů, který chcete upravit, výběrem požadovaného panelu nástrojů z nabídky *Nástroje*.
4. Vyberte zaškrtávací políčka u příkazů, které mají být zobrazené na panelu nástrojů, a zrušte zaškrtnutí políček u příkazů, které nemají být zobrazené.
5. Vyberte, zda chcete uložit upravený panel nástrojů v modulu aplikace OpenOffice.org, který v dokumentu používáte.

   - Modul aplikace OpenOffice.org

     Upravený panel nástrojů je použit, kdykoliv otevřete upravený modul.

   - Název souboru dokumentu

     Upravený panel nástrojů je použit, kdykoliv otevřete upravený modul.
6. Pokud chcete upravit další panely nástrojů opakujte postup.

7 Klepněte na tlačítko *OK*.

Můžete rychle vybrat tlačítka, které chcete zobrazit na určitém panelu nástrojů.

1 Klepněte na ikonu šipky na konci panelů nástrojů, který chcete změnit.

2 Klepněte na příkaz *Viditelná tlačítka* k zobrazení seznamu tlačítek.

3 Vyberte tlačítka v seznamu, který se zobrazil k jejich povolení (zaškrtnout) nebo zákazu (zrušit zaškrtnutí).

Vlastní úpravy nabídek

Můžete přidat nebo odstranit položky z aktuální nabídky, uspořádat nabídky a také vytvářet nové nabídky.

1 Klepněte na nabídku *Nástroje* *Vlastní úpravy* *Nabídka*.

2 Vyberte nabídku, kterou chcete změnit nebo klepněte na položku*Nová*.

Klepnutím na nabídku *Nápověda* získáte více informací o možnostech dialogového okna *Vlastní úpravy*.

3 Změňte, přidejte nebo odstraňte položky nabídky.

4 Klepněte na tlačítko *OK*.

Nastavení klávesových zkratek

Můžete znovu přidělit aktuálně přiřazené klávesové zkratky a přidělit nové klávesové zkratky častěji používaným funkcím.

1 Klepněte na nabídku *Nástroje*, příkaz *Vlastní úpravy* a položku *Klávesnice*.

2 Vyberte klávesy, které chcete přidělit funkcím nebo vyberte funkci, a přiřaďte k nim klávesu nebo kombinaci kláves.

Klepněte na nabídku *Nápověda* k získání více informací o možnostech dialogového okna *Vlastní úpravy*.

3 Změňte, přidejte nebo odstraňte požadované klávesové zkratky.

4 Klepněte na tlačítko *OK*.

Vlastní úpravy událostí

Aplikace OpenOffice.org také umožňuje přiřadit makra na události, jako je aplikace spouštění nebo ukládání dokumentu. Přiřazené makro se spustí automaticky, kdykoliv nastane vybraná událost.

1 Klepněte na nabídku *Nástroje Vlastní úpravy Události*.

2 Vyberte událost, kterou chcete změnit.

Klepnutím na nabídku *Nápověda* získáte více informací o možnostech dialogového okna *Vlastní úpravy*.

3 Přiřaďte nebo odeberte makra vybraných událostí.

4 Klepněte na tlačítko *OK*.

Změna globálního nastavení

Globální nastavení mohou být změněna v kterékoliv aplikaci sady OpenOffice.org pomocí nabídky *Nástroje* > *Možnosti*. Otevřou se okna zobrazená na obrázku níže. Ke zobrazení kategorií nastavení je použita stromová struktura.

Obrázek 3.1 *Okno Možnosti*

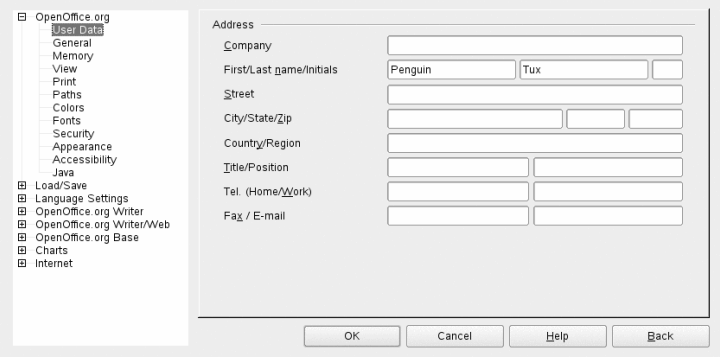

Následující tabulka obsahuje seznam kategorií nastavení společně se stručným popisem každé kategorie:

Poznámka

Kategorie nastavení, které se zobrazí, závisí na modulu, ve kterém pracujete. Pokud pracujete například v aplikaci Writer, zobrazí se v seznamu kategorie OpenOffice.org Writer, ale kategorie OpenOffice.org Calc se nezobrazí. Kategorie OpenOffice.org Base se zobrazí v aplikacích Calc i Writer. Sloupec Aplikace v tabulce zobrazuje, kde je nastavení každé kategorie dostupné.

Tabulka 3.2 *Globální nastavení kategorií*

Nastavení kategorií	Popis	Aplikace
Aplikace OpenOffice.org	Různá základní nastavení včetně uživatelských dat (jako je vaše adresa a e-mail), důležité cesty a nastavení tiskáren a externích programů.	Všechny
Načíst/Uložit	Obsahuje nastavení týkající se otevírání a ukládání některých typů souborů. Je zde dialogové okno pro obecná nastavení a několik speciálních dialogových oken pro definování obsluhy externích formátů.	Všechny

Nastavení kategorií	Popis	Aplikace
Nastavení jazyka	Obsahuje různá nastavení týkající se jazyků a zápisu pomůcek, jako jsou místní a nastavení kontroly pravopisu. Zde je také místo k povolení podpory asijských jazyků.	Všechny
OpenOffice.org Writer	Nastavení globálních možností zpracování slov, jako jsou základní písma a rozvržení, která by aplikace Writer měla použít.	Writer
OpenOffice.org Writer/Web	Změny nastavení týkající se funkcí tvorby kódu HTML aplikace OpenOffice.org.	Writer
OpenOffice.org Calc	Změny nastavení aplikace Calc týkající se například seřazení seznamu a mřížek.	Calc
OpenOffice.org Impress	Změny nastavení, která by se měla použít pro všechny prezentace. Můžete například upřesnit měrnou jednotku pro mřížku používanou k uspořádání prvků.	Impress
OpenOffice.org Draw	Obsahuje nastavení týkající se modulu vektorového kreslení, například měřítka, vlastností mřížky a možností tisku.	Draw
OpenOffice.org Math	Poskytuje jednoduché dialogové okno k nastavení speciálních možností tisku vzorců.	Math
OpenOffice.org Base	Poskytuje dialogová okna k nastavení a úpravě připojení a registrovaných databází.	Base
Grafy	Definuje výchozí barvy používané pro nově vytvořené grafy.	Všechny
síť Internet	Obsahuje dialogové okno k nastavení serverů proxy a změny nastavení vyhledávačů.	Všechny

Důležité

Všechna nastavení uvedená v tabulce jsou použita *globálně* pro určené aplikace. Jsou použita jako výchozí při tvorbě všech nových dokumentů.

3.1.7 Hledání šablon

Šablony velmi rozšířili použití aplikace OpenOffice.org, čímž usnadnila formátování odlišně různorodých typů dokumentů. Aplikace OpenOffice.org poskytuje několik šablon a další můžete nalézt na Internetu. Můžete si také vytvořit vlastní. Vytváření šablon je mimo rozsah tohoto průvodce, ale bližší pokyny můžete najít v nápovědě aplikace OpenOffice.org nebo v dalších dokumentech a příručkách dostupných online.

Kromě šablon můžete najít další doplňky online. Tento tabulka uvádí několik významných míst, kde můžete šablony a další doplňky najít. (Protože jsou webové stránky často rušeny nebo se jejich obsah mění, nemusejí být již informace v této tabulce aktuální.)

Tabulka 3.3 *Kde najít šablony a doplňky aplikace OpenOffice.org*

Umístění	Co můžete nalézt
Web s dokumentací aplikace OpenOffice.org [`http://documentation.openoffice.org/Samples_Templates/User/template_2_x/index.html`]	Šablony pro tabulky aplikace Calc, obaly disku CD, balíčky seed, titulní listy faxu a další
web Worldlabel.com [`http://www.worldlabel.com/Pages/openoffice-template.htm`]	Šablony pro mnoho typů štítků

Více informací o šablonách naleznete v tématu 3.2.4 – „Formátování dokumentů pomocí šablon“ (strana 86)a3.3.2 – „Použití šablon v aplikaci Calc“ (strana 92)

3.2 Zpracování textu pomocí aplikace Writer

Aplikace OpenOffice.org Writer je plně vybavený textový procesor s funkcemi pro formátování stránek a textu. Uživatelské rozhraní je podobné jiným hlavním textovým procesorům, navíc obsahuje některé funkce, které je možné najít pouze u drahých aplikací pro publikování.

Tato část popisuje několik klíčových funkcí aplikace Writer. Více informací o těchto funkcích a kompletní pokyny k používání aplikace Writer naleznete v nápovědě sady OpenOffice.org nebo v jiném ze zdrojů uvedených v části 3.8 – „Hledání nápovědy a informací o sadě OpenOffice.org“ (strana 101).

Poznámka

Mnoho informací v této části může být také použito v jiných modulech sady OpenOffice.org. Jiné moduly například používají styly podobně, jako jsou použity v aplikaci Writer.

- 3.2.1 – „Vytvoření nového dokumentu“ (strana 81)
- 3.2.2 – „Sdílení dokumentů s jinými textovými procesory“ (strana 82)
- 3.2.3 – „Formátování s použitím stylů“ (strana 83)
- 3.2.4 – „Formátování dokumentů pomocí šablon“ (strana 86)
- 3.2.5 – „Práce s rozsáhlými dokumenty“ (strana 87)
- 3.2.6 – „Použití aplikace Writer jako editoru souborů HTML“ (strana 90)

3.2.1 Vytvoření nového dokumentu

Nový dokument můžete vytvořit dvěma způsoby:

Dokument od nuly vytvoříte klepnutím na nabídku *Soubor* > *Nový* > *Textový document*.

Pokud chcete u svých vlastních dokumentů používat standardní formát s předdefinovanými prvky, zkuste použít průvodce. Průvodci jsou malé nástroje, které vás nechají udělat základní rozhodnutí a potom vytvoří předem připravený dokument z šablony. Například obchodní dopis můžete vytvořit klepnutím na nabídku *Soubor* > *Průvodce a* > *Dopis*. Používáním dialogových oken průvodce jednoduše vytvoříte základní dokumenty se standardním formátem. Ukázka dialogového okna průvodce je zobrazena v3.2 – „Průvodce aplikace OpenOffice.org Wizard“ (strana 82).

Obrázek 3.2 *Průvodce aplikace OpenOffice.org Wizard*

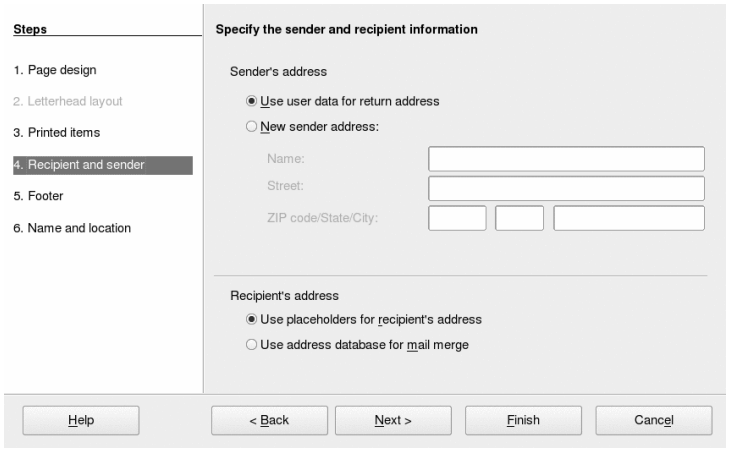

Zadejte požadovaný text do okna dokumentu. Nástrojový panel*Formátování* nebo nabídku *Formát* použijte k nastavení vzhledu dokumentu. Použijte nabídku *Soubor* nebo tlačítka pro tisk a ukládání dokumentu na panelu nástrojů. S možnostmi příkazu*Vložit*můžete do dokumentu přidat další položky, jako je tabulka, obrázek nebo graf.

3.2.2 Sdílení dokumentů s jinými textovými procesory

Aplikaci Writer můžete používat k úpravě dokumentů vytvořených v mnoha jiných textových procesorech. Například můžete importovat dokument aplikace Microsoft Word upravit jej a uložit znovu jako dokument aplikace Microsoft Word . Většina dokumentů aplikace Word může být bez problému importována do aplikace OpenOffice.org. Formátování, písma a další aspekty dokumentu zůstanou zachovány. Některé velmi složité dokumenty však obsahují složité tabulky, makra aplikace Word nebo ne-

obvyklé písma a formátování a mohou po importování vyžadovat některé úpravy. Aplikace OpenOffice.org může také dokumenty ukládat do formátů mnoha oblíbených textových procesorů. Podobně dokumenty vytvořené v aplikace OpenOffice.org a uložené do formátu Word mohou být otevřeny aplikací Microsoft Word bez problémů.

Pokud používáte OpenOffice.org v prostředí, kde často sdílíte dokumenty s jinými uživateli aplikace Word, můžete mít menší problémy s výměnou dokumentů. Pouze otevřete soubory, upravte je a uložte jako soubory aplikace Word.

3.2.3 Formátování s použitím stylů

Aplikace OpenOffice.org používá styly konzistentního formátu pro různé prvky v dokumentu. K dispozici jsou následující typy stylů:

Tabulka 3.4 *O typech stylů*

Typ stylu	Význam
Odstavec	Použití standardního formátování pro různé typy odstavců v dokumentu. Použijte například styl odstavce pro záhlaví první úrovně k nastavení písma a velikosti písma, mezery nad a pod záhlavím, umístění záhlaví a jiné specifické formátování.
Znak	Použití standardního formátování pro různé typy textu. Pokud například chcete zdůrazněný text zobrazit kurzívou, můžete vytvořit zvýrazněný styl, který vybraný text zformátuje na kurzívu, pokud na něj použijete tento styl.
Hlavní část	Použití standardizovaného formátování rámců. Pokud váš dokument například používá postranní panel, můžete vytvořit rám se specifickou grafikou, okraji, umístěním a jiné formátování tak, že všechny postranní panely budou mít konzistentní vzhled.
Strana	Použití standardizovaného formátování na určitý typ stránky. Pokud například každá stránka dokumentu s výjimkou první stránky obsahuje záhlaví a zápatí, můžete použít styl první stránky, který zakáže záhlaví a zápatí. Můžete také použít

Typ stylu	Význam
	různé styly stránky pro levé a pravé stránky tak, abyste měli větší okraje na vnitřních stranách a čísla stránek na vnějších stranách stránek.
Seznam	Použití standardizovaného formátování určité typy seznamu. Můžete například definovat kontrolní seznam se čtvercovými políčky a seznam s kulatými odrážkami a pak snadno použít správný styl.

Zobrazení okna Styly a formátování

Okno *Styly a formátování* (v dřívějších verzích sady OpenOffice.org označované jako *Stylista*) je pružný formátovací nástroj, který slouží k použití stylů na text, odstavce, stránky, rámečky a seznamy. Chcete-li zobrazit toto okno, klepněte na možnosti *Formátovat Styly a formátování*. Sada OpenOffice.org je dodávána s několika předdefinovanými styly. Styly můžete použít tak, jak jsou, můžete je změnit nebo můžete vytvořit nové styly.

Tip

Ve výchozím nastavení je okno *Styly a formátování* plovoucí, to znamená, že se zobrazuje jako samostatné okno, které lze umístit kamkoli na obrazovce. Používáte-li styly často, můžete okno ukotvit tak, aby se zobrazovalo vždy na stejném místě uživatelského rozhraní aplikace Writer. Chcete-li okno *Styly a formátování* ukotvit, stiskněte klávesu CTRL a zároveň poklepejte na šedou oblast okna. Tato rada se týká i některých dalších oken sady OpenOffice.org včetně okna Navigator.

Použití stylu

Chcete-li použít styl, vyberte prvek, na který chcete styl použít, a poklepejte na styl v okně *Styly a formátování*. Chcete-li například použít styl na odstavec, umístěte kurzor kamkoli do odstavce a poklepejte na požadovaný styl.

Použití stylů ve srovnání s použitím tlačítek formátování a možností nabídek

Použijete-li místo možností nabídky *Formát* a tlačítek formátování styly, bude vzhled stránek, odstavců, textů a seznamů více konzistentní a bude možné snadněji změnit formátování. Pokud například zvýrazníte text tak, že jej vyberete a klepnete na tlačítko *Tučné*, a později budete chtít zvýrazněný text v kurzívě, musíte najít veškerý tučný text a ručně jej změnit na kurzívu. Používáte-li styl písma, je třeba změnit pouze tento styl z tučného písma na kurzívu, a veškerý text formátovaný tímto stylem se automaticky změní z tučného písma na kurzívu.

Formátování provedené některou možností nabídky nebo tlačítkem přepíše jakékoli použité styly. Používáte-li k formátování textu tlačítko *Tučné* a k formátování jiného textu zvýrazňující styl, nepovede změna stylu ke změně textu formátovaného pomocí tlačítka, a to ani v případě, že jste na text formátovaný pomocí tlačítka později styl použili. V příslušném textu je třeba nejprve ručně zrušit tučné písmo a pak na text použít styl.

Pokud ručně formátujete odstavce pomocí možností *Formát Odstavec*, může to vyústit v nekonzistentní formátování odstavců. To se projeví zejména při kopírování a vkládání odstavců z jiných dokumentů s jiným formátováním.

Změna stylu

Pomocí stylů můžete změnit formátování v celém dokumentu, aniž by bylo třeba jednotlivě měnit každý text, pro který chcete použít nové formátování.

1. V okně *Styly a formátování* klepněte pravým tlačítkem na styl, který chcete změnit.
2. Klepněte na možnost *Změnit*.
3. Změňte nastavení vybraného stylu.

   Informace o dostupných nastaveních najdete v nápovědě online sady OpenOffice.org.
4. Klepněte na tlačítko *OK*.

Vytvoření stylu

Sada OpenOffice.org je dodávána s kolekcí stylů, které vyhoví potřebám mnohých uživatelů. Většina uživatelů však nakonec většinou potřebuje určitý styl, který ještě neexistuje. Postup vytvoření nového stylu:

1. Pravým tlačítkem klepněte na libovolné prázdné místo v okně *Styly a formátování*.

   Přesvědčte se, zda se nacházíte v seznamu stylů typu, který chcete vytvořit. Vytváříte-li například styl písma, přesvědčte se, zda se nacházíte v seznamu stylů písem.

2. Klepněte na tlačítko *Nový*.

3. Klepněte na tlačítko *OK*.

4. Pojmenujte styl a zvolte nastavení, která se mají s daným stylem použít.

   Podrobnosti o možnostech stylu, které jsou k dispozici na jednotlivých kartách, zobrazíte klepnutím na příslušnou kartu a na tlačítko *Nápověda*.

3.2.4 Formátování dokumentů pomocí šablon

Většina uživatelů textových editorů vytváří více než jeden druh dokumentů. Většina uživatelů textových editorů vytváří více než jeden druh dokumentů. Vytvoříte-li pro každý typ dokumentu šablonu, budete mít potřebné styly vždy rychle k dispozici.

Vytváření šablony vyžaduje předchozího plánování. Je třeba určit, jak má dokument vypadat, aby bylo možné vytvořit styly potřebné v dané šabloně. Šablonu je možné vždy změnit, malé plánování vám však později může ušetřit mnoho času.

Poznámka

Šablony aplikace Microsoft Word lze převést stejně jako jakékoli jiné dokumenty této aplikace. Další informace najdete v části Část “Převod dokumentů do formátu OpenOffice.org” (strana 72).

Podrobný popis šablon je mimo rámec této sekce. Další informace najdete v systému nápovědy a podrobné návody na stránce dokumentace sady OpenOffice.org [`http://documentation.openoffice.org/HOW_TO/index.html`].

Vytvoření šablony

Šablona je textový dokument obsahující pouze styly a obsah, který chcete umístit do každého dokumentu, jako je například adresa a hlavička v dopise. Vytvoříte-li nebo otevřete-li určitý dokument se šablonou, styly se automaticky na tento dokument použijí.

Postup vytvoření šablony:

1. Klepněte na možnosti *Soubor Nový Textový dokument*.
2. Vytvořte styly a obsah, který chcete použít v libovolném dokumentu používajícím tuto šablonu.
3. Klepněte na možnosti *Soubor Šablony Uložit*.
4. Zadejte název šablony.
5. V seznamu *Kategorie* klepněte na kategorii, do které chcete šablonu umístit.

   Kategorie představuje složku, do které se šablona uloží.
6. Klepněte na tlačítko *OK*.

3.2.5 Práce s rozsáhlými dokumenty

Pomocí aplikace Writer můžete pracovat na rozsáhlých dokumentech. Rozsáhlý dokument může být buď jeden soubor, nebo kolekce souborů seskupená do jednoho dokumentu.

Navigace v rozsáhlých dokumentech

Nástroj Navigator zobrazuje informace o obsahu dokumentu. Umožňuje také rychle přejít na různé prvky. Pomocí nástroje Navigator můžete například rychle získat přehled všech obrázků v dokumentu.

Chcete-li otevřít nástroj Navigator, klepněte na možnosti *Upravit* > *Navigator*. Prvky uvedené v seznamu v nástroji Navigator se liší v závislosti na dokumentu načteném do aplikace Writer.

Obrázek 3.3 *Nástroj Navigator v aplikaci Writer*

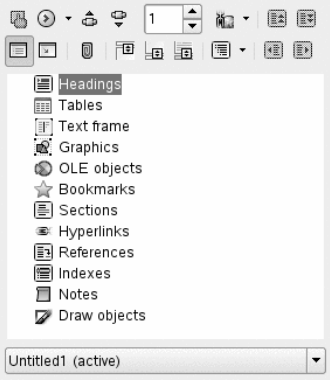

Klepnutím na určitou položku v nástroji Navigator přejdete na tuto položku v dokumentu.

Použití hlavního dokumentu k vytvoření jednoho dokumentu z více souborů

Pracujete-li na velmi rozsáhlém dokumentu, jako je například kniha, můžete si práci na knize usnadnit tak, že knihu umístíte do hlavního dokumentu (místo, aby jste ji uchovávali v jednom dokumentu). Pomocí hlavního dokumentu můžete rychle změnit formátování v rozsáhlém dokumentu nebo přejít na jednotlivý dílčí dokument a upravit jej.

Hlavní dokument je dokument aplikace Writer, který slouží jako kontejner pro více souborů aplikace Writer. Jednotlivé kapitoly nebo další dílčí dokumenty můžete uchovávat jako samostatné dokumenty shromážděné v hlavním dokumentu. Hlavní dokumenty jsou také užitečné, pokud na jednom dokumentu pracuje více lidí. Příslušnou

část dokumentu každého uživatele můžete umístit do dílčího dokumentu v hlavním dokumentu, čímž umožníte více uživatelům souběžnou práci na dílčích dokumentech, aniž by se museli obávat, že přepíší práci někoho jiného.

Poznámka

Pokud přecházíte na sadu OpenOffice.org ze sady Microsoft Word, můžete mít z použití hlavních dokumentů strach, protože funkci hlavního dokumentu v aplikaci Word je přisuzováno poškozování dokumentů. V aplikaci Writer sady OpenOffice.org tento problém není, můžete tak hlavní dokumenty bez obav používat k řízení svých projektů.

Postup vytvoření hlavního dokumentu:

1. Klepněte na možnosti *Nový Hlavní dokument*.

   nebo

   Otevřete stávající dokument a klepněte na možnosti *Soubor Odeslat Vytvořit hlavní dokument*.

2. Vložte dílčí dokumenty.

3. Klepněte na možnosti *Soubor Uložit*.

Podrobnější informace o práci s hlavními dokumenty najdete v souborech s nápovědou sady OpenOffice.org. Hledejte téma s názvem Použití hlavních dokumentů a dílčích dokumentů.

Tip

Styly ze všech dílčích dokumentů se importují do hlavního dokumentu. Chcete-li zajistit, aby bylo formátování v celém hlavním dokumentu konzistentní, použijte pro každý dílčí dokument stejnou šablonu. Tento postup není povinný, budou-li však dílčí dokumenty formátované rozdílně, bude třeba v zájmu odstranění nekonzistencí provést některé změny formátování, aby bylo vložení dílčích dokumentů do hlavního dokumentu úspěšné. Používají-li dva dokumenty importované do hlavního dokumentu například různé styly se stejným názvem, použije hlavní dokument formátování stylu v prvním importovaném dokumentu.

3.2.6 Použití aplikace Writer jako editoru souborů HTML

Kromě toho, že je aplikace Writer plně vybavený textový editor, lze ji také použít jako editor souborů HTML. Aplikace Writer zahrnuje značky jazyka HTML, které lze použít stejně jako jakýkoli jiný styl v dokumentu aplikace Writer. Dokument můžete zobrazit tak, jak se zobrazí online, nebo můžete upravovat přímo kód jazyka HTML.

Vytvoření dokumentu HTML

1. Klepněte na možnosti *Soubor Nový Dokument kódu HTML*.
2. Klepněte na šipku v dolní části okna *Formátování a styly*.
3. Vyberte možnost *Styly HTML*.
4. Vytvořte dokument HTML tak, že pomocí stylů vložíte do textu značky.
5. Klepněte na možnosti *Soubor Uložit jako*.
6. Vyberte umístění, do kterého chcete soubor uložit, soubor pojmenujte a v seznamu *Filtr* vyberte možnost *Dokument kódu HTML (.html)*.
7. Klepněte na tlačítko *OK*.

Chcete-li přímo upravovat kód HTML nebo chcete-li jej zobrazit po úpravách souboru HTML jako dokumentu aplikace Writer, klepněte na možnosti *Zobrazit Zdroj HTML*. V režimu Zdroj HTML není již seznam *Formátování a styly* k dispozici.

Poznámka

Po prvním přepnutí do režimu Zdroj HTML se zobrazí výzva k uložení souboru ve formátu HTML (pokud jste tak ještě neučinili).

3.3 Použití tabulek v aplikaci Calc

Calc je aplikace sady OpenOffice.org pro zpracování tabulek. Novou tabulku vytvoříte pomocí možností *Soubor* > *Nový* > *Tabulka* nebo můžete pomocí možností *Soubor* > *Otevřít* otevřít stávající tabulku. Aplikace Calc čte a ukládá formát aplikace Microsoft Excel, takže je snadné spolupracovat na tabulkách s uživateli aplikace Excel.

Poznámka

Aplikace Calc zpracovává mnohá makra VBA v dokumentech aplikace Excel, podpora maker VBA však ještě není úplná. Po otevření tabulky aplikace Excel, která používá mnoho maker, můžete zjistit, že některá z nich nefungují.

Do buněk tabulky vkládejte statická data nebo vzorce. Vzorec zpracovává data z jiných buněk a v buňce, ve které se nachází, generuje hodnotu. Pomocí hodnot v buňkách také můžete vytvářet grafy.

- 3.3.1 – „Použití formátování a stylů v aplikaci Calc“ (strana 91)
- 3.3.2 – „Použití šablon v aplikaci Calc“ (strana 92)

3.3.1 Použití formátování a stylů v aplikaci Calc

Aplikace Calc obsahuje několik integrovaných stylů buněk a stránek, které mohou zlepšit vzhled tabulek a sestav. Přestože jsou tyto integrované styly dostačující pro mnohé uživatele, může být výhodné vytvořit styly pro vlastní často používaná formátování.

Vytvoření stylu

1. Klepněte na možnosti *Formátovat Styly a formátování*.
2. V okně *Formátování a styly* klepněte buď na ikonu *Styly buněk*, nebo *Styly stránek*.

3. Pravým tlačítkem klepněte na okno *Formátování a styly* a pak klepněte na příkaz *Nový*.

4. Zadejte název stylu a pomocí karet nastavte požadované možnosti formátování.

5. Klepněte na tlačítko *OK*.

Změna stylu

1. Klepněte na možnosti *Formátovat Styly a formátování*.

2. V okně *Formátování a styly* klepněte buď na ikonu *Styly buněk*, nebo *Styly stránek*.

3. Pravým tlačítkem myši klepněte na název stylu, který chcete změnit, a potom klepněte na příkaz *Změnit*.

4. Změňte požadované možnosti formátování.

5. Klepněte na tlačítko OK.

3.3.2 Použití šablon v aplikaci Calc

Používáte-li pro různé typy tabulek různé styly, můžete styly pro jednotlivé typy tabulek uložit do šablon. Potom při vytváření určitého typu tabulky otevřete příslušnou šablonu. Potřebné styly jsou k dispozici v okně *Formátování a styly*.

Podrobný popis šablon je mimo rámec této sekce. Další informace najdete v systému nápovědy a podrobné návody na stránce dokumentace sady OpenOffice.org [`http://documentation.openoffice.org/HOW_TO/index.html`].

Vytvoření šablony

Šablona aplikace Calc je tabulka obsahující styly a obsah, který chcete umístit do každé tabulky vytvořené pomocí této šablony, jako jsou nadpisy a další styly buněk. Vytvoříte-li nebo otevřete-li určitou tabulku s takovou šablonou, styly se automaticky na tuto tabulku použijí.

Postup vytvoření šablony:

1. Klepněte na možnosti *Soubor Nový Tabulka*.
2. Vytvořte styly a obsah, který chcete použít v libovolné tabulce používající tuto šablonu.
3. Klepněte na možnosti *Soubor Šablony Uložit*.
4. Zadejte název šablony.
5. V seznamu *Kategorie* klepněte na kategorii, do které chcete šablonu umístit.

   Kategorie představuje složku, do které se šablona uloží.
6. Klepněte na tlačítko *OK*.

3.4 Použití prezentací v aplikaci Impress

Pomocí aplikace Impress sady OpenOffice.org můžete vytvářet prezentace, které se zobrazí na obrazovce nebo vytisknou. Jedná se například o promítání snímků nebo průhledné fólie. Pokud jste již používali jiný software pro tvorbu prezentací, můžete snadno přejít na aplikaci Impress, která funguje velmi podobně jako jiný software pro tvorbu prezentací.

Aplikace Impress otevírá a ukládá prezentace aplikace Microsoft Powerpoint, takže je možné si vyměňovat prezentace s uživateli aplikace Powerpoint, pokud ovšem budete prezentace ukládat ve formátu aplikace Powerpoint.

- 3.4.1 – „Vytvoření prezentace“ (strana 93)
- 3.4.2 – „Použití stránky předlohy“ (strana 94)

3.4.1 Vytvoření prezentace

1. Klepněte na možnost *Soubor Nový Prezentace*.

2 Vyberte možnost, kterou chcete při vytváření prezentace použít.

Prezentaci můžete vytvořit dvěma způsoby:

- Vytvoření prázdné prezentace

  V aplikaci Impress se otevře prázdný snímek. Pomocí této možnosti můžete vytvořit novou prezentaci úplně od začátku bez jakýchkoli předem formátovaných snímků.

- Vytvoření prezentace na základě šablony

  V aplikaci Impress se otevře zvolená šablona. Prostřednictvím této možnosti vytvoříte novou prezentaci pomocí předem navržené šablony sady OpenOffice.org nebo šablony, kterou jste sami vytvořili či nainstalovali, jako je například šablona firemní prezentace. Aplikace Impress používá styly a šablony stejným způsobem jako ostatní moduly sady OpenOffice.org. Další informace o šablonách najdete v části 3.2.4 – „Formátování dokumentů pomocí šablon“ (strana 86).

3.4.2 Použití stránky předlohy

Stránka předlohy prezentacím dává jednotný vzhled, definuje totiž vzhled jednotlivých snímků, použitá písma a další grafické prvky. Aplikace Impress používá dva typy stránek předlohy.

- Předloha snímků

  Obsahuje prvky, které se zobrazují na všech snímcích. Můžete například chtít, aby se na stejném místě v každém snímku zobrazovalo logo firmy. Předloha snímků také určuje styl formátování nadpisu a osnovy každého snímku, který tuto předlohu používá, a rovněž všech informací, které se zobrazují v záhlaví či zápatí.

- Předloha poznámek

  Určuje formátování a vzhled poznámek v prezentaci.

Vytvoření předlohy snímků

Aplikace Impress je dodávána s kolekcí předem naformátovaných stránek předlohy. Většina uživatelů však bude chtít upravit své prezentace pomocí vlastních stránek předlohy.

1. Spusťte aplikaci Impress a pak vytvořte novou prázdnou prezentaci.
2. Klepněte na možnosti *Zobrazit Předloha Předloha snímků*.

   Tento postup otevře aktuální předlohu snímků v zobrazení předlohy.
3. Pravým tlačítkem klepněte na panel v levé části a pak klepněte na příkaz *Nová předloha*.
4. Upravte předlohu snímků tak, aby měla požadovaný vzhled.
5. Klepnutím na možnost *Zavřít zobrazení předlohy* nebo *Zobrazit Normální* se vraťte do normálního zobrazení.

Tip

Všechny vytvořené předlohy snímků, které chcete používat ve svých prezentacích, můžete uložit do šablony aplikace Impress. Kdykoliv budete chtít vytvořit prezentaci používající tyto předlohy snímků, otevřete novou prezentaci s touto šablonou.

Použití předlohy snímků

Šablony snímků lze použít na vybrané snímky nebo na všechny snímky v prezentaci.

1. Otevřete prezentaci a klepněte na možnosti *Zobrazit Předloha Předloha snímků*.
2. (Volitelné). Chcete-li šablonu snímků použít na více snímků, nikoli však na všechny, vyberte snímky, které mají danou šablonu snímků používat.

   Chcete-li vybrat více snímků, stiskněte a podržte klávesu CTRL a v podokně snímků klepněte na snímky, které mají používat danou předlohu snímků.

3 V podokně úloh klepněte pravým tlačítkem na stránku předlohy, kterou chcete použít.

   Není-li podokno úloh zobrazené, klepněte na možnosti *Zobrazit Podokno úloh*.

4 Použijte předlohu snímků klepnutím na jednu z následujících možností:

   - *Použít u všech snímků*

     Použije vybranou předlohu snímků na všechny snímky v prezentaci.

   - *Použít u vybraných snímků*

     Použije vybranou předlohu snímků na aktuální snímek nebo na všechny snímky, které jste před použitím předlohy snímků vybrali. Chcete-li například na první snímek prezentace použít jinou předlohu snímků, vyberte jej, přepněte do zobrazení předlohy a použijte předlohu snímků na tento snímek.

3.5 Použití databází v aplikaci Base

OpenOffice.org zahrnuje databázový modul Base. Aplikace Base slouží k návrhu databází pro uložení nejrůznějších druhů informací – od jednoduchého seznamu adres nebo receptů až po propracovaný systém správy dokumentů.

Tabulky, formuláře, dotazy a sestavy můžete vytvářet ručně nebo pohodlně pomocí průvodců. Průvodce tabulkou například obsahuje mnoho běžných polí pro firemní i osobní použití. Databáze vytvořené v aplikaci Base lze použít jako zdroje dat například při vytváření dopisů pomocí formulářů.

Podrobný popis návrhu databáze v aplikaci Base je mimo rámec tohoto dokumentu. Další informace lze najít ve zdrojích uvedených v části 3.8 – „Hledání nápovědy a informací o sadě OpenOffice.org“ (strana 101).

3.5.1 Vytvoření databáze pomocí předdefinovaných možností

Aplikace Base obsahuje několik předdefinovaných databázových polí, která vám pomohou při vytváření databází. Kroky v této části se týkají vytváření seznamu adres pomocí předdefinovaných polí, mělo by být však snadné podle nich použít předdefinovaná pole pro libovolné integrované databázové možnosti.

Proces vytváření databáze lze rozdělit do několika dílčích procesů:

- Část "Vytváření databáze" (strana 97)
- Část "Nastavení databázové tabulky" (strana 97)
- Část "Vytvoření formuláře" (strana 99)
- Část "Změna formuláře" (strana 99)
- Část "Co dále?" (strana 100)

Vytváření databáze

Nejprve vytvořte databázi.

1. Klepněte na možnosti *Soubor Nový Databáze*.
2. Vyberte možnost *Vytvořit novou databázi* a klepněte na tlačítko *Další*.
3. Klepnutím na možnost *Ano, registrovat databázi* zpřístupněte informace v databázi ostatním modulům sady OpenOffice.org, zaškrtněte obě políčka v dolní polovině dialogového okna, pak klepněte na tlačítko *Dokončit*.
4. Přejděte do adresáře, do kterého chcete databázi uložit, zadejte název databáze a klepněte na tlačítko *OK*.

Nastavení databázové tabulky

V dalším kroku definujte pole, která chcete použít v databázové tabulce.

1 V průvodci tabulkou klepněte na možnost *Osobní*.

Obsah seznamu *Vzorové tabulky* se změní tak, aby obsahoval předdefinované tabulky pro osobní použití. Pokud jste klepnuli na možnost *Pracovní*, bude seznam obsahovat předdefinované tabulky pro pracovní použití.

2 V seznamu *Vzorové tabulky* klepněte na možnost *Adresy*.

V nabídce *Dostupná pole* se zobrazí pole dostupná pro předdefinovaný seznam adres.

3 V nabídce *Dostupná pole* klepněte na pole, která chcete použít ve svém seznamu adres.

V jeden okamžik můžete vybrat jen jednu položku nebo podržením klávesy SHIFT a klepnutím na položky můžete vybrat více položek.

4 Klepnutím na jednoduchou šipku vpravo přesuňte položky do nabídky *Vybraná pole*.

Chcete-li do nabídky *Vybraná pole* přesunout všechna dostupná pole, klepněte na dvojitou šipku vpravo.

5 Pomocí šipky nahoru a dolů upravte pořadí vybraných polí.

Pole se v tabulkách a formulářích zobrazí v pořadí, ve kterém jsou uvedena v seznamu.

6 Klepněte na tlačítko *Další*.

7 Ujistěte se, že jsou všechna pole definována správně.

Můžete změnit název a typ pole, maximální délku pole (počet znaků které lze do pole zadat) a to, zda je pole povinné. V tomto příkladu ponechejte nastavení nezměněná.

8 Klepněte na tlačítko *Další*.

9 Klepněte postupně na možnosti *Vytvořit primární klíč*, *Automaticky přidat primární klíč*, *Automatická hodnota* a *Další*.

10 Potvrďte výchozí název tabulky, vyberte možnost *Vytvořit formulář na základě této tabulky* a pak klepněte na tlačítko *Dokončit*.

Vytvoření formuláře

Dále vytvořte formulář, který se použije při zadávání dat do seznamu adres.

1 Klepnutím na dvojitou šipku vpravo v průvodci formulářem přesuňte všechna dostupná pole do seznamu *Pole ve formuláři* a pak dvakrát klepněte na tlačítko *Další*.

2 Vyberte způsob uspořádání formuláře a klepněte na tlačítko *Další*.

3 Vyberte možnost pro zobrazení všech dat ve formuláři a ponechejte všechna políčka nezaškrtnutá, pak klepněte na tlačítko *Další*.

4 Použijte styl a ohraničení pole a klepněte na tlačítko *Další*.

   V tomto příkladu potvrďte výchozí nastavení.

5 Pojmenujte formulář, vyberte možnost *Změnit formulář* a klepněte na tlačítko *Dokončit*.

Změna formuláře

Po definování formuláře můžete změnit jeho vzhled podle svých potřeb.

1 Zavřete formulář, který se otevřel po dokončení předchozího kroku.

2 V hlavním okně databáze pravým tlačítkem klepněte na formulář, který chcete změnit (k dispozici by měla být pouze jedna možnost) a klepněte na tlačítko *Upravit*.

3 Přetažením na nová umístění uspořádejte pole formuláře.

   Pole křestního jména například přesuňte vpravo od pole příjmení a pak podle svých potřeb upravte umístění ostatních polí.

4 Po dokončení změn formulář uložte a zavřete.

Co dále?

Po vytvoření databázových tabulek a formulářů můžete začít zadávat data. Můžete také navrhnout dotazy a sestavy, které slouží k seřazení a zobrazení dat.

Další informace o aplikaci Base najdete v nápovědě online sady OpenOffice.org a v dalších zdrojích uvedených v části 3.8 – „Hledání nápovědy a informací o sadě OpenOffice.org“ (strana 101).

3.6 Vytvoření obrázků v aplikaci Draw

Pomocí aplikace Draw sady OpenOffice.org můžete vytvářet obrázky a diagramy. Kresby můžete uložit v současných běžných formátech a importovat je do libovolné aplikace, do které lze importovat obrázky, jedná se například o ostatní moduly sady OpenOffice.org. Kresby můžete rovněž vytvořit ve formátu Flash.

Úplné pokyny k používání aplikace Draw najdete v dokumentaci sady OpenOffice.org. Další informace naleznete v části 3.8 – „Hledání nápovědy a informací o sadě OpenOffice.org“ (strana 101).

Postup použití obrázku aplikace Draw v dokumentu:

1. Spusťte aplikaci Draw a vytvořte obrázek.
2. Obrázek uložte.
3. Obrázek zkopírujte a vložte do dokumentu nebo jej vložte přímo v příslušném dokumentu.

Jednou zvláště užitečnou funkcí aplikace Draw je možnost spouštět ji v rámci ostatních modulů sady OpenOffice.org, můžete tak vytvořit obrázky, které se automaticky importují do dokumentu.

1. V určitém modulu sady OpenOffice.org (například v aplikaci Writer) klepněte na možnosti *Vložit Objekt Objekt OLE Nakreslený objekt sady OpenOffice.org 2.0 OK*.

   Tím se spustí aplikace Draw.

2 Vytvořte kresbu.

3 Klepněte do dokumentu mimo rámeček aplikace Draw.

Kresba se automaticky vloží do dokumentu.

3.7 Vytvoření matematických vzorců v aplikaci Math

Vládání složitých matematický vzorců do dokumentů je obvykle obtížné. Editor rovnic Math sady OpenOffice.org umožňuje vytvářet vzorce pomocí operátorů, funkcí a asistentů formátování. Vzorce můžete uložit jako objekty, které lze následně importovat do dalších dokumentů. Funkce aplikace Math lze vložit do dalších dokumentů sady OpenOffice.org stejně jako jakýkoli jiný grafický objekt.

Poznámka

Aplikace Math není kalkulačka. Funkce, které vytváří, jsou grafické objekty. Tyto funkce nelze vyhodnotit, i pokud byste je importovali do aplikace Calc.

3.8 Hledání nápovědy a informací o sadě OpenOffice.org

Sada OpenOffice.org obsahuje rozsáhlou nápovědu online. Kromě toho ji podporuje velká komunita uživatelů a vývojářů. Nalezení nápovědy nebo informací o použití sady OpenOffice.org tak je málokdy obtížné. Následující tabulka obsahuje některá místa, kde můžete hledat další informace. (Protože jsou webové stránky často rušeny nebo se jejich obsah mění, nemusí být již informace v této tabulce aktuální.)

Tabulka 3.5 *Kde získat informace o sadě OpenOffice.org*

Umístění	Co můžete nalézt
Nabídka online nápovědy sady OpenOffice.org	Rozsáhlá nápověda k provedení libovolné úlohy v sadě OpenOffice.org
Oficiální stránka podpory sady OpenOffice.org [`http://support.openoffice.org/index.html`]	Příručky, výukové programy, fóra uživatelů a vývojářů, e-mailová konference users@openoffice.org, nejčastější dotazy a další
Příručka pro migraci na sadu OpenOffice.org [`http://documentation.openoffice.org/manuals/oooauthors2/0600MG-MigrationGuide.pdf`]	Informace o migraci na sadu OpenOffice.org z jiných kancelářských sad, včetně sady Microsoft Office
Taming OpenOffice.org (Zkrocení sady OpenOffice.org) [`http://www.taming-openoffice-org.com/`]	Knihy, novinky, tipy a triky
Makra v sadě OpenOffice.org [`http://www.pitonyak.org/oo.php`]	Rozsáhlé informace o vytváření a používání maker

4 Kontact: E-maily a kalendář

Aplikace Kontact kombinuje funkce několika aplikací prostředí KDE do jednoho pohodlného prostředí určeného ke správě osobních informací. Mezi tyto aplikace patří e-mailová aplikace KMail, kalendář KOrganizer, aplikace pro správu kontaktů KAddressbook a aplikace pro poznámky KNotes. Také umožňuje synchronizaci dat s externími zařízeními, jako je například PalmPilot nebo jiná kapesní zařízení. Aplikace Kontact se snadno integruje do zbytku prostředí KDE a připojuje se k celé řadě serverů GroupWare. Zahrnuje dodatečné funkce, jako je například filtr spamů a virů a čtečka kanálů RSS.

Aplikaci Kontact lze spustit pomocí hlavní nabídky. Případně můžete na příkazový řádek nebo do dialogového okna *Spustit příkaz* zadat příkaz `kontact`. Potřebujete-li jen některé funkce, můžete místo celé aplikace rovněž spustit pouze jednotlivé komponenty.

4.1 Přehled aplikace Kontact

Výchozí zobrazení okna se *Souhrnem* ukazuje 4.1 – „Okno aplikace Kontact zobrazující souhrn“ (strana 104). Přístup k různým komponentám získáte pomocí tlačítek v levé části.

Možnost *Souhrn* poskytuje základní informace, včetně blížících se narozenin a úkolů a počtu nových e-mailů. Část se zprávami se připojuje ke kanálům RSS a poskytuje aktualizované zprávy z oblasti vašeho zájmu. Zobrazené informace můžete nakonfigurovat pomocí možností *Nastavení* > *Konfigurovat zobrazení souhrnu*.

Obrázek 4.1 *Okno aplikace Kontact zobrazující souhrn*

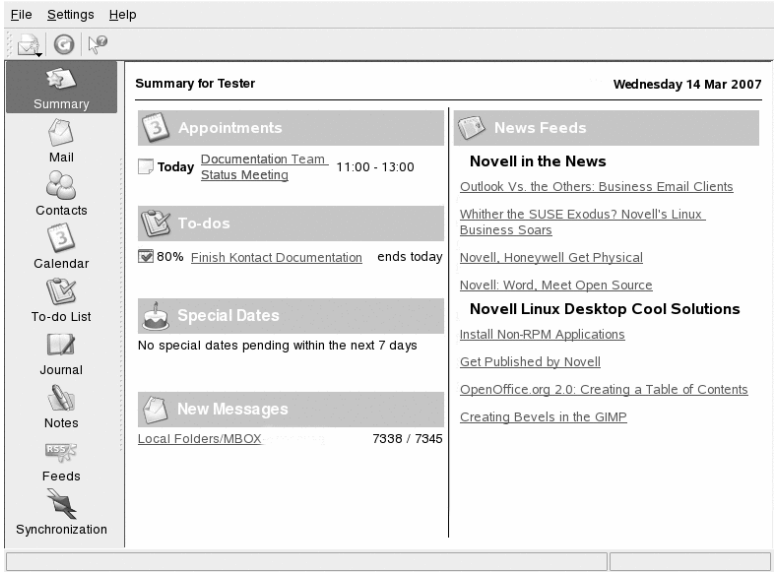

4.1.1 Pošta

Oblast složek vlevo obsahuje seznam poštovních složek (schránek) a ukazuje celkový počet zpráv a počet nepřečtených zpráv. Chcete-li určitou složku vybrat, jednoduše na ni klepněte. Zprávy obsažené v této složce se zobrazí v pravém horním okně. Počet zpráv se složce se také zobrazí v dolní části okna aplikace na stavovém řádku.

V oblasti hlaviček se pro každou zprávu zobrazuje předmět, odesílatel a čas přijetí. Klepnete-li na zprávu, vybere se a zobrazí v okně zprávy. Klepnutím na záhlaví jednoho ze sloupců (předmět, odesílatel, datum atd.) můžete zprávy seřadit. Obsah právě vybrané zprávy se zobrazí v okně zprávy. V závislosti na typu MIME přílohy, je příloha buď označena ikonou na konci zprávy, nebo zobrazena ve zprávě.

Zprávy lze označit různými příznaky stavů. Stav lze změnit pomocí možností *Zpráva* > *Označit zprávu*. Pomocí této funkce můžete zprávě přiřadit stav, jako je například důležitá nebo ignorovaná. Můžete například zvýraznit zprávy, na které nechcete zapomenout. Pomocí možnosti *Stav* na panelu hledání můžete zobrazit pouze zprávy s určitým stavem.

4.1.2 Kontakty

Levé horní okno této komponenty zobrazuje všechny adresy v právě aktivovaných adresářích. Levé dolní okno obsahuje seznam adresářů a u každého ukazuje, zda je právě aktivní. Pravé okno zobrazuje právě vybraný kontakt. Konkrétní kontakt můžete najít pomocí panelu hledání umístěného v horní části.

4.1.3 Kalendář

Zobrazení kalendáře je rozděleno do několika oken. Ve výchozím nastavení se zobrazuje malý kalendář aktuálního měsíce a aktuálního týdne. Rovněž se zobrazuje seznam úkolů, podrobné zobrazení aktuální události či aktuálního úkolu a seznam kalendářů a jejich stavy. Jiné zobrazení můžete vybrat pomocí panelu nástrojů nebo nabídky *Zobrazit*.

4.1.4 Seznam úkolů

Seznam úkolů zobrazuje seznam úkolů. Chcete-li do seznamu přidat novou položku, klepněte na pole v horní části. Klepnutím pravým tlačítkem do sloupce stávající položky můžete provést změny hodnoty ve sloupci. Položku lze rozdělit do několika podpoložek. Klepněte pravým tlačítkem a vyberte příkaz *Nový podúkol*, vytvoří se nová podpoložka. Úkoly také můžete přiřadit jiným uživatelům.

4.1.5 Deník

Možnost *Žurnál* vám poskytuje prostor pro úvahy, náhodné nápady nebo zkušenosti z praxe. Chcete-li přidat novou položku, zvolte v okně kalendáře datum a klepněte na možnost *Přidat položku žurnálu*. Pokud pro vybrané datum již existuje položka žurnálu, upravte ji v pravém okně.

4.1.6 Poznámky

Komponentu Poznámky lze využít pro vlastní poznámky. Používáte-li prostředí KDE, můžete zobrazit poznámky na ploše pomocí ikony KNote v systémové části panelu.

4.1.7 Kanály

Okno *Kanály* je rozdělené do tří oken. Vlevo je zobrazení stromu s kanály RSS, vpravo nahoře je seznam článků a vpravo dole zobrazení článku. Kanál zobrazíte tak, že na něj klepnete v zobrazení stromu. Chcete-li kanál aktualizovat, upravit nebo odstranit, klepněte na něj pravým tlačítkem. Klepnete-li pravým tlačítkem na složku v zobrazení stromu, zobrazí se nabídka, pomocí které můžete přidat nový kanál nebo manipulovat s kanály v této složce.

4.2 Pošta

Aplikace Kontact používá jako svou emailovou součást aplikaci KMail. Chcete-li ji nastavit, otevřete emailovou součást a potom vyberte nabídku *Nastavení* > *Konfigurovat KMail*. Aplikace KMail je plně vybavený emailový klient, který podporuje řadu protokolů. Nabídka *Nástroje* obsahuje několik užitečných nástrojů pro správu nechtěných e-mailů. Pomocí nabídky *Najít* lze podrobně vyhledávat zprávy. *Průvodce pro nevyžádanou poštu* pomůže spravovat nástroje pro filtrování nevyžádaných reklamních e-mailů. *Antivirový průvodce* pomáhá spravovat vyhledávání virů v e-mailech. Tito dva průvodci pracují s externími aplikacemi pro ochranu před viry nebo nevyžádanou poštou. Pokud jsou tyto dvě možnosti vypnuty, je třeba pro ochranu před viry a nevyžádanou poštou instalovat další balíky.

Obrázek 4.2 *Emailová součást aplikace Kontact*

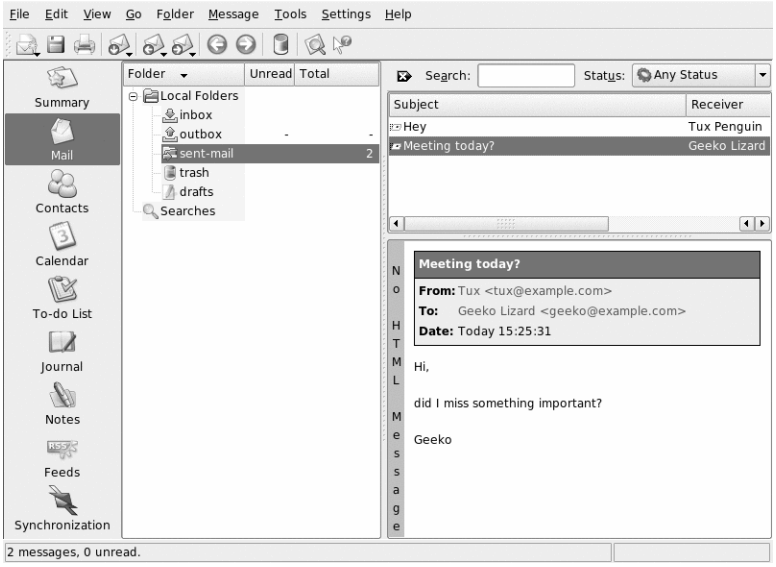

4.2.1 Konfigurace identit a účtů

Aplikace Kontact může spravovat více emailových účtů, například soukromou a pracovní emailovou adresu. Při psaní e-mailu vyberte jednu z dříve definovaných identit klepnutím na nabídku *Zobrazit* > *Identita*. Chcete-li vytvořit nový profil identity, vyberte nabídku *Nastavení* > *Konfigurovat KMail* a potom možnosti *Identity* > *Přidat*. V otevřeném dialogovém okně zadejte název nové identity, například „soukromá“ nebo „pracovní.“ Klepnutím na tlačítko *OK* otevřete dialogové okno, ve kterém zadáte další informace. Můžete také přiřadit identitu složce. Potom je tato přiřazená identita vybrána pro odpověď na zprávu z dané složky.

Na kartě *Obecné* zadejte své jméno, organizaci a emailovou adresu. Na kartě *Kryptografie* vyberte klíče pro odesílání digitálně podepsaných nebo šifrovaných zpráv. Funkce šifrování fungují pouze v případě, že je vytvořen klíč pomocí aplikace KGpg popsané v 10 – „*Šifrování pomocí nástroje KGpg*“ (strana 179).

Na kartě *Pokročilé* můžete zadat výchozí adresy pro odpovědi a skryté kopie, určit slovník, vybrat složky pro koncepty a odeslané zprávy a definovat způsob odesílání zpráv. Na kartě *Podpis* rozhodněte, zda a jak má být každá odeslaná zpráva podepsána

zvláštním blokem textu na konci. Například můžete ke každému e-mailu připojit své kontaktní informace. Chcete-li tuto možnost zapnout, zaškrtněte políčko *Povolit podpis* a rozhodněte, zda má být podpis získán ze souboru, vstupního pole nebo výstupu příkazu. Na kartě *Obrázek* můžete zadat cestu k malé (48x48 pixelů) monochromatické ikoně, která bude zobrazena ve všech vašich e-mailech, pokud software příjemce tuto funkci podporuje. Po dokončení všech nastavení identity potvrďte volby klepnutím na tlačítko *OK*.

Nastavení v části *Účty* určují způsob přijímání a odesílání e-mailů v aplikaci Kontact. Obsahuje dvě karty, jednu pro odesílání a druhou pro příjem zpráv. Řada těchto nastavení se liší v závislosti na systému a síti, ve které se nachází emailový server. Pokud si nejste jisti, která nastavení nebo položky máte vybrat, obraťte se na poskytovatele Internetu nebo správce systému.

Chcete-li na kartě *Odesílání* vytvořit schránku odchozích zpráv, klepněte na tlačítko *Přidat*. Vyberte jeden z typů přenosu – SMTP nebo sendmail. Ve většině případů je správnou volbou typ SMTP. Po tomto výběru se zobrazí nové okno, do kterého zadáte údaje o serveru SMTP. Zadejte název a adresu serveru (kterou jste získali od poskytovatele Internetu). Pokud server požaduje ověření uživatele, zaškrtněte políčko *Server požaduje ověření*. Karta *Bezpečnost* obsahuje nastavení zabezpečení. Zde zadejte upřednostňovanou metodu šifrování.

Na kartě *Příjem* vytvořte nastavení pro příjem e-mailu. Nový účet vytvoříte klepnutím na tlačítko *Přidat*. Vyberte metodu příjmu zpráv, například místní (uloženo ve formátu mbox nebo maildir), POP3 nebo IMAP. Nastavení musí odpovídat příslušnému serveru.

4.2.2 Import e-mailů z jiných emailových programů

Chcete-li importovat e-maily z jiných aplikací, vyberte v zobrazení pošty v aplikaci Kontact nabídku *Soubor* > *Importovat zprávy*. V současnosti obsahuje importní filtry pro aplikaci Outlook Express, formát mbox, e-maily v textovém formátu, aplikace Pegasus Mail, Opera, Evolution a další. Nástroj pro import lze také spustit samostatně příkazem `kmailcvt`.

Vyberte odpovídající aplikaci a potvrďte ji klepnutím na tlačítko *Pokračovat*. V závislosti na vybraném typu je třeba zadat soubor nebo složku. Aplikace Kontact potom provede import.

4.2.3 Vytvoření zpráv

Chcete-li napsat novou zprávu, vyberte nabídku *Zpráva* > *Nová zpráva* nebo klepněte na odpovídající ikonu na panelu nástrojů. Chcete-li odeslat zprávu z jiného emailového účtu, vyberte některou z identit podle popisu v 4.2.1 – „Konfigurace identit a účtů“ (strana 107). Do pole *Příjemce* zadejte emailovou adresu nebo část jména nebo adresy ze svého adresáře. Pokud aplikace Kontact v adresáři naleznete položky odpovídající vloženému textu, otevře se jejich seznam. Klepněte na požadovanou adresu nebo dokončete zadávání, pokud žádná z adres neodpovídá. Chcete-li vybrat přímo z adresáře, klepněte na tlačítko ... vedle pole Adresa.

Chcete-li ke zprávě přiložit soubory, klepněte na ikonu sponky a vyberte soubor, který má být přiložen. Také můžete přetáhnout soubor z pracovní plochy nebo jiné složky do okna *Nová zpráva* nebo vybrat některou z možností v nabídce *Přiložit*. Normálně je formát souboru rozeznán správně. Pokud není formát rozeznán, klepněte na ikonu pravým tlačítkem. Zobrazí se nabídka. Vyberte v ní příkaz *Vlastnosti*. V následujícím dialogovém okně nastavte formát a název souboru a přidejte popis. Dále rozhodněte, zda má být přiložený soubor podepsán nebo zašifrován.

Zprávu po napsání okamžitě odešlete pomocí nabídky *Zpráva* > *Odeslat* nebo ji přesuňte do pošty k odeslání pomocí nabídky *Zpráva* > *Odeslat později*. Pokud e-mail odešlete, je zpráva po úspěšném přenosu zkopírována do složky `odeslan pošta`. Zprávy uložené ve složce `pošta k odesl ní` lze upravit nebo odstranit.

4.2.4 Podpisy šifrovaných e-mailů

Chcete-li e-mail zašifrovat, nejdříve vygenerujte pár klíčů podle popisu v 10 – „*Šifrování pomocí nástroje KGpg*“ (strana 179). Chcete-li nastavit podrobnosti procesu šifrování, vyberte nabídku *Nastavení* > *Konfigurovat KMail* > *Identity* a určete identitu, pod kterou budou odesílány šifrované a podepsané zprávy. Potom klepněte na možnost *Změnit*. Potvrďte výběr tlačítkem *OK*. V odpovídajícím poli se zobrazí elektronický klíč. Klepnutím na tlačítko *OK* zavřete konfigurační dialogové okno.

4.2.5 Složky

Složky zpráv pomáhají v uspořádání zpráv. Ve výchozím nastavení jsou ukládány v adresáři `~/.kde/share/apps/kmail/mail`. Aplikace KMail při prvním spuštění

vytvoří několik složek. `doručen pošta` je určena k počátečnímu uložení nových zpráv získaných ze serveru. `pošta k odesl ní` slouží k dočasnému uložení zpráv zařazených do fronty k odeslání. `odeslan pošta` je určena pro kopie odeslaných zpráv. `odstran n pošta` obsahuje kopie všech e-mailů odstraněných tlačítkem Del nebo pomocí nabídky *Úpravy* > *Přesunout do koše*. `Koncepty` slouží k uložení nedokončených zpráv. Pokud používáte protokol IMAP, složky IMAP jsou zobrazeny pod místními složkami. Každý server příchozí pošty má vlastní složky v Seznamu složek.

Pokud chcete zprávy uspořádat do dalších složek, vytvořte nové složky pomocí nabídky *Složka* > *Nová složka*. Otevře se okno, ve kterém zadáte název a formát nové složky.

Klepnutím pravým tlačítkem na složku zobrazíte kontextovou nabídku s několika operacemi se složkou. Po klepnutí na možnost *Platnost* zadáte datum vypršení pro přečtené a nepřečtené zprávy, způsob, jakým mají být po vypršení zpracovány, a zda mají být zprávy s vypršenou platností odstraněny nebo přesunuty do jiné složky. Pokud má být složka určena k uložení zpráv z emailové konference, nastavte nezbytné volby pomocí nabídky *Složka* > *Správa emailových konferencí*.

Chcete-li přesunout některé zprávy do jiné složky, přetáhněte je z horního podokna do odpovídající složky v levém podokně. Zprávy můžete také přesunout tak, že je zvýrazníte a potom stisknete klávesu M nebo vyberete nabídku *Zpráva* > *Přesunout do*. Zobrazí se seznam složek. V něm vyberte složku, do které mají být zprávy přesunuty.

4.2.6 Filtry

Filtry poskytují pohodlný způsob automatického zpracování příchozích zpráv. Pomocí různých aspektů zpráv, např. odesílatele nebo velikosti, přesouvají zprávy do konkrétních složek, odstraňují nechtěné zprávy, vrací zprávy zpět odesílateli nebo provádějí celou řadu další akcí.

Nastavení filtru

Filtr od nuly vytvoříte klepnutím na nabídku *Nastavení* > *Konfigurovat filtry*. Filtr založený na existující zprávě vytvoříte klepnutím pravým tlačítkem na požadovanou zprávu, vybráním možnosti *Vytvořit filtr* a nastavením požadovaných kriterií filtru.

Vyberte pro pravidla filtru metodu odpovídá (všem nebo některému). Potom vyberte kritéria platná pouze pro požadované zprávy. V seznamu *Akce filtru* nastavte, jakou akci má filtr provést v případě, že zpráva splňuje kritéria. *Pokročilá nastavení* umožňují

ovládat použití konkrétního filtru a rozhodovat, zda pro danou zprávu mají být použity ještě další filtry.

Používání filtrů

Filtry jsou používány v pořadí uvedeném v dialogovém okně, které lze otevřít pomocí nabídky *Nastavení* > *Konfigurovat filtry*. Pořadí lze změnit vybráním filtru a klepnutím na tlačítka se šipkami. Filtry jsou použity pouze na nové příchozí zprávy nebo odeslané zprávy podle nastavení v pokročilých nastaveních filtru. Filtry lze na existující zprávy použít po klepnutí pravým tlačítkem na požadovaných zprávách, vybrání možnosti *Použít filtr* a výběru požadovaného filtru.

Pokud filtry nefungují podle očekávání, sledujte je pomocí nabídky *Nástroje* > *Prohlížeč záznamů filtrů*. Pokud je v tomto dialogovém okně povoleno ukládání záznamů, zobrazuje postup zpracování zpráv pomocí filtrů a pomůže nalézt problém.

4.3 Kontakty

Součást kontaktů používá aplikaci KAddressBook. Ten nastavíte pomocí nabídky *Nastavení* > *Nastavit KAddressBook*. Konkrétní kontakt můžete najít pomocí panelu hledání. Pomocí možnosti *Filtr* lze vybrat zobrazení pouze kontaktů v konkrétní kategorii. Klepnutím pravým tlačítkem na kontakt otevřete nabídku, ve které můžete vybírat z různých možností, například odeslání kontaktních informací v e-mailu.

Obrázek 4.3 *Adresář aplikace Kontact*

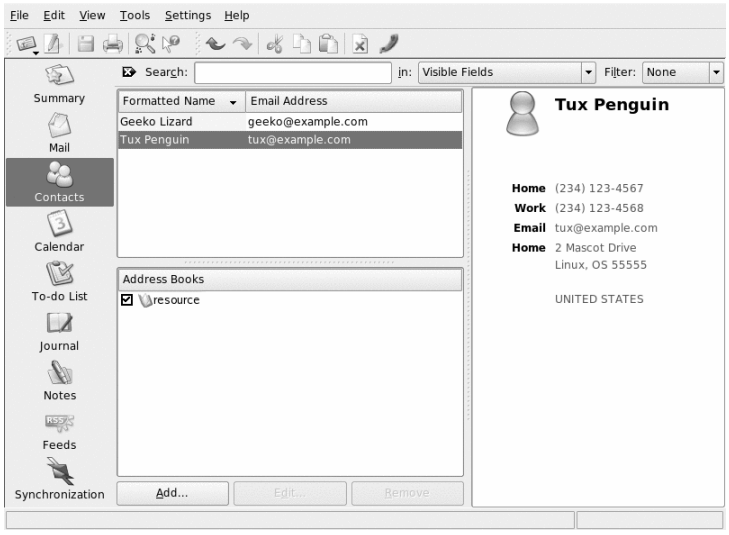

4.3.1 Přidávání kontaktů

Chcete-li přidat kontakt se jménem a emailovou adresou z e-mailu, klepněte pravým tlačítkem myši na adresu v emailové součásti a vyberte možnost *Otevřít v adresáři*. Nový kontakt bez použití e-mailu přidáte v součásti adresáře pomocí nabídky *Soubor* > *Nový kontakt*. V obou případech se otevře dialogové okno, ve kterém lze zadat informace o kontaktu.

Na kartě *Obecné* zadejte základní kontaktní informace, například jméno, emailovou adresu nebo telefonní čísla. Adresy lze třídit podle kategorií. Karta *Detaily* obsahuje konkrétnější informace, například datum narození nebo jméno partnera.

Pokud daný kontakt používá nástroj pro zasílání rychlých zpráv, lze jeho identity zadat na kartě *Adresy rychlých zpráv*. Pokud tyto informace nastavíte a současně s aplikací Kontact je spuštěna aplikace Kopete nebo jiný komunikační program KDE, lze pro tyto identity zobrazit informace o stavu v aplikaci Kontact. Na kartě *Nastavení šifrování* zadejte šifrovací data kontaktu, například veřejný klíč.

Karta *Různé* obsahuje další informace, například fotografii nebo umístění informací o tom, zda je uživatel dostupný nebo zaneprázdněný. Pomocí volby *Vlastní pole* lze ke kontaktu nebo adresáři přidat vlastní informace.

Kontakty lze importovat v různých formátech. Použijte nabídku *Soubor* > *Importovat* a vyberte požadovaný formát. Potom vyberte soubor, který má být importován.

4.3.2 Vytvoření distribučního seznamu

Pokud často odesíláte emailové zprávy stejné skupině lidí, distribuční seznam umožní uložit více emailových adres jako jednu položku kontaktu, takže není třeba zadávat každé jméno jednotlivě v každém e-mailu, který dané skupině odesíláte. Klepněte na nabídku *Nastavení* > *Zobrazit panel rozšíření* > *Editor distribučních seznamů*. V zobrazené části klepněte na odkaz *Nový seznam*. Zadejte název seznamu a klepněte na tlačítko *OK*. Přidejte kontakty do seznamu přetažením ze seznamu adres do okna distribučního seznamu. Tento seznam lze při vytváření e-mailu použít stejně jako jednotlivý kontakt.

4.3.3 Přidávání adresářů

Důležité: Adresáře pro skupinovou práci

Zdroje pro skupinovou práci lze nejlépe přidat pomocí samostatného nástroje Průvodce pro skupinovou práci. Pokud jej chcete použít, ukončete aplikaci Kontact a z příkazového řádku nebo ze skupiny Kancelář v nabídce KDE spusťte příkaz `groupwarewizard`. V nabídnutém seznamu vyberte typ serveru, například SLOX, GroupWise nebo Exchange, a zadejte adresu a ověřovací informace. Průvodce poté do aplikace Kontact přidá dostupné prostředky.

Aplikace Kontact může přistupovat k více adresářům, například ke sdíleným, které poskytuje systém Novell GroupWise nebo server LDAP. Aktuální adresáře zobrazíte pomocí nabídky *Nastavení* > *Zobrazit panel rozšíření* > *Adresáře*. Nový adresář přidáte, pokud stisknete tlačítko *Přidat*, vyberete typ a zadáte požadované informace.

Zaškrtávací políčka před adresáři zobrazují stav aktivace jednotlivých adresářů. Pokud chcete vypnout zobrazování adresáře, ale nechcete jej odstranit, zrušte zaškrtnutí příslušného políčka. Tlačítko *Odstranit* odstraní vybraný adresář ze seznamu.

4.4 Kalendář

Aplikace Kontact používá jako svou součást kalendáře aplikaci KOrganizer. Nakonfigurujete ji pomocí nabídky *Nastavení > Konfigurovat KOrganizer*. Do kalendáře vkládejte události a plánované schůzky s ostatními. Pokud chcete, můžete být upozorněni na blížící se události. Kalendáře lze také importovat, exportovat a archivovat pomocí možností v nabídce *Soubor*.

Obrázek 4.4 *Kalendář aplikace Kontact*

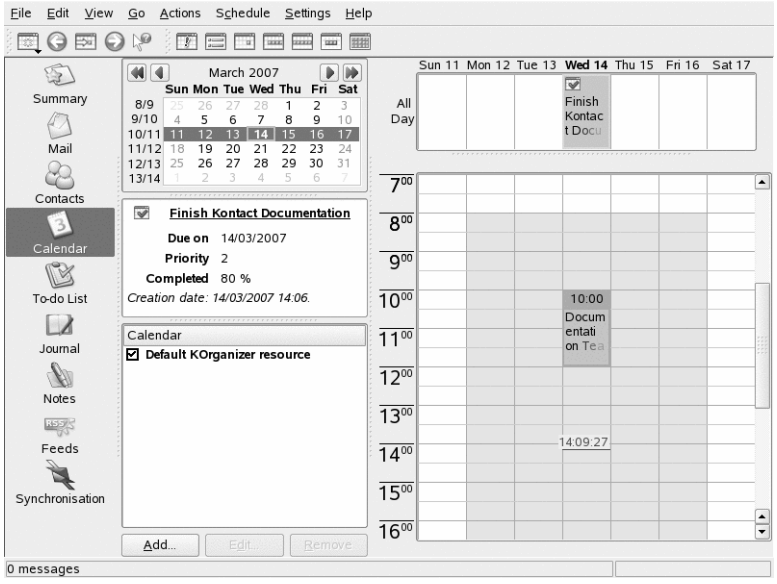

4.4.1 Naplánování události

Novou událost nebo schůzku lze přidat pomocí nabídky *Akce > Nová událost*. Zadejte požadované podrobnosti. V části *Připomínka* nastavte přesný čas (předstih v minutách, hodinách nebo dnech), kdy mají být účastníci upozorněni na událost. Pokud událost nastane, zadejte příslušný interval. Událost lze v konkrétním bodě v kalendáři vytvořit také poklepáním na příslušné pole v některém ze zobrazení kalendáře v aplikaci. Tím otevřete stejné dialogové okno, které je dostupné pomocí nabídky. Dále lze také vybrat časové rozpětí v zobrazení kalendáře a klepnout na ně pravým tlačítkem.

Zadejte účastníky události zadáním jejich údajů ručně v dialogovém okně nebo vložením údajů z adresáře. Údaje zadáte ručně pomocí nabídky *Nový*. Chcete-li importovat data z adresáře, klepněte na tlačítko *Vybrat adresáta* a v dialogovém okně vyberte odpovídající položky. Pokud chcete naplánovat událost v závislosti na dostupnosti účastníků, přejděte do části *Dostupný/Zaneprázdněný* a klepněte na tlačítko *Vybrat datum*.

Událost, která se pravidelně opakuje, nastavte na kartě *Opakování*. *Přílohy* umožní pohodlně přiložit k události další informace, například program schůzky.

4.4.2 Přidání kalendářů

Důležité: Kalendáře pro skupinovou práci

Zdroje pro skupinovou práci lze nejlépe přidat pomocí samostatného nástroje Průvodce pro skupinovou práci. Pokud jej chcete použít, ukončete aplikaci Kontact a z příkazového řádku nebo ze skupiny Kancelář v nabídce KDE spusťte příkaz `groupwarewizard`. V nabídnutém seznamu vyberte typ serveru, například SLOX, GroupWise nebo Exchange, a zadejte adresu a ověřovací informace. Průvodce do aplikace Kontact přidá dostupné prostředky.

Modul kalendáře se může připojit k více kalendářům současně. To je užitečné například při kombinaci osobního kalendáře s kalendářem organizace. Chcete-li přidat nový kalendář, klepněte na tlačítko *Přidat* a vyberte typ kalendáře. Vyplňte požadovaná pole.

Zaškrtávací políčka před kalendáři zobrazují stav aktivace jednotlivých kalendářů. Pokud chcete vypnout zobrazování kalendáře, ale nechcete jej odstranit, zrušte zaškrtnutí příslušného políčka. Tlačítko *Odstranit* odstraní vybraný kalendář ze seznamu.

4.5 Synchronizace dat s kapesním počítačem

Aplikace Kontact je navržena tak, aby mohla být její data synchronizována s kapesními počítači, například zařízením Palm. Zobrazení informací o aplikaci KPilot v souhrnu. Informace o konfiguraci a používání aplikace KPilot najdete v 6 – „*Synchronizace kapesního počítače pomocí aplikace KPilot*“ (strana 137).

4.6 Aplikace Kontact pro uživatele aplikace GroupWise

Pokud jste zvyklí pracovat v aplikaci GroupWise, neměl by pro vás být žádný problém přejít na aplikaci Kontact. Tyto dvě aplikace používají stejné koncepty a poskytují mnoho stejných služeb. Tato část pojednává o významných rozdílech v terminologii a poskytuje některé tipy, které uživatelům aplikace GroupWise pomohou maximálně využít funkce aplikace Kontact.

4.6.1 Rozdíly v terminologii

Následující tabulka obsahuje některé klíčové rozdíly v terminologii mezi aplikacemi Kontact a GroupWise.

Tabulka 4.1 *Rozdíly v terminologii aplikace Kontact a GroupWise*

GroupWise	Kontact
Události	Události
Hledání doby zaneprázdnění	Volný čas a zaneprázdnění
Poznámky	Položky žurnálu
Připravená, nepřipravená položka	Událost bez účastníků je připravená. Má-li událost účastníky, jedná se o odeslanou položku.
Úkoly	Úkoly

4.6.2 Tipy pro uživatele aplikace GroupWise

Tato část obsahuje rady, které uživatelům aplikace GroupWise pomohou vyrovnat se s některými rozdíly mezi aplikací GroupWise a Kontact.

Informace o kontaktu

Kontakty pro rychlé zasílání zpráv a pro e-maily aplikace GroupWise můžete přidat do informací o kontaktech v aplikaci Kontact. Klepnutím pravým tlačítkem na jméno v zobrazení kontaktu vytvoříte e-mail nebo spustíte relaci rychlého zasílání zpráv s daným kontaktem.

Barevné označení

Položky z aplikace GroupWise (stejně jako položky z jiných zdrojů) je užitečné si barevně označit. Barevné označení usnadňuje hledání položek z určitých zdrojů v e-mailech, kontaktech a dalších informacích.

Pozvání účastníků na událost

Na rozdíl od aplikace GroupWise vás aplikace Kontact automaticky nepřidá jako účastníka do událostí, které plánujete. Zkontrolujte, zda jste pozvali i sebe.

4.7 Další informace

Aplikace Kontact obsahuje nápovědu pro sebe i své různé součásti. Je přístupná z nabídky *Nápověda* > *Příručka aplikace Kontact*. Další informace poskytuje webová stránka tohoto projektu na adrese `http://www.kontact.org`.

Klient aplikace GroupWise pro Linux: E-maily a kalendář

5

Aplikace GroupWise® je robustní a spolehlivý systém zasílání zpráv a spolupráce, který vám umožňuje kdykoliv a kdekoliv se připojit ke své univerzální schránce. Tato část představuje úvod do klienta aplikace GroupWise, který by vám měl pomoci snadno a rychle začít používat klienta aplikace GroupWise nezávislého na platformě.

5.1 Seznámení s hlavním oknem aplikace GroupWise

Hlavní pracovní plocha aplikace GroupWise se nazývá hlavní okno. V hlavním okně aplikace GroupWise můžete číst zprávy, plánovat události, prohlížet si kalendář, spravovat kontakty, měnit režim spuštění aplikace GroupWise, otevírat složky a dokumenty a provádět mnoho dalších operací.

Obrázek 5.1 *Hlavní okno aplikace GroupWise*

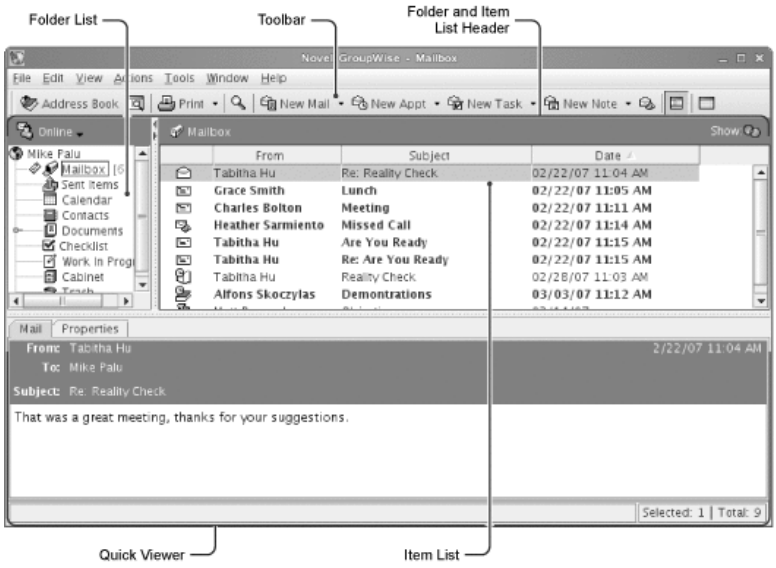

V aplikaci GroupWise lze zobrazit více než jedno hlavní okno klepnutím na položku Okno a na příkaz Nové hlavní okno. Tato funkce je užitečná, jste-li zástupcem jiného uživatele. Můžete mít zobrazeno vlastní hlavní okno a hlavní okno uživatele, jehož jste zástupcem. Můžete také otevřít určitou složku v jednom okně a zobrazení kalendáře prohlížet v jiném okně. Lze otevřít tolik hlavních oken, kolik dovoluje paměť počítače.

Hlavní okno se skládá z následujících základních součástí.

5.1.1 Panel nástrojů

Panel nástrojů umožňuje rychlé provádění základních úkonů aplikace GroupWise, například otevírání adresáře, odesílání poštovních zpráv nebo vyhledávání položek. Další informace o panelech nástrojů naleznete v části 5.4 – „Používání panelu nástrojů“ (strana 131).

5.1.2 Záhlaví složky a seznamu položek

Záhlaví složky a seznamu položek obsahuje rozevírací seznam, ve kterém můžete vybrat režim spuštění aplikace GroupWise (online nebo mezipaměť), otevřít archivovanou nebo zálohovanou schránku a vybrat schránku zástupce.

5.1.3 Seznam složek

Seznam složek v levé části hlavního okna umožňuje lepší uspořádání položek aplikace GroupWise. Pro ukládání položek můžete vytvořit nové složky. Vedle složek (s výjimkou sdílených) je v hranatých závorkách uveden počet nepřečtených položek. Číslo v hranatých závorkách vedle složky Odeslané položky udává, kolik položek čeká na odeslání v režimu mezipaměti.

Obsah výchozích složek je následující:

- Část “Uživatelská složka” (strana 121)
- Část “Složka Schránka” (strana 122)
- Část “Složka Odeslané položky” (strana 122)
- Část “Složka Kalendář” (strana 122)
- Část “Složka Kontakty” (strana 123)
- Část “Složka Kontrolní seznam” (strana 123)
- Část “Složka Dokumenty” (strana 124)
- Část “Složka Koš” (strana 125)
- Část “Sdílené složky” (strana 125)

Uživatelská složka

Uživatelská složka Ikona (označená vaším jménem) představuje databázi aplikace GroupWise. Všechny složky zobrazené v hlavním okně jsou podsložkami složky uživatele.

Složka Schránka

Složka Schránka zobrazuje všechny přijaté položky s výjimkou plánovaných položek (schůzek, úkolů a připomínek), které jste schválili nebo odmítli. Přijaté plánované položky jsou přesunuty do složky Kalendář.

Složka Odeslané položky

Složka Odeslané položky zobrazuje všechny odeslané položky ze schránky a z kalendáře. Složka Odeslané položky v aplikaci GroupWise před verzí 6.5 byla dotazová složka a od současné složky Odeslané položky se poněkud lišila.

Následující tabulka obsahuje porovnání mezi dřívější dotazovou složkou Odeslané položky a stávající složkou Odeslané položky.

Tabulka 5.1 *Porovnání dotazové složky Odeslané položky a složky Odeslané položky*

Složka Odeslané položky (současná)	Dotazová složka Odeslané položky (dřívější)
Všechny odeslané položky jsou umístěny v této složce, dokud je nepřesunete do jiné složky, než je složka Schránka nebo Kalendář. Je-li odeslaná položka přesunuta do jiné složky, není již ve složce Odeslané položky zobrazena.	Složka ve skutečnosti neobsahuje žádné položky. Jedná se o složku typu Výsledky hledání, což znamená, že aplikace při klepnutí na složku spustí hledání a jeho výsledky (všechny odeslané položky) zobrazí v této složce. Pokud odstraníte položku z této složky, zůstane původní položka v původní složce a při příštím otevření složky se zobrazí znovu.
Odeslané položky v této složce můžete znovu odesílat, plánovat a odvolávat.	Odeslané položky v této složce můžete znovu odesílat, plánovat a odvolávat.

Složka Kalendář

Složka Kalendář obsahuje několik možných zobrazení kalendáře.

Složka Kontakty

Složka Kontakty ve výchozím nastavení představuje adresář Časté kontakty aplikace Adresář. Veškeré změny provedené ve složce Kontakty budou také provedeny v adresáři Časté kontakty.

V této složce můžete zobrazovat, vytvářet a upravovat kontakty, prostředky, organizace a skupiny.

Pokud se necháte zastupovat, zástupci vaši složku Kontakty nikdy nevidí.

Složka Kontrolní seznam

Složka Kontrolní seznam slouží k vytvoření seznamu úkolů. Do této složky můžete přesunout jakékoli položky (poštovní zprávy, telefonické vzkazy, připomenutí, úkoly či události) a uspořádat je podle potřeby. Každá položka je označena zaškrtávacím políčkem, které umožňuje zaškrtávat dokončené položky.

Následuje porovnání složky Kontrolní seznam a dotazové složky Seznam úkolů (z předchozích verzí aplikace GroupWise).

Tabulka 5.2 *Porovnání složky Kontrolní seznam a složky Seznam úkolů*

Složka Kontrolní seznam	Složka Seznam úkolů
Tato složka obsahuje následující položky: • Položky přesunuté do této složky • Položky vystavené v této složce • Položky, které jsou součástí kontrolního seznamu vytvořeného v jiné složce	Složka ve skutečnosti neobsahuje žádné položky. Jedná se o složku typu Výsledky hledání, což znamená, že aplikace při klepnutí na složku spustí hledání a jeho výsledky (všechny plánované úkoly) zobrazí v této složce. Pokud odstraníte položku z této složky, zůstane původní položka v původní složce a při příštím otevření složky se zobrazí znovu.

Složka Kontrolní seznam	Složka Seznam úkolů
Složka může obsahovat položky jakéhokoli typu.	Ve složce jsou zobrazeny pouze úkoly. Úkoly jsou plánované položky s přiřazeným termínem.
Chcete-li položku označit jako dokončenou, klepněte na zaškrtávací políčko vedle položky v seznamu položek.	Chcete-li položku označit jako dokončenou, otevřete ji a pak klepněte na možnost Dokončeno.
	Termíny zadává osoba, která vám úkol odeslala. Pokud vystavujete úkol pro sebe, můžete termín zadat sami.
	Chcete-li změnit prioritu položky, otevřete ji a zadejte prioritu do pole Priorita.
Položky kontrolního seznamu nejsou uvedeny v Seznamu úkolů složky Kalendář.	Úkoly jsou zobrazeny v Seznamu úkolů složky Kalendář a lze je v kalendáři označit jako dokončené.
	Úkoly, jejichž termín uplynul, jsou ve složce Kalendář zobrazeny červeně.

Složka Dokumenty

Odkazy na dokumenty jsou uspořádány ve složce Dokumenty , takže je lze snadno vyhledat.

Složka Dokumenty může obsahovat pouze dokumenty. Je-li do této složky klientem aplikace GroupWise starším než verze 5.5 přesunut jiný typ položky, bude položka odstraněna.

Složka Organizátor

Organizátor obsahuje všechny vaše osobní složky. Složky můžete přeuspořádat a vnořovat klepnutím na nabídku *Úpravy > Složky*. Chcete-li změnit způsob řazení složek,

klepněte pravým tlačítkem na složku *Organizátor*, pak klepněte na položku *Vlastnosti* a vyberte požadovaný způsob řazení.

Složka Nevyžádaná pošta

Všechny poštovní položky z adres a internetových domén, které byly odfiltrovány pomocí funkce Zpracování nevyžádané pošty, jsou umístěny do složky Nevyžádaná pošta . Pokud není zapnuta funkce filtrování nevyžádané pošty, aplikace tuto složku v seznamu složek nevytvoří.

Pokud jsou zapnuty možnosti filtrování nevyžádané pošty, nelze tuto složku odstranit. Složku však lze přejmenovat nebo přesunout na jiné místo v seznamu složek. Pokud jsou všechny možnosti filtrování nevyžádané pošty vypnuty, můžete složku odstranit. Složku lze také odstranit, pokud funkci Zpracování nevyžádané pošty vypne správce systému.

Chcete-li odstranit položky ze složky nevyžádané pošty, klepněte na složku pravým tlačítkem, klepněte na možnost *Vysypat složku Nevyžádaná pošta* a pak klepněte na tlačítko Ano.

Složka Koš

Všechny odstraněné poštovní zprávy, telefonické vzkazy, schůzky, úkoly, dokumenty a připomínky jsou uloženy ve složce Koš . Položky v koši je možné zobrazit, otevřít nebo vrátit do schránky, dokud není koš vysypán. (Vysypáním koše odstraníte položky ze systému.)

Vysypat lze celý koš nebo pouze vybrané položky. Jednotlivé položky jsou z koše automaticky vysypávány po stanoveném počtu dní zadaných na kartě Úklid v dialogovém okně Možnosti prostředí. Koš můžete vysypávat také ručně. Správce může určit, že koš bude vysypáván automaticky v pravidelných intervalech.

Sdílené složky

Sdílená složka se od ostatních složek ve složce Organizátor liší pouze tím, že do ní mají přístup i jiné osoby. Sdílenou složku můžete vytvořit nebo můžete existující osobní složky ve složce Organizátor nastavit jako sdílené. Určíte, s kým chcete složku sdílet, a jaká práva chcete těmto uživatelům udělit. Potom mohou ostatní uživatelé

odesílat do sdílené složky zprávy, přetahovat existující položky do této složky a vytvářet historie diskusí. Systémové složky Organizátor, Koš a Nedokončené sdílet nelze.

5.1.4 Seznam položek

V seznamu položek v pravé části hlavního okna jsou zobrazeny poštovní zprávy a telefonické vzkazy, události, připomenutí, úkoly a odkazy na dokument. Seznam položek můžete seřadit klepnutím na záhlaví sloupce. Druhým klepnutím na záhlaví sloupce pořadí řazení obrátíte. Další informace o ikonách používaných pro různé položky naleznete v části 5.3.2 – „Ikony zobrazované vedle položek v poštovní schránce a v kalendáři“ (strana 128).

5.1.5 Zběžné zobrazení

Tlačítkem pro zběžné zobrazení lze pod seznamem položek zobrazit základní údaje položky. Prohlížení položek a jejich příloh ve zběžném zobrazení je rychlejší než otevírání každé položky v novém okně.

5.2 Používání různých režimů aplikace GroupWise

Aplikace GroupWise nabízí dva různé způsoby spouštění klienta GroupWise: režim online a režim mezipaměti.

Uživatel může mít povoleno spouštět aplikaci v obou režimech; správce však také může povolit pouze jeden z režimů.

Většina funkcí aplikace GroupWise je k dispozici v obou režimech, existuje však několik výjimek. V režimu mezipaměti není dostupné objednávání upozornění od jiných uživatelů.

5.2.1 Režim online

Pokud používáte režim online, jste ke svému poštovnímu úřadu připojeni přes síť. Schránka zobrazuje zprávy a informace, které jsou uloženy ve vaší síťové schránce (též označované jako online schránka). V režimu online jste ke své síťové schránce připojeni neustále. Pokud v režimu online dojde k vypnutí agenta poštovního úřadu nebo ztratíte připojení k síti, dočasně ztratíte spojení se svou schránkou.

Tento režim byste měli používat, pokud provoz v síti není příliš velký nebo pokud používáte několik pracovních stanic a nechcete stahovat místní schránku do každé z nich.

5.2.2 Režim mezipaměti

V režimu mezipaměti je uložena kopie vaší síťové schránky (včetně zpráv a dalších informací) na místní jednotce. To umožňuje aplikaci GroupWise pracovat bez ohledu na to, zda je k dispozici síť nebo agent poštovního úřadu. Protože nejste celou dobu připojeni k síti, snižuje tento režim provoz v síti a zajišťuje nejlepší výkon. Načítání a odesílání nových zpráv je možné díky automatickému navazování připojení. Všechny aktualizace probíhají na pozadí, nemusíte proto přerušovat práci.

Chcete-li používat režim mezipaměti, musí být klient nainstalován standardní instalací, nikoli instalací pracovní stanice.

Tento režim byste měli používat, pokud máte dostatek místa na místní jednotce, aby zde mohla být uložena schránka.

Na jednom sdíleném počítači mohou být nainstalovány schránky mezipaměti několika uživatelů.

5.3 Seznámení s poštovní schránkou

Všechny položky, odeslané nebo přijaté, jsou v aplikaci GroupWise uloženy v poštovní schránce. Klepnutím na příslušné nastavení zobrazení v rozevíracím seznamu Zobrazení je možné rychle zobrazit přijaté položky, odeslané položky, připravené položky a koncepty. Zobrazení položek v poštovní schránce můžete dále omezit pomocí filtrů.

Zprávy můžete uspořádat přesunem do složek Organizátoru a podle potřeby můžete vytvářet nové složky.

5.3.1 Tučné položky v poštovní schránce

Veškeré neotevřené položky jsou zvýrazněny tučným písmem, což usnadňuje rozeznání položek a dokumentů, které jste ještě nečetli. Ikona vedle položky také označuje, zda položka ještě nebyla otevřena.

Odeslané položky jsou také označeny tučně, pokud byly zařazeny do fronty, ale ještě nebyly odeslány, nebyly přijaty stavové informace o doručení položky nebo ještě nebyly přeneseny do sítě Internet.

5.3.2 Ikony zobrazované vedle položek v poštovní schránce a v kalendáři

Ikony, které jsou zobrazeny u položek ve schránce a kalendáři, znázorňují informace o těchto položkách. V následující tabulce je popsán jejich význam.

Tabulka 5.3 *Popisy ikon*

Ikona	Popis
	Ikona vedle položky zaslané v režimu mezipaměti znamená, že tato položka byla zařazena do fronty, ale fronta nebyla odeslána. Po vyslání položky tato ikona udává, že dosud nebyly přijaty stavové informace o doručení položky do cílového poštovního úřadu nebo o jejím přenosu do Internetu. Ikona vedle složky Odeslané položky označuje, že existuje alespoň jedna položka, která byla zařazena do fronty, ale dosud nebyla odeslána.
	U odeslané položky. Pokud tato položka byla otevřena alespoň jednou osobou, ikona bude zobrazována, dokud všichni příjemci:

Ikona	Popis
	1) neotevřou poštovní zprávu, telefonický vzkaz nebo připomínku; 2) neschválí schůzku nebo 3) nedokončí úkol.
	U odeslané položky. Položka nemohla být doručena do cílového poštovního úřadu nebo se nezdařil její přenos do Internetu.
	U odeslané položky. Vedle schůzky nebo úkolu udává, že alespoň jedna osoba položku odmítla nebo odstranila. Vedle poštovní zprávy, telefonického vzkazu nebo připomínky udává, že alespoň jedna osoba položku odstranila bez otevření.
	Položka obsahuje jednu nebo více příloh.
	Položka obsahuje jednu nebo více zvukových anotací nebo se jedná o hlasovou poštovní zprávu.
	Koncept.
	U odeslané položky.
	U položky, na kterou jste odpověděli.
	U předané položky.
	U převedené položky.
	U položky, na kterou jste odpověděli a předali ji
	U položky, na kterou jste odpověděli a převedli ji.
	U předané a převedené položky.
	U položky, na kterou jste odpověděli, předali ji a převedli

Ikona	Popis
	Připravená položka.
	Konkrétní verze dokumentu.
	Oficiální verze dokumentu.
	Neotevřená poštovní zpráva s nízkou, standardní nebo vysokou prioritou.
	Otevřená poštovní zpráva s nízkou, standardní nebo vysokou prioritou.
	Neotevřená schůzka s nízkou, standardní nebo vysokou prioritou.
	Otevřená schůzka s nízkou, standardní nebo vysokou prioritou.
	Neotevřený úkol s nízkou, standardní nebo vysokou prioritou.
	Otevřený úkol s nízkou, standardní nebo vysokou prioritou.
	Neotevřená připomínka s nízkou, standardní nebo vysokou prioritou.
	Otevřená připomínka s nízkou, standardní nebo vysokou prioritou.
	Neotevřený telefonický vzkaz s nízkou, standardní nebo vysokou prioritou.
	Otevřený telefonický vzkaz s nízkou, standardní nebo vysokou prioritou.
	Odesilatel požaduje odpověď na položku. Položka může mít nízkou, standardní nebo vysokou prioritu.
	Zobrazuje se při hledání doby zaneprázdnění Pokud se tento symbol zobrazí nalevo od jména uživatele nebo zdroje, můžete

Ikona	Popis
	klepnutím na naplánovaný čas za jménem uživatele nebo zdroje na kartě Individuální plány zobrazit v dolním okně další informace o schůzce. Daný uživatel nebo majitel zdroje vám však musí udělit v seznamu přístupových práv práva číst schůzky, aby se tato ikona zobrazila.
	Zobrazuje se v kalendáři a označuje, že je u této položky nastaven budík.
	Zobrazuje se v kalendáři a označuje, že položka je skupinovou schůzkou, připomínkou nebo úkolem.
	Zobrazuje se v kalendáři a označuje, že je položka označena jako soukromá.
	Zobrazuje se v kalendáři a označuje, že jste položku odmítli, ale neodstranili.

5.4 Používání panelu nástrojů

Panel nástrojů umožňuje přístup k mnoha funkcím a možnostem aplikace GroupWise. Panel nástrojů v horní části složky nebo položky je kontextový. Jeho možnosti se mění podle toho, co je v daném umístění nejpotřebnější.

5.5 Používání klávesových zkratek

V aplikaci GroupWise můžete používat mnoho klávesových zkratek, které zlepšují přístupnost ovládání nebo při provádění různých operací šetří čas. Některé zkratky, jejich význam a kontext, ve kterém pracují, jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 5.4 *Klávesové zkratky*

Kombinace kláves	Akce	Kde pracuje
F1	Otevře online nápovědu.	Hlavní okno, kalendář, položky, dialogová okna
F2	Vyhledá nápovědu.	Položky
F5	Obnoví zobrazení.	Hlavní okno, kalendář
F7	Spustí kontrolu pravopisu.	Položky
F8	Označí vybranou položku jako soukromou.	Seznam položek
F9	Otevře dialogové okno písma.	Položky
CTRL+A	Vybere všechny položky; vybere celý text.	Seznam položek, text
CTRL+B	Tučný text	Text
CTRL+C	Zkopíruje vybraný text.	Text
CTRL+F	Otevře dialogové okno Hledání.	Hlavní okno, kalendář, položky, dialogová okna
CTRL+G	Přejde na dnešní datum.	Kalendář
CTRL+I	Kurzíva	Text
CTRL+L	Přiloží ke zprávě soubor.	Položky
CTRL+M	Otevře novou poštovní zprávu.	Hlavní okno, kalendář, položky, dialogová okna
CTRL+O	Otevře vybranou zprávu.	Seznam položek
CTRL+P	Otevře dialogové okno Tisk.	Hlavní okno, položka

Kombinace kláves	Akce	Kde pracuje
CTRL+Q	Zapne nebo vypne Zběžné zobrazení.	Hlavní okno, kalendář
CTRL+R	Označí vybranou položku jako nepřečtenou.	Seznam položek
CTRL+S	Uloží koncept do složky Nedokončené.	Položky
CTRL+U	Podtržení textu	Text
CTRL+V	Vloží vybraný text.	Text
CTRL+X	Vyjme vybraný text.	Text
CTRL+Z	Vrátí poslední provedenou úpravu.	Text
CTRL+ŠIPKA NAHORU nebo CTRL+ŠIPKA DOLŮ	Otevře předchozí nebo další položku.	Položky
CTRL+SHIFT +ŠIPKA VLEVO nebo CTRL+SHIFT +ŠIPKA VPRAVO	Vybírá text po slovech.	Text
CTRL+SHIFT+A	Otevře novou schůzku	Hlavní okno, kalendář, položky, dialogová okna
CTRL+SHIFT+T	Otevře nový úkol	Hlavní okno, kalendář, položky, dialogová okna

Kombinace kláves	Akce	Kde pracuje
CTRL+SHIFT+R	Otevře novou připomínku	Hlavní okno, kalendář, položky, dialogová okna
CTRL+SHIFT+P	Otevře nový telefonický vzkaz	Hlavní okno, kalendář, položky, dialogová okna
ALT+F4	V hlavním okně nebo v kalendáři ukončí aplikaci GroupWise. V položce ukončí položku. V dialogovém okně ukončí dialogové okno.	Hlavní okno, kalendář, položky, dialogová okna
ALT + [písmeno]	Aktivuje hlavní nabídku (použijte podtržená písmena v názvech nabídek).	Hlavní okno, kalendář, položky
ALT+D	Odeslání položky	Nové položky
ALT+S	Odeslání položky	Nové položky
ALT+ENTER	Zobrazí vlastnosti vybrané položky.	Seznam položek
ALT+DEL	Odstraní položku.	Položky
SHIFT+ŠIPKA VLEVO nebo SHIFT+ŠIPKA VPRAVO	Vybírá text po znacích.	Text
SHIFT+END nebo	Vybírá text do konce nebo začátku řádku.	Text

Kombinace kláves	Akce	Kde pracuje
SHIFT+HOME		
SHIFT+[písmeno]	Stisknutím kláves SHIFT+první písmeno názvu podsložky v seznamu složek přejdete na danou podsložku.	Seznam složek
TABULÁTOR	Cyklicky prochází mezi poli, tlačítky a oblastmi.	Hlavní okno, kalendář, položky, dialogová okna
SHIFT+TABULÁTOR	Cyklicky prochází mezi poli, tlačítky a oblastmi v opačném pořadí	Hlavní okno, kalendář, položky, dialogová okna
CTRL+TABULÁTOR	V textu odsadí text. V dialogovém okně s kartami přejde na další kartu.	Text, dialogová okna
Alt+Šipka nahoru	Zvětší tělo zprávy položky.	Položky
Alt+Šipka dolů	Zmenší tělo zprávy položky.	Položky

5.6 Další informace

Další informace o aplikaci GroupWise můžete získat z následujících zdrojů:

- 5.6.1 – „Nápověda online“ (strana 136)
- 5.6.2 – „Na webové stránce dokumentace aplikace GroupWise 7.“ (strana 136)
- 5.6.3 – „Internetový časopis GroupWise Cool Solutions“ (strana 136)

5.6.1 Nápověda online

Z úplné uživatelské dokumentace dostupné v nabídce Nápověda. V hlavním okně klepněte na položku *Nápověda* > *Témata nápovědy* a pak pomocí karty Obsah, Rejstřík nebo Hledání nalezněte požadované informace.

5.6.2 Na webové stránce dokumentace aplikace GroupWise 7.

Nejnovější verzi uživatelské příručky aplikace GroupWise a rozsáhlou dokumentaci správy aplikace GroupWise naleznete v části věnované aplikaci GroupWise 7 na webových stránkách dokumentace společnosti Novell `http://www.novell.com/documentation/gw7`.

Uživatelská příručka je také dostupná v klientu aplikace GroupWise pomocí příkazu nabídky *Nápověda* > *Uživatelská příručka*.

5.6.3 Internetový časopis GroupWise Cool Solutions

Na stránkách GroupWise Cool Solutions naleznete tipy a triky, tematické články a odpovědi na časté otázky. V hlavním okně klepněte na položku *Nápověda* > *Internetový časopis Cool Solutions* nebo přejděte na webovou stránku `http://www.novell.com/coolsolutions/gwmag`.

Synchronizace kapesního počítače pomocí aplikace KPilot

6

Kapesní počítače jsou často používány uživateli, kteří při sobě potřebují mít diář, seznam úkolů a poznámky. Jiní uživatelé chtějí mít stejná data k dispozici v počítači i v přenosném zařízení. V takovém případě lze využít aplikaci KPilot – nástroj pro synchronizaci dat kapesních počítačů, který využívají aplikace prostředí KDE KAddressBook, KOrganizer a KNotes, které tvoří součásti balíku Kontact.

Hlavní funkcí aplikace KPilot je sdílení dat mezi aplikacemi v kapesním počítači a protějšky těchto aplikací v prostředí KDE. Aplikace KPilot má vestavěn vlastní prohlížeč poznámek, adres a instalátor souborů, které však nelze použít mimo prostředí aplikace KPilot. Nezávislé aplikace prostředí KDE jsou k dispozici pro všechny funkce, s výjimkou instalátoru souborů.

Aplikace KPilot používá při komunikaci mezi kapesním počítačem a různými programy pracovní plochy tzv. kanály. KPilot je programem, který dohlíží na veškerou výměnu dat mezi oběma počítačovými zařízeními. Použití funkce kapesního počítače v počítači znamená, že musí být odpovídající kanál povolen a nakonfigurován. Ve většině případů jsou tyto kanály navrženy pro práci s určitými programy prostředí KDE, takže obecně nemohou být použity s jinými aplikacemi v počítači.

Kanál synchronizace času je příkladem speciálního kanálu bez uživatelsky viditelného programu. Je aktivován na pozadí při každé synchronizaci, ale měl by být povolen pouze v počítačích, které pro korekci posunu vlastních hodin používají server času v síti.

Při synchronizaci jsou jednotlivé kanály postupně aktivovány a provedou potřebný přenos dat. Existují dvě různé metody synchronizace. Metoda typu HotSync synchronizuje pouze data, pro která byly povoleny kanály, zatímco operace zálohování provádí úplnou zálohu všech dat uložených v kapesním počítači.

Některé kanály v průběhu synchronizace otevírají soubory, což znamená, že odpovídající program by v tuto dobu neměl být spuštěn. Zejména program KOrganizer by neměl být v průběhu synchronizace spuštěn.

6.1 Kanály používané aplikací KPilot

Kanály používané aplikací KPilot lze povolit a konfigurovat zvolením položek *Nastavení* > *Konfigurace aplikace KPilot*. Následuje seznam vybraných důležitých kanálů:

Adresář
: Tento kanál zabezpečuje výměnu dat s adresářem kapesního počítače. Odpovídajícím programem pro správu těchto kontaktů v prostředí KDE je aplikace KAddressBook. Lze ji spustit v hlavní nabídce nebo pomocí příkazu `kaddressbook`.

Poznámky (aplikace KNotes)
: Tento kanál dovoluje přenášet poznámky, vytvořené aplikací KNotes, do aplikace poznámek kapesního počítače. Aplikaci prostředí KDE lze spustit v hlavní nabídce nebo pomocí příkazu `knotes`.

Kalendář (aplikace KOrganizer)
: Tento kanál má na starosti synchronizaci schůzek (událostí) s kapesním počítačem. Odpovídajícím protějškem v počítači je aplikace KOrganizer.

Úkoly (aplikace KOrganizer)
: Tento kanál zodpovídá za synchronizaci úkolů. Odpovídajícím protějškem v počítači je aplikace KOrganizer.

Synchronizace času
: Pokud je tento kanál zapnut, dojde při každé synchronizaci k úpravě hodin kapesního počítače podle hodin ve stolním počítači. Tuto funkci je vhodné použít pouze v případ, že hodiny stolního počítače jsou dostatečně často samy korigovány serverem přesného.

Obrázek 6.1 *Dialogové okno nastavení s dostupnými kanály*

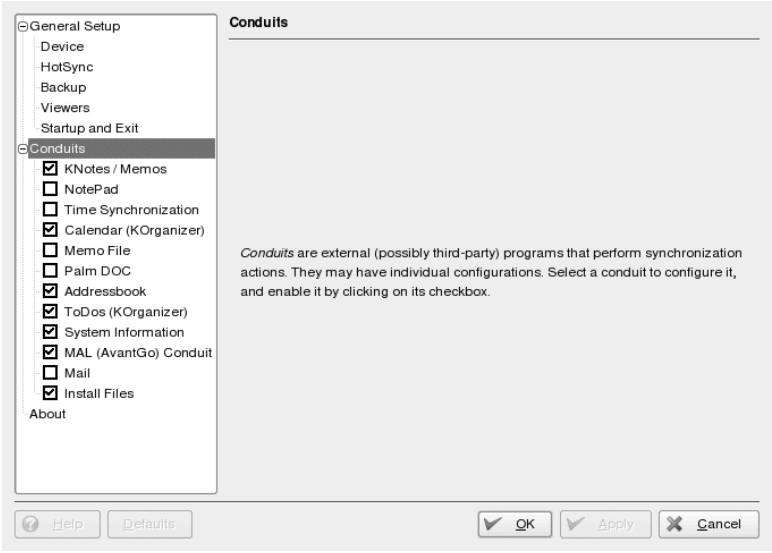

6.2 Konfigurace připojení kapesního počítače

Aby bylo možné aplikaci KPilot používat, je nutné nejprve nastavit připojení ke kapesnímu počítači. Postup konfigurace závisí na typu použité kolébky (dokovacího zařízení), která je spolu s kapesním počítačem používána. Existují dva typy: Kolébky a kabely s připojením pomocí sběrnice USB nebo s připojením k sériovému portu.

6.2.1 Konfigurace připojení v aplikaci KPilot

Připojení lze nejsnadněji nastavit s pomocí asistenta konfigurace. Postupujte následovně:

1. Spusťte asistenta. V nabídce *Nastavení zvolte položku > Průvodce konfigurací*.

2. Zadejte uživatelské jméno a název zařízení, ke kterému je kapesní počítač připojen.

3 Zvolte jednu z následujících možností:

- Pokud chcete, aby asistent sám rozpoznal kapesní počítač, zvolte položku *Automatická detekce kapesního počítače a uživatelského jména*. Pokud se automatická detekce nezdaří, postupujte podle informací uvedených v odkazu 6.2.2 – „Vytvoření odkazu /dev/pilot“ (strana 140).
- Ruční konfiguraci provedete klepnutím na položku *Další*.

4 Určete aplikaci, která má být použit k synchronizaci. Lze vybrat sadu aplikací prostředí KDE (výchozí nastavení), aplikaci Evolution nebo žádnou aplikaci. Po provedení výběru zavřete okno klepnutím na tlačítko *Dokončit*.

6.2.2 Vytvoření odkazu /dev/pilot

Postup připojení kolébky se sériovým připojením se liší od postupu pro kolébku s připojením prostřednictvím USB. V závislosti na typu použité kolébky může být potřeba vytvořit symbolický odkaz s názvem `/dev/pilot`.

USB
: V běžném případě je kolébka USB detekována automaticky a nebývá nutné vytvářet zmiňovaný symbolický odkaz.

Sériové připojení
: V případě sériového připojení kolébky je nutné znát sériový port, ke kterému je kolébka připojena. Názvy sériových zařízení začínají řetězcem `/dev/ttyS?` počínaje názvem `/dev/ttyS0` pro první sériový port. Kolébku, která je připojena k prvnímu sériovému portu, nastavíte zadáním následujícího příkazu:

```
ln –s /dev/ttyS0 /dev/pilot
```

6.3 Konfigurace kanálu aplikace KAddressBook

Ve většině případů postačuje povolit kanál aplikace KAddressBook bez další nutnosti měnit výchozí hodnoty. Po provedení první synchronizace proveďte konfiguraci dalších nastavení: postup v případě konfliktních položek, způsob ukládání databází zálohy,

způsob ukládání některých polí kapesního počítače do polí, které očekává aplikace KAddressBook.

6.4 Správa úkolů a událostí

Úkoly (úlohy) a události (schůzky) spravuje v prostředí KDE aplikace KOrganizer. Aplikaci lze spustit prostřednictvím hlavní nabídky, zadáním příkazu `korganizer` nebo jako součást aplikace Kontact. Pokud je povolen kanál kalendáře a úkolů aplikace KPilot, je nutné před jeho použitím provést určitou konfiguraci.

Obrázek 6.2 *Konfigurace aplikace KPilot*

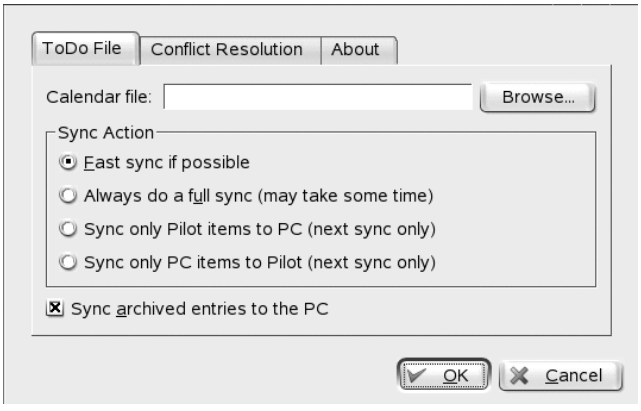

Soubory aplikace KOrganizer jsou ukládány v adresáři `~/.kde/share/apps/korganizer`. Vzhledem k tomu, že název adresáře `.kde` začíná tečkou, nemusí se zobrazit v dialogovém okně pro výběr souborů. V takovém případě je nutné v dialogovém okně pro výběr souborů explicitně zadat celou cestu nebo přepnout zobrazení skrytých souborů (jejichž název začíná tečkou). Výchozí klávesovou zkratkou je klávesa F8.

Otevřete adresář `~/.kde/share/apps/korganizer` a vyberte soubor, který lze v aplikaci KOrganizer použít jako soubor kalendáře. V tomto příkladu je takovým souborem soubor `palm.ics`. V případě uživatele s názvem `novak` bude celá cesta včetně názvu souboru následující: `/home/novak/.kde/share/apps/korganizer/palm.ics`, viz 6.3 – „Dialogové okno zobrazující cestu k souboru kalendáře aplikace KOrganizer“ (strana 142).

Obrázek 6.3 *Dialogové okno zobrazující cestu k souboru kalendáře aplikace KOrganizer*

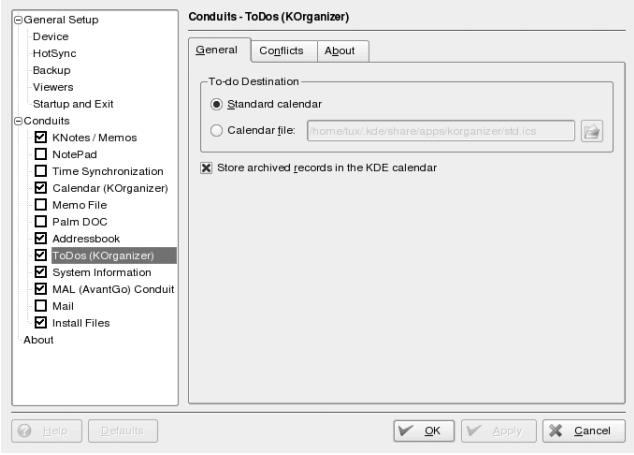

Při probíhající výměně dat s kapesním počítačem by neměla být aplikace KOrganizer spuštěna. Jinak může v aplikaci KPilot dojít k chybě při synchronizaci.

6.5 Práce s aplikací KPilot

Synchronizace dat aplikací prostředí KDE s aplikacemi v kapesním počítači je velmi snadná. Spusťte aplikaci Kpilot a potom spusťte synchronizaci stisknutím tlačítka HotSync na kolébce nebo na kabelu.

Obrázek 6.4 *Hlavní okno aplikace KPilot*

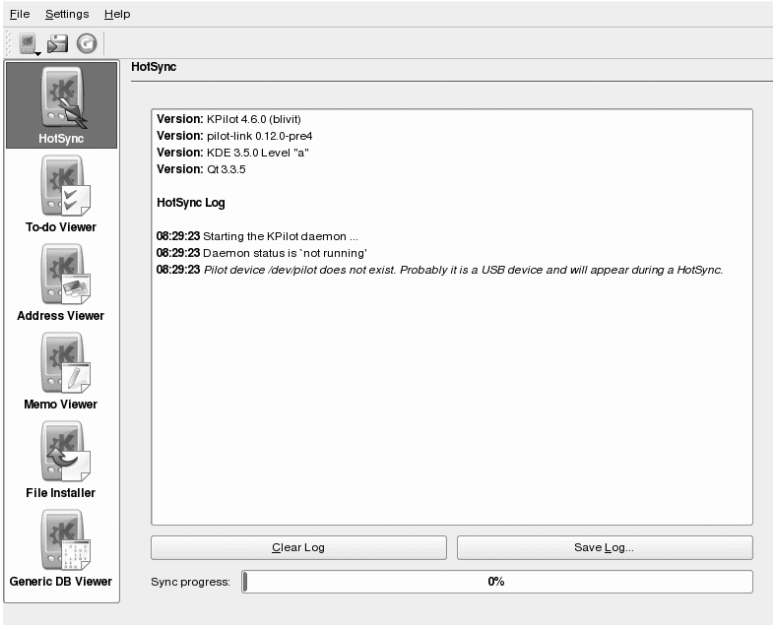

6.5.1 Zálohování dat kapesního počítače

Úplnou zálohu provedete pomocí nabídky *Soubor a příkazu* > *Zálohování*. Záloha bude provedena při následující synchronizaci. Po skončení se přepněte zpět. V nabídce *Soubor zvolte položku* > *HotSync*. Jinak bude časově náročná úplná záloha opět provedena při následující synchronizaci.

Po skončení úplné zálohy budou všechny programy a databáze kapesního počítače umístěny v následujícím umístění: `~/.kde/share/apps/kpilot/DBBackup/JMÉNO_UŽIVATELE`, kde *`JMÉNO_UŽIVATELE`* označuje jméno uživatele, registrovaného v kapesním počítači.

Oba prohlížeče, které jsou součástí aplikace KPilot, lze použít pro rychlé vyhledávání adres nebo poznámek. Nejsou však určeny pro správu těchto dat. Výše zmíněné aplikace prostředí KDE jsou pro tyto úlohy mnohem vhodnější

6.5.2 Instalace programů do kapesního počítače

Modul *Instalátor souborů* je pozoruhodným a užitečným nástrojem, který slouží k instalaci programů do kapesního počítače. Běžnou příponou těchto souborů je přípona `.prc` a lze je spustit okamžitě po jejich nahrání do kapesního počítače. Před použitím rozšiřujícího programu se seznamte s licenčními podmínkami a příslušnými pokyny.

Rychlé zasílání zpráv pomocí aplikace Kopete

7

Kopete je aplikace pro zasílání zpráv online, která umožňuje vzájemnou komunikaci více uživatelů připojených k Internetu. Kopete nyní podporuje všechny významné protokoly zasílání zpráv, například AOL* Instant Messenger (AIM), GroupWise® Messenger, ICQ, IRC, Jabber*, Lotus* Sametime, MSN, SMS a Yahoo!*.

7.1 Konfigurace aplikace Kopete

Aplikaci Kopete nakonfigurujte zadáním svých osobních uživatelských dat. Klepněte na položku *Nastavení* > *Nastavit*. V části *Účty* zadejte svá uživatelská data. Před použitím takové služby se musíte registrovat u poskytovatele rychlého zasílání zpráv. Klepnutím na tlačítko *Nový* otevřete asistenta konfigurace, který pomáhá s vyplněním uživatelského profilu.

V dalším kroku se zobrazí dostupné služby zasílání zpráv. Vyberte službu, kterou máte zaregistrovanou, a klepněte na tlačítko *Další*. Pak zadejte uživatelská data získaná při registraci příslušné služby zasílání zpráv. Obvykle se skládá z přezdívky nebo e-mailové adresy a hesla. Konfiguraci účtu zasílání zpráv dokončete klepnutím na tlačítko *Dokončit*.

Obrázek 7.1 *Konfigurační panely aplikace Kopete.*

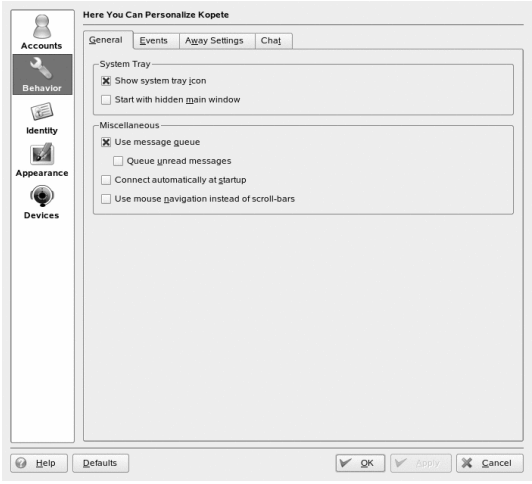

Další položka v dialogovém okně konfigurace je *Vzhled*. Vztahuje se ke způsobu zobrazení aplikace Kopete. *Emotikony* poskytují výběr různých typů úsměvů.

Vzhled oken rozhovoru ke komunikaci s ostatními účastníky můžete upravit pomocí možnosti *Okno rozhovoru* a *Barvy a písma*. Vybrat můžete ze seznamu klasických stylů odpovídajících poskytovatelů nebo vytvořit vlastní styl podle svých požadavků úpravou písma nebo barvy.

7.2 Přidání kontaktu

Přidejte kontakty, se kterými chcete konverzovat. Pokud již máte vytvořen účet na jiném počítači, data se z něj importují a automaticky přidají do seznamu kontaktů. Chcete-li seznam kontaktů vytvořit ručně, klepněte na příkaz *Soubor > Přidat kontakt*. S vytvořením pomáhá nově zobrazený asistent. Chcete-li přidat kontakt do seznamu, musíte být v aplikaci Kopete v režimu on-line a připojeni k vybrané službě zasílání zpráv.

7.3 Přidávání skupin

Tato funkce je přístupná pomocí příkazu *Soubor > Vytvořit novou skupinu*. Zadejte název nové skupiny a potvrďte jej tlačítkem *OK*. V seznamu kontaktů se zobrazí se

nová složka, kterou lze použít k uložení požadovaných kontaktů. Kontakty můžete přetáhnout do požadované složky. Umístěním kontaktů do skupin se zlepší přehlednost.

Obrázek 7.2 *Hlavní okno aplikace Kopete*

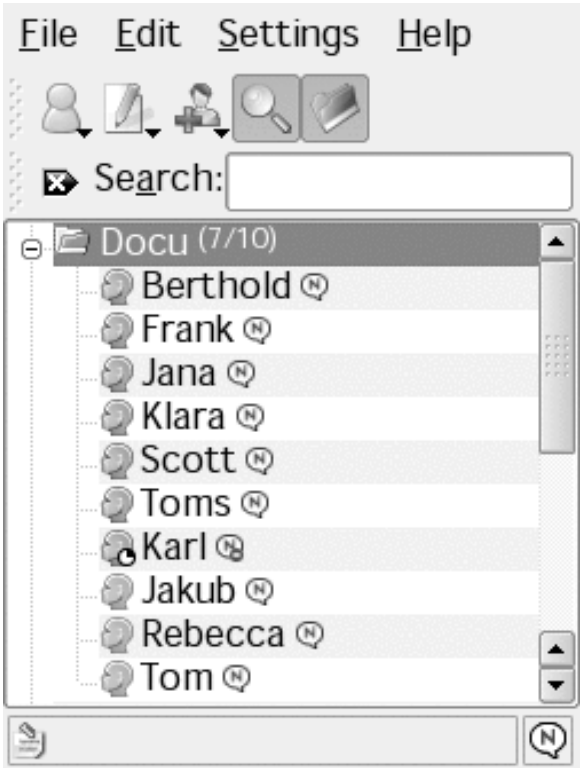

Prázdné skupiny lze zakázat aktivací možnosti *Nastavení* > *Skrýt prázdné skupiny*.

7.4 Použití aplikace Kopete

Ke konverzaci s ostatními účastníky je nutné navázat připojení k Internetu. Po navázání připojení můžete změnit svůj stav klepnutím na možnost *Soubor* > *Nastavit stav* > *Online*. Tím je navázáno připojení mezi aplikací Kopete a vybranou službou zasílání zpráv. Po úspěšném přihlášením vás mohou vidět ostatní uživatelé.

Hlavní okno aplikace obsahuje seznam kontaktů. Chcete-li konverzovat s ostatními uživateli, musíte mít kontakty v seznamu (další informace viz 7.2 – „Přidání kontaktu“ (strana 146)). Pokud klepnete pravým tlačítkem na kontakt ve stavu on-line, zobrazí se nabídka s různými možnostmi. Této osobě můžete odeslat zprávu nebo zahájit relaci konverzace. Konverzace umožňuje přizvání dalších účastníků k diskuzi v reálném čase. Pokud uživatel, který konverzaci zahájil, tuto konverzaci zavře, ukončí se připojení všech účastníků.

Obrázek 7.3 *Okno konverzace*

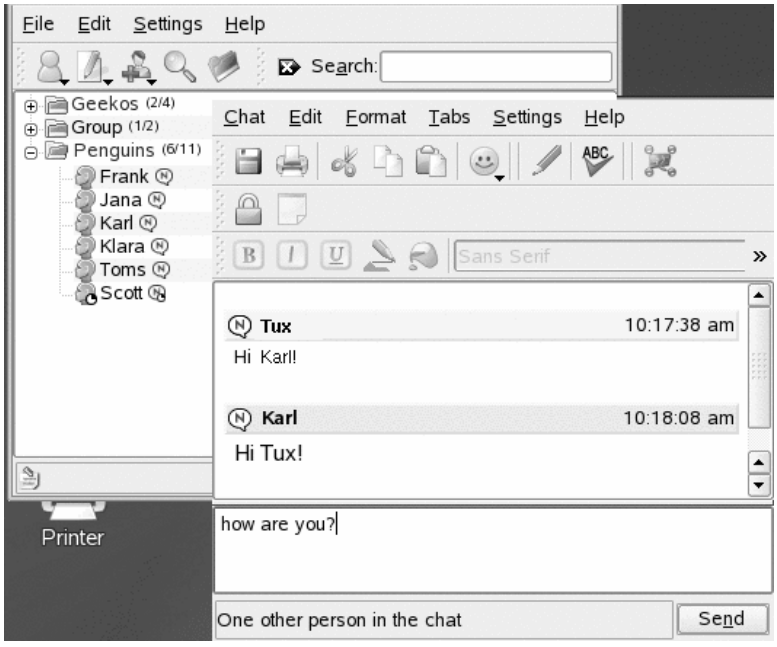

Chcete-li prohlížet dřívější relaci konverzace, vyberte kontakt a přejděte na položku *Úpravy* > *Zobrazit historii*. Tato položka zobrazí dialogové okno, ve kterém můžete prohledávat a zobrazit konverzační relace s touto osobou.

Klepnutím pravým tlačítkem na uživatelské jméno můžete zobrazit další možnosti. Zobrazí se rozbalovací nabídka. Důležitá je možnost *Zahájit rozhovor*, která umožní zahájit relaci konverzace. Možnosti *Přejmenovat kontakt* a *Odstranit kontakt* umožňují provést příslušnou akci. Rozbalovací nabídka také obsahuje podnabídku s uživatelským jménem, která umožňuje zablokovat uživatele nebo získat informace o uživateli.

Používání přenosu hlasu přes Internet (VoIP)

8

Aplikace Linphone je malá aplikace pro internetovou telefonii pro systém Linux. Umožňuje dvěma účastníkům navázat telefonní hovor prostřednictvím Internetu. Nepotřebujete žádný zvláštní hardware: Abyste mohli začít používat aplikaci Linphone, stačí obyčejný počítač se správně nakonfigurovanou zvukovou kartou, mikrofonem a sluchátky nebo náhlavní soupravou.

8.1 Konfigurace aplikace Linphone

Než začnete používat aplikaci Linphone, je třeba provést několik základních rozhodnutí a konfiguračních úkonů. Nejprve určete režim spouštění aplikace Linphone, určete typ připojení, který chcete používat a pak spusťte konfiguraci aplikace Linphone (*Soubor* > *Nastavení*) a proveďte potřebná nastavení.

8.1.1 Určení režimu spouštění aplikace Linphone

Aplikaci Linphone lze spustit ve dvou různých režimech v závislosti na spuštěném prostředí a na konfiguraci.

Obyčejná aplikace
: Jakmile je software Linphone nainstalovaný, můžete ho spouštět pomocí nabídky aplikací prostředí GNOME nebo KDE nebo pomocí příkazového řádku. Pokud aplikace Linphone není spuštěná, nemůžete přijímat příchozí hovory.

Aplet panelu GNOME

Aplikaci Linphone můžete přidat na panel prostředí GNOME. Klepněte pravým tlačítkem na prázdnou oblast panelu, vyberte položku *Přidat na panel* a vyberte aplikaci Linphone. Aplikace Linphone bude nyní natrvalo přidána na panel a bude se automaticky spouštět při přihlášení. Dokud nepřijmete žádný příchozí hovor, zůstane aplikace spuštěna na pozadí. Jakmile se vyskytne příchozí hovor, zobrazí se hlavní okno aplikace a budete hovor moci přijmout. Budete-li chtít někomu zavolat, zobrazte hlavní okno aplikace klepnutím na ikonu apletu.

8.1.2 Určení typu připojení

Existuje několik různých způsobů, jak z aplikace Linphone volat. Způsob, jakým můžete zahájit hovor a dosáhnout spojení s protistranou, je určen způsobem vašeho připojení k síti nebo k Internetu.

Aplikace Linphone používá k navázání připojení ke vzdálenému hostiteli protokol SIP (Session Initiation Protocol). V protokolu SIP je každý účastník hovoru identifikován adresou SIP URL:

```
sip:username@hostname
```

uzivatelskejmeno je přihlašovací jméno, které používáte ve svém počítači se systémem Linux a *nazevhostitele* je název tohoto počítače. Pokud používáte poskytovatele SIP, vypadá adresa URL podobně jako v následujícím příkladu:

```
sip:username@sipserver
```

uzivatelskejmeno je uživatelské jméno, které jste vybrali při registraci serveru SIP. *serversip* je adresa serveru SIP nebo vašeho poskytovatele služby SIP. Podrobný postup registrace naleznete v části 8.1.5 – „Konfigurace voleb SIP“ (strana 153) a prostudujte také dokumentaci poskytovatele, která se k registraci vztahuje. Seznam poskytovatelů vhodných pro vaše potřeby naleznete na webových stránkách zmíněných v části 8.8 – „Další informace“ (strana 160).

Použitá adresa URL je určena typem vybraného připojení. Pokud se rozhodnete zavolat protistranu bez jakéhokoli dalšího směrování poskytovatelem protokolu SIP, zadejte adresu URL prvního typu. Pokud se rozhodnete zavolat protistranu prostřednictvím serveru SIP, zadejte adresu URL druhého typu.

Volání v téže síti

Pokud se rozhodnete zavolat příteli nebo spolupracovníkovi, který se nachází v téže síti, stačí k vytvoření platné adresy SIP URL zadat platné uživatelské jméno a název hostitele. Totéž platí, pokud chce tato protistrana volat vám. V případě, že se mezi vámi a protistranou nenachází brána firewall, není zapotřebí žádná další konfigurace.

Volání mezi sítěmi nebo prostřednictvím sítě Internet (statické nastavení IP)

Pokud jste připojeni k Internetu pomocí statické adresy IP, stačí, aby kdokoli, kdo vám chce volat, zadal vaše uživatelské jméno a název hostitele nebo adresu IP vašeho počítače, čímž získá platnou adresu SIP URL, jak popisuje část Část "Volání v téže síti" (strana 151). Pokud se vy nebo volající strana nacházíte za branou firewall, která filtruje příchozí a odchozí provoz, otevřete na počítači s branou firewall porty protokolu SIP (`5060`) a RTP (`7078`), aby provoz aplikace Linphone mohl branou firewall procházet.

Volání mezi sítěmi nebo prostřednictvím sítě Internet (dynamické nastavení IP)

Pokud nemáte nastavenou statickou adresu IP – pokud dynamicky získáváte novou adresu IP při každém připojení k Internetu – je pro volajícího nemožné vytvořit platnou adresu SIP URL na základě vašeho uživatelského jména a IP adresy. V těchto případech bud využijte služeb poskytovatele protokolu SIP nebo nastavte službu DynDNS, abyste zajistili, že se volající z vnější sítě připojí ke správnému hostitelskému počítači. Další informace o službě DynDNS naleznete na serveru `http://en.wikipedia.org/wiki/Dynamic_DNS`.

Volání mezi sítěmi nebo prostřednictvím brány firewall

Počítače skryté za branou firewall neodhalují své adresy IP v Internetu. Proto nejsou přímo dosažitelné pro nikoho, kdo by se pokoušel zavolat uživateli pracujícímu na takovémto počítači. Aplikace Linphone podporuje volání napříč hranicemi sítí a branami firewall pomocí proxy SIP nebo předáváním hovorů prostřednictvím poskytovatele SIP. V části 8.1.5 – „Konfigurace voleb SIP" (strana 153) naleznete podrobný popis nastavení potřebných k použití vnějšího serveru SIP.

8.1.3 Konfigurace parametrů sítě

Většinu nastavení na kartě *Síť* nevyžaduje žádné další úpravy. Měli byste být schopni provést první hovor, aniž byste je museli měnit.

Volby NAT traversingu
: Tuto možnost povolte pouze tehdy, pokud se nacházíte v soukromé síti za branou firewall a ke směrování hovorů nepoužíváte poskytovatele SIP. Zaškrtněte políčko a zadejte adresu IP počítače s branou firewall v tečkové notaci, například `192.168.34.166`.

RTP vlastnosti
: Program Linphone používá k přenosu zvukových dat hovoru protokol RTP (Real-Time Transport Protocol). Port protokolu RTP je nastaven na hodnotu `7078` a neměli byste ho měnit, s výjimkou případu, kdy tento port již používá jiná aplikace. Parametr kompenzace kolísání latence se používá k řízení počtu zvukových balíčků, které aplikace Linphone ukládá do vyrovnávací paměti, než je skutečně přehraje. Zvýšením hodnoty tohoto parametru zvýšíte kvalitu přenosu. Čím více balíčků je ukládáno do vyrovnávací paměti, tím větší je šance, že budou přehrány „opožděné pakety“. Zvýšení počtu balíčků ukládaných do vyrovnávací paměti však také zvyšuje latenci – hlas protistrany uslyšíte s jistým zpožděním. Při změně tohoto parametru oba faktory pečlivě zvažte.

Jiné
: Pokud používáte kombinaci technologie VoIP a pevné telefonní sítě, možná budete chtít používat technologii DTMF (Dual Tone Multiplexed Frequency) ke spouštění určitých akcí stiskem některých kláves, například ke kontrole hlasové pošty. Aplikace Linphone podporuje dva protokoly přenosu signálů DTMP, protokol SIP INFO a protokol RTP rfc2833. Pokud potřebujete v aplikaci Linphone používat funkci DTMF, vyberte si poskytovatele SIP, který podporuje některý z těchto protokolů. Úplný seznam poskytovatelů služeb VoIP naleznete v části 8.8 – „Další informace“ (strana 160).

8.1.4 Konfigurace zvukového zařízení

Jakmile systém Linux správně nalezne vaši zvukovou kartu, začne program Linphone automaticky používat zjištěné zařízení jako výchozí zvukové zařízení. Neměňte hodnotu volby *Používat zvukové zařízení*. Pomocí volby *Zdroj záznamu* určete, který zdroj zá-

znamu má být používán. Ve většině případů se jedná o mikrofon (`micro`). Chcete-li vybrat vlastní vyzvánění, použijte tlačítko *Procházet*, vyberte vyzvánění a pomocí tlačítka *Test* zkontrolujte svou volbu. Klepnutím na tlačítko *Použít* potvrďte změny.

8.1.5 Konfigurace voleb SIP

Karta *SIP* obsahuje všechna konfigurační nastavení protokolu SIP.

SIP Port
: Určuje, na jakém portu bude uživatelský agent protokolu SIP spuštěn. Výchozí port protokolu SIP je port `5060`. Pokud nevíte o žádné jiné aplikaci nebo protokolu, které tento port potřebují, ponechte výchozí nastavení nezměněná.

Identita
: Kdokoli vám bude chtít volat přímo bez použití proxy serveru protokolu SIP nebo poskytovatele služby SIP, bude muset znát vaši platnou adresu SIP. Aplikace Linphone pro vás platnou adresu SIP vytvoří.

Vzdálené služby
: V seznamu jsou uvedeni poskytovatelé služby SIP, u kterých jste si vytvořili uživatelský účet. Informace o serverech můžete kdykoli přidávat, měnit a odstraňovat. Popis postupu registrace naleznete v části Přidání serveru SIP Proxy a registrace ve vzdáleném SIP serveru. (strana 153).

Ověřovací informace
: Abyste se mohli registrovat ve vzdáleném serveru služby SIP, musíte poskytnout určitá ověřovací data, například uživatelské jméno a heslo. Program Linphone tato poskytnutá data ukládá. Pokud tato data chcete z bezpečnostních důvodů odstranit, klepněte na tlačítko *Vyprázdnit všechny ověřovací informace*.

Do seznamu *Vzdálené služby* můžete zadat několik adres vzdálených serverů proxy protokolu SIP nebo poskytovatelů služeb.

Postup 8.1 *Přidání serveru SIP Proxy a registrace ve vzdáleném SIP serveru.*

1. Vyberte vhodného poskytovatele služby SIP a vytvořte u něj uživatelský účet.

2. Spusťte aplikaci Linphone.

3 Přejděte na kartu *Soubor* > *Nastavení* > *SIP*.

4 Klepnutím na položku *Přidat proxy/registraci* zobrazte registrační formulář.

5 Vyplňte příslušné hodnoty do polí *Registrační období*, *SIP identita*, *SIP proxy* a *Směrování*. Pokud se nacházíte za branou firewall, vždy zaškrtávejte políčko *Odeslat registraci* a zadejte vhodnou hodnotu do pole *Registrační období*. Aplikace Linphone pak bude po zadané době odesílat původní registrační data, aby brána firewall neustále udržovala otevřené ty porty, které aplikace Linphone potřebuje. Jinak by tyto porty byly automaticky zavřeny, pokud by brána firewall nepřijala žádné další pakety tohoto typu. Opakované zasílání registračních dat je zapotřebí také proto, aby byl server SIP informován o aktuálním stavu připojení a o umístění volajícího. Do pole *SIP identita* zadejte adresu SIP URL, kterou budete používat pro místní hovory. Pokud tento server budete chtít používat také jako SIP proxy, zadejte tentýž údaj do pole *SIP proxy*. Nakonec zadejte nepovinné směrování, je-li zapotřebí, a ukončete dialog klepnutím na tlačítko *OK*.

8.1.6 Konfigurace zvukových kodeků

Aplikace Linphone podporuje přenos zvukových dat pomocí několika kodeků. Vyberte typ připojení a v okně seznamu vyberte upřednostňované kodeky. Kodeky nevhodné pro aktuální typ připojení jsou označeny červeně a nelze je vybrat.

8.2 Test aplikace Linphone

Konfiguraci aplikace Linphone můžete provést pomocí programu `sipomatic`, což je malý testovací program, který dokáže odpovídat na hovory uskutečněné prostřednictvím aplikace Linphone.

Postup 8.2 *Testování nastavení aplikace Linphone*

1 Otevřete terminál.

2 Zadejte na příkazovém řádku příkaz `sipomatic`.

3 Spusťte aplikaci Linphone.

4. Zadejte text `sip:robot@127.0.0.1:5064` jako hodnotu pole *SIP adresa* a klepněte na tlačítko *Call or answer*.

5. Pokud je aplikace Linphone správně nakonfigurována, zaslechnete vyzvánění telefonu a po chvíli zaslechnete krátké oznámení.

Pokud jste tento postup dokončili úspěšně, můžete si být jisti, že nastavení zvuku a sítě pracují správně. Pokud se test nezdařil, zkontrolujte, zda je vaše zvukové zařízení nakonfigurováno správně a zda je hlasitost přehrávání nastavena na rozumnou hodnotu. Pokud stále nic neslyšíte, zkontrolujte nastavení sítě včetně čísel portů protokolů SIP a RTP. Pokud jakákoli jiná aplikace nebo protokol používá výchozí porty, které aplikace Linphone nabízí, zkuste změnit nastavení portů a opakujte akci.

8.3 Zahájení hovoru

Jakmile je aplikace Linphone správně nakonfigurována, můžete pomocí ní snadno volat. V závislosti na typu hovoru (podrobné informace naleznete v části 8.1.2 – „Určení typu připojení“ (strana 150)) se postup volání mírně liší.

1. Spusťte aplikaci Linphone pomocí nabídky nebo příkazového řádku.

2. Zadejte adresu SIP protistrany do pole *SIP adresa*. Adresa by měla mít tvar `sip:nazevuzivatele@nazevdomeny` nebo `nazevuzivatele@nazevhostitele` pro přímé místní hovory, nebo `nazevuzivatele@serversip` nebo `iduzivatele@serversip` pro hovory prostřednictvím proxy nebo pro hovory prostřednictvím služby poskytovatele SIP.

3. Pokud používáte poskytovatele služby SIP nebo server proxy, vyberte příslušný server proxy nebo poskytovatele v poli *Proxy* a zadejte požadovaná ověřovací data.

4. Klepněte na tlačítko *Call or answer* a počkejte, až protistrana přijme hovor.

5. Jakmile dokončíte rozhovor nebo pokud budete chtít hovor ukončit, klepněte na tlačítko *Hangup or refuse* a opusťte aplikaci Linphone.

Pokud v průběhu hovoru budete potřebovat upravit parametry zvuku, klepněte na políčko *Zobrazit více*. Zobrazí se čtyři karty s dalšími volbami. První karta (*Zvuk*) umožňuje

nastavit *Úroveň přehrávání* a *Úroveň nahrávání*. Pomocí posuvníků nastavte obě hlasitosti podle potřeby.

Karta *Přítomnost* umožňuje nastavit stav online. Tyto informace mohou být předány komukoliv, kdo se vás pokusí kontaktovat. Pokud budete trvale nepřítomní a budete chtít volající protistranu o této skutečnosti informovat, vyberte volbu *Pryč*. Pokud jste jen zaneprázdnění, ale chcete, aby protistrana volání zopakovala, vyberte položku *Mám práci, jsem zpět za … min.* a zadejte, jak dlouho budete nedostupní. Jakmile budete opět dostupní, nastavte stav opět na výchozí hodnotu (*Dosažitelný*). Skutečnost, zda může protistrana ověřit váš stav online, určuje položka *Pravidlo přihlášení*, která se nastavuje v adresáři, jak popisuje část 8.5 – „Práce s adresářem“ (strana 157). Pokud kterýkoli z kontaktů ve vašem adresáři svůj stav online publikoval, můžete stav kontaktu sledovat na kartě *Přátelé online*.

Pomocí karty *DTMF* můžete zadávat kódy DTMF při kontrole hlasové pošty. Chcete-li zkontrolovat hlasovou poštu, zadejte příslušnou adresu SIP a pomocí klávesnice na kartě *DTMF* zadejte kód hlasové pošty. Nakonec klepněte na tlačítko *Call or answer* jako při běžném hovoru.

8.4 Přijetí hovoru

V závislosti na režimu spouštění, který jste pro aplikaci Linphone vybrali, můžete zaznamenat příchozí hovor několika způsoby:

Obyčejná aplikace
: Příchozí hovory lze přijímat pouze tehdy, pokud je aplikace Linphone již spuštěna. V takovém případě zaslechnete vyzvánění v náhlavní soupravě nebo v reproduktoru. Pokud aplikace Linphone není spuštěná, nelze hovor přijmout.

Aplet panelu GNOME
: Aplet aplikace Linphone na panelu obvykle nenápadně pracuje na pozadí, aniž by na sebe upozorňoval. Tento stav se však změní, pokud se vyskytne příchozí hovor: Zobrazí se hlavní okno aplikace Linphone a v náhlavní soupravě nebo v reproduktoru uslyšíte vyzvánění.

Jakmile zaznamenáte příchozí hovor, přijměte hovor klepnutím na tlačítko *Call or answer* a začněte hovořit. Pokud hovor přijmout nechcete, klepněte na tlačítko *Release of Refuse*.

8.5 Práce s adresářem

Pomocí aplikace Linphone můžete spravovat své kontakty SIP. Spusťte adresář příkazem *Soubor* > *Adresář*. Zobrazí se prázdné okno seznamu. Klepnutím na tlačítko *Přidat* přidejte kontakt.

Aby byl kontakt platný, musejí být vyplněny následující položky.

Název
: Zadejte jméno kontaktu. Může se jednat o celé jméno, můžete zde však také použít přezdívku. Vyberte text, který si budete snadno pamatovat a který pro vás tuto osobu představuje. Pokud se rozhodnete zobrazovat stav online této osoby, bude se její jméno zobrazovat na kartě *Přátelé online* hlavního okna.

SIP adresa
: Zadejte platnou adresu SIP tohoto kontaktu.

Proxy
: Je-li to zapotřebí, zadejte server proxy, který je třeba používat pro toto konkrétní připojení. Ve většině případů se jedná jednoduše o adresu SIP serveru SIP, který používáte.

Pravidlo přihlášení
: Pravidlo přihlášení určuje, zda mohou vaši přítomnost nebo nepřítomnost sledovat ostatní uživatelé.

Chcete-li zavolat libovolnému kontaktu z adresáře, klepněte na tlačítko *Vybrat*, aby se adresa zobrazila v adresovém poli hlavního okna, a zahajte hovor klepnutím na tlačítko *Call or answer* jako obvykle.

8.6 Řešení problémů

Pokouším se někomu dovolat, ale nedaří se navázat spojení.
: Hovor se může nezdařit z několika důvodů:

  Vaše připojení k Internetu nepracuje správně.
  : Protože aplikace Linphone používá k předávání hovorů síť Internet, přesvědčte se, zda je počítač správně připojen k síti Internet a nakonfigurován. To můžete

snadno ověřit pokusem o zobrazení jakékoli webové stránky v prohlížeči. Pokud připojení k síti Internet pracuje, je možné, že protistrana není dostupná.

Volaná osoba není dostupná.
Pokud protistrana odmítla hovor, nebudete spojeni. Pokud na počítači protistrany není v okamžiku navazování hovoru spuštěna aplikace Linphone, nebudete spojeni. Pokud připojení protistrany k síti Internet nepracuje správně, nebudete se moci připojit.

Zdá se, že můj hovor byl spojen, ale nic neslyším.
Nejprve se přesvědčte, zda je správně nakonfigurováno zvukové zařízení. Můžete tak učinit spuštěním jakékoli jiné aplikace používající zvukový výstup, například přehrávače médií. Ujistěte se, že má aplikace Linphone udělena dostatečná oprávnění k otevření tohoto zařízení. Zavřete všechny ostatní programy, které používají zvukové zařízení, aby nedošlo ke konfliktům zdrojů.

Pokud jste uvedené kontroly provedli úspěšně a přesto stále nic neslyšíte, zvyšte úrovně nahrávání a přehrávání na kartě *Zvuk*.

Zvukový výstup na obou koncích linky zní podivně ořezaný.
Pokuste se lépe nastavit velikost vyrovnávací paměti v rámečku *RTP vlastnosti* na kartě *Nastavení* > *Síť*, aby byl kompenzován vliv zpožděných paketů se zvukovými daty. Pokud to provedete, pamatujte, že se tím zvyšuje přenosová latence.

Funkce DTNF nepracuje správně.
Pokoušeli jste se zkontrolovat hlasovou poštu pomocí klávesnice DTMF, ale spojení se nepodařilo navázat. Pro přenos dat DTMF existují tři různé protokoly, ale program Linphone podporuje pouze dva z těchto protokolů (SIP INFO a RTP rfc2833). Zeptejte se svého poskytovatele, zda jeden z těchto protokolů podporuje. Aplikace Linphone ve výchozím nastavení používá protokol rfc2833. Pokud nepracuje správně, můžete použití protokolu SIP INFO nastavit v rámečku *Nastavení* > *Síť* > *Ostatní*. Pokud nepracuje správně ani jeden z těchto protokolů, nelze data DTMF aplikací Linphone přenášet.

8.7 Slovníček pojmů

Zde naleznete krátké vysvětlení nejdůležitějších odborných termínů a protokolů, které jsou zmíněny v tomto dokumentu.

VoIP
: Zkratka VoIP znamená *Voice over Internet Protocol*. Tato technologie umožňuje přenos běžných telefonních hovorů prostřednictvím sítě Internet s použitím tras propojených pakety. Zvuková data se posílají v oddělených paketech jako jakákoli jiná data přenášená v síti Internet pomocí protokolu IP.

SIP
: Zkratka SIP znamená *Session Initiation Protocol*. Tento protokol se používá k vytváření mediálních relací v počítačové síti. V kontextu programu Linphone slouží protokol SIP jako kouzelná hůlka, která způsobí vyzvánění v počítači protistrany, zahájí hovor a po zavěšení jednou ze stran hovor opět ukončí. Skutečný přenos zvukových dat zprostředkovává protokol RTP.

RTP
: Zkratka RTP znamená *Real-Time Transport Protocol*. Protokol umožňuje přenos proudů mediálních dat a je založen na protokolu UDP. Data se přenášejí pomocí oddělených paketů, které jsou číslovány a opatřeny časovou značkou, která umožňuje pakety správně seřadit a zjistit, zda se některé pakety po cestě neztratily.

DTMF
: Generátor kódu DTMF používá stejně jako obyčejný telefon k reprezentaci různých kláves dvojice tónů. Každé klávese je přiřazena jedinečná kombinace vysokého a nízkého tónu. Dekodér pak překládá tyto kombinace tónů zpět na čísla. Aplikace Linphone podporuje signalizaci DTMF, aby bylo možné spouštět na dálku různé akce, například kontrolu hlasové pošty.

kodek
: Kodeky jsou algoritmy speciálně navržené ke kompresi zvukových a obrazových dat.

kolísání
: Kolísání určuje proměnlivost latence (přenosové prodlevy) připojení. Zvuková zařízení a systémy se spojovými linkami, jako jsou systémy ISDN a PSTN, vyžadují souvislý proud dat. Aby tato skutečnost byla kompenzována, zavádějí brány a koncová zařízení protokolu VoIP vyrovnávací paměť, která shromažďuje pakety, než je následně předá zvukovému zařízení nebo spojové lince (jako je třeba linka ISDN). Zvětšením velikosti vyrovnávací paměti se omezí pravděpodobnost ztráty dat, ale současně se také zvýší přenosová latence.

8.8 Další informace

Obecné informace o technologii VoIP naleznete na stránkách VoIP Wiki na adrese `http://voip-info.org/tiki-index.php`. Rozsáhlý seznam poskytovatelů, kteří nabízejí služby VoIP ve vaší zemi, naleznete na adrese `http://voip-info.org/wiki-VOIP+Service+Providers+Residential`.

Přístup k síťovým prostředkům

9

V počítači lze procházet soubory a adresáře nebo určité služby vzdálených hostitelů nebo zpřístupnit vlastní soubory a adresáře ostatním uživatelům v síti. SUSE Linux Enterprise® poskytuje mnoho různých způsobů přístupu a vytváření síťových sdílených prostředků:

Procházení sítě
: Správce souborů Konqueror umožňuje procházet v síti sdílené prostředky a služby. Další informace o tomto tématu naleznete v části 9.2 – „Přístup k síťovým sdílením“ (strana 163).

Sdílení složek ve smíšených prostředích
: V aplikaci Konqueror můžete nakonfigurovat sdílení souborů a složek s ostatními uživateli v síti. Data můžete zpřístupnit pro čtení i zápis uživatelům libovolné pracovní stanice se systémem indows nebo Linux. Další informace o tomto tématu naleznete v části 9.3 – „Sdílení složek ve smíšených prostředích“ (strana 164).

Správa souborů systému Windows
: SUSE Linux Enterprise lze nakonfigurovat, aby byl integrován v existující síti systému Windows. Počítač se systémem Linux se pak chová jako klient se systémem Windows. Všechny informace o účtech umožňuje získat z řadiče domény Active Director, stejně jako klienti se systémem Windows. Další informace o tomto tématu naleznete v části 9.4 – „Správa souborů systému Windows“ (strana 167).

Konfigurace a přístup k tiskárně v síti systému Windows
: Tiskárny v síti systému Windows lze nakonfigurovat v ovládacím centru KDE. Postup konfigurace naleznete v části 9.5 – „Konfigurace a přístup k tiskárně v síti systému Windows“ (strana 170).

Konfigurace zástupců síťových složek
: Práci se vzdálenými síťovými složkami (FTP, WebDAV, Windows Network Drives a SSH) lze výrazně zjednodušit vytvořením zástupců na tyto složky. Postup konfigurace naleznete v části 9.6 – „Konfigurace zástupců síťových složek“ (strana 172).

Konfigurace malého webového serveru
: Pokud potřebujete jednoduchý způsob sdílení informací s jinými uživateli, nainstalujte jednoduchý webserver. Postup naleznete v části 9.7 – „Konfigurace a použití malého webového serveru“ (strana 174).

9.1 Obecné poznámky ke sdílení souborů a procházení sítě

Možnost a rozsah použití sdílení souborů a procházení sítě v počítači a v síti významně závisí na struktuře sítě a na konfiguraci počítače. Před nastavením konkrétní možnosti se obraťte na správce systému a zjistěte, zda struktura sítě tuto funkci podporuje a zkontrolujte, zda ji povolují podnikové zásady zabezpečení.

Procházení sítě (procházení SMB v případě sdílení systému Windows a procházení SLP v případě vzdálených služeb) významně závisí na schopnosti počítačů odesílat zprávy všesměrového vysílání všem klientům v síti. Tyto zprávy a odpovědi klientů na tyto zprávy umožňují počítači zjistit dostupná síťová sdílení a služby. Aby všesměrové vysílání fungovalo efektivně, musí být počítač ve stejné podsíti jako ostatní dotazované počítače. Pokud v počítači procházení sítě nefunguje nebo zjištěná sdílení a služby neodpovídají předpokládu, obraťte se na správce systému a zkontrolujte, zda jste připojeni do odpovídající podsítě.

Chcete-li umožnit procházení sítě, musí mít počítač otevřeno několik síťových portů, aby bylo možné odesílat a přijímat síťové zprávy, které poskytují podrobnosti o síti a dostupnosti sdílení a služeb. Standardní produkt SUSE Linux Enterprise je nakonfigurován s přísným zabezpečením a má spuštěn firewall, který chrání počítač před sítí Internet. Chcete-li upravit konfiguraci firewallu, bude třeba buď požádat správce systému, aby otevřel určitou sadu portů do sítě nebo podle podnikových zásad zabezpečení zcela vyřadil firewall. Pokud se pokusíte procházet síť, zatímco je na počítači spuštěn přísně nastavený firewall, zobrazí aplikace Konqueror na bezpečnostní omezení, která znemožňují dotazování sítě.

9.2 Přístup k síťovým sdílením

Na síťových pracovních stanicích lze nastavit sdílení složek. U souborů a složek je obvykle označeno, zda k nim mohou přistupovat vzdálení uživatelé. Tyto položky se označují jako *síťová sdílení*. Pokud je systém nakonfigurován pro přístup k síťovým sdílením, můžete k těmto sdílením přistupovat prostřednictvím a procházet je snadno ve správci souborů, jako by byly umístěny na místním počítači. Možnost přístupu ke čtení nebo také k zápisu do síťových složek závisí na oprávnění, která jsou udělena vlastníkem sdílení.

Chcete-li přistupovat k síťovým sdílením, klepněte na ikonu *Prohlížení lokální sítě* na ploše nebo otevřete aplikaci Konqueror a zadejte do panelu umístění řetězec `remote:/`. Aplikace Konqueror pak otevře virtuální složku, která zobrazuje typy síťových sdílení, ke kterým lze přistupovat. Klepněte na typ síťového prostředku a pak na síťové sdílení, ke kterému chcete přistupovat. Pro přístup k danému prostředku možná bude požadováno ověření a budete vyzváni k zadání uživatelského jména a hesla.

Obrázek 9.1 *Procházení sítě*

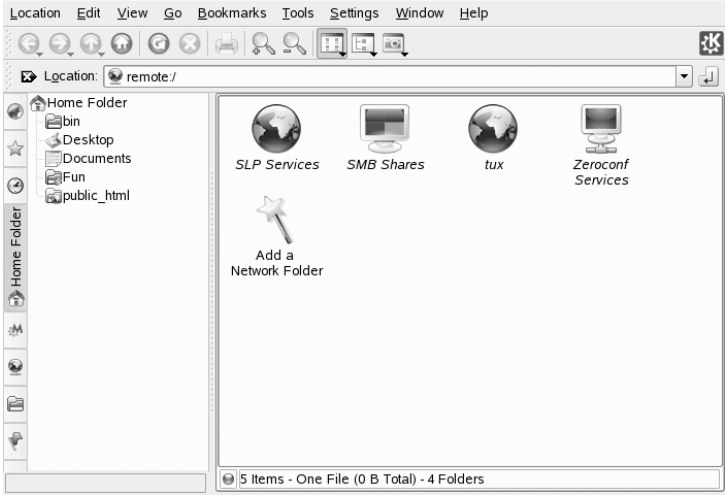

9.3 Sdílení složek ve smíšených prostředích

V podnikovém prostředí je sdílení a výměna dokumentů je nezbytnou funkcí. Aplikace Konqueror umožňuje sdílení souborů prostřednictvím server Samba, který umožňuje zpřístupnit soubory a složky uživatelům systému Linux i Windows. Chcete-li v aplikaci Konqueror nastavit sdílení serveru Samba, proveďte tyto kroky:

1. Otevřete aplikaci Konqueror:

2. Klepněte pravým tlačítkem na pozadí okna a z kontextové nabídky vyberte možnost *Vlastnosti*.

3. V dialogovém okně *Vlastnosti* klepněte na kartu *Sdílení*. Pokud sdílení ještě obecně není povoleno, je o tom v kartě zobrazena informace. Chcete-li povolit sdílení souborů, klepněte na tlačítko *Nakonfigurovat sdílení souborů* a zadejte heslo uživatele `root`.

4. Chcete-li povolit nebo zakázat sdílení souborů, vyberte nebo zrušte výběr možnosti *Povolit sdílení souborů v místní síti*.

Obrázek 9.2 *Povolení sdílení souborů*

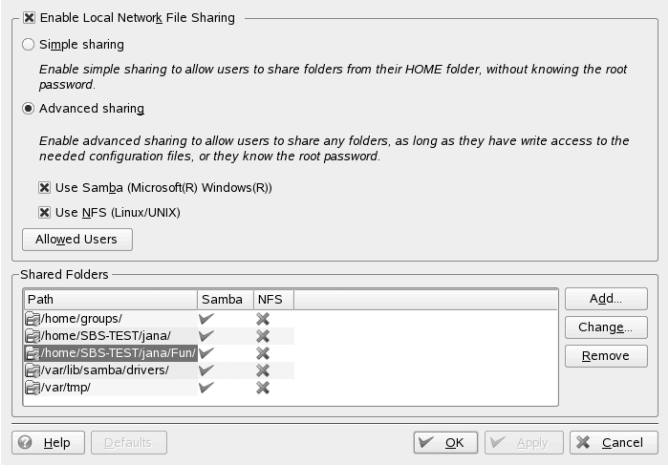

5 Vyberte odpovídající možnost sdílení. *Jednoduché sdílení* nebo *Pokročilé sdílení*.

6 Chcete-li omezit počet uživatelů, kteří mají povoleno sdílení složek, na určité skupiny, klepněte na tlačítko *Povolení uživatelé*, vyberte možnost *Sdílení složek mají povoleno pouze uživatelé určité skupiny*, klepněte na možnost *Vybrat skupinu* a v zobrazeném okně vyberte ze seznamu odpovídající skupinu.

7 Chcete-li přidat složku ke sdílení do seznamu sdílených položek, klepněte v dolní části dialogového okna na tlačítko *Přidat* a zadejte přesnou cestu ke složce.

Obrázek 9.3 *Podrobné možnosti sdílení*

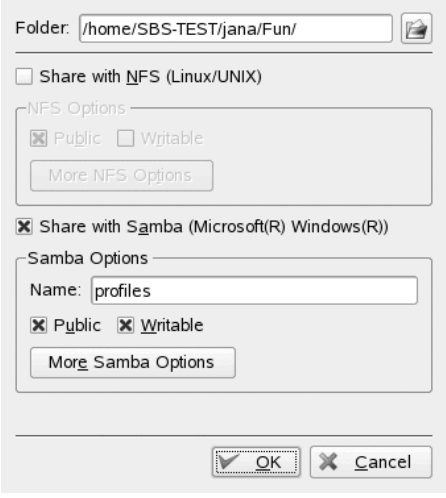

8 Aktivací možnosti *Sdílení pomocí serveru Samba* můžete povolit sdílení souborů Samba. V případě potřeby můžete použít některé ladicí možnosti serveru Samba:

Název
: Zadejte jiný název než předem nastavená výchozí hodnota.

Veřejné/Zapisovatelné
: Určuje druh přístupu, který má být udělen ostatním uživatelům při přístupu k tomuto sdílení. Uživatelům můžete udělit úplný přístup ke čtení a zápisu nebo jejich přístup omezit pouze na čtení sdílených položek.

Další možnosti serveru Samba

Mezi ně patří například nastavení názvu, volitelného komentáře a základních přístupových práv, dále například nastavení uživatele a zabezpečení a možnost skrytí určitých souborů a položek ve sdílené složce.

9 Použijte nastavení a klepnutím na tlačítko *OK* ukončete dialogové okno sdílení souborů.

V aplikaci Konqueror se nyní zobrazí ikona složky se zástrčkou.

Obrázek 9.4 *Sdílená složka*

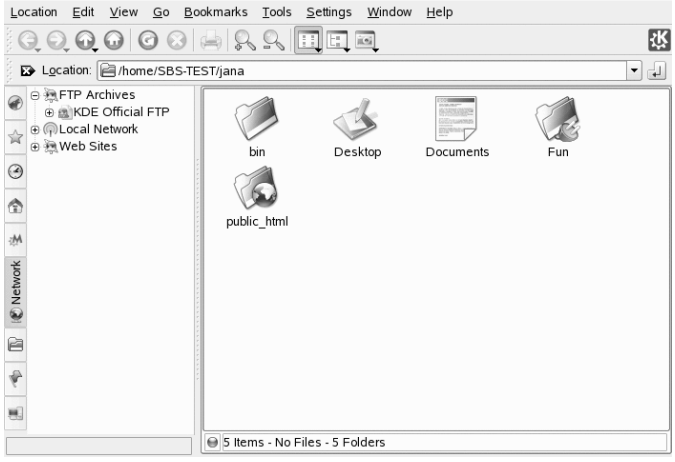

Chcete-li odvolat sdílení, otevřete znovu dialogové okno sdílení a odeberte složku ze seznamu sdílených položek. V aplikaci Konqueror se pak zobrazí ikona složky bez zástrčky.

Ostatní členové sítě mohou přejít ke sdílené položce zadáním řetězce `smb:/` do adresového řádku aplikace a klepnutím na odpovídající ikonu pracovní skupiny a jména počítače.

Důležité: Procházení domény Samba

Procházení domén Samba funguje pouze tehdy, je-li odpovídajícím způsobem nakonfigurován firewall. Buď úplně zakažte bránu firewall nebo přiřaďte do vnitřní zóny firewallu rozhranní pro procházení. Způsob nastavení zjistíte od správce systému. Tento postup je podrobněji popsán v části 12.3 – „Configuring

a Linux Client for Active Directory“ (12 – „*Active Directory Support*“, ↑Deployment Guide).

9.4 Správa souborů systému Windows

Pokud máte počítač SUSE Linux Enterprise nastaven jako klient Active Directory, jak je popsáno v části 12 – „*Active Directory Support*“ (↑Deployment Guide), můžete procházet, prohlížet a pracovat s daty umístěnými na serverech Windows. Zde jsou uvedeny nejvýznamnější případy:

Procházení souborů Windows v aplikaci Konqueror
: Data systému Windows můžete procházet pomocí možnosti `smb:/` aplikace Konqueror.

Zobrazování dat systému Windows v aplikaci Konqueror
: Pomocí aplikace Konqueror můžete zobrazit obsah uživatelské složky systému Windows stejně jako lze zobrazovat adresáře systému Linux. Na serveru Windows můžete vytvářet nové soubory a složky.

Práce s daty systému Windows v aplikacích KDE
: Aplikace KDE, například textový editor Kate, umožňují otevírat soubory na serveru Windows, pracovat s nimi a ukládat je na server Windows.

Jednorázové přihlášení
: Aplikace KDE včetně aplikace Konqueror podporují jednorázové přihlášení (Single-Sign-On), které umožňuje přistupovat k prostředkům systému Windows, například k webovým serverům, serverům proxy nebo k softwaru pro pracovní skupiny jako je systém MS Exchange, aniž by bylo třeba autentizovat se opakovaně. Jakmile při přihlášení jednou zadáte uživatelské jméno a heslo, ověření ke všem těmto položkám probíhá tiše na pozadí.

Chcete-li v aplikaci Konqueror přistupovat k datům systému Windows, proveďte tyto kroky:

1. Stiskněte klávesu Alt + F2 a zadejte řetězec `smb://`

   Otevře se okno aplikace Konqueror, které zobrazuje všechny pracovní skupiny a domény systému Samba nalezené v síti.

2 Klepněte na ikonu pracovní skupiny nebo domény serveru Active Directory.

Obrázek 9.5 *Procházení dat na serveru Active Directory*

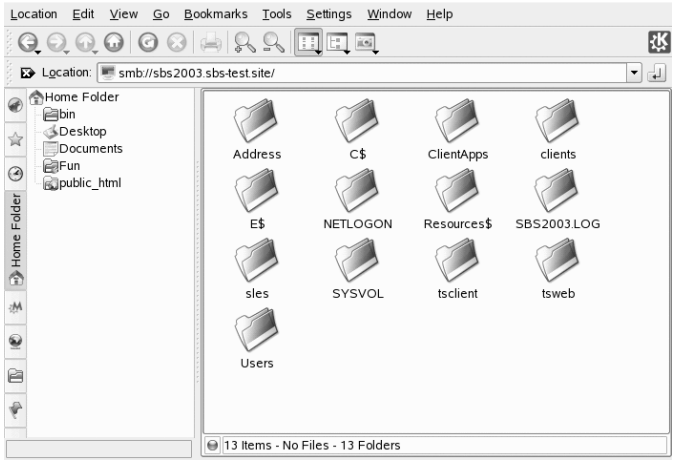

3 Klepněte na složku *Uživatelé* a vyberte ikonu osobní uživatelské složky. Zobrazí se obsah složky *Dokumenty*.

Chcete-li pomocí aplikace Konqueror vytvářet složky v uživatelské složce systému Windows, postupujte stejně jako při vytváření složky systému Linux:

1 V aplikace Konqueror klepněte pravým tlačítkem na pozadí pohledu složky a otevřete nabídku.

2 Vyberte možnost *Vytvořit nový* > *Složka*.

3 Po vyzvání zadejte název nové složky.

Chcete-li vytvořit soubor na serveru Active Directory, postupujte podle následujícího příkladu pro textový editor Kate.

1 Stiskněte klávesu Alt + F2 a zadejte příkaz `kate`.

2 Zadejte požadovaný text.

Obrázek 9.6 *Úprava textového souboru v aplikaci Kate*

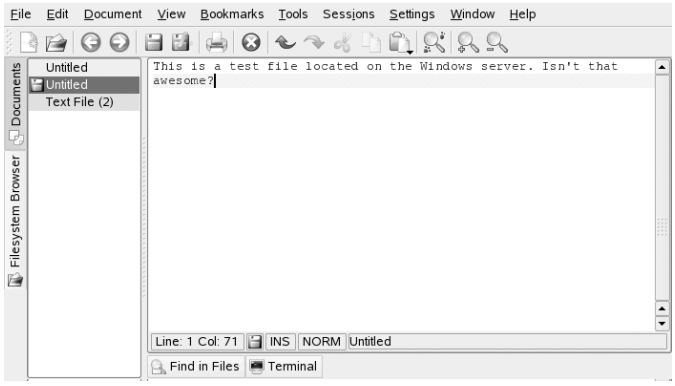

3 Nově vytvořený text můžete uložit klepnutím na příkaz *Uložit jako*.

4 Klepněte na ikonu *Síťové složky* na levé straně a vyberte možnost *Sdílení SMB*.

Obrázek 9.7 *Uložení souboru do vzdálené složky systému Windows*

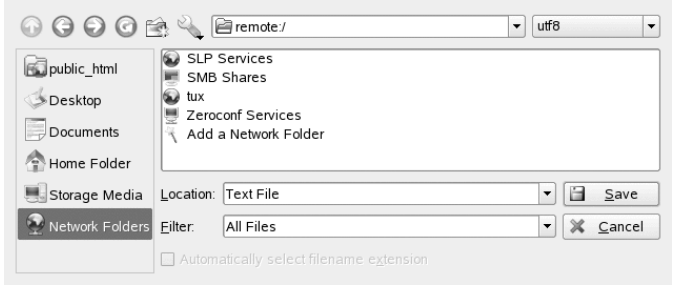

5 Přejděte k požadované složce systému Windows.

6 Zadejte název souboru a klepněte na tlačítko *Uložit*.

Soubor se uloží na server Windows.

Používejte jednorázové přihlášení aplikace Konqueror, jako v následujícím příkladu webového přístupu k poštovní schránce MS Exchange:

1. Zkontrolujte, zda máte v aktuální uživatelské identitě systému Windows platný účet MS Exchange.

2. Vyžádejte si od správce sítě adresu serveru Exchange.

3. Stiskněte klávesu Alt + F2 a zadejte řetězec `konqueror http://adresa_serveru_exchange`.

   Přihlášení k účtu Exchange proběhne bez nutnosti opětovné autentizace.

Obrázek 9.8 *Přístup k serveru MS Exchange pomocí aplikace Konqueror*

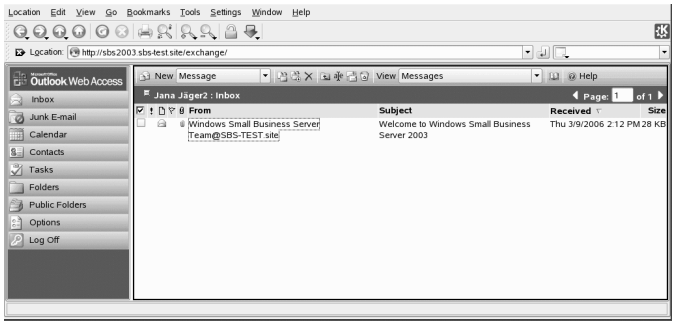

4. Obvyklým způsobem může psát a číst e-maily.a odhlásit se.

9.5 Konfigurace a přístup k tiskárně v síti systému Windows

Jako součást podnikové sítě a s ověřováním pomocí serveru Windows Active Directory můžete přistupovat k podnikovým prostředkům, například k tiskárnám. Prostředí KDE umožňuje nakonfigurovat tisk z klientů se systémem Linux na tiskárny v síti Windows.

Zde je uveden postup konfigurace tiskárny v síti Windows pro použití na pracovní stanici se systémem Linux:

1. Z hlavní nabídky spusťte Ovládací centrum KDE.

2 Vyberte položku *Periferie* > *Tiskárny*.

Obrázek 9.9 *Přidání tiskárny*

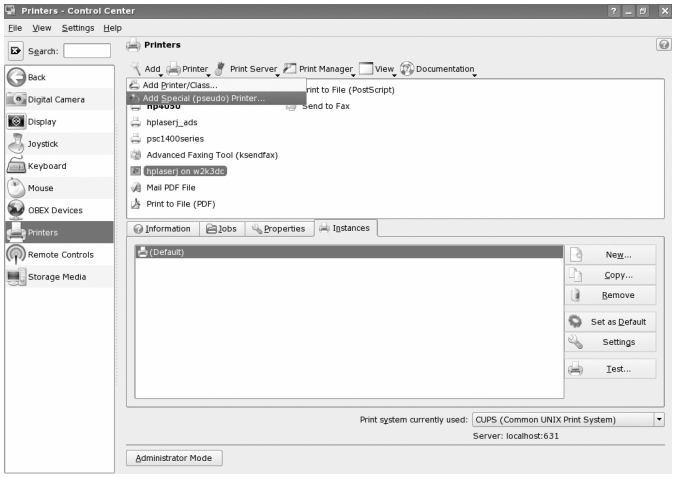

3 Vyberte položku *Přidat* > *Přidat speciální (pseudo) tiskárnu*.

Obrázek 9.10 *Přidání podrobností o tiskárně*

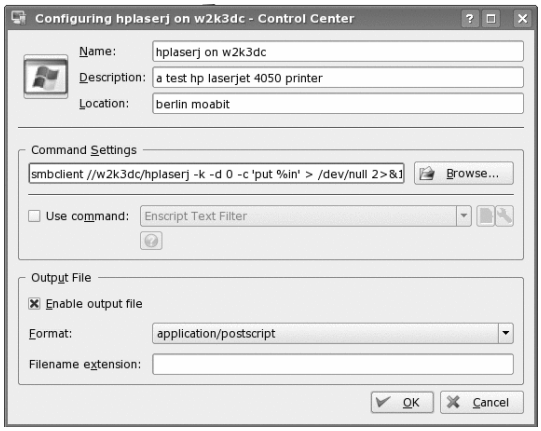

4 Zadejte název tiskárny, krátký popis a umístění.

5 Do pole *Nastavení příkazu* zadejte příkazovou řádku podle následujícího příkladu.

```
smbclient //domain/printer -k -d 0 -c 'put %in' > /dev/null 2>&1
```

Místo výrazů *doména* a *tiskárna* zadejte hodnoty, které odpovídají vašemu nastavení.

6 Zaškrtněte políčko *Povolit výstupní soubor* a vyberte možnost *application/postscript*, aby byl výstup všech tiskových úloh zapsán do souboru Postscript.

7 Klepnutím na tlačítko *OK* ukončete konfiguraci tiskárny.

8 Klepnutím na možnost *Soubor* > *Ukončit* Ovládací centrum KDE.

Tiskárna je připravena k použití.

Chcete-li tisknout na výše nakonfigurovanou síťovou tiskárnu systému Windows, vyberte ji v seznamu dostupných tiskáren KPrinter.

9.6 Konfigurace zástupců síťových složek

Klepnutím na položku *Přidat síťovou složku* v pohledu `remote:/` aplikace Konqueror můžete také pomocí programu KnetAttach do tohoto zobrazení přidávat nové síťové složky. Otevře se průvodce, ve kterém můžete vybrat typ síťové složky, ke které chcete přistupovat, a zadat podrobnosti, jako je název síťové složky, adresa serveru (adresa IP nebo doménový název), přihlašovací jméno, port a cestu k této složce.

Obrázek 9.11 *Přidání síťové složky*

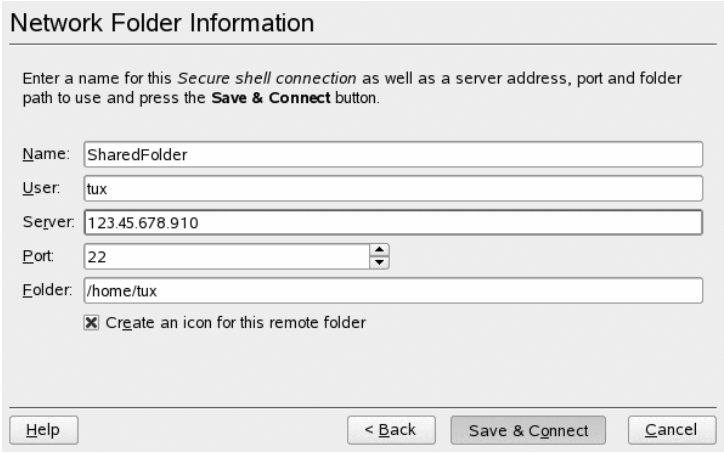

Po dokončení můžete přistupovat v aplikaci Konqueror k síťovému sdílení klepnutím na nově vytvořený odkaz bez nutnosti zadávání dlouhého umístění URL tohoto sdílení do panelu umístění.

Obrázek 9.12 *Nová síťová složka*

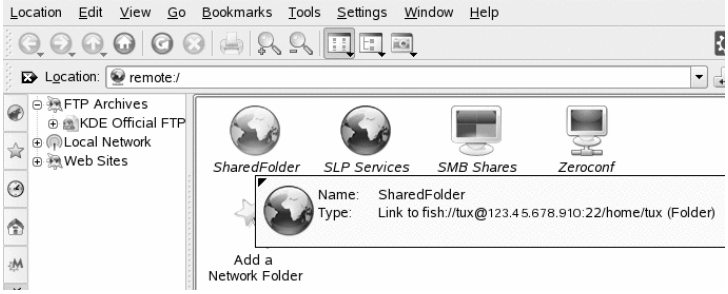

Pokud přidáte síťovou složku tímto způsobem, můžete k ní také přistupovat při otevírání nebo ukládání souboru v aplikaci KDE. Pokud klepnete na položku *Síťové složky* v levém panelu dialogového okna *Otevřít soubor* nebo *Uložit soubor*, zobrazí se přidaná síťová složka.

Obrázek 9.13 *Otevření souboru ze síťového sdílení*

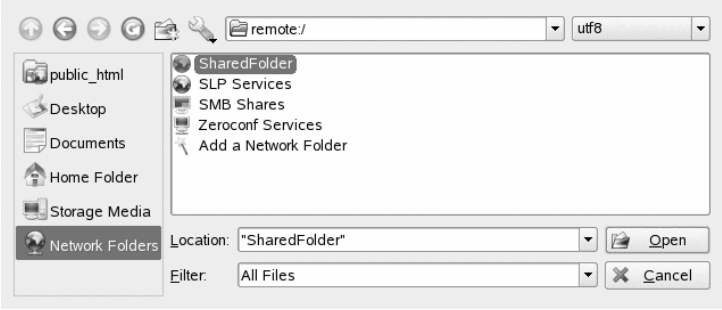

Tip: Vytvoření odkazu na síťovou položku na plochu

Chcete-li získat rychlý přístup k síťovým položkám, které často potřebujete, můžete také vytvářet odkazy na tyto prostředky na plochu. To lze provést vybráním požadovaného prostředku v aplikaci Konqueror a přetažením na plochu se současným podržením levého tlačítka myši. Z kontextové nabídky vyberte odkaz *Vytvořit odkaz na tomto místě*. Na ploše se zobrazí nová ikona. Pokud na tuto ikonu klepnete, zobrazí aplikace Konqueror obsah tohoto adresáře.

9.7 Konfigurace a použití malého webového serveru

Nástroj `kpf` poskytuje jednoduché sdílení souborů prostřednictvím protokolu HTTP (*Hyper Text Transfer Protocol*), což je stejný protokol, který se používá k přenášení dat webových stránek do webového prohlížeče. Nástroj kpf je přísně veřejný souborový server, neumožňuje žádná omezení přístupu ke sdíleným souborům. Libovolné prostředky vybrané ke sdílení jsou k dispozici komukoliv.

Důležité: Bezpečnostní kritéria

Před nastavením souborového serveru pomocí kpf si ověřte u správce systému, zda to zásady zabezpečení v podniku umožňují. Souborový server byste nikdy neměli nastavovat v podnikovém ani soukromém prostředí, pokud si nejste úplně jisti, že máte síť chráněnou firewallem. V opačném případě existuje nebezpečí náhodného úniku důvěrných informací na web. Každý webový server je navíc potenciálním cílem zneužití hackerem. Bezpečné nastavení webového serveru je velmi těžký úkol a aplikace kpf není navržena, aby fungovala jako takový webový server.

Aplikace kpf je určena ke sdílení souborů s přáteli, nejedná se o plnohodnotný webový server, jako je například Apache. Aplikace kpf poskytuje snadný způsob sdílení souborů s ostatními uživateli a konverzaci IRC (Internet Relay Chat, konverzační místnosti).

Aplikace kpf je obvykle nastavena tak, aby poskytovala soubory ze složky `public_html` v domovském adresáři. Pokud například chcete zpřístupnit soubory některým uživatelům, se kterými konverzujete, zkopírujte pomocí aplikace kpf soubory do složky `public_html` a oznamte těmto uživatelům, že jsou jejich soubory k dispozici na adrese `http://www.mujpocitac.net:8001/soubor` (místo toho, abyste všem posílali e-mail se souborem v příloze).

1. Klepněte pravým tlačítkem na dolní panel prostředí KDE, pak klepněte na možnost *Přidat aplet do panelu* a vyberte položku *Veřejný souborový server*.

   V dolním panelu se zobrazí nová ikona se vyobrazením globusu.

2. Pravým tlačítkem myši klepněte na ikonu a potom klepněte na příkaz *Nový server*.

3. Zadejte adresář se soubory, které chcete sdílet, a klepněte na tlačítko *Další*.

Obrázek 9.14 *Výběr kořenového adresáře souborového serveru*

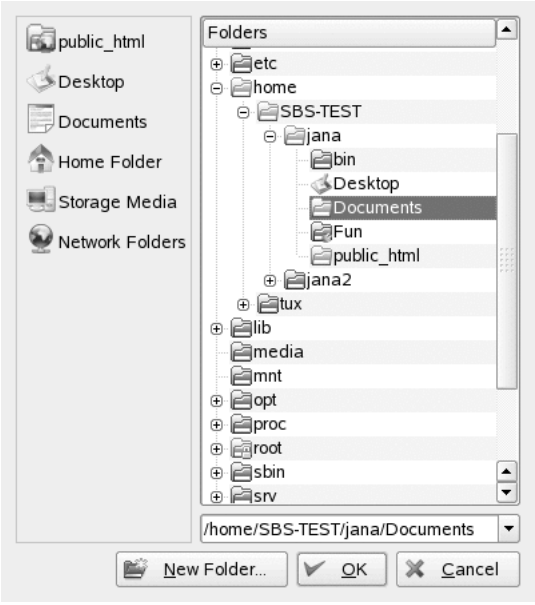

Všechny soubory ve složce a jejích podsložkách včetně skrytých souborů (soubory s názvem začínajícím tečkou) a symbolických odkazů se zpřístupní veřejně, takže je třeba zachovat opatrnost a nesdílet důvěrné informace, například hesla, šifrovací klíče, osobní adresář ani interní podnikové dokumenty. Zkontrolujte, zda žádné zahrnuté symbolické odkazy neodkazují mimo zveřejněné složky, protože by tím byly ostatním uživatelům zpřístupněny oblasti systému, které nejsou určeny k veřejnému prohlížení.

4 Dokončením zbývající část průvodce *Nový server* nastavte sdílení složky zadané v kroku Krok 3 (strana 175).

V aplikaci Konqueror se nyní zobrazí ikona adresáře s ikonou globusu v pravém dolním rohu.

Ostatní uživatelé, kteří se k tomuto serveru chtějí připojit, mohou pouze ve svém prohlížeči zadat adresu URL, například `http://`*`jméno_počítače`*`:8001`. Zobrazí se přehled zveřejněného obsahu.

Obrázek 9.15 *Zveřejněný obsah*

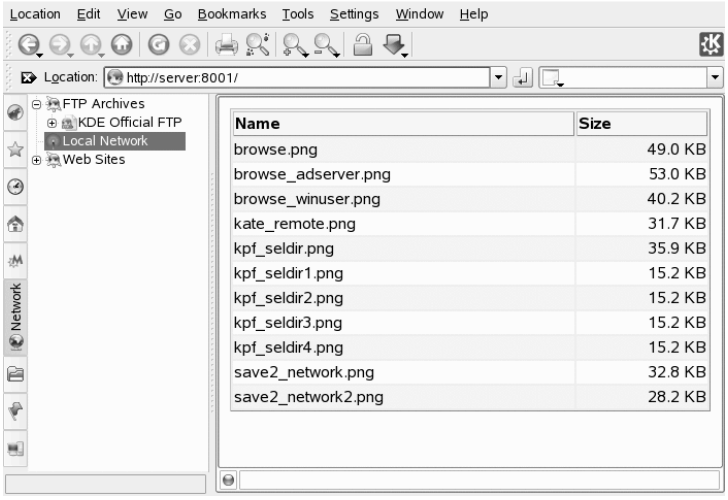

Pokud klepnete pravým tlačítkem na ikonu globusu a vyberete možnost *Monitor*, můžete sledovat na hostitelském počítači síťový provoz. Zobrazí se krátká statistika podobná níže uvedenému obrázku.

Obrázek 9.16 *Statistika systému souborů*

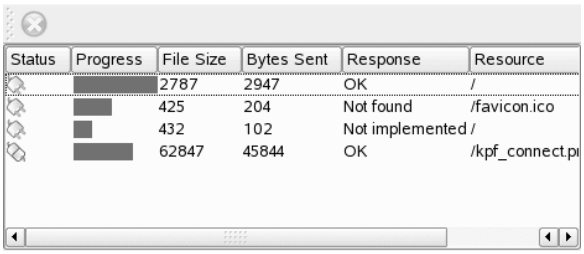

Šifrování pomocí nástroje KGpg

10

Nástroj KGpg je významnou součástí infrastruktury šifrování v systému. Program dovoluje vytvářet a spravovat veškeré potřebné klíče. Funkce editoru umožňují rychle vytvářet a šifrovat soubory. Pomocí appletu v panelu lze šifrování a dešifrování provádět přetažením. Další programy, například poštovní program (Kontact nebo Evolution), přistupují k datům klíče, aby mohly zpracovat podepsaný nebo šifrovaný obsah. Tato kapitola popisuje základní funkce, potřebné pro běžnou práci se šifrovanými soubory.

10.1 Vytvoření nového páru klíčů

Pokud si chcete vyměňovat šifrované zprávy s ostatními uživateli, je nejprve nutné vytvořit vlastní pár klíčů. Jedna část, *veřejný klíč*, je doručena komunikačním partnerům, kteří s jeho pomocí mohou šifrovat odesílané soubory nebo e-maily. Druhá část klíče, *soukromý klíč*, slouží k dešifrování šifrovaného obsahu.

Důležité: Soukromý klíč a veřejný klíč

Veřejný klíč je určen k veřejnému vystavení a měl by být doručen všem komunikačním partnerům. Soukromý klíč byste neměli nikomu zpřístupnit. Nepovolujte ostatním uživatelům přístup k těmto datům.

Aplikaci KGpg spustíte z hlavní nabídky nebo stisknutím klávesy Alt + F2 a zadáním příkazu `kgpg`. Při prvním spuštění programu se zobrazí průvodce, který vás provede konfigurací. Postupujte podle pokynů až do chvíle, kdy jste vyzváni k vytvoření klíče. Zadejte jméno, e-mailovou adresu a komentář (volitelná položka). Pokud vám nevyho-

vují výchozí nastavení, nastavte časový limit vypršení klíče, jeho velikost a použitý algoritmus šifrování. Viz 10.1 – „KGpg: Vytvoření klíče“ (strana 180).

Při následujících spuštěních relace programu KGpg se v systémové části panelu zobrazí pouze malá ikona s visacím zámkem. Klepnutím na tuto ikonu otevřete na pracovní ploše hlavní okno programu KGpg.

Obrázek 10.1 *KGpg: Vytvoření klíče*

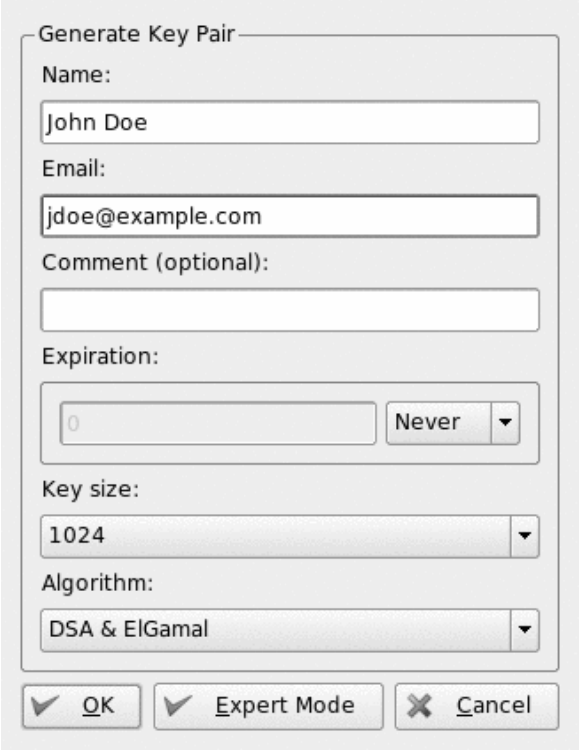

Potvrďte nastavení pomocí tlačítka *OK*. Následující dialogové okno si vyžádá zadání hesla a jeho potvrzení. Relativní síla zvoleného hesla je zobrazena v poli *Měřič síly hesla*. Program vytvoří pár klíčů a zobrazí souhrnné informace. Nyní je vhodná doba pro uložení nebo vytisknutí certifikátu odvolání. Takový certifikát je potřebný v případě, že zapomenete heslo k privátnímu klíči. Potvrďte dialogové okno tlačítkem *OK*. Potom se zobrazí hlavní okno programu KGpg. Viz 10.2 – „Správce klíčů“ (strana 181).

Obrázek 10.2 *Správce klíčů*

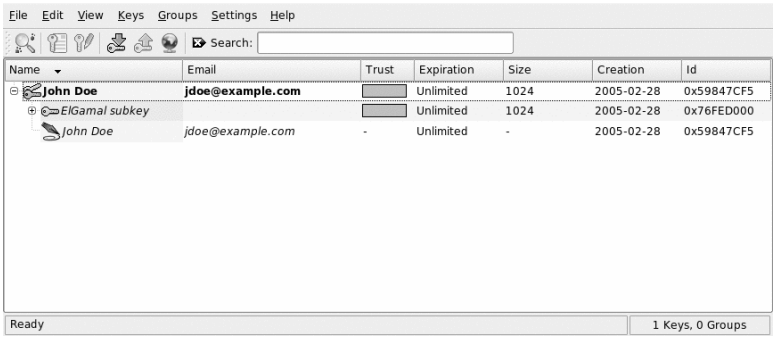

10.2 Export veřejného klíče

Po vytvoření páru klíčů zpřístupněte veřejný klíč ostatním uživatelům. Tím jim dovolíte tento klíč použít k šifrování a podepsání zpráv, které vám budou zasílat. Postup zveřejnění veřejného klíče je následující: Vyberte položky *Klíče* > *Exportovat veřejné klíče*. Zobrazí se dialogové okno, které nabízí čtyři možnosti.

E-mail
: Veřejný klíč bude vybraným příjemcům odeslán prostřednictvím e-mailu. Pokud zvolíte tuto možnost a potvrdíte ji klepnutím na tlačítko *OK*, zobrazí se okno aplikace KMail pro vytvoření nového e-mailu. Zadejte odesílatele a klepněte na tlačítko *Odeslat*. Příjemce vám může po obdržení klíče zasílat šifrovaný obsah.

Schránka
: Před pokračováním v zpracování veřejného klíče jej můžete umístit zde.

Výchozí server klíčů
: Chcete-li svůj veřejný klíč zpřístupnit široké veřejnosti, proveďte jeho export na jeden ze serverů klíčů na Internetu. Další informace získáte v části 10.4 – „Dialogové okno Server klíčů“ (strana 183).

Soubor
: Pokud chcete klíč místo zasílání e-mailem distribuovat jako soubor na datovém médiu, klepněte na tuto možnost nebo změňte cestu a název souboru a potom klepněte na tlačítko *OK*.

10.3 Import klíčů

Pokud obdržíte klíč v souboru (například jako přílohu e-mailu), můžete jej přidat do svého svazku klíčů pomocí příkazu *Importovat klíč* a používat jej pro zabezpečenou komunikaci s odesílatelem. Postup je shodný s postupem pro export klíčů, který byl popsán dříve.

10.3.1 Podepsání klíčů

Klíče lze podepsat naprosto stejně, jako každý jiný soubor, a zaručit tak jeho pravost a integritu. Při naprosté jistotě, že importovaný klíč patří osobě, která je uvedena jako vlastník, můžete svou důvěru v pravost klíče vyjádřit tím, že jej podepíšete.

Důležité: Vytvoření webu důvěry

Šifrovaná komunikace je jediným bezpečným prostředkem pro přiřazení veřejně dostupných klíčů určitému uživateli. Křížovou kontrolou a podepsáním těchto klíčů přispíváte k vytváření webu důvěry.

V seznamu klíčů vyberte klíč, který chcete podepsat. Vyberte položky *Klíče* > *Podepsat klíče*. V následujícím dialogovém okně vyberte soukromý klíč, který má být použit k podepsání. Zobrazí se dialogové okno s výzvou, abyste před podepsáním zkontrolovali pravost klíče. Po provedení této kontroly klepněte na tlačítko *Pokračovat* a v dalším kroku zadejte heslo zvoleného soukromého klíče. Ostatní uživatelé nyní mohou podpis zkontrolovat prostřednictvím vašeho veřejného klíče.

10.3.2 Důvěryhodnost klíče

V běžných případech se používaný program dotáže, zda klíči důvěřujete (zda předpokládáte, že je opravdu použit autorizovaným vlastníkem). K tomu dochází při každém dešifrování zprávy nebo kontrole podpisu. Pokud tomu chcete zamezit, upravte úroveň důvěryhodnosti nově importovaného klíče. U nově importovaného klíče je zobrazeno bílé pole (výchozí nastavení), což znamená, že mu nebyla přiřazena žádná konkrétní úroveň důvěryhodnosti.

Klepněte pravým tlačítkem myši na nově importovaný klíč. Zobrazí se místní nabídka pro správu klíče. Vyberte položky *Podepsat klíče*. Program KGpg zobrazí dialogové

okno, které vyžaduje, aby uživatel znovu zkontroloval otisk klíče. Klepnutím na tlačítko *Pokračovat* zobrazíte dialogové okno pro podepisování klíče.

Vyberte úroveň důvěryhodnosti, vyberte například úroveň *Zkontroloval(a) jsem velice důkladně*. Po zavření dialogového okna se zobrazí výzva k zadání hesla, aby mohl být proces podepisování klíče dokončen. Nově importovaný klíč zobrazuje svou úroveň důvěryhodnosti zeleným políčkem.

Úroveň důvěryhodnosti klíčů ve svazku je signalizována barevným políčkem vedle názvu klíče. Čím je úroveň důvěry nižší, tím méně jste si jisti, že osoba, která klíč podepsala, zkontrolovala pravou identitu podepsaných klíčů. Můžete si být naprosto jisti identitou podepisující osoby, podepisující osoba však nemusí důsledně kontrolovat identitu ostatních osob, kterým klíče podepisuje. Můžete tak této osobě i jejímu klíči důvěřovat, ale je vhodné přiřadit nižší úroveň důvěryhodnosti klíčům jiných osob, kterým tato osoba klíče podepsala. Úroveň důvěryhodnosti slouží pouze jako připomínka. Nespouští v programu KGpg žádné automatické akce.

10.4 Dialogové okno Server klíčů

Některé servery klíčů na Internetu nabízí veřejné klíče mnoha uživatelů. Pokud chcete šifrovaně komunikovat s velkým množstvím uživatelů, můžete tyto servery využít k distribuci svého veřejného klíče. V takovém případě proveďte export veřejného klíče na jeden z těchto serverů. Program KGpg také dovolujte na těchto serverech hledat klíče určitých osob a provádět z takového serveru import jejich veřejných klíčů. Otevřete dialogové okno serveru klíčů. V nabídce *Soubor klepněte na položku > Server klíčů*.

10.4.1 Import klíče ze serveru klíčů

Veřejné klíče lze z jednoho ze serverů klíčů na Internetu importovat v dialogovém okně serveru prostřednictvím karty *Importovat*. Vyberte jeden z přednastavených serverů klíčů a zadejte ID klíče nebo řetězec (e-mailovou adresu komunikačního partnera) pro vyhledání. Po klepnutí na tlačítko *Vyhledat* se systém připojí k Internetu a na zadaném serveru se pokusí nalézt klíč, který vyhovuje zadání. Viz 10.3 – „Obrazovka Vyhledat, která slouží k importu klíče“ (strana 184).

Obrázek 10.3 *Obrazovka Vyhledat, která slouží k importu klíče*

Pokud bylo hledání na serveru klíčů úspěšné, v novém okně se zobrazí seznam všech položek, které byly ze serveru získány. Vyberte klíč, který má být přidán do svazku klíčů, a klepněte na tlačítko *Importovat*. Viz 10.4 – „Výsledek hledání a import“ (strana 184). Potvrďte následující zprávu klepnutím na tlačítko *OK* a potom zavřete dialogové okno serveru klíčů klepnutím na tlačítko *Zavřít*. Importovaný klíč bude zobrazen v hlavním přehledu správce klíčů a je možné jej používat.

Obrázek 10.4 *Výsledek hledání a import*

10.4.2 Export klíčů na server klíčů

Export klíče na jeden z volně dostupných serverů klíčů na Internetu provedete následovně. V dialogovém okně serveru vyberte kartu *Export*. Pomocí dvou rozevíracích nabídek vyberte cílový server a klíč, který má být exportován. Export spustíte klepnutím na tlačítko *Export*.

Obrázek 10.5 *Export klíče na server klíčů*

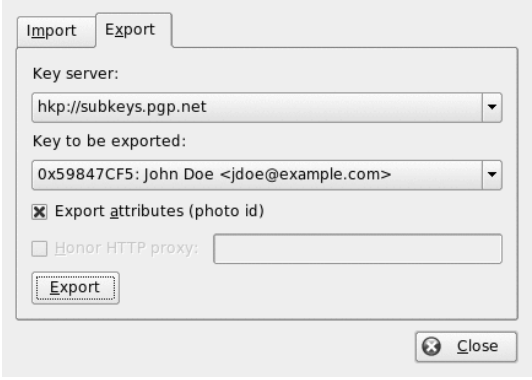

10.5 Šifrování textu a souboru

Program KGpg také nabízí možnost šifrování textu nebo obsahu schránky. Možnosti *Šifrovat schránku* a *Dešifrovat schránku* spolu s dalšími možnostmi pro otevření vestavěného editoru zobrazíte klepnutím na ikonu visacího zámku.

10.5.1 Šifrování a dešifrování schránky

Soubory, které byly zkopírovány do schránky, lze snadno zašifrovat několika kliknutími myší. Pravým tlačítkem myši klepněte na ikonu visacího zámku programu KGpg. Zobrazí se přehled funkcí. Vyberte příkaz *Šifrovat schránku* a určete klíč, který má být použit. Na pracovní ploše se zobrazí stavová zpráva s průběhem šifrování. Šifrovaný obsah je nyní k dispozici ve schránce a lze jej použít podle potřeby. Dešifrování obsahu schránky je stejně snadné. Jednoduše otevřete nabídku na panelu, vyberte příkaz *Dešifrovat schránku* a potom zadejte heslo, které je spojeno se soukromým klíčem. Dešifrovaná verze je nyní k dispozici ke zpracování ve schránce a v editoru programu KGpg.

10.5.2 Šifrování a dešifrování přetažením

Šifrování a dešifrování souborů lze provést klepnutím na ikony na pracovní ploše nebo ve správci souborů a jejich přetažením na ikonu visacího zámku v panelu. Pokud není soubor zašifrován, dotáže se program KGpg na klíč, který má být použit. Po vybrání klíče je soubor dešifrován bez jakýchkoliv dalších zpráv. Ve správci souborů jsou zašifrované soubory označeny příponou `ASC` a ikonou visacího zámku. Tyto soubory lze dešifrovat klepnutím na jejich ikonu a přetažením na symbol programu KGpg v panelu. Pokud již původní název souboru existuje, zobrazí se dialogové okno z dotazem, zda má být soubor přepsán nebo přejmenován.

10.5.3 Editor programu KGpg

Namísto vytváření obsahu pro šifrování v externím editoru a následného šifrování souboru jednou z výše uvedených metod lze k vytvoření souboru použít vestavěný editor programu KGpg. Spusťte editor (v místní nabídce klepněte na příkaz *Otevřít editor*), zadejte požadovaný text a potom klepněte na příkaz *Šifrovat*. Vyberte klíč, který má být použit, a dokončete proces šifrování. Dešifrování souborů provedete následovně. Klepněte na příkaz *Dešifrovat* a potom zadejte heslo pro zvolený klíč.

Vytváření a kontrola podpisů dokumentů je stejně snadná jako šifrování přímo v editoru. Ve správci souborů vyberte soubor a zkopírujte jej do schránky. Pravým tlačítkem myši klepněte na ikonu na panelu a zvolte příkaz *Podepsat/Ověřit schránku*. Potom zvolte soukromý klíč, který má být použit, a zadejte příslušné heslo. Program KGpg zobrazí zprávu o úspěšném vytvoření podpisu. Soubory lze také snadno podepsat přímo v editoru klepnutím na příkaz *Podepsat/Ověřit*. Kontrolu podepsaného souboru provedete následovně. V nabídce *Soubor zvolte příkaz* > *Otevřít editor*. V editoru načtěte soubor, který chcete zkontrolovat, a potom klepněte na příkaz *Podepsat/Ověřit*.

10.6 Další informace

Informace o teoretickém pozadí metod šifrování získáte ve stručném a výstižném popisu projektu GnuPG na webu `http://www.gnupg.org/documentation/howtos.html.en`. Tento dokument také obsahuje seznam dalších zdrojů informace.

Hledání pomocí programu Kerry

11

Program Kerry je rozhraním prostředí KDE pro vyhledávací nástroj Beagle, který indexuje prostor vašich osobních informací a umožňuje v nich vyhledávat. Program Kerry lze použít k vyhledávání dokumentů, e-mailů, historie webů, konverzací IM/ITC, zdrojových kódů, obrázků, hudebních souborů, aplikací a dalších položek.

Program Kerry je rozhraním k nástroji Beagle. Ke své činnosti vyžaduje funkčního démona beagle. Program Kerry spolu s nástrojem Beagle dokáže v současné době indexovat mnoho zdrojů informací z prostředí KDE, například konverzace programu Kopete, historii prohlížeče Konqueror nebo zprávy programu KMail. Výsledkem je nenásilná integrace do prostředí KDE prostřednictvím rozhraní programu Kerry. Vyhledat další informace o programu Beagle v následujícím umístění: *Uživatelská příručka GNOME*.

11.1 Vyhledávání pomocí programu Kerry

Při vyhledávání dat prostřednictvím nástroje Kerry postupujte následovně:

1. Zobrazte okno vyhledávání programu Kerry Beagle stisknutím kombinace kláves Alt + mezerník. Okno pro vyhledávání lze také zobrazit klepnutím levým tlačítkem na ikonu appletu Kerry (psí hlava) v systémové části panelu.

2. Do pole *Vyhledat* zadejte hledaný termín. Již zadaný text lze rychle smazat použitím černé šipky vlevo.

Při hledání se nerozlišují velká a malá písmena. Nezávisí na tom, zda používáte velká nebo malá písmena. Pokud chcete vyhledávat části textu, použijte klíčové slovo *OR* (NEBO) (velkými písmeny). Řetězec *Mars OR Venuše* vyhledá všechna data, která obsahují jakýkoliv výskyt slov Mars, Venuše nebo obou. Pokud chcete některé termíny hledání vynechat, použijte před nimi znak mínus (–). Řetězec `Mars OR Venuše` vyhledá všechna data, která obsahují jakýkoliv výskyt slova Mars, ale neobsahují žádný výskyt slova Venuše. Pokud chcete vyhledat přesné znění věty, uzavřete větu do uvozovek. Pokud má výsledek hledání obsahovat pouze určité typy souborů, specifikujte příponu souboru za řetězcem *ext:*. Výraz `Mars ext:xml` nalezne všechny soubory XML, které obsahují slovo Mars..

3 Rozsah hledání vyberte v pravém panelu v oblasti *Zobrazit*. Pokud chcete prohledávat veškerý indexovaný obsah, zvolte položku *Vše*. Podle potřeby lze vyhledávání omezit na indexované *aplikace*, *kontakty*, *dokumenty sady Office*, rychlé zprávy *a konverzace*, *obrázky*, soubory *médií*, *webové stránky* nebo jiné *názvy souborů nebo cesty* Rozsah lze změnit před nebo po dokončení hledání.

Pořadí výsledků lze změnit v pravém panelu v části *Seřadit podle*. Pokud chcete výsledky řadit podle typu, klepněte na sloupec *Typ*. Lze také řadit podle *data*, *názvu* a *Relevance*. Směr řazení lze změnit před nebo po dokončení hledání.

Výsledky lze omezit datem poslední úpravy. Pokud mají být zobrazeny všechny výsledky nezávisle na datu poslední úpravy, v pravém panelu klepněte na položku *Jakéhokoliv data*. Klepnutím na příslušnou položku v pravém panelu lze zobrazit položky, které byly změněny během dneška, tohoto týdne, měsíce nebo roku. Tuto položku lze měnit před nebo po dokončení hledání.

4 Hledání spustíte stisknutím klávesy Enter nebo klepnutím na ikonu napravo od pole pro hledání. Výsledky se zobrazí v hlavní oblasti okna.

Výsledky se zobrazí v okně ve zvoleném pořadí. Klepnutím na libovolnou položku ji aktivujete. Pokud chcete namísto nalezeného souboru otevřít složku, která tento soubor obsahuje, klepněte na název složky napravo od názvu souboru. Další informace o položce zobrazíte klepnutím na ikonu s písmenem *i* nalevo.

Rozsah vyhledávání, směr řazení nebo časové omezení lze kdykoliv změnit klepnutím na příslušnou položku v panelu napravo.

Mezi stránkami seznamu výsledků lze procházet pomocí příkazů *Předchozí výsledky* a *Další výsledky*. Počet nalezených položek je zobrazen ve spodní části okna.

11.2 Konfigurace programu Kerry

Konfiguraci programu Kerry lze změnit klepnutím pravým tlačítkem na ikonu programu a zvolením příkazu *Nastavit Kerry…* nebo klepnutím v hlavním okně programu Kerry na položku *Nastavit*. Dialogové okno konfigurace obsahuje čtyři karty.

Na kartě *Hledání* lze nastavit položky *Výchozí třídění výsledků*, *Maximální počet zobrazených výsledků* na jedné stránce nebo klávesové zkratky aktivace vyhledávání pomocí programu Hledání Kerry Beagle.

Na kartě *Indexování* lze nastavit, zda má být služba indexování programu Beagle automaticky spouštěna i při práci počítače na baterie. Lze také určit složky, které mají být programem Hledání Kerry Beagle indexovány, a které nemají být indexovány vůbec. Podrobné pokyny získáte v odkazech 11.2.1 – „Indexování více adresářů“ (strana 189) a 11.2.2 – „Vyloučení souborů a adresářů z indexace“ (strana 190).

Na kartě *Backendy* lze zvolit, které z dostupných backendů programu Beagle mají být povoleny. Backend lze zakázat zrušením zaškrtnutí příslušného políčka. Pokud například nechcete, aby byly konverzace programu Kopete indexovány pomocí programu Kerry Beagle, zrušte zaškrtnutí políčka backendu *Kopete*.

Stav démona Beagle lze zkontrolovat na kartě *Stav démona*. Na této kartě lze démona ručně spustit nebo ukončit. Pokud chcete využívat funkci Hledání Kerry Beagle, musí být démon spuštěn.

11.2.1 Indexování více adresářů

Ve výchozím nastavení indexuje aplikace Kerry pouze domovskou složku uživatele. Pokud nechcete indexovat svou domovskou složku, zrušte zaškrtnutí políčka *Indexovat můj domovský adresář* na kartě *Indexace* dialogového okna Nastavení vyhledávání. Pokud chcete indexovat více složek, postupujte následovně:

1. Pokud ještě není zobrazeno dialogové okno nastavení programu Kerry Beagle, klepněte v systémové části panelu pravým tlačítkem myši na ikonu programu Kerry a zvolte příkaz *Nastavit Kerry*.

2. Klepněte na kartu *Indexace*.

3. Klepněte na tlačítko *Přidat*, které se nachází ve střední části (*Index*) karty.

4. V zobrazeném dialogovém okně zvolte složku, která má být indexována, a klepněte na tlačítko *OK*.

5. Klepněte na tlačítko *OK*.

11.2.2 Vyloučení souborů a adresářů z indexace

Pokud chcete některé složky nebo soubory vyloučit z procesu indexování programu Kerry, postupujte následovně:

1. Pokud ještě není zobrazeno dialogové okno nastavení programu Kerry Beagle, klepněte v systémové části panelu pravým tlačítkem myši na ikonu programu Kerry a zvolte příkaz *Nastavit Kerry*.

2. Klepněte na kartu *Indexace*.

3. Klepněte na tlačítko *Přidat* ve spodní části karty (*Soukromí*).

4. V následujícím dialogovém okně vybráním možnosti *Složka* zvolte složku, kterou nechcete indexovat. Zadejte cestu k této složce do textového pole nebo stiskněte tlačítko složky a vyberte ji v souborovém dialogu.

   Soubory, které nechcete indexovat, také lze zvolit vybráním možnosti *Vzor jména souboru* a upřesněním vzoru souboru.

5. Klepněte na tlačítko *OK*.

12 Správa tiskáren

Tiskárny mohou být připojeny buď přímo k počítači, nebo se k nim dá přistupovat prostřednictvím sítě. Existuje několik způsobů, jak v produktu SUSE Linux Enterprise® nastavit tiskárnu: Pomocí programu YaST, správcem tisku prostředí KDE nebo prostřednictvím příkazového řádku. Tato kapitola popisuje, jak nastavit tiskárny pomocí Správce tisku prostředí KDE. Po správném nakonfigurování můžete k tiskárně přistupovat z jakékoliv aplikace.

Více informací o správě tiskáren pomocí služby iPrint® naleznete v *Uživatelské příručce služby iPrint* zde: `http://www.novell.com/documentation/sled10/`.

Poznámka: Řešení problémů

Máte-li problémy s nastavením tiskárny, zeptejte se správce systému. Pro správce je nastavení tiskáren do hloubky rozebráno zde: 20 – „*Printer Operation*“ (↑Deployment Guide).

12.1 Instalace tiskárny

Předtím než budete moci nainstalovat tiskárnu, je nutné znát heslo účtu `root` a mít připraveny informace o tiskárně. V závislosti na způsobu připojení tiskárny může být nutné znát adresu nebo hostitele protokolu TCP/IP nebo adresu URI tiskárny, případně můžete potřebovat také ovladač tiskárny. Mnoho ovladačů pro běžné typy tiskáren je dodáváno se systémem SLED. Pokud pro tiskárnu nemůžete nalézt ovladač, podívejte se na webové stránky výrobce tiskárny.

Chcete-li nastavit tiskárnu v prostředí KDE, spusťte nástroj Správce tisku pomocí hlavního menu (*Nástroje* > *Tisk* > *Správce tisku*). Můžete také stisknout klávesu Alt + F2 a zadat příkaz `kcontrol`. V levé části navigačního panelu Ovládacího centra prostředí KDE klepněte na možnost *Periférie* > *Tiskárny*.

Obrázek 12.1 *Správce tisku*

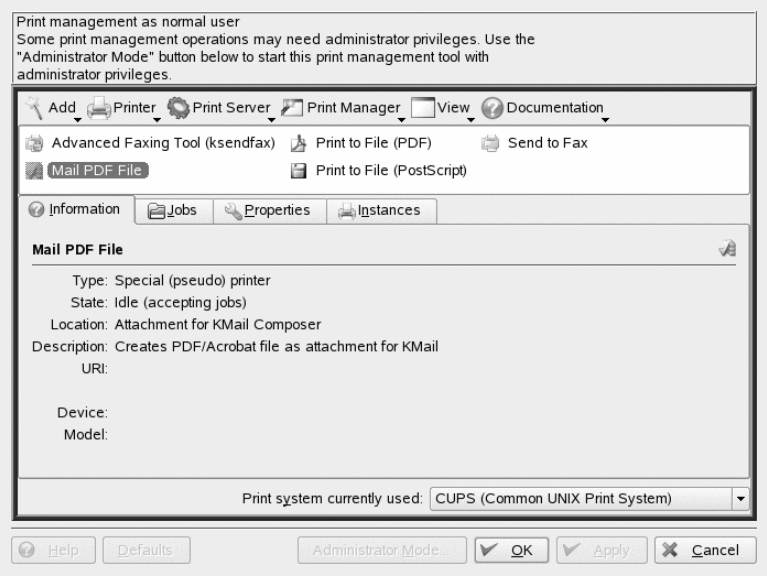

S pomocí průvodce můžete jako uživatel `root` nastavit tiskárnu následovně: Nejste-li si jisti, kterou možnost máte vybrat a kterou informaci zadat, zeptejte se správce systému.

Detailní informace o přístupu a konfiguraci síťové tiskárny systému Windows naleznete zde: 9.5 – „Konfigurace a přístup k tiskárně v síti systému Windows“ (strana 170).

1. Zvolte *Režim správce* a zdejte heslo uživatele `root`.

2. Klepněte na tlačítko *Přidat* a zvolte *Přidat tiskárnu/třídu*. Zobrazí se *Průvodce přidáním tiskárny*.

3. Klepněte na tlačítko *Další*.

4. Vyberte typ připojení této tiskárny. K dispozici jsou následující možnosti:

- *Místní tiskárna (paralelní, sériové, USB)*: Tiskárna připojená k počítači pomocí paralelního, sériového nebo USB připojení.
- *Vzdálená fronta LPD*: Tiskárna připojená k jinému systému UNIX nebo Linux, ke kterému lze přistupovat prostřednictvím sítě TCP/IP (například tiskárna připojená k jinému systému Linux v síti).
- *Tiskárna sdílená pomocí protokolu SMB (Windows)*: Tiskárna připojená k jinému systému, který sdílí tiskárnu protokolem SMB (například tiskárna připojená k počítači se systémem Microsoft Windows).
- *Síťová tiskárna (TCP)*: Tiskárna připojená k síti pomocí protokolu TCP.
- *Vzdálený server CUPS (IPP/HTTP)*: Tiskárna připojená k jinému systému Linux v téže síti, ve kterém je spuštěn server CUPS, nebo tiskárna nakonfigurovaná v jiném operačním systému k provozu protokolu IPP.
- *Síťová tiskárna w/IPP (IPP/HTTP)* : Tiskárna připojená k síti pomocí protokolu IPP/HTTP.
- *Jiný typ tiskárny*: Nepatří-li tiskárna do žádné z výše uvedených skupin, vyberte tuto možnost.
- *Třída tiskáren*: Chcete-li nalézt tiskárny dle určité třídy, zvolte tuto možnost.

5. Klepněte na tlačítko *Další* a zadejte informace vyžadované volbou. V posledním dialogu průvodce klepněte na tlačítko *Dokončit*. Průvodce bude ukončen.
6. Klepnutím na tlačítko *OK* zavřete dialogové okno nástroje *Správce tisku*.

Při tisku z aplikace v prostředí KDE nyní můžete tuto tiskárnu vybrat v dialogu aplikace KPrinter a spustit tiskovou úlohu. Více informací o zasílání a sledování tiskových úloh v prostředí KDE naleznete zde: 12.4 – „Spouštění tiskových úloh v prostředí KDE“ (strana 194).

12.2 Změna nastavení tiskárny

1. Spusťte nástroj Správce tisku pomocí hlavního menu (*Nástroje* > *Tisk* > *Správce tisku*).

2 Zvolte *Režim správce* a zdejte heslo uživatele `root`.

3 V části obrazovky, která zobrazuje seznam dostupných tiskáren, vyberte tiskárnu, u které chcete upravit nastavení.

4 Klepněte na ni pravým tlačítkem a vyberte *Konfigurovat*.

5 Upravte vlastnosti v konfiguračním dialogu a klepněte na tlačítko *OK*.

12.3 Odstranění tiskárny

1 Spusťte nástroj Správce tisku pomocí hlavního menu (*Nástroje* > *Tisk* > *Správce tisku*).

2 Zvolte *Režim správce* a zdejte heslo uživatele `root`.

3 V části obrazovky, která zobrazuje seznam dostupných tiskáren, vyberte tiskárnu, kterou chcete odstranit.

4 Klepněte na ni pravým tlačítkem a vyberte *Odstranit*.

5 Klepnutím na tlačítko *OK* zavřete dialogové okno nástroje *Správce tisku*.

12.4 Spouštění tiskových úloh v prostředí KDE

V prostředí KDE se obvykle tiskové úlohy spouští pomocí aplikace KPrinter. Tato aplikace je spouštěna automaticky, vždy když tisknete z aplikace v prostředí KDE. V dialogu aplikace KPrinter můžete vybrat tiskárnu a upravovat *Vlastnosti* tiskových úloh, jako je orientace stránky, počet stránek na list a duplexní tisk.

Tip: Zasílání souborů do tiskárny bez spuštění příslušné aplikace

Aplikaci KPrinter můžete také spustit ručně stisknutím klávesy Alt + F2 a zadáním příkazu `kprinter`. To může být užitečné, chcete-li vytisknout jeden či více

souborů, aniž byste museli spouštět příslušnou aplikaci k zobrazení nebo editaci daného souboru. Dialog aplikace KPrinter navíc obsahuje kartu *Soubory*, kde můžete vybrat soubory určené k tisku. Buď je přetáhněte z plochy do seznamu, nebo je vyhledejte pomocí souborového dialogu.

Chcete-li zadat počet kopií a různé další možnosti, klepněte na tlačítko *Rozbalit* vlevo dole. Okno se rozšíří a zobrazí se tři karty: *Kopie*, *Pokročilá nastavení* a *Další tagy*. Viz 12.2 – „Spouštění tiskové úlohy pomocí aplikace KPrinter“ (strana 195).

Obrázek 12.2 *Spouštění tiskové úlohy pomocí aplikace KPrinter*

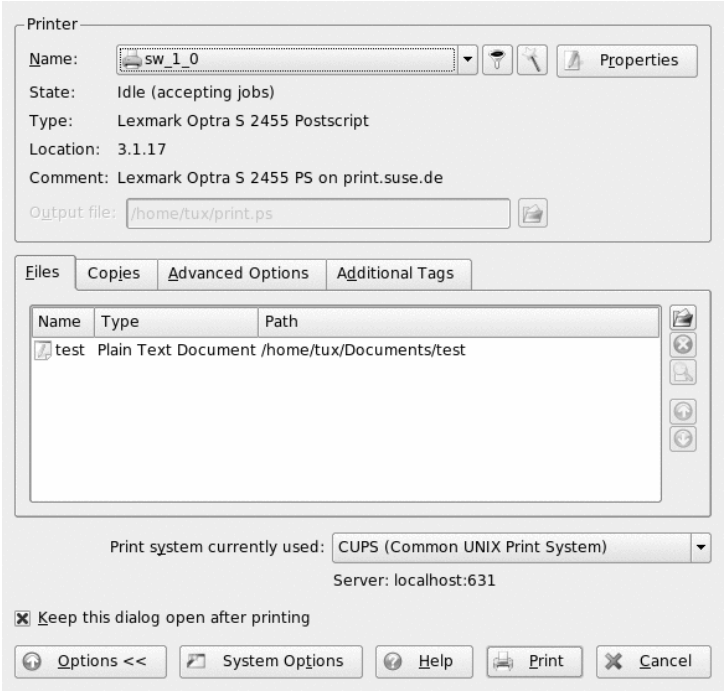

Karta *Kopie* určuje výběr stránek (všechny stránky ve vybraném dokumentu, aktuálně vybraná stránka nebo rozsah stránek) a počet kopií. Také můžete vytisknout pouze sudé nebo liché stránky vybraného dokumentu. Chcete-li zadat ještě další informace o tiskové úloze, použijte kartu *Pokročilá nastavení*. Je-li to třeba, zadejte libovolné *Účetní informace* nebo nastavte vlastní popisek do záhlaví a zápatí stránky. Také zde může být nastavena *Priorita úlohy*. Poslední karta, *Další tagy*, je potřebná zřídka. Jakmile je tisková úloha zapsána, je možné sledovat její průběh za pomoci nástroje KJobViewer.

12.5 Sledování tiskových úloh v prostředí KDE

Spusťte nástroj KJobViewer z hlavní nabídky nebo příkazem `kjobviewer` z příkazového řádku. Zobrazí se okno podobné tomuto: 12.3 – „Sledování tiskových úloh pomocí nástroje KJobViewer“ (strana 196) se seznamem všech tiskových úloh zařazených k tiskárně. Dokud není tisková úloha aktivní, můžete ji upravovat. To můžete provést použitím záznamů v nabídce *Úlohy*.

Obrázek 12.3 *Sledování tiskových úloh pomocí nástroje KJobViewer*

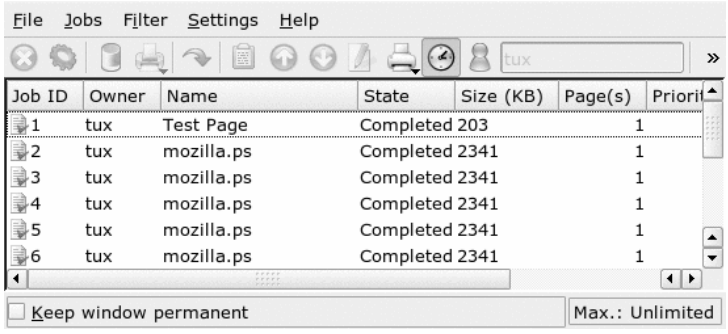

Pokud například chcete zkontrolovat, zda jste zaslali do tiskárny správný dokument, můžete úlohu pozastavit a opět obnovit, když se rozhodnete k tisku. Vlastní tiskové úlohy můžete odebírat z fronty pomocí možnosti *Odstranit*. Chcete-li změnit tiskárnu, vyberte jinou tiskárnu pomocí možnosti *Přesunout do tiskárny*.

Pomocí možnosti *Restartovat* můžete dokument znovu vytisknout. Pokud tak chcete učinit, vyberte možnost *Filtr* > *Přepnout na dokončené úlohy*, vyberte požadovaný dokument a vyberte možnost *Úlohy* > *Restartovat*. Klepnutím na možnost *Úlohy* > *IPP zprávy úlohy* zobrazíte technické detaily úlohy. Použitím možností *Úlohy* > *Zvýšit prioritu* a *Úlohy* > *Snížit prioritu* můžete nastavit prioritu úlohy podle toho, jak rychle potřebujete mít dokument vytištěn.

Možnost *Filtr* vám umožňuje přepínání mezi různými tiskárnami, dokončenými a nedokončenými úlohami nebo zobrazení pouze tiskových úloh použitím možnosti *Zobrazovat pouze úlohy uživatele*. Aktuální uživatel je potom zobrazen v pravém horním poli.

Nastavení > *Konfigurovat KJobViewer* otevře konfigurační dialog. Zde lze stanovit maximální počet zobrazovaných tiskových úloh. Zadejte do pole číslo nebo použijte ke stanovení hodnoty posuvník napravo. Chcete-li nastavení uložit, klepněte na tlačítko *OK*, chcete-li dialogové okno zavřít bez uložení, klepněte na tlačítko *Zrušit*.

Ikony na panelu nástrojů korespondují s funkcemi dosažitelnými pomocí nabídky. Podržením kurzoru myši nad jednou z těchto ikon se zobrazí pomocný text popisující danou funkci.

Seznam úloh se skládá z osmi sloupců. ID úlohy je automaticky přiřazeno tiskovým systémem k identifikaci rozličných úloh. Další sloupec obsahuje uživatelské jméno uživatele, který danou úlohu zaslal, následované jménem souboru dokumentu. Sloupec stav zobrazuje, je-li úloha stále ve frontě, zda právě probíhá tisk nebo je již dokončena. Dále je zobrazena velikost dokumentu v kilobajtech a počet stránek. Výchozí priorita 50 může být podle potřeby zvýšena nebo snížena. Účetní informace mohou být střediska nákladů nebo jiné specifické informace. Pokud na seznam klepnete pravým tlačítkem myši, zobrazí se pod kurzorem myši nabídka *Úlohy*, ze které můžete vybrat další akci. Pro dokončené úlohy je dostupných pouze několik funkcí. Pokud aktivujete možnost *Keep window permanent*, spustí se nástroj KJobViewer automaticky při příštím přihlášení.

Část III. Internet

13 Správa síťových připojení

Abyste mohli prohlížet síť Internet nebo přijímat a odesílat e-mailové zprávy, musí být v programu YaST nakonfigurováno připojení k Internetu. V závislosti na prostředí v programu YaST vyberte, zda má být používán program NetworkManager. V prostředí KDE pak můžete vytvářet připojení k Internetu pomocí programu NetworkManager nebo KInternet.

Chcete-li zobrazit seznam kritérií, která vám pomohou se rozhodnout, zda použít program NetworkManager, podívejte se na následující odkazy: 30.5 – „Managing Network Connections with NetworkManager“ (30 – „*Basic Networking*“, ↑Deployment Guide) a 25.1.2 – „Integration in Changing Operating Environments“ (25 – „*Mobile Computing with Linux*“, ↑Deployment Guide).

13.1 Používání apletu KNetworkManager

Příslušný aplet programu NetworkManager se automaticky spouští společně s grafickým prostředím. Aplet se pak zobrazuje jako ikona v systémové části panelu. Je-li aplet spuštěný, můžete v jakýkoli čas vybrat explicitní síť určenou k použití. Tento výběr má přednost před automatickou volbou sítě. Dokud zůstává dostupná, je vybraná síť stále používána, zapojením síťového kabelu tedy nepřepnete na drátovou síť automaticky.

Pokud není aplet KNetworkManager spuštěn, lze jej spustit příkazem `knetworkmanager`. Když je aplet spuštěn, zobrazuje se v systémové části panelu

ikona zobrazující stav sítě. Ikona na panelu mění vzhled v závislosti na stavu síťového připojení:

Bylo navázáno drátové připojení.

Připojení k Internetu není v současnosti navázáno.

Bylo navázáno bezdrátové připojení. Modré čárky ukazují sílu signálu. Vyšší počet modrých čárek znamená silnější signál.

Připojení se právě navazuje nebo ukončuje.

Klepnutím pravým tlačítkem myši na ikonu otevřete nabídku apletu KNetworkManager s různými možnostmi správy síťového připojení. Viz 13.1 – „Sítě dostupné pro aplet KNetworkManager“ (strana 203). Nabídka obsahuje dostupná síťová připjení pro drátová i bezdrátová zařízení. Pokud nad jednou z položek podržíte kurzor myši, zobrazí se detaily o daném připojení. V nabídce je zaškrtnuto aktuálně používané připojení.

Obrázek 13.1 *Sítě dostupné pro aplet KNetworkManager*

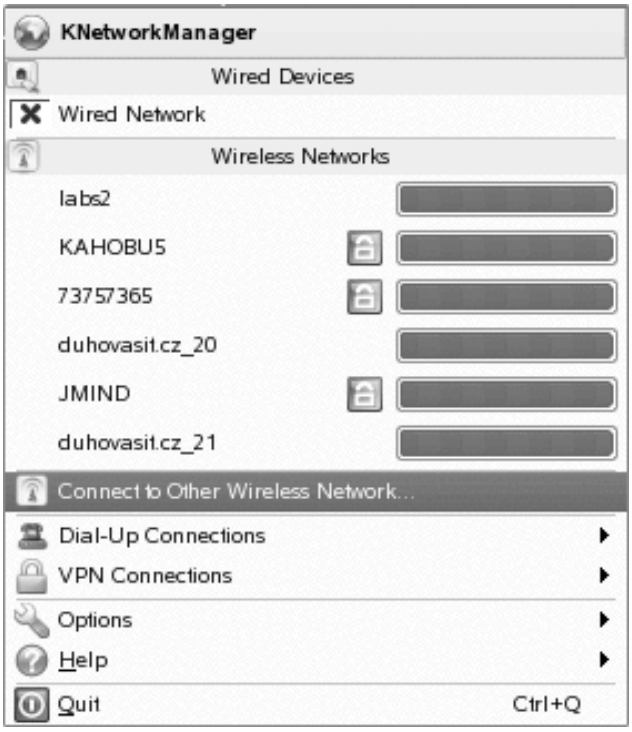

13.1.1 Bezdrátové sítě

V nabídce se zobrazuje síla signálu bezdrátových sítí. Šifrované bezdrátové sítě jsou označeny ikonou zámku. Chcete-li se připojit k šifrované síti, vyberte ji v seznamu. V dialogu, který se zobrazí, vyberte typ *šifrování* používaný v síti a zadejte příslušné *heslo* nebo *klíč*.

Tip: Skryté sítě

Chcete-li se připojit k síti, která nevysílá svůj identifikátor ESSID (Service Set Identifier) a nemůže být proto zjištěna automaticky, vyberte položku *Připojit k jiné bezdrátové síti*. V zobrazeném dialogovém okně zadejte identifikátor ESSID a podle potřeby nastavte parametry šifrování.

Chcete-li zobrazit všechny důvěryhodné a nedůvěryhodné sítě, klepněte na *Volby* > *Zobrazit sítě*.

13.1.2 Vytáčená připojení

Pro přístup k vytáčeným připojením vyberte *Vytáčená připojení*. Pokud už byla vytáčená připojení vytvořena, spustíte připojení poklepáním na to, které chcete použít. *Nastavení vytáčených připojení* spustí program YaST, ve kterém můžete definovat nové připojení.

13.1.3 Použití programu NetworkManager se sítí VPN

Program NetworkManager podporuje několik technologií VPN. Pokud je chcete používat, nainstalujte nejprve podporu programu NetworkManager pro technologii VPN. Máte na výběr z následujících možností:

- NovellVPN,
- OpenVPN,
- vpnc (Cisco).

Podporu sítí VPN obsahují balíčky `NetworkManager-novellvpn`, `NetworkManager-openvpn` a `NetworkManager-vpns`.

Chcete-li pomocí programu NetworkManager nakonfigurovat nové připojení VPN, klepněte na aplet KNetworkManager a postupujte následovně:

1. Vyberte položku *Připojení k VPN* > *Nastavit VPN*.
2. Pokud chcete spustit průvodce konfigurací, klepněte na tlačítko *Přidat* a *Vpřed*.
3. V následujícím dialogu vyberte typ připojení VPN, který chcete vytvořit.
4. V poli *Název připojení* toto připojení pojmenujte.
5. Zadejte všechny informace potřebné pro použitý typ připojení. Pokud například nastavujete připojení OpenVPN, zadejte položku *Brána* a vyberte způsob ověřo-

vání pomocí položky *Typ připojení*. V závislosti na vybraném připojení vyplňte ostatní požadované volby.

Nastavení také můžete načíst z uloženého konfiguračního souboru klepnutím na tlačítko *Importovat uložené nastavení* a výběrem uloženého souboru pomocí standardního souborového dialogu.

6 Klepněte na tlačítko *Vpřed*.

Po nakonfigurování můžete síť VPN vybrat pomocí položky *Připojení k VPN*. Připojení VPN ukončete klepnutím na tlačítko *Odpojit VPN*.

13.1.4 Program NetworkManager a bezpečnost

Program NetworkManager rozlišuje mezi dvěma typy bezdrátového připojení: důvěryhodným a nedůvěryhodným. Důvěryhodné připojení je jakákoli síť, kterou jste explicitně vybrali. Všechny ostatní jsou nedůvěryhodné. Důvěryhodná připojení jsou identifikována názvem a adresou MAC přístupového bodu. Důvěryhodná připojení jsou identifikována názvem a adresou MAC přístupového bodu.

Pokud není k dispozici pevné připojení, bude program NetworkManager hledat dostupné bezdrátové sítě. Pokud bude nalezeno více důvěryhodných sítí, bude automaticky použita síť, která byla použita naposledy. Jsou-li všechny sítě nedůvěryhodné, počká program NetworkManager na vaši volbu.

Pokud se změní nastavení šifrování, ale název a adresa MAC zůstanou stejné, pokusí se program NetworkManager připojit, ale nejprve požádá o potvrzení nového nastavení šifrování a o zadání jakýchkoli změn, například nového klíče.

V systému vybaveném pouze bezdrátovým připojením nespouští program NetworkManager při startu připojení automaticky. Aby bylo připojení navázáno, musíte se nejprve přihlásit. Chcete-li zpřístupnit bezdrátové připojení i bez přihlášení, nakonfigurujte v programu YaST důvěryhodné připojení. Pro program NetworkManager jsou při startu systému dostatečně důvěryhodná pouze bezdrátová připojení nakonfigurovaná v programu YaST.

Pro program NetworkManager jsou při startu systému dostatečně důvěryhodná pouze bezdrátová připojení nakonfigurovaná v programu YaST. Tím se zaručí, že přidružení karty bude opravdu zrušeno.

13.1.5 Vypnutí sítě v prostředí KDE

Pokud se nacházíte v letadle nebo jakémkoli jiném prostředí, ve kterém je bezdrátové připojení k síti zakázáno, můžete ho pomocí apletu KNetworkManager snadno vypnout. Můžete také vypnout všechna síťová připojení, pevná i bezdrátová.

Bezdrátové sítě v prostředí KDE vypnete klepnutím pravým tlačítkem myši na aplet KNetworkManager a vybráním možnosti *Volby* > *Zakázat bezdrátové*. Chcete-li bezdrátové sítě opět zapnout, klepněte pravým tlačítkem myši na aplet KNetworkManager a vyberte možnost *Volby* > *Povolit bezdrátové*.

Všechny sítě v prostředí KDE vypnete klepnutím pravým tlačítkem myši na aplet KNetworkManager a vybráním položek *Volby* > *Přepnout do režimu offline*. Chcete-li všechny sítě opět zapnout, klepněte pravým tlačítkem myši na aplet KNetworkManager a vyberte položky *Volby* > *Přepnout do režimu online*.

13.2 Program KInternet

Pokud nepoužíváte program NetworkManager, ale používáte prostředí KDE, můžete svá internetová připojení spravovat programem KInternet. Pokud nebyl nainstalován při výchozí instalaci, nainstalujte balíček `kinternet` pomocí programu YaST. Program zkontroluje, zdali je možné vytvořit připojení k Internetu. Pokud to možné je, objeví se v pravé části panelu prostředí KDE automaticky ikona programu KInternet v podobě zásuvky. Ikona na panelu mění vzhled v závislosti na stavu síťového připojení:

Připojení k Internetu není v současnosti navázáno.

Připojení se právě navazuje nebo ukončuje.

Spojení bylo navázáno.

Jsou přenášena data z nebo do sítě Internet.

Nastala chyba. Pokud už bylo vytvořeno připojení programem YaST, použijte funkci *Zobrazit záznam* k určení důvodu této chyby. Zobrazte nabídku klepnutím pravým tlačítkem myši na ikonu programu KInternet.

Připojení ještě není aktivní, ale bude vytvořeno jakmile bude podán požadavek.

Klepnutím pravým tlačítkem myši na ikonu programu KInternet zobrazíte nabídku konfigurace. Spusťte konfigurační dialog programu YaST klepnutím na položky *Volby* > *Konfigurovat pomocí YaST*. Po zadání hesla uživatele `root` se program YaST spustí. V závislosti na typu přístupu spusťte v programu YaST konfiguraci modemu, ISDN, sítě nebo DSL

Používáte-li připojení typu ISDN a vybrali jste v programu YaST volbu *Svazování kanálů*, přidejte k existujícímu připojení druhý kanál ISDN pomocí příkazu *Přidat spojení*. Tím zdvojnásobíte rychlost přenosu (ovšem za vyšší cenu). Aktivujte funkci svazování kanálů, pokud potřebujete stahovat velké soubory. Aktivní funkce svazování kanálu je zřetelná zobrazením červeného plus v levém horním rohu ikony programu KInternet.

Má-li váš počítač více než jedno síťové zařízení a všechny jsou nakonfigurované programem YaST, použijte funkci *Rozhraní* programu KInternet k přepínání mezi těmito zařízeními. Je ale třeba předtím označit tato zařízení v příslušném síťovém dialogu programu YaST jako *Ovládané uživatelem*. Máte-li také různé poskytovatele připojení, vybírejte je použitím funkce*Poskytovatel* v programu KInternet. Poskytovatele lze také nastavit v programu YaST.

Chcete-li navazovat internetová připojení automaticky, použijte funkci *vytáčení na vyžádání* (DoD). Pokud je tato funkce zapnutá, program KInternet se automaticky připojí k vašemu poskytovateli připojení k síti Internet (ISP) jakmile je zaslán požadavek. Po určité době nečinnosti je připojení ukončeno. Připojení pomocí funkce DoD je zřetelné z modrého písmena D, zobrazeného v pravém dolním rohu ikony programu KInternet.

Varování: Správa nákladů

Funkce DoD má smysl, pouze platíte-li poskytovateli přístupu k síti Internet paušální sazbu. Pokud to tak není, může být časté připojování a odpojování velmi drahé.

Chcete-li použít bezdrátovou síťovou kartu k připojení k síti Internet, nakonfigurujte ji v programu YaST podle návodu v příručce *Reference* a ujistěte se, že je zařízení v tomto programu nastaveno jako *Ovládané uživatelem*. Jakmile je rozhraní nakonfigurováno, můžete použít program KInternet ke správě vašeho bezdrátového připojení.

Přístup k funkcím WLAN programu KInternet získáte zobrazením nabídky klepnutím pravým tlačítkem myši na ikonu programu. Vybráním položky *Bezdrátové připojení* otevřete okno se dvěmi kartami Nejprve zkuste vyhledat dostupné bezdrátové sítě, ke kterým se dá připojit. Vyberete kartu *Vyhledat bezdrátové sítě* a spusťte vyhledávání tlačítkem *Vyhledat*. Chcete-li, aby program KInternet průběžně prohledával síťové prostředí, vyberte také možnost *Automatické obnovení*. Aktivujte akustickou odezvu pro každé připojení nalezené funkcí *Akustické vyhledávání*. Každé nalezené připojení je zobrazeno v okně seznamu. Vyberte jedno a klepnutím na tlačítko *Připojit* se k němu připojte. Pokud je k připojení k vybrané síti potřeba další nastavení, klepněte na tlačítko *Spustit YaST* a spusťte síťový modul pro bezdrátová zařízení.

Na kartě *Aktuální připojení* můžete sledovat stav vašeho aktuálního bezdrátového připojení. Levá část této karty nabízí pro dané připojení souhrn všech parametrů síťové adresy a identifikátoru ESSID, kvality signálu, hladiny signálu a šumu, frekvence a rychlosti kanálu a různé parametry šifrování, jako např. typ šifrování a délku šifrovacího klíče. Chcete-li v pravé části okna zobrazit detaily kteréhokoliv z těchto parametrů, vyberte jej ve struktuře stromu.

13.3 Řešení problémů

Mohou nastat problémy s připojením. Metody nápravy těchto problémů a jejich předcházení závisí na použitém nástroji.

13.3.1 KNetworkManager

Některé obvyklé problémy související s programem KNetworkManager jsou: Aplet se nespouští, chybí možnost VPN a problémy s SCPM.

Pokud je síť nastavena na správu programem NetworkManager, měl by se aplet KNetworkManager spouštět automaticky.

Pokud je síť nastavena na správu programem NetworkManager, měl by se aplet KNetworkManager spouštět automaticky. Pokud se aplet nespouští, ujistěte se nejdříve, zda je balíček `NetworkManager-kde` nainstalován.

Pokud je aplet prostředí nainstalován, ale z nějakého důvodu není spuštěn (mohl být omylem ukončen), spusťte jej ručně. Ručního spuštění apletu dosáhnete zadáním příkazu `knetworkmanager` v příkazovém řádku.

Aplet programu &nm neobsahuje možnost VPN

Program NetworkManager, aplety a podpora VPN pro program NetworkManager jsou distribuovány v oddělených balíčcích. Pokud aplet programu NetworkManager neobsahuje možnost VPN, zkontrolujte, zda je nainstalován balíček obsahující podporu technologie VPN pro program NetworkManager.

Podpora VPN je obsažena v následujících balíčcích:

- balíček NovellVPN— `NetworkManager-novellvpn`
- balíček OpenVPN— `NetworkManager-openvpn`
- balíček (Cisco)— `NetworkManager-vpns`

SCPM nepřepíná síťovou konfiguraci

Pravděpodobně používáte SCPM zároveň s programem NetworkManager. Program NetworkManager v současnosti neumí pracovat s profily SCPM. Pokud profily SPCM také mění síťová nastavení, nepoužívejte program NetworkManager společně s SCPM.

Pokud chcete současně používat nástroje SCPM a NetworkManager, zakažte v konfiguraci SCPM síťový zdroj.

13.3.2 Program KInternet

Mezi problémy programu Kinternet patří neúspěšné spouštění appletu nebo nezobrazení všech zařízení.

Applet pracovního prostředí programu KInternet se nespouští

Pokud se applet automaticky nespouští, nejprve zkontrolujte, zda je balíček `kinternet` nainstalován. Pokud je program KInternet nainstalován, ale z nějakého důvodu není spuštěn, je možné jej spustit ručně. Ruční spuštění provedete následovně. V příkazovém řádku zadejte příkaz `kinternet`.

Program KInternet neobsahuje všechna zařízení

Program KInternet ve výchozím nastavení zobrazuje pouze nakonfigurované modemy. Pokud chcete v programu KInternet povolit další síťová rozhraní, povolte v příslušném dialogovém okně sítě nástroje YaST možnost aktivace zařízení (hodnota *Ovládané uživatelem*).

Procházení webu v aplikaci Konqueror

14

Konqueror není pouze univerzální správce souborů. Jedná se také o moderní webový prohlížeč. Pokud prohlížeč spustíte pomocí ikony na panelu, spustí se aplikace Konqueror v profilu webového prohlížeče. Jako prohlížeč poskytuje aplikace Konqueror procházení pomocí karet, možnost ukládání webových stránek s grafikou, internetová klíčová slova, záložky a podporu jazyka Java a JavaScript.

Obrázek 14.1 *Okno prohlížeče aplikace Konqueror*

Aplikaci Konqueror spustíte z hlavní nabídky zadáním příkazu `konqueror`. Chcete-li načíst webovou stránku, zadejte do panelu umístění její adresu, například `http://www.suse.com`. Aplikace Konqueror se nyní snaží k této adrese získat přístup a zobrazit stránku. Zadání protokolu (v tomto případě`http://`) na začátek adresy není vyžadováno. Program je schopen adresu automaticky dokončit, tato funkce je však spolehlivá pouze u webových adres. U adres FTP vždy na začátek vstupního pole zadejte `ftp://`.

14.1 Procházení pomocí karet

Pokud často používáte v jeden okamžik více webových stránek, můžete mezi nimi pomocí karet snáze přepínat. Webové stránky můžete načítat do oddělených karet v rámci jediného okna. Díky tomu, že použijete pouze jedno hlavní okno, zůstává pracovní plocha přehlednější. Po odhlášení nabízí správa relací KDE uložení webové relace v aplikaci Konqueror. Při příštím přihlášení načte aplikace Konqueror stejné adresy URL, jaké byly navštíveny naposledy.

Chcete-li otevřít novou kartu, vyberte v nabídce *Okno příkaz > Nová karta* nebo stiskněte kombinaci kláves Ctrl + Shift + N. Chcete-li změnit chování karet, přejděte na nabídku *Nastavení, příkaz > Nastavit: Konqueror*. V zobrazeném dialogovém okně vyberte v nabídce *Chování na webu příkaz > Procházení pomocí karet*. Chcete-li namísto nových oken otevírat nové karty, povolte možnost *Otevírat odkazy v nové kartě namísto nového okna*. Panel s kartami lze také skrýt pomocí příkazu *Skrýt panel s kartami, je-li otevřena jen jedna karta*. Další možnosti zobrazíte stisknutím tlačítka *Pokročilé možnosti*.

14.2 Automatický posun

Obvykle se pro zobrazení informací ve spodní části stránky používá posouvání myší. Při některých příležitostech je však výhodnější nepoužívat myš. Velmi pohodlné může být použití kombinací kláves namísto přesouvání rukou z klávesnice.

Pro automatický posun dolů použijte klávesu Shift + ↓. Tím se bude stránka posunovat dolů bez dalšího zásahu. Rychlost lze zvýšit dalším stisknutím kláves Shift + ↓. Stisknutím kláves Shift + ↑ se rychlost posunování sníží. Posunování zastavíte stisknutím klávesy ↓.

14.3 Profily

14.1 – „Procházení pomocí karet“ (strana 212) popisuje způsob práce s kartami v aplikaci Konqueror. V profilu můžete ukládat karty s adresami URL a umístění okna. To se liší od výše uvedené správy relací. Pomocí profilů jsou vaše karty ihned k dispozici bez zdlouhavého spouštění správy relací.

Chcete-li vytvořit profil, proveďte následující postup:

1. Přejděte na kartu *Nastavení* > *Nastavit profily pohledu*.
2. V zobrazeném dialogovém okně zadejte název do pole *Název profilu*.
3. Chcete-li uložit adresy URL, vyberte možnost *Uložit URL do profilu*.
4. Chcete-li zachovat umístění a velikost oken, vyberte možnost *Uložit velikost okna do profilu*.
5. Potvrďte klepnutím na tlačítko *Uložit*.

Až budete příště potřebovat tuto skupinu karet, přejděte na položku *Nastavení* > *Načíst profil pohledu* a vyberte název uvedený v nabídce. Po vybrání obnoví aplikace Konqueror tyto karty.

14.4 Ukládání webových stránek a grafiky

Jako v jiných prohlížečích je možné ukládat webové stránky. Chcete-li to provést, vyberte možnost *Umístění* > *Uložit jako* a zadejte název souboru HTML. Stránka se uloží bez obrázků. Chcete-li archivovat celou webovou stránku včetně obrázků, vyberte možnost *Nástroje* > *Archivovat webovou stránku*. Aplikace Konqueror doporučuje název souboru, který lze obvykle přijmout. Název souboru končí řetězcem `.war`, příponu webových archivů. Chcete-li později zobrazit uložený webový archiv, klepněte na odpovídající soubor a webová stránka se zobrazí v prohlížeči Konqueror i s obsaženými obrázky.

14.5 Hledání v aplikaci Konqueror

Hledání v aplikaci Konqueror je velmi pohodlné. Je možné použít panel hledání nebo webové zkratky.

14.5.1 Použití panelu hledání

Aplikace Konqueror obsahuje panel hledání, ve kterém je možné vybrat z mnoha vyhledávačů. Chcete-li hledat určitý výraz, postupujte následujícím způsobem:

1. Spusťte aplikaci Konqueror.
2. Najděte panel hledání. Nachází se vpravo od panelu s umístěním.
3. Klepněte na ikonu uvnitř panelu hledání. Z místní nabídky vyberte vyhledávací stroj.
4. Zadejte hledaný výraz a stiskněte klávesu Enter. Výsledek se zobrazí v aplikaci Konqueror.

Pokud potřebujete vyhledávací stroj, který v rozbalovací nabídce není uveden, přidejte jej tímto způsobem:

Postup 14.1 *Přidání dalších vyhledávacích strojů.*

1. Spusťte aplikaci Konqueror.
2. Klepněte na ikonu v panelu hledání.
3. Vyberte možnost *Vybrat vyhledávací stroje*.
4. Zkontrolujte, zda je aktivována možnost *Povolit webové zkratky*.
5. Povolte odpovídají vyhledávače a zavřete dialogové okno klepnutím na tlačítko *Ok*. Vybraný vyhledávač můžete zobrazit klepnutím na ikonu v panelu hledání.

14.5.2 Používání webových zkratek

Každý definovaný vyhledávač je připojen k *webové zkratce*. Tuto zkratku lze zadat na panel umístění.

Chcete-li zobrazit již definované položky, přejděte na položku *Nastavení > Nastavit: Konqueror > Webové zkratky*. Jsou zde uvedeny názvy poskytovatelů vyhledávání a jejich zkratky. Aplikace Konqueror definuje mnoho vyhledávacích strojů. Například Google, Yahoo a Lycos a velký počet méně obvyklých prostředků, například databázi akronymů, Internetovou databázi filmů a hledání aplikací KDE.

Pokud zde nenajdete svůj oblíbený vyhledávač, snadno můžete definovat nový. Pokud například chcete hledat zajímavé články na webu Cool Solutions™ společnosti Novell, přejděte na adresu `http://www.novell.com/coolsolutions`, najděte stránku hledání a zadejte hledaný dotaz. Tento postup lze následujícím způsobem zjednodušit:

Postup 14.2 *Vytváření nových webových zkratek*

1. Přejděte na panel hledání, klepněte na ikonu a vyberte možnost *Vybrat vyhledávací stroje*.

2. Zkontrolujte, zda je aktivována možnost *Povolit webové zkratky*.

3. Klepněte na tlačítko *Nový*.

4. Vytvoření nové webové zkratky:

   4a Do pole *Jméno poskytovatele vyhledávání* zadejte jméno webové zkratky.

   4b Zadejte vyhledávání URI. Stisknutím kláves Shift + F1 a klepnutím do pole lze zobrazit malou nápovědu. Hledaný dotaz je zadán řetězcem `\{@}`. Při výzvě se vloží na odpovídající místo. Pomocí řetězce `http://search.novell.com/qfsearch/SearchServlet?sortbydate=true&noredirect=true&index=Cool+Solutions&query=\{@}` lze hledat v databázi Novell Cool Solutions.

   4c Zkratky zadejte do pole *Zkraty URI*. Zkratka může být více než jedna, oddělená tečkami.

5 Pokračujte klepnutím na tlačítko *Ok*.

Tip: Přímé otevření zkratek bez otevření aplikace Konqueror

Chcete-li zadat webovou zkratku, není třeba spouštět aplikaci Konqueror. Zkratku je také možné volat přímo. Z hlavní nabídky vyberte příkaz *Spustit příkaz* nebo stiskněte klávesy Alt + F2. Po zobrazení dialogového okna zadejte zkratku s hledaným výrazem.

Po vytvoření webové zkratky, například `nc`, ji můžete použít na panelu s umístěním. Výsledek se zobrazí v aktuálním okně.

14.6 Záložky

Často navštěvované stránky si nemusíte pamatovat a opakovaně zadávat jejich adresy. Tyto adresy URL si můžete uložit pomocí nabídky *Záložky*. Stejně jako webové adresy lze tímto způsobem uložit také odkazy na libovolný adresář na místním disku.

Chcete-li v aplikaci Konqueror vytvořit novou záložku, klepněte na položku *Záložky* > *Přidat záložku*. Všechny dříve přidané záložky jsou uvedeny jako položky v této nabídce. Soubor záložek je vhodné uspořádat podle předmětu do hierarchické struktury, abyste neztratili odkazy na různé položky. Pomocí příkazu *Nová složka záložek* můžete vytvořit novou podskupinu záložek. Vybráním příkazu *Záložky* > *Upravit záložky* lze otevřít editor záložek. Tento program umožňuje organizovat, uspořádat, přidávat a odstraňovat záložky.

Pokud používáte jako další prohlížeč aplikaci Netscape, Mozilla nebo Firefox, není třeba záložky opakovaně vytvářet. Možnost *Soubor* > *Importovat* > *Importovat záložky z Netscapu* umožňuje zahrnout záložky z aplikací Netscape a Mozilla do aktuálního souboru záložek. Obrácený postup lze provést pomocí příkazu *Exportovat do záložek Netscapu*.

Záložky můžete změnit, pokud na ně klepnete pravým tlačítkem. Zobrazí se místní nabídka, ve které lze vybrat požadovanou akci (vyjmutí, kopírování, odstranění atd.). Až budete s výsledkem spokojeni, uložte záložky pomocí příkazu *Soubor* > *Uložit*. Pokud pouze chcete změnit jméno nebo odkaz, klepněte pravým tlačítkem na položku na panelu nástrojů a vyberte možnost *Vlastnosti*. Zadejte jméno a umístění a potvrďte klepnutím na tlačítko *Aktualizovat*.

Chcete-li uložit seznam záložek a získat k nim okamžitý přístup, můžete je v aplikaci Konqueror zobrazit. Vyberte příkaz *Nastavení > Panely nástrojů > Panel se záložkami (Konqueror)*. V aktuálním okně aplikace Konqueror se automaticky zobrazí panel se záložkami.

14.7 Java a JavaScript

Tyto dva jazyky je třeba nezaměňovat. Java je objektově orientovaný platformě nezávislý programovací jazyk společnosti Sun Microsystems. Je často používán pro malé programy (aplety) spouštění prostřednictvím Internetu například za účelem bankovnictví, konverzace a nakupování. JavaScript je interpretovaný skriptovací jazyk používaný zejména k vytvoření dynamicky strukturovaných webových stránek, například nabídek a dalších efektů.

Aplikace Konqueror umožňuje tyto dva jazyky povolit nebo zakázat. To je možné provést na základě domény, což umožňuje určitým serverům povolit přístup a jiným serverům přístup zakázat. Jazyky Java a JavaScript jsou často zakázány z důvodu zabezpečení. Některé webové stránky ale požadují ke správnému zobrazení jazyk JavaScript.

14.8 Povolení filtrů pro blokování reklamy

Některé webové stránky otevírají obtížná reklamní okna. Aplikace Konqueror umožňuje tato okna zablokovat. Pokračujte následujícím způsobem:

Postup 14.3 *Blokování obtížné reklamy*

1. Spusťte aplikaci Konqueror.
2. Vyberte položku *Nastavení > Nastavit: Konqueror > AdBlock filtry*.
3. Aktivujte možnost *Povolit filtry*.
4. Klepněte na tlačítko *Vložit*.

5 Zadejte výraz pro filtrované webové stránky. Například:

```
http://www.example.com/*
```

Veškerý obsah z této webové adresy bude filtrován.

14.9 Další informace

Další otázky nebo problémy, které se mohou vyskytnout při práci s aplikací Konqueror, naleznete v příručce aplikace, která je k dispozici v nabídce *Nápověda* Aplikace Konqueror má také webovou stránku na adrese `http://www.konqueror.org`.

Prohlížení webu pomocí prohlížeče Firefox

15

Se systémem SUSE Linux Enterprise je dodáván prohlížeč Mozilla Firefox. Prohlížeč Firefox v sobě sdružuje nejnovější webové technologie, například karty, blokování vyskakovacích oken a správu stahování a obrázků. V jediném okně můžete zobrazovat více webových stránek. Můžete potlačit nepříjemné reklamy a zakázat obrázky, které jen zpomalují prohlížení. Snadný přístup k různým vyhledávačům usnadňuje hledání informací, které potřebujete. Spusťte program z hlavní nabídky nebo zadáním příkazu `firefox`. Hlavní vlastnosti programu jsou popsané v následujících částech.

15.1 Procházení webových stránek

Prohlížeč Firefox má stejný vzhled a chování jako jiné prohlížeče. Je zobrazen na obrázku 15.1 – „Okno prohlížeče Firefox“ (strana 220). Na navigačním panelu se nacházejí tlačítka *Vpřed* a *Zpět* a panel umístění pro webovou adresu. Prohlížeč také nabízí záložky, které poskytují rychlý přístup. Další informace o různých funkcích prohlížeče Firefox získáte pomocí nabídky *Nápověda*.

Obrázek 15.1 *Okno prohlížeče Firefox*

15.1.1 Karty prohlížeče

Pokud často používáte v jeden okamžik více webových stránek, můžete mezi nimi pomocí karet snáze přepínat. Načítejte webové stránky do více karet v jediném okně.

Novou kartu zobrazte výběrem položky *Soubor* > *Nový panel*. Tím v okně prohlížeče Firefox zobrazíte prázdnou kartu. Můžete také klepnout pravým tlačítkem na odkaz a vybrat příkaz *Otevřít odkaz v novém panelu*. Klepnutím pravým tlačítkem na samotnou kartu zpřístupníte další možnosti karty. Zde můžete vytvořit novou kartu, znovu načíst jednu kartu, znovu načíst všechny karty nebo je zavřít. Můžete také změnit pořadí karet, a to tak, že je přetáhnete na požadované místo.

15.1.2 Použití postranní panely

Levou stranu okna prohlížeče můžete používat k prohlížení záložek nebo historie. Rozšíření prohlížeče Firefox mohou také využívat postranní panel. Chcete-li zobrazit postranní panel, klepněte na příkaz nabídky *Zobrazit* > *Postranní panel* a vyberte požadovaný obsah.

15.2 Vyhledávání informací

V prohlížeči Firefox můžete hledat informace dvěma způsoby: pomocí panelu hledání a pomocí panelu vyhledávání. Panel vyhledávání umožňuje vyhledávat stránky, zatímco panel hledání hledá text na aktuální stránce.

15.2.1 Hledání informací na webu

Panel vyhledávání prohlížeče Firefox poskytuje přístup k různým vyhledávačům, jako je například Google, Yahoo nebo Amazon. Pokud například chcete nalézt pomocí aktuálně nastaveného vyhledávače informace o společnosti SUSE, zadejte `SUSE` a stiskněte klávesu Enter. Výsledky se zobrazí v okně. Chcete-li vybrat aktuální vyhledávač, klepněte na ikonu v levé části panelu hledání. Zobrazí se nabídka se seznamem dostupných vyhledávačů.

15.2.2 Instalace jiného vyhledávače

Pokud v seznamu není uveden váš oblíbený vyhledávač, můžete ho v prohlížeči Firefox nakonfigurovat. Zkuste postupovat následovně:

1. Nejprve se připojte k Internetu.
2. Klepněte na ikonu v levé části panelu hledání.
3. Vyberte v nabídce položku *Správce vyhledávacích modulů*.
4. Klepněte na odkaz *Získat další vyhledávací moduly*.

5 Prohlížeč Firefox zobrazí webovou stránku s dostupnými vyhledávači. Můžete vybrat Wikipedii, stránky IMDB nebo jiné vyhledávače. Klepněte na požadovaný vyhledávací modul.

6 Nainstalujte vyhledávací modul pomocí tlačítka *Přidat* nebo instalaci přerušte tlačítkem *Zrušit*.

15.2.3 Hledání v aktuální stránce

Chcete-li hledat text na aktuální webové stránce, klepněte na příkaz nabídky *Úpravy* > *Najít na této stránce* nebo stiskněte klávesu Ctrl + F. Zobrazí se panel hledání. Obvykle se zobrazuje ve spodní části okna. Do vstupního pole zadejte hledaný text. Prohlížeč Firefox nalezne první výskyt zadaného textu. Další výskyty tohoto textu můžete nalézt stisknutím klávesy F3 nebo klepnutím na tlačítko *Další* na panelu hledání. Klepnutím na tlačítko *Zvýraznit* můžete také zvýraznit všechny výskyty.

15.3 Správa záložek

Záložky poskytují pohodlný způsob, jak ukládat odkazy na vaše oblíbené webové stránky. Aktuální webovou stránku můžete přidat do seznamu záložek klepnutím na položku *Záložky* > *Přidat stránku do záložek*. Pokud prohlížeč zobrazuje několik webových stránek najednou v kartách, bude do záložek přidána adresa URL pouze aktuálně vybrané karty.

Když přidáváte záložku, můžete zadat alternativní název záložky a vybrat složku, do které má prohlížeč Firefox záložku uložit. Chcete-li přidat do záložek stránky na více kartách, vyberte příkaz *Přidat všechny panely do záložek*. Prohlížeč Firefox vytvoří novou složku, která bude obsahovat záložky všech stránek zobrazených na kartách. Chcete-li webovou stránku ze seznamu záložek odebrat, klepněte na nabídku *Záložky*, klepněte pravým tlačítkem na záložku a pak klepněte na příkaz *Odstranit*.

15.3.1 Používání Správce záložek

Pomocí správce záložek můžete spravovat vlastnosti (název a adresu) všech záložek a organizovat záložky do složek a částí. Vypadá podobně, jako na obrázku 15.2 – „Používání Správce záložek prohlížeče Firefox“ (strana 223).

Obrázek 15.2 *Používání Správce záložek prohlížeče Firefox*

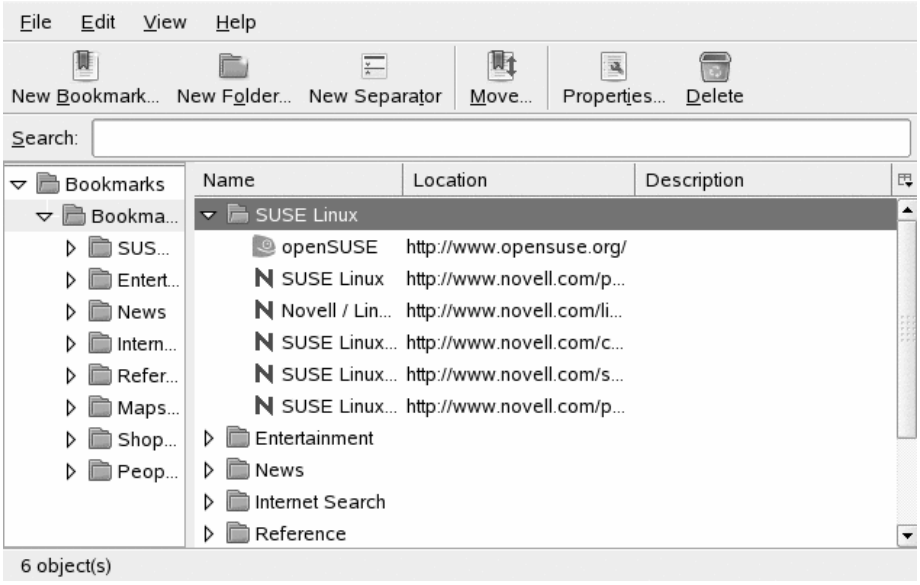

Správce záložek spusťte klepnutím na příkaz *Záložky > Správce záložek*. Zobrazí se okno a v něm se zobrazí vaše záložky. Pomocí tlačítka *Nová složka* můžete vytvořit novou složku s názvem a popisem. Pokud potřebujete novou záložku, klepněte na tlačítko *Nová záložka*. Zde můžete zadat název, umístění, klíčová slova a popis. Klíčové slovo je zkratka k záložce. Pokud potřebujete přistupovat k nově vytvářené záložce z postranního panelu, zaškrtněte možnost *Načíst tuto záložku na postranním panelu*.

15.3.2 Importování záložek jiných prohlížečů

Pokud jste dříve používali jiný prohlížeč, pravděpodobně budete chtít používat své předvolby a záložky i v prohlížeči Firefox. V současnosti můžete importovat nastavení z prohlížečů Netscape 4.x, 6, 7, Mozilla 1.x a Opera.

Nastavení importujte klepnutím na příkaz *Soubor > Importovat*. Vyberte prohlížeč, ze kterého chcete nastavení importovat. Po klepnutí na tlačítko *Další* budou nastavení importována. Importované záložky naleznete v nově vytvořené složce, jejíž název začíná slovem `Z`.

15.3.3 Aktuální záložky

Funkce Aktuální záložky zobrazuje v nabídce záložek titulky zpráv a neustále vám tak poskytuje nejnovější zprávy. Můžete tak ušetřit čas, protože své oblíbené stránky můžete zkontrolovat jediným pohledem.

Tento formát podporuje mnoho serverů a blogů. Podpora této funkce webovým serverem je označena oranžovou ikonou v pravé části panelu umístění. Klepněte na ikonu a vyberte položku *Přihlásit se k odebírání kanálu NÁZEV KANÁLU*. Na zobrazené stránce klepněte na tlačítko *Odebírat*. Zobrazí se dialogové okno, ve kterém můžete vybrat název a umístění aktuální záložky. Potvrďte klepnutím na tlačítko *Přidat*.

Některé servery prohlížeči Firefox nesdělují, že podporují kanály zpráv, přestože je ve skutečnosti podporují. Pokud chcete aktuální záložku přidat ručně, potřebujete znát adresu URL kanálu. Postupujte následovně:

Postup 15.1 *Ruční přidání aktuální záložky*

1. Spusťte správce záložek příkazem *Záložky* > *Správce záložek*. Zobrazí se nové okno.
2. Vyberte příkaz *Soubor* > *Nová aktuální záložka*. Zobrazí se dialogové okno.
3. Zadejte název aktuální záložky a do pole *Adresa RSS kanálu* zadejte adresu URL, například `http://www.novell.com/newsfeeds/rss/coolsolutions.xml`. Prohlížeč Firefox aktualizuje aktuální záložky.
4. Zavřete správce záložek

15.4 Používání Správce stahování

Pomocí správce stahování můžete sledovat probíhající a dokončená stahování. Správce stahování spusťte klepnutím na příkaz *Nástroje* > *Správce stahování*. Prohlížeč Firefox otevře okno se seznamem stahovaných souborů. Při stahování souborů se zobrazuje průběh stahování a aktuální soubor. V případě potřeby můžete stahování přerušit a později ho zase obnovit. Stáhnutý soubor můžete otevřít klepnutím na položku *Otevřít*. Pomocí odkazu *Odebrat* ho se seznamu můžete odebrat. Pokud potřebujete o souboru získat informace, klepněte pravým tlačítkem na jeho název a vyberte položku *Vlastnosti*.

Pokud potřebujete správce stahování nastavit podrobněji, zobrazte konfigurační okno pomocí příkazu *Úpravy* > *Předvolby* a přejděte na kartu *Hlavní*. Zde určete, do které složky budou soubory stahovány a jak se má správce chovat.

15.5 Přizpůsobení prohlížeče Firefox

Prohlížeč Firefox si můžete do značné míry přizpůsobit. Můžete instalovat rozšíření, měnit motivy a přidávat inteligentní klíčová slova pro vyhledávání online.

15.5.1 Rozšíření

Mozilla Firefox je víceúčelová aplikace, což znamená, že můžete stahovat a instalovat přídavné moduly, známé jako rozšíření. Můžete například přidat nového správce stahování nebo gesta myši. Výhoda spočívá v tom, že prohlížeč Firefox samotný zůstává malý a není zahlcen funkcemi.

Chcete-li přidat rozšíření, klepněte na položku *Nástroje* > *Správce doplňků* > *Rozšíření*. V pravém dolním rohu klepněte na položku *Získat rozšíření*. Zobrazí se aktualizační webová stránka rozšíření produktů Mozilla, na které si můžete vybírat z celé řady dostupných rozšíření. Klepněte na instalované rozšíření a pak klepnutím na instalační odkaz rozšíření stáhněte a nainstalujte. Po restartování prohlížeče Firefox budete moci nové rozšíření začít používat. Dostupná rozšíření si také můžete prohlédnout na stránce `http://addons.mozilla.org/`.

Obrázek 15.3 *Instalace rozšíření prohlížeče Firefox*

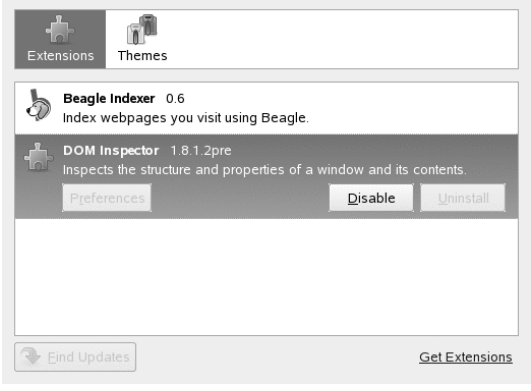

15.5.2 Změna motivů

Pokud se vám nelíbí standardní vzhled a chování prohlížeče Firefox, nainstalujte nový *motiv*. Motivy nemění funkci prohlížeče, mění pouze jeho vzhled. Prohlížeč Firefox při instalaci motivu požádá nejprve o potvrzení. Povolte instalaci nebo ji zrušte. Po úspěšné instalaci můžete nové téma aktivovat.

1. Klepněte na položku *Nástroje* > *Správce doplňků* > *Motivy vzhledu*.

2. V zobrazeném dialogovém okně klepněte na odkaz *Získat motiv vzhledu*. Pokud jste již motiv nainstalovali, naleznete ho v seznamu, jak znázorňuje obrázek 15.4 – „Instalace motivů prohlížeče Firefox“ (strana 226).

Obrázek 15.4 *Instalace motivů prohlížeče Firefox*

3. Zobrazí se nové okno s webovou stránkou `https://addons.mozilla.org`.

4. Vyberte motiv a klepněte na tlačítko *Install Now*.

5. Potvrďte stáhnutí a instalaci.

6. Po stažení motivu vyberte motiv v seznamu motivů a pak klepněte na tlačítko *Použít motiv vzhledu*.

7. Zavřete okno a restartujte aplikaci Firefox.

Je-li motiv nainstalovaný, můžete kdykoli bez restartování přepnout na jiný motiv. Klepněte na položku *Nástroje* > *Správce doplňků* > *Motivy vzhledu* a pak klepněte na tlačítko *Použít motiv vzhledu*. Pokud již některý motiv nepoužíváte, můžete ho v témže dialogu odstranit pomocí položky *Odinstalovat*.

15.5.3 Přidávání inteligentních klíčových slov do vyhledávání online

Vyhledávání v síti Internet je jeden z hlavních úkolů, které pro vás prohlížeč může plnit. Prohlížeč Firefox vám umožňuje definovat vlastní *inteligentní klíčová slova* – zkratky, které můžete používat jako „příkazy“ k prohledávání Webu. Pokud například často používáte server Wikipedia, můžete pomocí inteligentního klíčového slova tento úkon zjednodušit:

1. Přejít na `http://en.wikipedia.org`.
2. Jakmile Firefox zobrazí webovou stránku, zaměřte se na textové pole hledání. Klepněte na pole pravým tlačítkem a v zobrazené nabídce vyberte položku *K vyhledávání přiřadit klíčové slovo*.
3. Zobrazí se dialogové okno *Přidání panelu do záložek*. Do pole *Název* zadejte název této webové stránky, například *Wikipedia (en)*.
4. Do pole *Klíčové slovo* zadejte zkratku pro tuto webovou stránku, například *wiki*.
5. Pomocí seznamu *Vytvořit v* vyberte umístění položky v sekci poznámek. Můžete ji umístit do libovolné složky.
6. Přidání dokončete klepnutím na tlačítko *Přidat*.

Úspěšně jste vygenerovali nové klíčové slovo. Nyní už nebudete muset používat celou adresu URL, když budete potřebovat nahlédnout do Wikipedie. Stačí zadat `wiki Linux` a zobrazí se stránka o systému Linux.

15.6 Tisk z prohlížeče Firefox

Způsob, jakým prohlížeč Firefox tiskne zobrazovaný obsah, můžete konfigurovat pomocí dialogu *Vzhled stránky*. Orientaci tiskových úloh můžete po klepnutí na příkaz nabídky *Soubor* > *Vzhled stránky* vybrat na kartě *Formát a možnosti*. Můžete změnit měřítko tisku nebo ho automaticky upravit. Chcete-li tisknout pozadí, vyberte položku *Tisknout pozadí (barvy a obrázky)*. Na kartě *Okraje a Záhlaví/zápatí* můžete upravit okraje a vybrat obsah tisknutého záhlaví a zápatí.

Po nakonfigurování nastavení můžete vytisknout webovou stránku pomocí příkazu *Soubor* > *Tisk*. Vyberte tiskárnu nebo soubor, do kterého chcete uložit výstup. Pomocí tlačítka *Vlastnosti* můžete nastavit velikost papíru, určit tiskový příkaz, vybrat barevný tisk nebo tisk v odstínech šedi a určit okraje. Jakmile budete s nastavením spokojeni, potvrďte tisk tlačítkem *Tisk*.

15.7 Další informace

Další informace o prohlížeči Firefox naleznete na jeho oficiální domovské stránce `http://www.mozilla.com/firefox/`. Pokud se chcete dozvědět více o konkrétních volbách nebo funkcích prohlížeče, použijte jeho vestavěnou nápovědu.

16 Přenos dat z Internetu

Nástroj KGet je správce stahování pro prostředí KDE. Spravuje přenosy v okně. Můžete Přenosy zastavit, navázat, odstranit, zařadit do fronty nebo přidat. Nástroj KGet spustíte z hlavní nabídky stisknutím kombinace kláves Alt + F2 a zadáním příkazu `kget`.

Je-li nástroj KGet spuštěn poprvé, můžete jej nastavit pro integraci s aplikací Konqueror. Pokud nástroj KGet s aplikací Konqueror integrujete, přidá se ikona nástroje KGet, která vypadá jako šipka ukazující směrem dolů, do systémové části panelu. Klepněte na tuto šipku, chcete-li zobrazit přenosy nástroje KGet.

Obrázek 16.1 *Nástroj KGet*

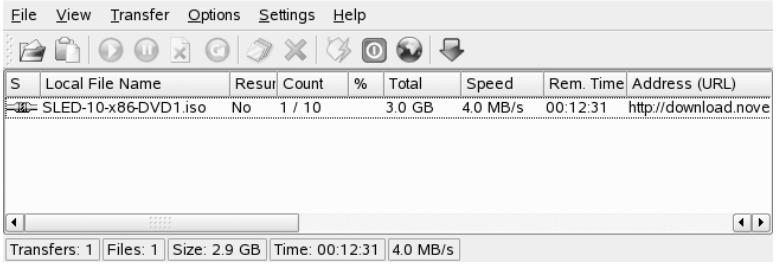

16.1 Přidání přenosu do seznamu

Chcete-li přidat přenos, klepněte na *Soubor* > *Vložit*. Zadejte adresu URL a klepněte na tlačítko *OK*. Nakonec vyberte, kam chcete uložit stažený soubor. Záznam přenosu bude přidán do hlavního okna nástroje KGet a stahování začne. Další možností, jak

přidat přenos, je přetažení souboru (např. ze serveru FTP) z aplikace Konqueror do hlavního okna nástroje KGet.

Klepnutím na *Nastavení* > *Konfigurace KGet*.

16.2 Časová správa přenosů

Nástroj KGet můžete nakonfigurovat k vykonání určitých přenosů v určitou dobu.

1. Spusťte nástroj KGet.
2. Klepněte na *Volby* > *Režim offline*. Všechny přenosy vložené od této chvíle nebudou provedeny hned, ale budou zařazeny do fronty.
3. Hodiny spustíte poklepáním na záznam a potom klepnutím na položku *Pokročilé*.
4. Zadejte den, měsíc, rok a čas spuštění přenosu, klepněte na ikonu *Časovač* a zavřete dialogové okno.
5. Po nastavení všech přenosů přepněte nástroj KGet zpět do režimu online klepnutím na *Volby* > *Režim offline*.

   Přenosy by se měly spouštět v nastavených časech.

Čtení kanálů zpráv v programu aKregator

17

Chcete-li dostávat nejnovější zprávy, obstarejte si informace prohlížečem kanálů zpráv. Program aKregator je jedním z takových prohlížečů. Připojuje se k serverům, které obsahují soubor kanálu zpráv, stáhne jej a zobrazí titulky a někdy krátký shrnující text. Viz 17.1 – „Program aKregator zobrazuje některé zprávy.“ (strana 231). Pokud máte o určitou zprávu zájem, klepněte na ni. Zpráva se zobrazí v samostatné kartě.

Obrázek 17.1 *Program aKregator zobrazuje některé zprávy.*

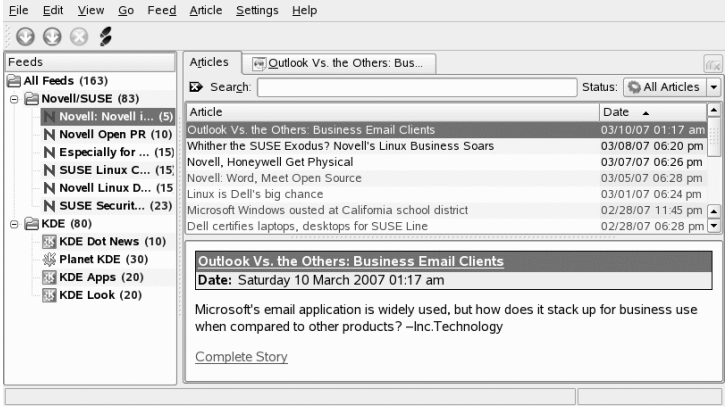

Program aKregator obsahuje některé přednastavené kanály zpráv pro prostředí KDE. Další kanály můžete přidat ručně nebo pomocí nějakého webu, který ohlašuje, že kanál zpráv poskytuje. Na webu s podporu kanálů zpráv se například zobrazuje oranžový obdélník v pravém dolním rohu. Klepnutím na něj se otevře nabídka, ve které můžete zvolit *Přidat zprávy do programu aKregator*. Někdy webová stránka podporu kanálů

zpráv neoznamuje. V tom případě můžete zkusit prohledat stránku na výrazy jako `feed` nebo `rss`. Někdy lze tímto způsobem úspěšně nalézt odkaz.

Chcete-li přidat kanál zpráv, postupujte následovně:

Postup 17.1 *Přidání kanálu zpráv do programu aKregator*

1. Zjistěte adresu URL kanálu zpráv. Obvykle se dá nalézt na preferovaném webu. Další odkazy lze najít pomocí nástroje KNewsticker, což je aplet pro panel prostředí KDE.

2. Spusťte program aKregator stisknutím kláves Alt + F2 a zadáním příkazu `akregator`. Zobrazí nové okno se seznamem všech nakonfigurovaných kanálů. Zavřete-li toto okno, ukotví se v systémové části panelu.

3. Vytvořte novou složku pomocí *Kanál* > *Nová složka*. To umožňuje seskupit kanály do kategorií.

4. Novou složku pojmenujte.

5. Kleněte na ni a vyberte *Kanál* > *Přidat zprávy*.

6. Zadejte adresu URL kanálu zpráv, např. `http://www.novell.com/newsfeeds/rss/coolsolutions.xml`. Otevře se nové okno, ve kterém lze změnit název kanálu, adresu URL a interval aktualizace. Pomocí karty *Archiv zpráv* můžete změnit to, jak dlouho by měly být články uloženy.

7. Pokračujte klepnutím na tlačítko *OK*. Program aKregator stáhne nejnovější články.

Po tom, co je stažení posledního titulku dokončeno, můžete klepnout na libovolný záznam. V závislosti na kanálu se budou zobrazovat krátká shrnutí nebo pouze odkaz. Článek si můžete přečíst pomocí tlačítka *Celá zpráva*.

Nové zprávy můžete zkontrolovat ručně použitím tlačítka *Stáhnout zprávy*. Další možností je zadání intervalu aktualizace. Interval nastavíte klepnutím na položky *Nastavení* > *Konfigurovat aKregator*. Otevře se okno, ve kterém lze nastavit interval v části *Obecné* > *Použít interval stahování*. Potvrďte tlačítkem *Ok*.

Celý článek si můžete přečíst buď v programu aKregator, nebo pomocí externího webového prohlížeče. Klepnutí na položku *Celá zpráva* vám umožní si vybrat.

Část IV. Multimédia

Práce s grafikou v aplikaci GIMP

18

Aplikace GIMP (*The GNU Image Manipulation Program*) je program pro tvorbu a úpravy pixelové grafiky. Z větší části jsou funkce této aplikace srovnatelné s funkcemi aplikace Adobe Photoshop a dalších komerčních programů. Tuto aplikaci využijete při změně velikosti a retušování fotografií, návrhu grafiky pro webové stránky, vytváření přebalů CD a u většiny dalších grafických projektů. Splňuje požadavky amatérů i profesionálů.

Stejně jako mnoho dalších programů pro systém Linux je aplikace GIMP vyvíjena společným úsilím vývojářů z celého světa, kteří tomuto projektu dobrovolně věnují svůj čas a kódy. Program se neustále vyvíjí, takže verze ve vašem systému se může mírně lišit od verze, o které se bude hovořit zde. Pravděpodobně se bude lišit rozložení jednotlivých oken a částí oken.

Aplikace GIMP je velmi složitý program. V této kapitole bude probrán jen úzký rozsah funkcí, nástrojů a položek nabídek. Nápady, kde hledat další informace o programu, naleznete v části 18.7 – „Další informace“ (strana 251).

18.1 Grafické formáty

Existují dva hlavní formáty grafiky – pixelová a vektorová. Aplikace GIMP pracuje pouze s pixelovou grafikou, což je běžný formát u fotografií a naskenovaných obrázků. Pixelová grafika se skládá z malých barevných bloků, které dohromady vytváří celý obrázek. Díky tomu se může velikost souboru jednoduše zvětšit. Kvůli tomu také není možné zvýšit velikost pixelového obrázku, aniž by došlo ke ztrátě kvality.

Oproti pixelové grafice neukládá vektorová grafika informace o každém jednotlivém pixelu. Namísto toho jsou ukládány informace o seskupení bodů, čar a oblastí v obrázku. Vektorové obrázky lze také velmi jednoduše škálovat. Tento formát používá například aplikace pro kreslení v sadě OpenOffice.org.

18.2 Spuštění aplikace GIMP

Aplikaci GIMP spustíte z hlavní nabídky. Můžete také zadat do příkazového řádku příkaz `gimp &`.

18.2.1 Výchozí konfigurace

Pokud spouštíte aplikaci GIMP poprvé, průvodce konfigurací otevře předběžnou konfiguraci. Výchozí nastavení jsou přijatelná pro většinu účelů. Pokud nastavení příliš neznáte a nechcete jej změnit, klepněte v každém dialogovém okně na tlačítko *Pokračovat*.

18.2.2 Výchozí okna

Ve výchozím nastavení se zobrazí tři okna. Mohou být uspořádána na obrazovce a kromě panelu nástrojů mohou být zavřena, pokud nebudou potřeba. Zavření panelu nástrojů ukončí aplikaci. Ve výchozí konfiguraci aplikace GIMP při ukončení uloží rozložení oken. Dialogová okna, která byla ponechána otevřená, se při dalším spuštění programu opět zobrazí.

Panel nástrojů

Hlavní okno aplikace GIMP, zobrazené na obrázku 18.1 – „Hlavní okno“ (strana 237), obsahuje hlavní ovládací prvky aplikace. Zavřením tohoto okna ukončíte aplikaci. Panel nabídky v horní části poskytuje přístup k funkcím pro práci se soubory, k rozšířením a nápovědě. Pod tímto panelem naleznete ikony různých nástrojů. Pokud nad ikonou podržíte myš, zobrazí se informace o tomto nástroji.

Obrázek 18.1 *Hlavní okno*

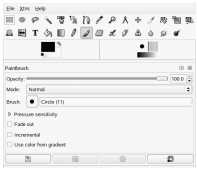

Aktuální barva popředí a pozadí je zobrazena ve dvou překrývajících se polích. Výchozími barvami jsou černá pro popředí a bílá pro pozadí. Klepnutím na pole otevřete dialogové okno pro výběr barvy. Barvu pozadí a popředí je možné zaměnit pomocí symbolu ohnuté šipky vpravo nahoře od polí. Klepnutím na černobílý symbol v levé dolní části obnovíte výchozí nastavení barev.

Vpravo je zobrazen aktuální stopa, vzore a přechod. Klepnutím na zobrazený prvek otevřete dialogové okno pro výběr. Dolní část okna umožňuje konfiguraci různých možností u aktuálního nástroje.

Pod panelem nástrojů je zobrazeno dialogové okno s možnostmi aktuálně vybraného nástroje. Pokud není zobrazeno, otevřete je poklepáním na ikonu nástroje v panelu nástrojů

Okno Vrstvy, Kanály, Cesty, Zpět

V první části vyberte pomocí rozevírací nabídky obrázek, kterého se karta týká. Klepnutím na tlačítko *Automaticky* můžete ovládat automatický výběr obrázku. Ve výchozím nastavení je funkce *Automaticky* zapnuta.

Karta *Vrstvy* zobrazuje různé vrstvy v aktuálním obrázku a může být použita pro práci s nimi. Informace jsou k dispozici v části 18.5.6 – „Vrstvy“ (strana 248). Karta *Kanály* zobrazuje kanály aktuálního obrázku a může být použita pro práci s nimi.

Cesty jsou vektorovou metodou, která slouží pro výběr částí obrázku. Mohou být použity také pro kreslení. Karta *Cesty* zobrazuje cesty, které jsou v obrázku k dispozici, a poskytuje přístup k funkcím pro práci s cestami. Karta *Zpět* zobrazuje omezenou historii úprav, které byly v aktuálním obrázku provedeny. Její použití je popsáno v části18.5.5 – „Vracení zpět“ (strana 248)

18.3 Úvod

Ačkoliv aplikace GIMP může být pro nové uživatele mírně složitá, většina uživatelů zjistí, že použití této aplikace je jednoduché, jakmile si projdou několik základních akcí. Mezi klíčové funkce patří vytváření, otevírání a ukládání obrázků.

18.3.1 Vytvoření nového obrázku

Chcete-li vytvořit nový obrázek, vyberte možnost *Soubor* > *Nový* nebo stiskněte klávesy Ctrl + N. Otevře se dialogové okno, ve kterém je možné vytvořit nastavení nového obrázku. Pokud chcete, můžete vybrat předdefinované nastavení, nazvané *Šablona*. Pokud chcete vytvořit vlastní šablonu, vyberte nabídku *Soubor, příkaz* > *Dialogy* > *Šablony* a použijte ovládací prvky okna, které se otevře.

V části *Velikost obrázku* nastavte v pixelech nebo jiných jednotkách velikost obrázku, který vytváříte. Klepnutím na jednotku vyberete ze seznamu jednotek k dispozici jinou jednotku. Poměr mezi pixely a jednotkou je zobrazen v části *Rozlišení*, která se zobrazí, pokud otevřete část *Pokročilé volby*. Rozlišení 72 pixelů na palec odpovídá běžným obrazovkám. Je dostačující pro webovou grafiku. U obrázků pro tisk by mělo být použito vyšší rozlišení. U většiny tiskáren lze dosáhnout přijatelné kvality s rozlišením 300 pixelů na palec.

V části *Prostor barev* zvolte, ve které barvě má obrázek být (*Barva RGB*) nebo *Stupně šedi*. Podrobné informace o typech obrázků naleznete v části 18.5.7 – „Režimy obrázků“ (strana 249). Vyberte pro nový obrázek hodnotu *Vyplnit s*. Možnosti *Barva popředí* a *Barva pozadí* používají barvy vybrané v panelu nástrojů. Možnost *Bílá* nastaví u obrázku bílé pozadí. Možnost *Průhlednost* nastaví čistý obrázek. Průhlednost představuje vzor šedé šachovnice. Do pole *Poznámka* je možné zadat komentář k obrázku.

Pokud nastavení vyhovuje, klepněte na tlačítko *OK*. Pokud chcete obnovit výchozí nastavení, klepněte na tlačítko *Obnovit*. Vytváření nového obrázku zrušíte klepnutím na tlačítko *Zrušit*.

18.3.2 Otevření existujícího obrázku

Chcete-li otevřít již existující obrázek, vyberte možnost *Soubor* > *Otevřít* nebo stiskněte kombinaci kláves Ctrl + O V dialogovém okně, které se otevře, vyberte požadovaný

obrázek. Také můžete stisknout kombinaci kláves Ctrl + L a zadat přímo adresu URL požadovaného obrázku Klepnutím na tlačítko *Otevřít* otevřete vybraný obrázek. Klepnutím na tlačítko *Zrušit* otevírání obrázku přeskočíte.

18.3.3 Skenování obrázku

Místo otevírání existujícího obrázku nebo vytváření obrázku si obrázek můžete naskenovat. Pokud chcete skenovat přímo v aplikaci GIMP, zkontrolujte, zda je nainstalovaný balíček `xsane`. Chcete-li otevřít dialogové okno pro skenování, vyberte nabídku *Soubor > Získat > XSane: Device dialog*.

Pokud je skenovaný objekt menší než celková oblast skenování, vytvořte náhled. Náhled vytvoříte stisknutím tlačítka *Získat náhled* v dialogovém okně *Náhled*. Pokud chcete skenovat pouze část oblasti, vyberte myší požadovanou pravoúhlou část.

V dialogovém okně *xsane* vyberte, zda chcete skenovat binární obrázek (černá nebo bílá bez stupňů šedi), ve stupních šedi nebo barevné obrázky a poté zvolte požadované rozlišení. Čím vyšší rozlišení, tím lepší bude kvalita skenovaného obrázku. Také to však povede k odpovídající vyšší velikosti souboru a proces skenování může při vyšších rozlišeních trvat velmi dlouho. Velikost konečného obrázku (v pixelech a bajtech) se zobrazí ve spodní části dialogového okna.

V dialogovém okně *xsane* můžete pomocí posuvníků nastavit požadované hodnoty korekce gamma, jasu a kontrastu. V binárním režimu nejsou tyto posuvníky k dispozici Změny jsou okamžitě viditelné v náhledu. Jakmile vše nastavíte, klepnutím na tlačítko *Skenovat* proveďte skenování obrázku.

18.3.4 Okno obrázku

Nový, otevřený nebo naskenovaný obrázek se zobrazí ve svém vlastním okně. Panel nabídek v horní části okna poskytuje přístup ke všem funkcím pro práci s obrázky. K nabídce můžete přistupovat také klepnutím pravým tlačítkem myši na obrázek nebo klepnutím na malou šipku vlevo od pravítek.

Soubor poskytuje standardní možnosti pro soubory, například *Uložit* a *Tisk,* Příkaz *Zavřít* zavře aktuální obrázek. Příkaz *Ukončit* ukončí celou aplikaci.

Pomocí položek nabídky *Zobrazení* je možné ovládat zobrazení obrázku v okně obrázku. Příkaz *Nový pohled* slouží k otevření nového okna pro zobrazení aktuálního obrázku. Změny provedené v jednom pohledu se projeví i ve všech dalších pohledech obrázku. Další pohledy jsou užitečné, pokud chcete pracovat ve zvětšené části obrázku a zároveň vidět v dalším pohledu celý obrázek. Úroveň zvětšení aktuálního okna upravíte pomocí příkazu *Přiblížení*. Pokud je vybrán příkaz *Zmenšit podle okrajů*, velikost okna obrázku se změní tak,aby přesně odpovídala zobrazení aktuálního obrázku.

18.4 Ukládání obrázků

Žádná funkce pro práci s obrázky není tak důležitá jako funkce *Soubor > Uložit*. Je lépe ukládat příliš často než jen zřídka. Pokud chcete soubor uložit s novým názvem, použijte funkci *Soubor > Uložit jako*. Je dobré ukládat fáze obrázku pod různými názvy nebo vytvářet zálohy v jiném adresáři, aby bylo možné se jednoduše vrátit k původnímu stavu.

Pokud ukládáte poprvé nebo používáte příkaz *Uložit jako*, otevře se dialogové okno, ve kterém je nutné určit název a typ souboru. Do pole nahoře zadejte název souboru. V části *Uložit do adresáře* vyberte z běžně používaných adresářů ten, do kterého chcete soubor uložit. Chcete-li použít jiný adresář nebo vytvořit nový, otevřete položku *Procházet jiné adresáře*. Doporučujeme ponechat možnost *Zvolte typ souboru* nastavenou na hodnotu *Podle přípony*. Při tomto nastavení aplikace GIMP určí typ souboru podle přípony, která je součástí názvu souboru. Často jsou užitečné tyto typy souborů:

XCF
: Jedná se o původní formát aplikace. Spolu s obrázkem ukládá informace o všech vrstvách a cestách. I když potřebujete obrázek v jiném formátu, uložení kopie ve formátu XCF usnadní budoucí úpravy. Informace o vrstvách jsou k dispozici v části 18.5.6 – „Vrstvy“ (strana 248).

PAT
: Jedná se o formát používaný pro vzorky aplikace GIMP. Uložení obrázku v tomto formátu umožní použití obrázku jako vzorku pro vyplňování v aplikaci GIMP.

JPG
: Formát JPG nebo JPEG je běžným formátem pro fotografie a webovou grafiku bez průhlednosti. Metody komprese u tohoto formátu umožňují snížení velikosti souborů, ale při kompresi dochází ke ztrátě informace. Při nastavení úrovně komprese je dobré používat možnost náhledu. Úrovně 85 % až 75 % často vedou k přijatelné

kvalitě a rozumné kompresi. Je také doporučeno uložit soubor v bezeztrátovém formátu, například ve formátu XCF. Pokud soubor upravujete, uložte jako soubor JPG pouze dokončený soubor. Opakované načítání souboru JPG a jeho ukládání může rychle vést ke špatné kvalitě obrázku.

GIF
: Ačkoliv byl formát GIF dříve velmi populární u grafiky s průhledností, nyní je díky problémům s licencí používán méně. Formát GIF je také používán u animovaných obrázků. Tento formát může ukládat pouze *indexované* obrázky. Informace o indexovaných obrázcích naleznete v části 18.5.7 – „Režimy obrázků“ (strana 249). Pokud použijete jen několik barev, může být velikost souboru velmi malá.

PNG
: Díky jeho podpoře průhlednosti, bezztrátové kompresi, dostupnosti zdarma a zvyšující se podpoře u prohlížečů formát PNG nahrazuje formát GIF jako upřednostňovaný formát webové grafiky s průhledností. Další výhodou je, že formát PNG poskytuje částečnou průhlednost, kterou formát GIF nenabízí. To umožňuje jemnější přechody od barevných oblastí k průhledným oblastem (*vyhlazování*).

Pokud chcete obrázek uložit ve vybraném formátu, klepněte na tlačítko *Uložit*. Akci můžete zrušit klepnutím na tlačítko *Zrušit*. Pokud obrázek obsahuje prvky, které nemohou být ve zvoleném formátu uloženy, zobrazí se dialogové okno s návrhy na řešení této situace. Požadovaných výsledků běžně dosáhnete, pokud klepnete na tlačítko *Exportovat*, je-li zobrazeno. Otevře se okno s možnostmi pro daný formát. Zde jsou nabídnuty rozumné výchozí hodnoty.

18.5 Úprava obrázků

Aplikace GIMP poskytuje celou řadu nástrojů pro vytváření změn v obrázcích. Funkce popsané zde jsou pro domácí uživatele nejzajímavější.

18.5.1 Změna velikosti obrázku

Pokud je naskenován obrázek nebo načtena digitální fotografie, je často nutné upravit velikost kvůli zobrazení na webu nebo tisku. Obrázky mohou být jednoduše zmenšeny škálováním nebo oříznutím jejich okrajů. Zvětšení obrázku je mnohem problematičtější. Vzhledem k podstatě pixelové grafiky dojde při zvětšení obrázku ke ztrátě kvality. Před škálováním nebo oříznutím se doporučuje vytvořit kopii původního obrázku.

Oříznutí obrázku

Oříznutí obrázku funguje stejně jako ustřižení okrajů kusu papíru. Vyberte nástroj Ořezání a rozměry z panelu nástrojů (podobá se skalpelu) nebo z nabídky *Nástroje* > *Nástroje transformace* > *Ořezání a rozměry* Klepněte na počáteční roh a tažením vytvořte oblast, která zůstane zachována.

Otevře se malé okno s informacemi o počátečním bodu a velikosti vybrané oblasti. Tyto informace můžete upravit klepnutím na roh pole pro oříznutí a tažením nebo upravením hodnot v okně. Funkce *Z výběru* upraví oříznutí tak, aby odpovídalo aktuálnímu výběru (výběry jsou popsány v části 18.5.2 – „Výběr částí obrázků“ (strana 243)). Funkce *Automaticky zmenšit* zmenší oříznutí podle změn barev v obrázku.

Oříznutí zrušíte klepnutím na tlačítko *Zrušit*. Klepnutím na tlačítko *Ořezat* provedete oříznutí. Výsledky funkce *Změna velikosti* jsou stejné jako u funkce *Nastavení velikosti plátna*, popsané v části Část “Změna velikosti plátna” (strana 242).

Škálování obrázků

Pokud chcete změnit velikost celého obrázku, vyberte funkci *Obrázek* > *Velikost obrázku* Nastavte novou velikost zadáním hodnot *Šířka* nebo *Výška*. Pokud chcete při škálování změnit proporce obrázku (dojde k deformaci obrázku), klepnutím na ikonu řetězu vpravo od polí zrušíte jejich propojení. Pokud jsou tato pole propojena, jsou všechny hodnoty změněny úměrně k hodnotě v jednom z polí, kterou změníte. Upravte rozlišení v polích *Rozlišení X* a *Rozlišení Y*.

Funkce *Interpolace* je možnost pro experty, která ovládá metodu škálování. Když dokončíte úpravy velikosti, klepnutím na tlačítko *Škálovat* provedete škálování obrázku. Klepnutím na tlačítko *Obnovit* obnovíte původní hodnoty. Klepnutím na tlačítko *Zrušit* zrušíte tuto akci.

Změna velikosti plátna

Změna velikosti plátna je, jako by byla okolo obrázku umístěna clona. Když je clona malá, zbytek obrázku zde pořád je, pouze není část vidět. Pokud je clona větší, vidíte původní obrázek a okolo něj další prostor. Chcete-li tuto akci provést, vyberte funkci *Obrázek* > *Velikost plátna*.

V dialogovém okně, které se otevře, zadejte novou velikost. Ve výchozím nastavení má šířka a výška stejný poměr jako aktuální obrázek. Pokud to chcete změnit, klepněte na ikonu řetězu.

Poté, co upravíte velikost, určete, jak má být existující obrázek umístěn v porovnání s novou velikostí. K tomu použijte hodnoty v části Posun nebo přetáhněte pole v rámečku. Až budete se změnami spokojeni, klepnutím na tlačítko *Změnit velikost* změňte velikost. Klepnutím na tlačítko *Obnovit* obnovíte původní hodnoty a klepnutím na tlačítko *Zrušit* zrušíte změnu velikosti plátna.

18.5.2 Výběr částí obrázků

Často je užitečné, pokud se operace s obrázkem provede pouze na části obrázku. Pokud tak chcete učinit, je nutné vybrat část obrázku, se kterou chcete pracovat. Oblasti mohou být vybrány pomocí nástrojů pro výběr, které jsou k dispozici v panelu nástrojů, s použitím rychlé masky nebo kombinací různých možností. Pomocí položek v nabídce *Vybrat* mohou být výběry také upraveny. Výběr je ohraničen přerušovanou čarou, nazvanou *pochodující mravenci*.

Použití nástrojů pro výběr

Hlavní nástroje pro výběr se používají jednoduše. Nástroj Cesty, který je možné použít pro více akcí než jen výběr, jsou mnohem složitější a není zde popsán. V okně Volby nástrojů můžete u jednotlivých nástrojů pomocí jedné z ikon v řadě*Režim* určit, zda má výběr nahradit, být přidán, být ubrán z aktuálního výběru nebo má dojít k průniku s aktuálním výběrem.

Výběr obdélníku
: Tento nástroj může být použit při výběru obdélníkových nebo čtvercových oblastí. Pokud chcete ovládat tvar a velikost výběru, zvolte v okně Volby nástrojů režim *Volný výběr*, *Pevná velikost* nebo *Pevný poměr stran*. Chcete-li vytvořit čtvercový výběr, podržte při výběru v režimu volného výběru klávesu Shift

Výběr elipsy
: Tento nástroj použijte při výběru eliptických nebo kruhových oblastí. U tohoto nástroje jsou k dispozici stejné možnosti jako u výběru obdélníku. Podržení klávesy Shift během výběru vytvoří kruh.

Volný výběr (Laso)
: Pomocí tohoto nástroje vytvoříte ruční výběr tažením myši po obrázku při stisknutém levém tlačítku myši. Když nástroj uvolníte, budou koncové body spojeny rovnou čarou. Bude vybrána oblast uvnitř.

Přibližný výběr (Kouzelná hůlka)
: Tímto nástrojem vyberete společnou oblast podle podobnosti barev. Maximální rozdíl mezi barvami je možné nastavit v dialogovém okně Volby nástrojů v části *Práh*.

Výběr podle barvy
: Pomocí tohoto nástroje můžete provést výběr všech pixelů v obrázku, které mají stejnou nebo podobnou barvu jako pixel, na který klepnete. Maximální rozdíl mezi barvami je možné nastavit v dialogovém okně Volby nástrojů v části *Práh*.

Inteligentní nůžky
: Klepněte na řadu bodů v obrázku. Při každém klepnutí jsou body spojeny podle rozdílu barev. Oblast uzavřete klepnutím na první bod. Oblast převedete na běžný výběr klepnutím dovnitř oblasti.

Použití funkce Rychlá maska

Rychlá maska je způsob výběru částí obrázku pomocí kreslicích nástrojů. Dobrým způsobem je hrubý výběr pomocí inteligentních nůžek nebo lasa (nástroj pro volný výběr). A potom aktivujte rychlou masku klepnutím na malou ikonu přerušovaného obdélníku v levém dolním rohu.

Rychlá maska zobrazí výběr pomocí červeného překrytí. Červeně stínované oblasti nejsou vybrány. Oblasti, které jsou zobrazeny stejně jako před aktivací masky, nejsou vybrány. Pokud chcete výběr upravit, použijte kreslicí nástroje. Kreslením bílou barvou provedete výběr nakreslených pixelů. Kreslením černou barvou zrušíte výběr nakreslených pixelů. Odstíny šedé (barvy jsou považovány za odstíny šedé) představují částečný výběr. Částečný výběr umožňuje jemné přechody mezi vybranými a nevybranými oblastmi.

Chcete-li pro zobrazení rychlé masky použít jiné barvy, klepněte pravým tlačítkem myši na ikonu rychlé masky a v nabídce klepněte na příkaz *Nastavit barvu a krytí*. Novou barvu vyberete klepnutím na barevný obdélník v dialogovém okně, které se otevře.

Poté, co pomocí kreslicích nástrojů upravíte výběr, přejdete zpět ze zobrazení rychlé masky do normálního zobrazení výběru klepnutím na ikonu v levém dolním rohu okna obrázku (nyní zobrazuje červený obdélník). Tento výběr je opět zobrazen pomocí pochodujících mravenců.

18.5.3 Použití a odstranění barev

Většina úprav obrázků zahrnuje použití a odstranění barev. Výběrem části obrázku omezíte oblast, kde bude barva použita nebo odstraněna. Když vyberete nástroj a přesunete kurzor nad obrázek, vzhled kurzoru se změní tak, aby odrážel vybraný nástroj. U mnoha nástrojů se spolu s šipkou zobrazí i ikona aktuálního nástroje. U kreslicích nástrojů je zobrazeno ohraničení aktuálního štětce, což umožňuje vidět, kde přesně v obrázku budete malovat a jak velká oblast bude pokryta.

Výběr barev

Kreslicí nástroje používají barvu popředí. Pokud chcete vybrat barvu, nejprve klepněte na pole barvy popředí. Otevře se dialogové okno se čtyřmi kartami. Jednotlivé karty představují různé metody výběru barev. Zde je popsána pouze první karta, která je zobrazena na obrázku 18.2 – „Dialogové okno pro základní výběr barvy“ (strana 245). Nová barva se zobrazuje v poli *Aktuální*. Předchozí barva se zobrazuje v poli *Staré*.

Obrázek 18.2 *Dialogové okno pro základní výběr barvy*

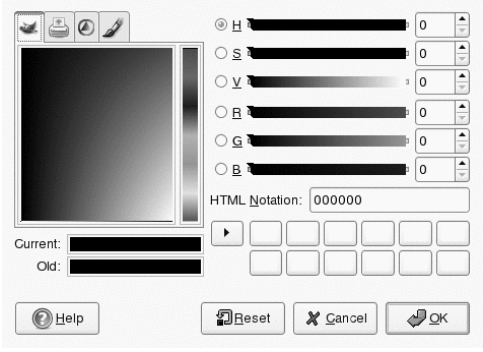

Nejjednodušší způsob, jak vybrat barvu, je použití barevných oblastí v polích nalevo. V úzkém svislém panelu klepněte na barvu podobnou té, kterou požadujete. Větší pole nalevo poté zobrazí odstíny, které jsou k dispozici. Klepněte na požadovanou barvu.

Barva se zobrazí v poli *Aktuální*. Pokud se nejedná o barvu, kterou chcete, zkuste akci opakovat.

Tlačítko se šipkou napravo od pole *Aktuálně* umožňuje uložení několika možných barev. Klepnutím na šipku zkopírujete aktuální barvu do historie. Barva může být poté vybrána klepnutím v historii. Výběr barvy je také možné provést zadáním hexadecimálního kódu do pole *Notace HTML*.

Výběr barvy vychází ze zvolení barvy podle odstínu, což je pro nového uživatele nejjednodušší. Chcete-li vybírat podle nastavení sytosti, hodnoty, červené, zelené nebo modré, vyberte odpovídající přepínač napravo. K úpravě aktuálně vybrané barvy je také možné použít posuvníky a pole s čísly. Pokud budete chvíli experimentovat, zjistíte, co vypadá nejlépe.

Jakmile se v poli *Aktuální* zobrazí požadovaná barva, klepněte na tlačítko *OK*. Chcete-li obnovit původní hodnoty zobrazené při otevření dialogového okna, klepněte na tlačítko *Obnovit*. Změnu barvy můžete zrušit klepnutím na tlačítko *Zrušit*.

Pokud chcete vybrat barvu, která již v obrázku je, použijte nástroj pro nasátí barvy, jehož ikona připomíná kapátko. V okně Volby nástrojů zvolte, zda má být vybrána barva popředí nebo pozadí. Poté klepněte na bod v obrázku, který zobrazuje požadovanou barvu. Pokud se jedná o správnou barvu, zavřete dialogové okno nástroje klepnutím na tlačítko *Zavřít*.

Kreslení a gumování

Pokud chcete kreslit a gumovat, použijte nástroje z panelu nástrojů. U každého nástroje je několik možností, které umožňují doladění tohoto nástroje. Možnost Citlivost na tlak nastavujte, pouze pokud máte k dispozici grafický tablet citlivý na tlak.

Nástroje Tužka, Štětec, Rozprašovač a Guma fungují přibližně stejně jako opravdové nástroje. Nástroj Inkoust funguje podobně jako kaligrafické pero. Kreslí se klepnutím a tažením myší. Nástroj Plechovka slouží k vybarvování oblastí v obrázku. Vyplní oblast v obrázku na základě barevných okrajů. Nastavení prahu upraví citlivost nástroje na změny barev.

Přidání textu

Nástroj Text umožňuje snadné přidávání textu do obrázku. V okně Volby nástrojů vyberte požadované písmo, typ písma, barvu, zarovnání a rozestup řádků. Poté v obrázku klepněte na počáteční bod. Zobrazí se malé dialogové okno, do kterého je nutné zadat text. Zadejte jeden nebo více řádků a poté klepněte na tlačítko *Zavřít*.

Nástroj Text vytvoří text na zvláštní vrstvě. Informace o práci s obrázkem po přidání textu naleznete v části 18.5.6 – „Vrstvy“ (strana 248). Pokud je textová vrstva aktivní, je možné text měnit tak, že klepnutím na obrázek znovu otevřete dialogové okno pro zadávání. Nastavení změníte úpravou v okně Volby nástrojů.

Retušován obrázků—nástroj Klonování

Nástroj Klonování je ideální pro retušování obrázků. Umožňuje kreslit do obrázku s použitím informací z jiné části obrázku. Pokud chcete, může použít informace ze vzorku.

Při retušování je obvykle užitečné použít malý štětec s jemnými hranami. Takto získané úpravy budou k původnímu obrázku přecházet plynuleji.

Chcete-li v obrázku vybrat zdrojový bod, podržte klávesu CTRL a klepněte na požadovaný zdrojový bod. Poté můžete s nástrojem kreslit jako obvykle. Pokud během kreslení přesunujete kurzor, zdrojový bod, označený křížem, se přesunuje také. Pokud je možnost *Sledování* nastavena na hodnotu *Nezarovnáno* (výchozí nastavení), dojde po uvolnění tlačítka myši k obnovení původního zdroje.

18.5.4 Úprava úrovní barev

Obrázky je často nutné mírně upravit, aby bylo možné dosáhnout výsledků vhodných pro tisk nebo zobrazení. V mnoha programech vytvořených pro méně zkušené uživatele jsou upraveny hodnoty úrovní jasu a kontrastu. Stejná možnost funguje a je k dispozici i v aplikaci GIMP, ale lepších výsledků je možné dosáhnout úpravou úrovní barev.

Chcete-li tuto akci provést, vyberte funkci *Vrstva* > *Barvy* > *Úrovně*. Otevře se dialogové okno pro ovládání úrovní v obrázku. Dobrých výsledků obvykle dosáhnete klepnutím na tlačítko *Automaticky*. Pokud chcete provádět ruční úpravy ve všech kanálech, můžete

pomocí kapátek v části *Všechny kanály* vybrat oblasti v obrázku, které mají být černé, šedé a bílé.

Pokud chcete upravit jednotlivý kanál, vyberte požadovaný kanál v části *Kanál*. Poté nastavte pomocí černého, bílého a středního posuvníku hodnoty v části *Vstupní úrovně*. K výběru bílého, černého a šedého bodu pro daný kanál můžete použít také kapátka.

Pokud je zaškrtnuto pole *Náhled*, okně obrázku se zobrazuje, jak bude obrázek vypadat, pokud se úpravy použijí. Jakmile dosáhnete požadovaných výsledků, klepněte na tlačítko *Budiž* změny budou použity. Klepnutím na tlačítko *Obnovit* obnovíte původní hodnoty. Klepnutím na tlačítko *Zrušit* zrušíte úpravy hodnot.

18.5.5 Vracení zpět

Většinu úprav lze v aplikaci GIMP vrátit zpět. Chcete-li zobrazit historii úprav, použijte dialogové okno obsažené ve výchozím rozvržení okna nebo jej otevřete z nabídky *Soubor* > *Dialogy* > *Historie vracení*.

Dialogové okno zobrazí základní obrázek a řadu úprav, které je možné vrátit zpět. Změny můžete vrátit zpět nebo provést znovu pomocí tlačítek. Tímto způsobem se můžete vrátit zpět k základnímu obrázku. Pokud úpravu vrátíte zpět a poté provedete novou, nebude již možné provést znovu původní úpravu.

Změny mohou být vráceny zpět a provedeny znovu také v nabídce *Upravit*. Nebo můžete použít zkratky Ctrl + Z a Ctrl + Y.

18.5.6 Vrstvy

Vrstvy jsou velmi důležitým prvkem aplikace GIMP. Kreslení částí obrázku na jednotlivé vrstvy, provádění změn, přesunutí nebo odstranění těchto částí nezpůsobí poškození zbytku obrázku. Jak vrstvy fungují, pochopíte, pokud si představíte obrázek vytvořený ze sady průhledných listů. Rozdílné části obrázku jsou nakresleny na různých listech. Sada může být přeskládána, je možné změnit, která část bude nahoře. Jednotlivé vrstvy a skupiny vrstev mohou měnit pozici a přesouvat části obrázku do jiných umístění. Mohou být přidány nové listy a jiné mohou být odloženy stranou.

Ke zobrazení dostupných vrstev v obrázku použijte dialogové okno *Vrstvy*. Pokud je použit nástroj Text, je automaticky vytvořena speciální vrstva pro text. Aktivní vrstva

je zvýrazněna. Tlačítka v dolní části dialogového okna poskytují mnoho funkcí. Další funkce jsou k dispozici v nabídce po klepnutí pravým tlačítkem myši na vrstvu v dialogovém okně. Dvě místa pro ikony před názvem obrázku jsou použity pro přepínání viditelnosti (ikona oka představuje viditelný obrázek) a pro spojování vrstev. Spojené vrstvy jsou označeny ikonou řetězu a je možné je přesunovat jako skupinu.

Pouze vrstvy s průhledností (kanál alfa) mohou být v sadě umístěny nad ostatní vrstvy. Chcete-li tento kanál přidat, klepněte pravým tlačítkem myši na vrstvu a vyberte jej z nabídky.

18.5.7 Režimy obrázků

Aplikace GIMP má tři režimy obrázků-RGB, stupně šedi a indexované. Režim RGB je běžný režim barev a je nejvhodnější pro úpravy většiny obrázků. Stupně šedi jsou po používány u černobílých obrázků. Indexovaný režim omezí počet barev v obrázku na nastavenou hodnotu. Většinou je používán u obrázků ve formátu GIF. Pokud potřebujete indexovaný obrázek, je nejlepší jej upravit jako obrázek RGB a před uložením jej převést na indexovaný obrázek. Pokud obrázek ukládáte ve formátu, který vyžaduje indexovaný obrázek, aplikace GIMP nabídne indexování obrázku před uložením.

18.5.8 Speciální efekty

Aplikace GIMP obsahuje širokou škálu filtrů a skriptů pro vylepšení obrázků, přidání speciálních efektů nebo provádění uměleckých úprav. Tyto funkce jsou k dispozici v nabídce *Filtry* a *Skript-fu*. Nejlepším způsobem, jak zjistit, co máte k dispozici, jsou pokusy. Nabídka *Rozš.* v panelu nástrojů obsahuje mnoho položek vhodných pro tvorbu objektů, jako jsou tlačítka, loga a další.

18.6 Tisk obrázků

Pokud chcete obrázek vytisknout, klepněte v nabídce obrázku na položky *Soubor* > *Vytisknout*. Pokud je tiskárna v nakonfigurovaná v systému, měla by se zobrazit v seznamu. V některých případech bude nutné nainstalovat odpovídající tiskárnu klepnutím na tlačítko *Nastavit tiskárnu*. V části *Velikost média* zadejte odpovídající velikost papíru a v části *Typ média* zadejte typ. Další nastavení jsou k dispozici na kartě *Nastavení obrázku / výstupu*.

Obrázek 18.3 *Dialogové okno Tisk*

V dolní části okna upravte velikost obrázku. Klepnutím na tlačítko *Použít původní velikost obrázku* převezmete tato nastavení z vlastního obrázku. To je doporučeno, pokud nastavujete velikost a rozlišení tisku odpovídající obrázku. Umístění obrázku na stránce upravíte pomocí polí v části *Poloha* nebo přetažením obrázku v části *Náhled*.

Jakmile budete s nastavením spokojeni, klepněte na tlačítko *Tisk*. Chcete-li nastavení uložit pro další použití, použijte tlačítko *Vytisknout a uložit nastavení*. Klepnutím na tlačítko *Zrušit* tisk zrušíte.

18.7 Další informace

Následující zdroje jsou užitečné pro uživatele aplikace GIMP, přestože některé z nich se vztahují ke starším verzím.

- Nabídka *Nápověda* poskytuje přístup k vnitřnímu systému nápovědy. Tato dokumentace je k dispozici také ve formátech HTML a PDF na adrese `http://docs.gimp.org`.
- Velké množství výukových programů, které popisují základní a pokročilé techniky práce s obrázky pomocí aplikace GIMP, naleznete na adrese `http://gimp.org/tutorials/`.
- Skupina uživatelů GIMP User Group poskytuje informační web na adrese `http://gug.sunsite.dk`.
- Na adrese `http://www.gimp.org` se nachází oficiální domovská stránka aplikace GIMP
- Publikace *Grokking the GIMP*, kterou napsal Carey Bunks, je vynikající kniha založená na starší verzi aplikace GIMP. Ačkoliv se některé prvky programu změnily, může tato kniha poskytnout výborný návod pro práci s obrázky. Verze online je k dispozici na adrese `http://gimp-savvy.com/BOOK/`

19 Správa digitálních obrázků

Správa digitálních obrázků v systému Linux je velice snadná. Aplikace digiKam prostředí KDE stáhne obrázky přímo z fotoaparátu. Pomůže vám uspořádat obrázky a pracovat s nimi a dosáhnout nejlepších možných výsledků, o které se pak můžete podělit s ostatními. Aplikace obsahuje několik užitečných modulů plugin, pomocí kterých můžete převést obrázky do různých jiných formátů. Moduly plugin pro vylepšení obrázků také obsahují funkce odstranění efektu červených očí, odstranění skvrn a odstranění vadných pixelů. Pomocí různých modulů plugin s efekty a filtry můžete svoje digitální obrázky změnit na malá umělecká díla.

Spusťte aplikaci digiKam pomocí hlavní nabídky nebo stisknutím klávesy Alt + F2 a zadáním příkazu `digikam`. Po spuštění aplikace digiKam se zobrazí okno se dvěma hlavními oblastmi: vlevo se zobrazí seznam alb a vpravo se zobrazí seznam obrázků v aktuálním albu. Viz 19.1 – „Hlavní okno aplikace digiKam“ (strana 254). Na pravém okraji okna se nachází tlačítko *Filtr tagů*, pomocí kterého můžete podle informací tagů měnit počet obrázků zobrazených v hlavním zobrazení. Podrobnosti o používání tagů v aplikaci digiKam naleznete v části 19.5 – „Správa tagů“ (strana 257).

Obrázek 19.1 *Hlavní okno aplikace digiKam*

19.1 Konfigurace fotoaparátu

Pokud chcete stáhnout obrázky z fotoaparátu, jednoduše připojte fotoaparát k portu USB počítače pomocí kabelu USB dodávaného s fotoaparátem. V závislosti na modelu fotoaparátu se může stát, že budete muset fotoaparát přepnout do zvláštního režimu pro přenos dat. Další informace o tomto režimu naleznete v příručce fotoaparátu.

K dispozici jsou tři možnosti pro přístup k obrázkům ve fotoaparátu. Nejpoužívanějšími protokoly jsou protokol PTP (známý také pod názvem PictBridge) a protokol velkokapacitního úložiště USB. Některé fotoaparáty používají jiné protokoly a vyžadují zvláštní ovladače, které poskytuje aplikace gphoto2 (19.10 – „Řešení problémů“ (strana 272)).

Pokud lze váš fotoaparát přepnout do režimu velkokapacitního úložného zařízení USB, vyberte tuto možnost. Poté, co fotoaparát připojíte k portu USB počítače a zapnete ho, bude automaticky rozpoznán a připojen jako nové zařízení USB. Prostředí KDE vám umožní vybrat akci, kterou si přejete vykonat při připojení libovolného zařízení USB. Můžete si vybrat, zda se má při připojení tohoto typu zařízení spustit aplikace digiKam nebo libovolná jiná aplikace sloužící k zobrazení nebo zpracování obrázků.

Pokud chcete v aplikaci digiKam nakonfigurovat fotoaparát, vyberte možnosti *Fotoaparát > Přidat fotoaparát*. Nejdříve zkuste fotoaparát automaticky rozpoznat pomocí tlačítka *Automaticky rozpoznat*. Pokud není fotoaparát nalezen automaticky, zkuste ho pomocí tlačítka *Přidat* vyhledat v seznamu podporovaných fotoaparátů. Pokud není požadovaný model fotoaparátu v seznamu, zkuste vybrat starší model nebo možnost *Fotoaparát s velkokapacitní úložištěm USB/IEEE* a potvrďte výběr stisknutím tlačítka *OK*.

19.2 Stažení fotografií z fotoaparátu

Pokud chcete ze správně nakonfigurovaného fotoaparátu načíst fotografie, připojte fotoaparát k počítači a vyberte ho v nabídce *Fotoaparát*. Aplikace digiKam otevře okno a začne stahovat miniatury, které zobrazuje v 19.2 – „Načtení fotografií z fotoaparátu“ (strana 255). Pokud chcete otevřít nabídku, ve které můžete *Zobrazit* obrázek, zobrazit *Vlastnosti* nebo *Informace EXIF* obrázku, *Stáhnout* obrázek nebo ho *Odstranit*, klepněte na obrázek pravým tlačítkem myši. Pokud chcete obrázky přejmenovat pomocí nabídky *Možnosti přejmenování* nebo chcete vybrat způsob zpracování dat EXIF poskytnutých fotoaparátem, vyberte možnost *Pokročilé* ve spodní části okna stahování.

Obrázek 19.2 *Načtení fotografií z fotoaparátu*

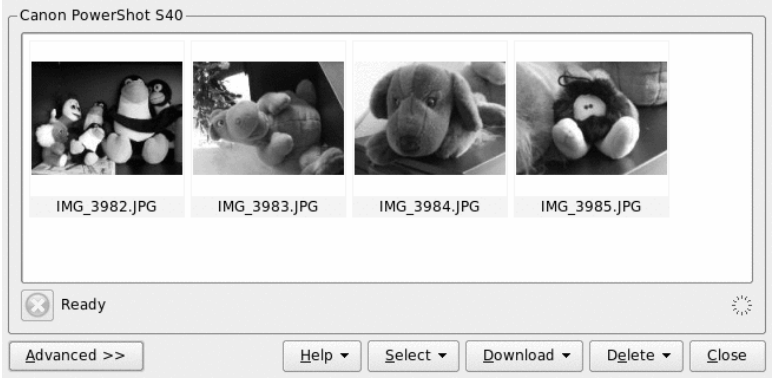

Tip: Přejmenování obrázků

Pokud vám nevyhovují výchozí názvy souborů ve fotoaparátu, můžete použít hromadné přejmenování obrázků. Pokud zadáte jednoznačnou předponu a přidáte volitelné datum, aplikace digiKam poskytne pořadové číslo.

Stisknutím levého tlačítka myši můžete vybrat všechny obrázky ve fotoaparátu. Obrázky můžete také vybrat podržením klávesy Ctrl a klepnutím na jednotlivé obrázky. Vyberte možnost *Stáhnout* a vyberte v seznamu cílové umístění. Můžete také vybrat možnost *Nové album* – v tom případě aplikace automaticky navrhne název souboru s aktuálním datem. Proces stahování spustíte stisknutím tlačítka *OK*.

19.3 Získání informací

Pokud chcete získat informace o obrázku, podržte kurzor myši nad obrázkem. Zobrazí se popis obsahující základní údaje o obrázku. Můžete také klepnout na obrázek pravým tlačítkem myši a vybrat v kontextové nabídce příkaz *Vlastnosti*.

K dispozici jsou následující informace:

Obecné
: Tato karta obsahuje seznam základních informací o souboru, jako je název, datum, velikost, vlastník a povolení a některé základní informace o albu, ke kterému obrázek patří, a informace o tagu nebo hodnocení přiřazené tomuto obrázku.

EXIF
: Informace EXIF jsou poskytovány fotoaparátem a obsahují různé podrobné technické informace o fotoaparátu a obrázku, například informace o výrobci a modelu fotoaparátu, času expozice a rozlišení. Pokud chcete vybrat zobrazování základního přehledu, nastavte možnost *Úroveň podrobností* na hodnotu *Jednoduchá*. Pokud chcete nastavit zobrazování úplné soupravy údajů, vyberte hodnotu *Úplná*.

Histogram
: Pomocí karty *Histogram* můžete zobrazit grafické znázornění rozsahu světlých a tmavých odstínů obrázku. Pomocí histogramu můžete zkontrolovat, zda jste použili při vytváření obrázku správnou expozici.

19.4 Správa alb

Aplikace digiKam vytvoří ve výchozím nastavení adresář s názvem *Moje alba*, do kterého bude ukládat všechny vaše obrázky. Obrázky pak můžete přesunout do podadresářů. Alba lze uspořádat podle rozložení adresáře, podle názvu sbírky ve vlastnostech

alba nebo podle data vytvoření (tato data lze také změnit ve vlastnostech jednotlivých alb).

Nové album můžete vytvořit pomocí jedno z následujících způsobů:

- Odešlete nové obrázky z fotoaparátu a vytvořte cílové album v průběhu stahování.
- Vytvořte nové album klepnutím na tlačítko *Nové album* v panelu nástrojů.
- Naimportujte existující adresář obrázků z pevného disku (vyberte možnost *Album* > *Importovat* > *Importovat adresáře*).
- Klepněte pravým tlačítkem na možnost *Moje alba* a vyberte příkaz *Nové album*.

Po výběru možnosti vytvoření nového alba musíte zadat základní informace o novém albu (například název alba). Můžete také vybrat sbírku, vložit komentáře a vybrat datum založení alba. Sbírky představují způsob, jak organizovat alba podle společného označení. Toto označení se použije, pokud vyberte možnost *Zobrazit* > *Seřadit alba* > *Podle sbírky*. Komentář se zobrazí v textu ve vrchní části hlavního okna. Datum alba se použije, pokud vyberte možnost *Zobrazit* > *Alba* > *Podle data*.

Aplikace digiKam používá první fotografii v albu jako ikonu náhledu v seznamu *Moje alba*. Pokud chcete vybrat jako náhled jinou fotografii, klepněte na požadovanou fotografii pravým tlačítkem a vyberte v kontextové nabídce příkaz *Nastavit jako náhled alba*.

19.5 Správa tagů

Spravování velkého množství různých obrázků v různých albech může být namáhavé. Aplikace digiKam poskytuje pro správu obrázků v albech podle vlastních kategorií systém *Můj tag*. Tagy rozdělují obrázky do kategorií. K jednomu obrázku může být přiřazeno více tagů.

Představte si například, že jste vytvořili několik obrázků svého kamaráda Jana a umístili jste je do různých alb. Teď hledáte jednoduchý způsob, jak vytvořit přehled všech Janových obrázků. Pomocí aplikace digiKam můžete postupovat podle následujícího postupu:

1. Vyberte možnost *Tagy* > *Nový tag* v horním panelu nabídky a zadejte název nového tagu, v tomto případě `Jan`. Zadejte volitelnou ikonu a stisknutím tlačítka *OK* dialog ukončete.

2. Přejděte do každého z alb a klepnutím pravým tlačítkem na požadované obrázky a výběrem možnosti *Přiřadit tag* > *Jan* označte všechny obrázky Jana tagem.

Pokud potřebujete označit velké množství obrázků, je jednodušší označit je tagem pomocí následujícího postupu: klepněte pravým tlačítkem na obrázek a v kontextové nabídce vyberte příkaz *Upravit komentáře a tagy*. Pomocí tohoto dialogu můžete přiřadit obrázku tag, zadat volitelný komentář s popisem a ohodnotit tento obrázek. Po dokončení nastavení obrázku neopouštějte dialog, klepněte na možnost *Vpřed* a pokračujte v nastavení ostatních obrázků v tomto albu. Po dokončení klepněte na tlačítko *Použít* a *OK*. Tím nastavení použijete. Pokračujte stejným postupem v nastavení tagů ostatních alb a obrázků.

Pokud chcete vyhledat v celé sbírce všechny obrázky s určitým tagem (v tomto případě s tagem `Jan`), postupujte následovně:

1. Otevřete kartu *Tagy* v levém panelu karet.

2. Rozbalte položku *Můj tag*.

3. Vyberte tag *Jan*.

   Zobrazí se všechny obrázky ve sbírce, které jsou označeny příslušným tagem.

Obrázek 19.3 *Zobrazit pouze obrázky s tagem*

Filtr tagů na pravém okraji hlavního okna umožňuje zobrazit pouze ty obrázky z aktuálního alba, které jsou označeny tagem nebo tagy, které ve filtru nastavíte.

19.6 Vytváření užitečných filtrů vyhledávání

Je nemožné spravovat jakoukoliv větší sbírku obrázků, pokud nemáte k dispozici způsob, jak jednoduše vyhledávat požadované obrázky. K ulehčení správy sbírky vám aplikace digiKam nabízí dvě možnosti vyhledávání:

Jednoduché vyhledávání
: Základní funkce vyhledávání. Jednoduše zadejte textový řetězec, který souvisí s hledaným obrázkem (souvisí s názvem obrázku, tagem nebo komentářem) a stiskněte tlačítko *OK*. Vyhledávání můžete uložit pro pozdější použití. Uložená vyhledávání můžete upravovat v seznamu *Moje vyhledávání*.

Pokročilé vyhledávání
: Složitý filtr vyhledávání. Umožňuje nastavit složitá pravidla pro kteroukoliv vlastnost hledaného obrázku (album, tag, hodnocení, datum atd.) a tyto možnosti libovolně kombinovat. Filtr vyhledávání můžete uložit pro pozdější použití. Uložená vyhledávání můžete upravovat v seznamu *Moje vyhledávání*.

Následující příklad popisuje vytvoření *Pokročilého vyhledávání* obrázků pomocí informací o tagu nebo hodnocení:

1. Vyberte kartu *Vyhledávání* nalevo od hlavního okna.

2. Klepněte pravým tlačítkem na možnost *Moje vyhledávání* a vyberte příkaz *Přidat nové pokročilé vyhledávání*.

3. Vyberte první kritérium vyhledávání. V tomto případě vyberte možnost `Hodnocení+Rovné+5 hv zdiček`. Tím nastavíte vyhledávání všech obrázků, které byly ohodnoceny pěti hvězdičkami.

4. V oblasti *Přidat/Odstranit možnost* vyberte možnost *Nebo* a klepněte na tlačítko *Přidat*. Pod existující pravidlo vyhledávání bude přidáno nové pravidlo vyhledávání.

5 Vyberte druhé kritérium vyhledávání. V tomto případě vyberte možnost `Tag+Rovné+Filtry`. Tím nastavíte vyhledávání všech obrázků, které jsou označeny tagem s názvem *Filtry*.

6 Podle potřeby přidejte další kritéria vyhledávání. Můžete také přidat skupinová kritéria nebo kritéria odstranit. Výsledek vyhledávání se zobrazí v okně vyhledávání.

7 Pokud chcete vyhledávání uložit pro další použití, zadejte název pro toto vyhledávání a stisknutím tlačítka *OK* opusťte dialog *Pokročilé vyhledávání*.

Obrázek 19.4 *Vytvoření pokročilého filtru vyhledávání*

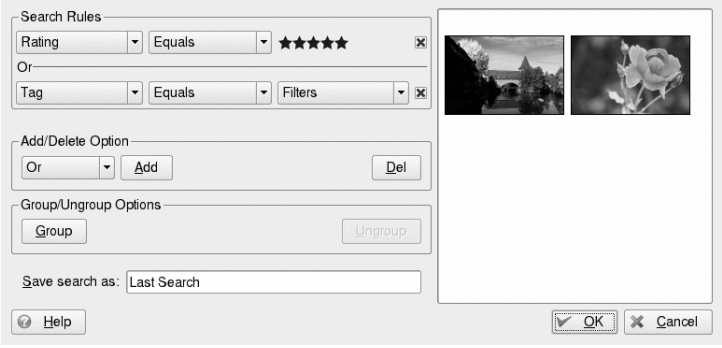

19.7 Export sbírek obrázků

Aplikace digiKam nabízí několik možností exportu, pomocí kterých můžete archivovat a zveřejnit sbírky obrázků. Umožňuje archivaci na disky CD a DVD (pomocí aplikace k3b), export do formátu HTML a export do vzdálené galerie.

Pokud chcete uložit svoji sbírku na disk CD nebo DVD, postupujte následovně:

1 Vyberte možnost *Soubor > Exportovat > Archivovat na disk CD/DVD*.

2 Pomocí různých vedlejších nabídek dialogu *Vytvořit archiv na disku CD/DVD* vykonejte požadované úpravy. Pak spusťte stisknutím tlačítka *OK* vypalování.

2a Pomocí možnosti *Výběr* vyberte část sbírky (alba a tagy), kterou chcete archivovat.

2b V nastavení *Rozhraní HTML* vyberte, zda má být vaše sbírka obrázků dostupná prostřednictvím rozhraní HTML a zda má být disk CD nebo DVD s archivem vybaven funkcí automatického spouštění. Nastavte vlastnosti názvu, obrázku, písma a pozadí výběru.

2c Podle potřeby můžete také změnit nastavení popisu svazku v okně *Popisovač svazku média*.

2d Pokud je to potřebné, upravte možnosti vypalování v okně *Vypalování média*.

Pokud chcete svoji sbírku obrázků exportovat do formátu HTML, postupujte následovně:

1 Vyberte možnost *Soubor* > *Exportovat* > *Exportovat do HTML*.

2 Podle potřeby upravte pomocí vedlejších nabídek nastavení v okně *Vytvořit galerie obrázků*. Po dokončení spusťte vytváření galerie stisknutím tlačítka *OK*.

2a Pomocí možnosti *Výběr* vyberte část sbírky (alba a tagy), kterou chcete archivovat.

2b Pomocí možnosti *Vzhled* nastavte název a vzhled galerie HTML.

2c Pomocí možnosti *Album* nastavte umístění galerie na disku, velikost obrázků, kompresi, formát a množství metaúdajů, zobrazených v galerii.

2d Pomocí možnosti *Miniatury* zadejte velikost, kompresi a typ souborů pro miniatury, které budou použity pro pohyb v galerii.

Pokud chcete svoji sbírku exportovat do externí galerie obrázků na Internetu, postupujte následovně:

1 Získejte účet na externí webové lokalitě, která bude hostitelem vaší galerie.

2 Vyberte možnost *Soubor* > *Exportovat* > *Exportovat do vzdálené galerie*. Pokud se zobrazí výzva na zadání adresy URL, uživatelského jména a hesla pro externí lokalitu, zadejte je. Aplikace digiKam vytvoří připojení k zadanému serveru a zobrazí nové okno s názvem *Export galerie*.

3 Vyberte umístění nového alba v galerii.

4 Klepněte na položku *Nové album* a zadejte informace, které aplikace digiKam vyžaduje.

5 Nahrajte obrázky do nového alba prostřednictvím příkazu *Přidat fotografie*.

19.8 Zobrazení a úprava obrázků

Aplikace digiKam je dodávána s komplexní sadou nástrojů pro prohlížení a úpravu obrázků, kterou tvoří různé moduly plug-in. Poklepáním na náhled obrázku se lze přepnout do režimu úprav a zobrazení obrázků aplikace digiKam. Pokud chcete používat zásuvné moduly plug-in, je nutné nainstalovat balíček `digikamplugins`.

Vkládat histogramy a přibližovat či oddalovat obrázky lze pomocí příkazu *Zobrazit*. Při zobrazení obrázku je možné expozici obrázku hodnotit pomocí možnosti *Histogram*.

Obrázek 19.5 *Kontrola histogramu*

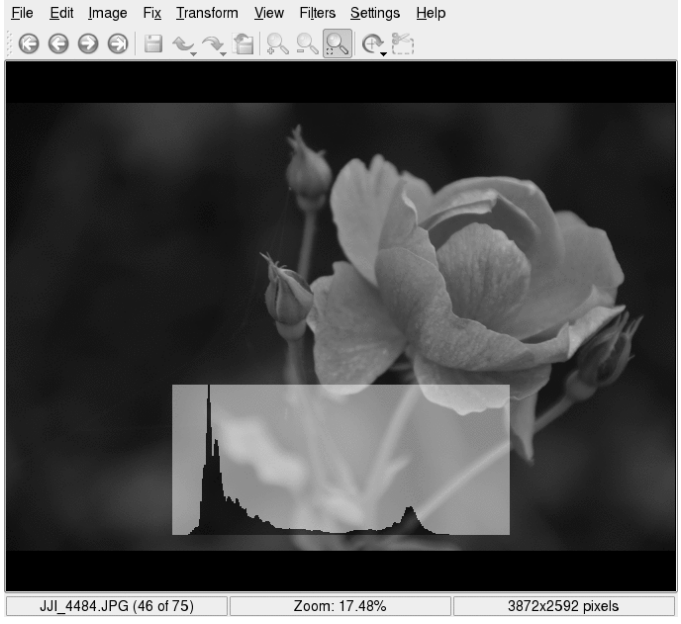

Vlastnosti, komentáře a tagy obrázků a používat základní efekty a vkládat text lze prostřednictvím nabídky *Obrázek*:

Použít texturu
: Vyberte typ textury, kterou chcete použít, a určete, jak má být textura hluboká (*Reliéf*). Aplikace digiKam texturu použije a změny uloží do původní kopie obrázku.

Přidat okraj
: Vyberte typ okraje. V závislosti na typu vybraného okraje zvolte jednu nebo dvě barvy, které mají být pro okraj použity, a nastavte šíři okraje okolo obrázku. Aplikace digiKam vytvoří okraj a změny uloží do původní kopie obrázku.

Vložit text
: Vyberte typ, styl a velikost písma a zadejte text, který má být do obrázku přidán. Vyberte styl zarovnání textu a zadejte případné otočení textu ve stupních. Volitelně lze přidat okraj a částečnou průhlednost. Aplikace digiKam přidá do původního obrázku vrstvu s textem.

19.8.1 Oprava a vyladění obrázku

Nabídka *Opravit* obsahuje množství příkazů pro opravu běžných vad digitálních obrázků:

Barvy
: Ladění různých barevných parametrů obrázku.

Rozostření a zaostření
: Ladění ostrosti obrázku nebo jeho rozmazání.

Maska rozostření
: Rozšíření ostrosti obrázku.

Ostření
: Zvýšení ostrosti obrázku, pokusem o provedení nového ostření.

Potlačení efektu červených očí
: Potlačení nebo odstranění efektu červených očí způsobeného použitím blesku.

Retušování
: „Léčení“ poškozených oblastí obrázku.

Oprava vadných pixelů
: Detekce a odstranění problémových pixelů v obrázku, které jsou způsobeny vadnými pixely senzoru fotoaparátu.

Obnovení
: Poskytuje ucelený soubor nástrojů pro obrázky obsahující nápravu mnoha typů digitálních vad, například šumu a poškrábání.

Potlačení šumu
: Potlačení artefaktů, například prachu na čočce senzoru. Kompenzace šumu pixelů způsobeného nastavením vysoké úrovně citlivosti ISO v fotoaparátu a potlačení rušení a artefaktů u méně kvalitních skenů.

Korekce vad čočky
: Kompenzace soudkovitého a lichoběžníkovitého zkreslení obrazu, které je způsobeno širokoúhlým nebo teleskopickým objektivem.

Odstranění vinětace
: Kompenzuje kruhovité stíny (*viněty*) ve středu nebo na okrajích obrázku, které byly způsobeny použitím širokoúhlého nebo teleskopického objektivu.

Funkce možnosti *Opravit* lze předvést na příkladu položky *Retušování*. Předpokládejme, že snímek obsahuje vady, způsobeném škrábnutími nebo prachem na čočce. Tento druh artefaktu odstraníte následovně:

1. Otevřete obrázek.

2. Pomocí kurzoru myši vyberte oblasti, ve kterých má být oprava použita.

3. Vyberte položku *Opravit* > *Retušování* nebo stiskněte kombinaci kláves Shift + I.

4. Určete metodu, která má být použita k odstranění artefaktu:

   - Vyberte jednu z přednastavených možností (*Odstranit malý artefakt*, *Odstranit střední artefakt* nebo *Odstranit velký artefakt*) a pokračujte pomocí Krok 6.

   - Nastavte vhodné parametry filtru. Pokračujte částí Krok 5.

5 Pokud jste si nevybrali z přednastavených filtrů (na kartě *Přednastavení*), zobrazte kartu *Vyhlazování* a *Pokročilá nastavení* a přizpůsobte nastavení podle vlastního uvážení.

6 Klepnutím na tlačítko *OK* nastavení použijete a bude provedena odpovídající úprava obrázku.

Tip: Vytvoření a použití vlastního nastavení filtru

Pokud používáte stejnou sadu nastavení opakovně, například v případě, že poškrábání čočky kazí celou sadu obrázků, vytvořte vlastní sadu nastavení filtru. Uložte je do textového souboru klepnutím na příkaz *Uložit jako*. V případě více obrázků zobrazte dialogové okno *Retušování obrázku*, klepněte na příkaz *Nahrát*, potom vyberte příslušný textový soubor a použijte nastavení filtru klepnutím na tlačítko *OK*.

Obrázek 19.6 *Použití příkazu Retušování k odstranění artefaktů*

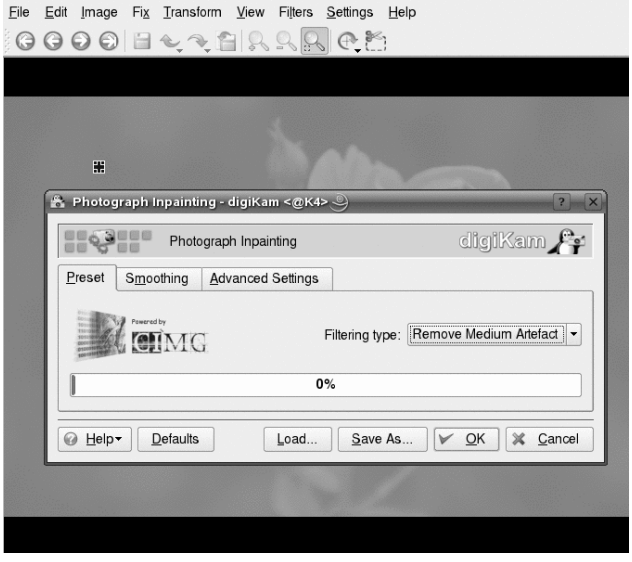

19.8.2 Použití obrazových transformací

Změnu měřítka a otočení obrázku lze provést v nabídce *Transformace*:

Otočit, Překlopit, Volné otáčení
: Otáčejí obrázkem v určitém rozsahu. Příkaz *Otočit* otáčí o celistvé násobky 90 stupňů. Použitím příkazu *Volné otáčení* lze otočit obrázek o zadaný úhel.

Oříznout, Oříznout se zachováním poměru stran
: Slouží k oříznutí obrázku. Příkaz *Oříznout* slouží k vyjmutí obdélníkového výběru z obrázku. Příkaz *Oříznout se zachováním poměru stran* slouží k oříznutí obrázku s následujícími možnostmi.

Úprava perspektivy
: Úprava perspektivy obrázku. Pokud se například v obrázku, který obsahuje svislé nebo vodorovné linie, objevují nepřirozené úhly, lze je pomocí tohoto nástroje korigovat. Chytněte libovolný ze čtyř úchytů v rozích obrázku a přetáhněte jej podle potřeby. Prostřednictvím příkazu *Oříznout* odstraníte zbývající černé okraje obrázku a obrázek oříznete.

Naklonění
: Svislý nebo vodorovný posun jedné části obrázku jedním směrem, druhé části druhým směrem. Vyberte úhel vertikálního a horizontálního naklonění a potom obrázek ořízněte použitím příkazu *Oříznout*.

Změnit velikost, Zvětšenina
: Slouží ke zvětšení nebo zmenšení obrázku. Příkaz *Změnit velikost* poskytuje jednoduché rozhraní pro určení změny velikosti obrázku v pixelech nebo procentech. Zvolte, zda má být zachován poměr stran. Příkaz *Zvětšenina* provádí v podstatě stejné změny velikosti obrázku. Spolu s operacemi změny velikosti však lze povolit použití filtrů na zvětšený obrázek, které slouží ke zlepšení kvality výsledného obrázku. Pokud budete výsledný obrázek tisknout, použijte příkaz *Zvětšenina* namísto jednoduššího příkazu *Změnit velikost*. Nastavení filtru lze uložit do textového souboru a později je načíst a použít pro více obrázků.

Může se stát, že máte téměř perfektní obrázek, ale chcete změnit kompozici nebo potřebujete obrázek oříznout na příslušný formát papíru. V takovém případě použijte příkaz *Oříznout se zachováním poměru stran* a postupujte následovně:

1. Otevřete obrázek.

2. Vyberte příkaz *Transformace* > *Oříznout se zachováním poměru stran*.

3. Vyberte požadovanou orientaci a poměr stran.

Žádná
: Volné oříznutí lze nastavit pomocí posuvníků *X*, *Šířka* a *Y*, *Výška*.

Vlastní
: Vyberte vlastní poměr výšky a šířky namísto použití přednastavených hodnot.

Poměr X:Y
: Uvedené poměry odpovídají většině běžných rozměrů papíru, které jsou používány pro tisk fotografií. Vyberte ten, který nejlépe vyhovuje vašim potřebám.

Zlatý řez
: Poměr stran (1:1,618), který je často používán umělci a architekty k docílení harmonického dojmu.

Použít *Max. poměr*, který nastaví maximální možnou velikost oříznutí zvoleného poměru stran.

4 Po určení velikosti oblasti k oříznutí je možné volitelně použít kompoziční pravidla. Příkaz *Vodítka kompozice* slouží k vytvoření výběru oříznutí, který vytvoří vizuálně zajímavý obrázek. Jsou zobrazeny tečkované čáry, které pomáhají k lepší kompozici obrázku.

Tip: Další informace

Úplný popis možností naleznete v části `http://docs.kde.org/development/en/extragear-graphics/digikam/using-kapp-imageeditor.html`.

---

5 Pokud umístění ořezu nesplňuje pravidla kompozice, přesuňte jej.

6 Klepnutím na tlačítko *OK* použijete zvolený výběr ořezu a obrázek oříznete.

Obrázek 19.7 *Vytvoření vlastního oříznutí pomocí příkazu Oříznout se zachováním poměru stran*

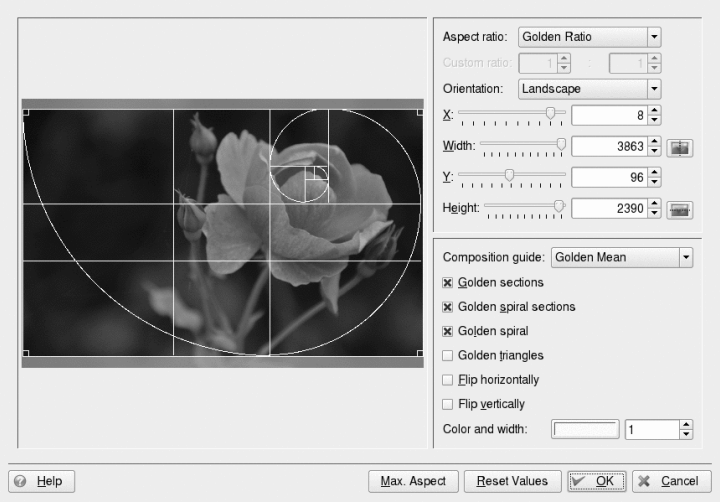

19.8.3 Použití filtrů a efektů

Na obrázky lze použít množství základních filtrů a efektů, a tím vylepšit jejich vzhled:

Černobílý
: Barevná transformace, která obrázek převede na černobílý. Obrázek v odstínech šedi získáte použitím příkazu *Neutrální černobílý*. Simulaci použití barevného filtru (zelená, oranžová, červená nebo žlutá), který zvýrazňuje některé části barevného spektra, docílíte pomocí možnosti *Černobílý s filtrem …*. Simulaci použití barevného tónování lze vytvořit prostřednictvím možnosti *Černobílý s tónováním …* .

Kapky deště
: Použití efektu kapek deště na obrázek. Vyberte počet a velikost kapek a potom určete stupeň deformace obrázku (*Rybí oči*).

Infračervený film
: Simulace použití infračerveného filmu, kterým docílíte částečně surrealistického dojmu. Výsledek bude výrazně odlišný od původního obrázku. Umělecký dojem lze zvýšit úpravou velikosti zrna filmu a citlivostí (ISO).

Olejomalba
: Simulace olejomalby. Vyberte velikost štětce a stupeň rozmazání obrázku.

Reliéf
: Simuluje vytlačení obrázku do papíru. Vyberte vhodnou hloubku.

Solarizace
: Simulace přeexponování na slunci.

Efekty deformace
: Použití různých efektů deformace, například rybí oko. Vyberte typ, úroveň a opakování.

Zrno filmu
: Hrubšího vzhledu obrázku docílíte přidáním zrn filmu.

Efekty rozmazání
: Rozmazáním obrázku docílíte efekt neostrosti obrázku nebo efekt pohybu, který v obrázku nebyl v okamžiku fotografování.

Kresba uhlem
: Transformace, která obrázek převede na černobílou kresbu uhlem. Vyberte příslušnou velikost tužky a určete stupeň rozmazání obrázku.

Obrázek 19.8 *Simulace IR fotografie*

19.9 Užitečné nástroje

Aplikace digiKam nabízí několik pomůcek, které napomáhají organizovat kolekci obrázků a zpracovávat obrázky. Naleznete je v nabídce *Nástroje*:

Nalezení duplicitních obrázků
: V případě podezření, že kolekce obsahuje množství duplicitních obrázků, použijte tuto možnost pro jejich nalezení a odstranění. Nejprve určete, která alba nebo tagy mají být ve vyhledávání zahrnuty. Klepnutím na tlačítko *OK* zahájíte vyhledávání. Pokud kolekce obsahuje nějaké duplicity, zobrazí se rozdělená obrazovka, která zobrazuje oba obrázky. Můžete zvolit, který z nich bude odstraněn.

Vytvořit kalendář
: Vytvoření jednoduchého kalendáře se standardním vzhledem. Stačí pouze vybrat obrázky, rozměry papíru a písma.

Promítání obrázků
: Prezentace kolekce obrázků prostřednictvím prezentace slideshow. Určete rozsah slideshow, použité efekty a informace, které budou spolu s obrázky zobrazovány. Nastavte dobu prodlevy mezi zobrazením obrázků a spusťte slideshow.

Konvertor obrázků RAW (jednotlivě)
: Aplikace digiKam podporuje převod obrázků z formátu RAW různých výrobců na běžně používané formáty obrázků, například JPEG nebo PNG. Následující možnost slouží k převodu jednotlivých obrázků. Pokud potřebujete převést více obrázků, můžete použít dávkové zpracování (*Nástroje* > *Dávkové zpracování* > *Konvertor obrázků RAW (dávkově)*). Informace o fotoaparátech, jejichž formát RAW modul plug-in konvertoru aplikace digiKam podporuje, získáte v části `http://www.cybercom.net/~dcoffin/dcraw/`.

Dávkové zpracování
: Provedení některých akcí na velkém počtu souborů najednou. Přidání okrajů, barevné úpravy, použití různých efektů a filtrů, přejmenování a změna velikosti obrázků, komprese nebo převod formátu RAW.

Příkladem dávkového zpracování může být použití efektu solarizace na velké množství obrázků. Následujícím postupem přidáte obrázky do fronty pro dávkové zpracování a zpracování spustíte:

1. Vyberte příkaz *Nástroje* > *Dávkové zpracování* > *Obrazové efekty* nebo klepněte pravým tlačítkem myši na album a zvolte příkaz *Dávkové zpracování* > *Obrazové efekty*.

2. Vyberte typ efektu *Solarizace* a klepnutím na možnost *Možnosti* určete stupeň použití efektu. Volitelně také můžete zobrazit náhled.

3. Zvolte, zda mají být původní soubory přepsány nebo přejmenovány, nebo zda mají být po provedení transformace odstraněny.

4. Vyberte cílovou složku pro umístění výsledných obrázků. Pokud nemají být nové obrázky zapsány do původní složky, přidejte novou složku nebo podsložku pomocí příkazu *Nový*. Pomocí ukazatele myši vyberte novou složku.

5. Potvrďte nebo změňte seznam fronty obrázků, které mají být transformovány.

6. Klepnutím na tlačítko *Start* transformaci zahájíte.

   Aplikace digiKam zobrazí informaci o průběhu a výsledku transformace.

Obrázek 19.9 *Dávkové zpracování: Solarizace obrázků*

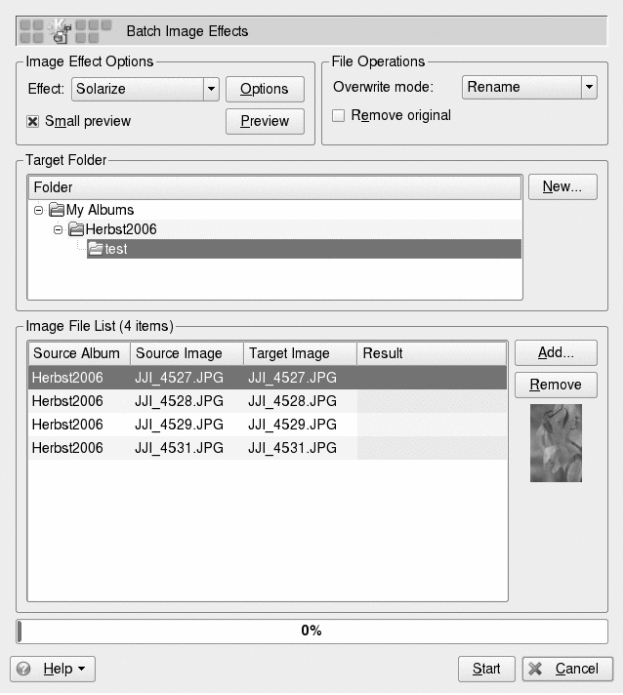

19.10 Řešení problémů

Produkt SUSE Linux Enterprise a aplikace digiKam podporuje mnoho typů fotoaparátů. Přesto však mohou při použití digitálního fotoaparátu spolu s produktem SUSE Linux Enterprise nastat následující potíže:

Stažení obrázků z fotoaparátů se nezdařilo

Pokud se načítání obrázků nezdařilo nezávisle na použitém protokolu (PTP nebo USB), zkuste namísto aplikace digiKam použít příkazový řádek. Pokud program gphoto2 tento fotoaparát podporuje, můžete kameru inicializovat a obrázky stáhnout použitím příkazu `gphoto2 --P`.

Fotoaparát není oficiálně podporován aplikací digiKam

Informace o stavu podpory fotoaparátu v operačním systému Linux získáte použitím příkazu `gphoto2 --list-cameras` a pomocí informací v části `http://www.gphoto.org/`.

Pokud není fotoaparát v tomto seznamu uveden, vyjměte z fotoaparátu úložné médium a použijte zařízení pro čtení karet (externí nebo interní). Po detekci je médium automaticky připojeno a obrázky lze importovat do kolekce aplikace digiKam použitím příkazu *Alba* > *Importovat* > *Přidat obrázky* nebo *Alba* > *Import* > *Importovat složky*.

19.11 Další informace

Další informace o použití digitálních fotoaparátů v operačním systému Linux získáte na následujících webech:

- `http://docs.kde.org/development/en/extragear-graphics/digikam/index.html` – Oficiální příručka aplikace digiKam
- `http://docs.kde.org/development/en/extragear-graphics/digikamimageplugins/index.html` – Dokumentace modulů plug-in aplikace digiKam
- `http://www.gphoto.org` – Informace o programu gPhoto2
- `http://www.gphoto.org/proj/libgphoto2/support.php` – Úplný seznam podporovaných fotoaparátů

20 Přehrávání hudby a filmů

Běžně program YaST během instalace automaticky identifikuje a konfiguruje zvukové karty v počítači. V opačném případě (nebo při instalaci nové zvukové karty) spusťte program YaST a konfigurujte zvukovou kartu ručně v modulu *Zvuk*. Po nakonfigurování zvukové karty můžete pomocí směšovače ovládat hlasitost a vyvážení zvuku a spouštět ostatní zvukové aplikace.

Systém Linux obsahuje širokou škálu zvukových a multimediálních aplikací. Některé z těchto aplikací jsou v systému Linux nainstalované ve výchozím nastavení. Pomocí aplikací, které zde budou popsány, můžete ovládat hlasitost a vyvážení přehrávání, přehrávat disky CD, hudební soubory a filmy.

V případě, že některá z uvedených aplikací není v systému nainstalovaná ve výchozím nastavení, použijte k instalaci chybějících balíčků program YaST. Pomocí funkce hledání nástroje pro správu balíčků YaST vyhledejte názvy balíčků.

20.1 Směšovače

Směšovače poskytují pohodlný způsob ovládání hlasitosti a vyvážení zvukového výstupu a vstupu do počítačů. Popis výchozích apletů směšovačů v prostředí KDE a GNOME naleznete v kapitolách KDE a GNOME.

Hlavní rozdíl mezi různými směšovači spočívá ve vnějším vzhledu uživatelského rozhraní. Existuje však řada směšovačů, které jsou určeny pro určitý hardware. Jedním příkladem je program envy24control, směšovač pro zvukový čip Envy 24. Dalším například program hdspmixer, který je určen pro karty RME Hammerfall. Vyberte si z dostupných směšovačů takový, který bude nejlépe vyhovovat vašim potřebám.

Tip: Spuštění směšovače

Obecně je vhodné spouštět směšovač před spuštěním ostatních zvukových aplikací. Použijte směšovač k testování a úpravě nastavení ovládacích prvků vstupu a výstupu zvukové karty.

20.2 Přehrávání hudebních souborů

V systému Linux existuje mnoho různých programů pro přehrávání hudebních souborů, například souborů OGG nebo WAV. Prostředí KDE poskytuje například aplikace amaroK a JuK.

20.2.1 Přehrávač médií amaroK

Aplikace amaroK je přehrávač médií, který pracuje s mnoha zvukovými formáty a přehrává internetová rádia. Typ podporovaných souborů závisí na použitém modulu, aktuálně na aplikaci Xine nebo Helix.

Při prvním spuštění aplikace amaroK otevře *Průvodce prvního spuštění*, který pomůže s nastavením aplikace amaroK. V prvním kroku nakonfigurujte upřednostňovaný vzhled a chování aplikace amaroK. Zvolte možnost zobrazení přehrávače a seznamu skladeb v samostatných oknech (viz 20.1 – „Přehrávač médií amaroK“ (strana 277)) nebo spojte jejich funkci v jediném okně (výchozí nastavení). Ve druhém kroku určete, kde má aplikace amaroK hledat hudební kolekci. Aplikace amaroK vyhledá v těchto složkách média, která lze přehrát. Aplikace amaroK je ve výchozím nastavení nakonfigurovaná, aby rekurzivně prohledávala vybrané složky (aby zahrnula všechny jejich podadresáře), sledovala změny obsahu vybraných adresářů a importovala seznamy skladeb, které se v nich nacházejí. Všechna tato nastavení vytvořená průvodcem je možné později upravit jeho opětovným spuštěním v nabídce *Nástroje* > *Průvodce prvního spuštění*.

Obrázek 20.1 *Přehrávač médií amaroK*

Stručné informace

Aplikace amaroK při spuštění vyhledá hudební soubory ve složkách, které jsou součástí kolekce. Ačkoliv je možné používat aplikaci amaroK, aniž by byla vytvořena kolekce, doporučujeme ji vytvořit, protože většina mocných pokročilých funkcích je k dispozici pouze s existující kolekcí.

Hlavní okno aplikace amaroK je rozděleno do dvou částí. Postranní prohlížeče nalevo obsahují různá zobrazení hudební kolekce a seznamů skladeb, prohlížeč souborů a rozhraní přehrávače iPod. Prohlížeč změníte klepnutím na kartu zcela vlevo. Pravá část obsahuje okno seznamu skladeb a přehrávač, který je umístěn pod ním (pokud jste tyto prvky nenakonfigurovali, aby se zobrazovaly v samostatných oknech).

Pokud chcete přehrávat hudbu, vytvořte nejprve seznam skladeb. Jednoduše přetáhněte položky z libovolného postranního prohlížeče do okna seznamu skladeb. Více položek vyberete pomocí klávesy Shift nebo Ctrl. Chcete-li přehrát položku v seznamu skladeb, poklepejte na ni. Položky můžete přidávat a odstraňovat ze seznamu během přehrávání. Ikony *Zpět* a *Znovu* v pravém dolním rohu umožňují změnit nebo *Vyčistit* celý seznam.

Postranní prohlížeče

Kontext

Pomocí této karty můžete zobrazovat statistiku a informace o sbírce a aktuálním interpretovi. Karty v horní části prohlížeče *Kontext* slouží k přepínání na různá zobrazení. Zobrazení *Domů* poskytuje statistiku zvyků při poslechu, seznam oblíbených, nejnovějších a nejméně přehrávaných skladeb nebo alb. Karta *Aktuální* poskytuje data, která se týkají aktuálně přehrávané skladby, například informace o obalu (viz Část "Správce obalů" (strana 280)) a statistiku poslechu této skladby. Pokud je k dispozici text aktuálně přehrávané skladby, zobrazí se na kartě *Text*. Tato funkce vyžaduje připojení k Internetu. *Interpret* zobrazuje informace o interpretovi. Tyto informace jsou získávány ze serveru Wikipedia, takže i tato funkce vyžaduje připojení k Internetu.

Sbírka

Toto zobrazení slouží ke správě a zobrazení osobní kolekce titulů. Panel nástrojů v horní části prohlížeče umožňuje konfiguraci způsobu zobrazení kolekce a opětovné prohledání nebo uspořádání kolekce. Pořadí zobrazení názvů můžete určit v prohlížeči pomocí nabídky *Seskupit podle*. Můžete si vybrat z předdefinovaných kritérií nebo vytvořit vlastní kritéria řazení s pomocí *Primární*, *Sekundární* a *Terciální* možnosti. Následující dvě ikony umožňují přepínání mezi stromovou strukturou a nestrukturovaným zobrazením. Ikonu aktualizace můžete použít k vyhledání změn v kolekci. Klepnutím na ikonu klíče můžete přidat nebo odstranit složky, které mají být prohledávány.

Jestliže hledáte konkrétní album, název, žánr nebo rok, použijte možnost *Filtr zde*. Výběr v prohlížeči se při zadávání hodnotu bude upravovat. Můžete hledat pouze v kritériích použitých pro seskupení kolekce. Pokud jste sbírku seskupili podle kritéria *Interpret/Album*, není možné vyhledávat názvy patřící k určitému žánru.

Seznamy skladeb

Pomocí prohlížeče seznamů skladeb můžete přistupovat k různým seznamům skladeb. Karta *Seznamy skladeb* obsahuje osobní seznamy skladeb uživatele, které se nacházejí ve složkách kolekce. Poté, co v okně seznamu skladeb vytvoříte a uložíte nový seznam skladeb, zobrazí se zde. Klepnutím pravým tlačítkem myši otevřete nabídku, která umožňuje ruční přidání nového seznamu skladeb nebo podsložky. Pokud chcete do existujícího seznamu skladeb přidat položky z okna seznamu skladeb, jednoduše je přetáhněte na seznam skladeb v okně seznamu skladeb.

Důležité: Sdílení seznamů skladeb s ostatními přehrávači

Jestliže seznamy skladeb uložíte ve formátu `m3u` nebo `pls`, bude možné je sdílet s ostatními přehrávači, které tento formát využívají.

Složka *Chytré seznamy skladeb* poskytuje různá zobrazení kolekce, například zobrazení skladeb, které nebyly nikdy přehrávány, nejnovějších skladeb nebo skladeb podle žánru. Klepnutím pravým tlačítkem myši přidáte podsložky nebo vytvoříte vlastní chytrý seznam skladeb.

Složka *Vysílání rádia* umožňuje poslech rádií v Internetu. Aplikace amaroK je dodávána s rozsáhlým seznamem stanic. Klepnutím pravým tlačítkem myši přidáte další nebo vytvoříte podsložky.

Složka *Podcasty* importuje do aplikace amaroK internetová vysílání. Klepnutím pravým tlačítkem myši otevřete nabídku, pomocí které můžete přidávat internetová vysílání a podsložky, obnovovat všechna internetová vysílání nebo nastavovat interval hledání.

V dolní části okna prohlížeče seznamů skladeb můžete povolit *Dynamický režim* a konfigurovat jej pomocí možnosti *Zobrazit detaily*. Dynamický režim je funkce, která umožňuje flexibilní výběr hudby z celé kolekce a přitom zachovává poměrně malý seznam skladeb se snadnou obsluhou. Podrobnosti naleznete v dokumentaci online (otevřete ji stisknutím klávesy F1).

Zařízení
: Pokud vlastníte přehrávač iPod, můžete pomocí tohoto prohlížeče přehrávat hudbu v tomto přehrávači nebo přidávat do přehrávače hudbu z kolekce. Před spuštěním aplikace amaroK musí být připojen v bodě `/mnt/ipod`. Chcete-li poslouchat skladby v přehrávači iPod, přetáhněte je ze zobrazení seznamu do okna seznamu skladeb. Chcete-li přidat skladby z kolekce do přehrávače iPod, přetáhněte je z okna seznamu skladeb do zobrazení seznamu.

Soubory
: Tato karta slouží k otevření prohlížeče souborů. Odpovídá standardnímu dialogu pro výběr souborů v prostředí KDE s obvyklými ovládacími prvky pro procházení souborovým systémem. Přímo do textového pole zadejte adresu URL nebo cestu. Přetáhněte prvky zobrazeného obsahu do seznamu skladeb. V daném adresáři můžete provést také rekurzivní hledání souboru. To provedete zadáním textového ře-

těžce daného názvu a umístění, ve kterém má hledání začít. Poté klepněte na tlačítko *Hledat* a počkejte, až se v dolní části okna zobrazí výsledky.

Správce obalů

Aplikace amaroK umožňuje přiřazení obalu ke každému albu kolekce. Pomocí funkce *Správce obalů* můžete jednoduše přidávat, odstraňovat a získávat obaly alb.

Správce obalů spustíte klepnutím na nabídku *Nástroje* > *Správce obalů*. Stromový pohled v levé části okna obsahuje seznam všech interpretů v kolekci. Hlavní část okna obsahuje seznam obalů všech alb. Chcete-li zobrazené obaly filtrovat, klepněte na jednotlivé interprety ve stromovém pohledu nebo zadejte frázi do vstupního pole v horní části okna. Pomocí položky *Zobrazit* můžete přepínat mezi zobrazením všech alb, alb s obaly nebo alb bez obalů.

Existují tři různé způsoby přiřazení obalů k albům:

Automatické přiřazení obalů
: Aplikace amaroK může všechny chybějící obaly zobrazené v hlavním okně automaticky získat ze serveru Amazon. Pomocí nabídky *Země Amazon* určete, ze kterého serveru Amazon mají být obaly získány, poté klepněte na tlačítko *Stáhnout chybějící obaly*.

Důležité: Jsou vyžadovány správné značky

Aplikace amaroK získává obaly ze serveru Amazon řetězce dotazu `Interpret - Album`. Tyto informace aplikace získává ze značek hudebních souborů. Počet výsledků při automatickém získávání obalů závisí na kvalitě značek.

Ruční výběr obalu získaného ze serveru Amazon
: Pokud chcete větší kontrolu nad obrázky, které se mají použít, a řetězcem dotazu použitým k získání obalu, klepněte pravým tlačítkem myši na album v hlavním okně a poté vyberte možnost *Stáhnout z Amazon*. Možnost *Další obal* umožňuje procházení všemi dostupnými obrázky. Pomocí možnosti *Uložit* vyberete aktuální obal a přiřadíte jej k vybranému albu. Pokud nejste se zobrazenými obaly spokojení, upravte hledání klepnutím na tlačítko *Nové hledání*. Pomocí nabídky *Země Amazon* z panelu nástrojů hlavního okna můžete určit, ze kterého serveru Amazon se mají obaly získat.

Ruční přiřazení obalů

Pokud již máte vlastní obrázky obalů, můžete je přiřadit klepnutím pravým tlačítkem na album a výběrem možnosti *Nastavit vlastní obrázek*.

Vizualizace

Aplikace amaroK je dodávána s velkým množstvím prvků vizualizace, které při přehrávání hudby zobrazují grafické efekty. Původní prvky vizualizace aplikace amaroK jsou zobrazeny v okně přehrávače. Klepnutím na animaci můžete procházet různými režimy zobrazení, které jsou k dispozici.

Kromě toho aplikace amaroK podporuje také vizualizační moduly plug-in přehrávače médií XMMS. Pokud chcete tyto prvky použít, nainstalujte nejprve balíček `xmms-plugins`, poté v aplikaci amaroK klepněte na nabídku *Nástroje* > *Vizualizace*. Otevře se okno se seznamem dostupných modulů plug-in. Moduly plug-in aplikace XMMS jsou vždy zobrazeny v samostatném okně. V některých případech je možné je zobrazit v režimu celé obrazovky. Některé moduly plug-in nedosáhnou plynulého vizuálního efektu, pokud nepoužíváte grafickou kartu s akcelerací 3D.

Ikona aplikace amaroK na panelu

Stejně jako ostatní aplikace prostředí KDE, i aplikace amaroK přidává ikonu do systémové části panelu prostředí KDE. Tuto ikonu můžete použít k ovládání mnoha funkcí aplikace amaroK. Pokud nad ikonou podržíte myš, zobrazí se informace o aktuálně přehrávané skladbě. Jedním klepnutím levým tlačítkem myši aplikaci zavřete, aniž by to mělo vliv na přehrávání. Dalším klepnutím okno znovu otevřete. Klepnutím středním tlačítkem myši pozastavíte přehrávání — dalším klepnutím středním tlačítkem myši budete v přehrávání pokračovat. Klepnutím pravým tlačítkem myši otevřete místní nabídku, ze které budete mít přístup ke všem ovládacím prvkům přehrávače a také zde můžete aplikaci amaroK ukončit. Pomocí kolečka myši můžete měnit hlasitost přehrávání.

Použití kláves Shift a Ctrl spolu s myší poskytuje přístup k dalším pokročilým funkcím. Pokud při otáčení kolečkem myši podržíte klávesu Shift, budete se moci posunovat v aktuální skladbě. Pokud při otáčení kolečkem myši podržíte klávesu Ctrl, budete moci přecházet mezi skladbami v seznamu skladeb.

Položky můžete přidat k aktuálnímu seznamu skladeb také jejich přetažením na ikonu panelu. Otevře se místní nabídka s dotazem, zda chcete skladbu připojit k seznamu skladeb, připojit a přehrát nebo zařadit do fronty po aktuální skladbě.

20.3 Manipulace se zvukovými disky CD

Existuje mnoho způsobů, jak můžete poslouchat své oblíbené hudební skladby. Můžete si přehrát disk CD nebo digitalizovanou verzi skladeb. Následující část se zabývá některými aplikacemi pro přehrávání disků CD a aplikacemi, které slouží k digitalizaci zvukových disků CD.

Informace o vytváření vlastních disků CD naleznete v části 21 – „*Vypalování disků CD a DVD*“ (strana 289).

Důležité: CDDA a přehrávání analogových disků CD

Zvukové disky CD je možné přehrávat dvěma různými způsoby. Jednotky CD a DVD umožňující přehrávání analogových disků CD přečtou zvuková data a odešlou je zvukovému výstupnímu zařízení. Některá externí zařízení připojená k rozhraní PCMCIA, FireWire nebo USB vyžadují použití standardu CDDA (Compact Disk Digital Audio), aby mohla zvuková data nejprve extrahovat a poté přehrát jako digitální data s pulzně kódovou modulací (PCM). Přehrávače zmiňované v následujících částech standard CDDA nepodporují. Pokud potřebujete podporu standardu CDDA, použijte přehrávač XMMS.

20.3.1 KsCD — Přehrávač zvukových disků CD

Aplikace KsCD je snadno použitelný přehrávač zvukových disků CD. Aplikaci spustíte stisknutím klávesy Alt + F2 a zadáním příkazu `kscd`. Aplikace KsCD se integruje do panelu prostředí KDE a je možné ji nakonfigurovat, aby spustila přehrávání automaticky po vložení disku CD. Chcete-li zobrazit nabídku konfigurace klepněte na nabídku *Extra* > *Nastavit KsCD*. Můžete nastavit získávání informací o skladbě ze serveru CDDB. Také je možné odeslat informace CDDB a sdílet je s ostatními. K získávání a odesílání informací použijte dialog *CDDB*.

Obrázek 20.2 *Uživatelské rozhraní aplikace KsCD*

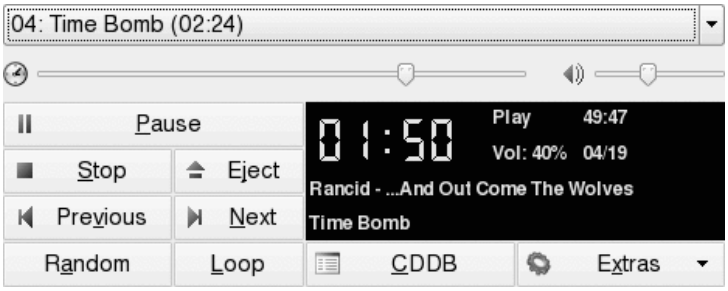

20.3.2 Komprese zvukových dat: Extrahování

Kompresi zvuku je možné provádět pomocí různých nástrojů. Následující část se zabývá využitím příkazové řádky ke kódování a přehrávání zvukových dat a dále popisuje některé grafické aplikace umožňující kompresi zvuku.

Nástroje příkazové řádky pro kódování a přehrávání zvukových dat

Formát Ogg Vorbis (balíček `vorbis-tools`) je volně dostupný formát komprese zvuku, který je v současnosti podporován většinou přehrávačů zvuku a dokonce přenosnými přehrávači MP3. Webová stránka tohoto projektu se nachází na adrese `http://www.xiph.org/ogg/vorbis`.

Tento systém je dodáván s mnoha nástroji, které podporují formát Ogg Vorbis. Aplikace `oggenc` je nástroj příkazové řádky sloužící ke kódování souborů WAV do formátu Ogg. Daný soubor `.wav` převedete do formátu Ogg Vorbis jednoduše spuštěním příkazu `oggenc` *`muj_soubor.wav`* . Možnost `-h` zobrazí přehled dalších parametrů. Aplikace oggenc podporuje kódování s variabilní přenosovou rychlostí. Takto je možné dosáhnout ještě vyšší úrovně komprese. Namísto přenosové rychlosti můžete pomocí parametru `-q` určit požadovanou kvalitu. Parametr `-b` určuje průměrnou přenosovou rychlost. Parametry `-m` a `-M` určují minimální a maximální přenosovou rychlost.

Aplikace ogg123 je přehrávač souborů Ogg v příkazové řádce. Spustíte jej příkazem typu `ogg123` *`moje_skladba.ogg`*.

Komprese zvukových dat pomocí aplikace KAudioCreator

KaudioCreator je jednoduchá aplikace pro extrahování disků CD (viz 20.3 – „Extrahování zvukových disků CD pomocí aplikace KAudioCreator“ (strana 284)). Po spuštění se na kartě *CD stopy* zobrazí seznam všech skladeb na disku CD. Vyberte skladby, které chcete extrahovat a zakódovat. Chcete-li upravit informace o skladbách, můžete použít *Editor alb*, který spustíte klepnutím na nabídku *Soubor* > *Upravit album*. V opačném případě jednoduše spusťte extrahování a kódování klepnutím na nabídku *Soubor* > *Ripovat výběr*. Průběh těchto úloh je možné sledovat na kartě *Úlohy*. Je-li k tomu aplikace KAudioCreator nastavena, vytvoří pro váš výběr také soubory se seznamy skladeb, které mohou být použity přehrávači jako amaroK, XMMS nebo Helix Banshee.

Obrázek 20.3 *Extrahování zvukových disků CD pomocí aplikace KAudioCreator*

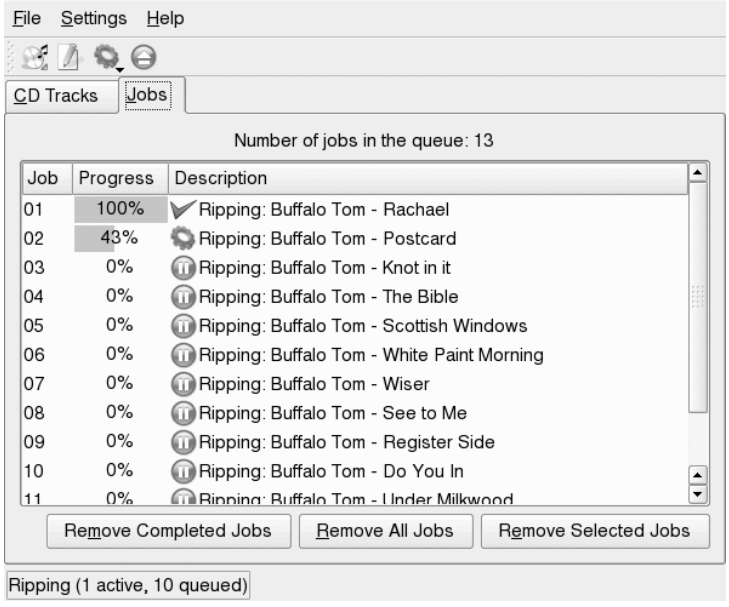

Komprese zvukových disků CD pomocí aplikace Konqueror

Před spuštěním vlastního procesu extrahování v aplikaci Konqueror nakonfigurujte správu zvukových disků CD a enkodér Ogg Vorbis v Ovládacím centru prostředí KDE. Vyberte možnost *Zvuk a multimédia* > *Zvuková CD*. Modul konfigurace je rozdělen na tři karty: *Obecné*, *Názvy* a *Enkodér Ogg Vorbis*. Běžně je zařízení CD zjištěno automaticky. Neměňte toto výchozí nastavení, pokud se automatická detekce zdařila a není nutné nastavit zařízení CD ručně. Také zde může být nastavena oprava chyb a priorita enkodéru. Karta *Enkodér Ogg Vorbis* určuje kvalitu kódování. Pokud chcete konfigurovat online vyhledávání informací o albech, skladbách a interpretech extrahovaných zvukových dat, vyberte možnost *Add Track Information (Přidat informace o skladbě)*.

Proces extrahování spustíte vložením disku CD do jednotky CD-ROM a zadáním příkazu `audiocd:/` do řádku *Umístění*. Aplikace Konqueror poté zobrazí seznam skladeb na disku CD a některé složky (viz 20.4 – „Extrahování zvukových dat pomocí aplikace Konqueror“ (strana 285)).

Obrázek 20.4 *Extrahování zvukových dat pomocí aplikace Konqueror*

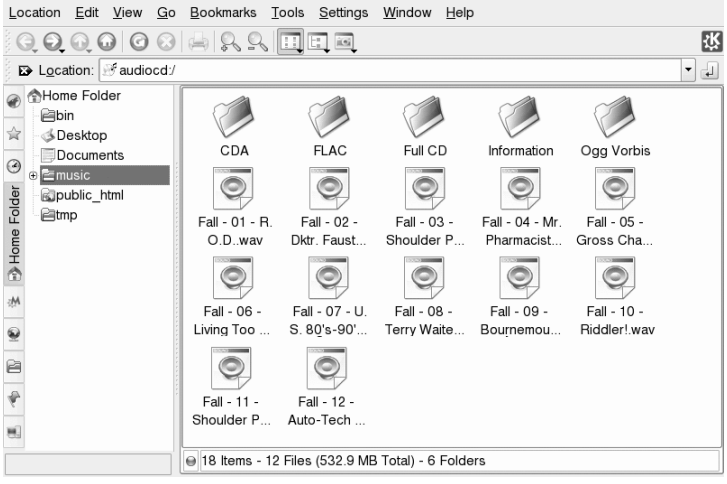

Pokud chcete na disku uchovat nekomprimovaná zvuková data, jednoduše vyberte soubory `.wav` a přetažením do jiného okna aplikace Konqueror je nakopírujte do jejich cílového umístění. Pokud chcete spustit kódování Ogg Vorbis, přetáhněte do jiného

okna aplikace Konqueror složku nebo soubory `Ogg Vorbis`. Kódování se spustí poté, co složku Ogg Vorbis přetáhnete do jejího cílového umístění.

20.4 Přehrávání filmů

Můžete si vybrat z mnoha přehrávačů filmů, které jsou dodávány se systémem SUSE Linux Enterprise. Výchozím přehrávačem filmů prostředí KDE je aplikace Kaffeine, kterou je možné spouštět s různými aplikacemi backend, jako je například aplikace Xine a MPlayer.

Obrázek 20.5 *Hlavní okno aplikace Kaffeine*

Formáty, které můžete v aplikaci Kaffeine zobrazovat, závisí na aplikaci backend (ve výchozím nastavení je použita aplikace Xine). Aplikace Xine interpretuje nejznámější dostupné formáty multimédií. Další informace získáte v části `http://xinehq.de/`.

Aplikace Kaffeine může přehrávat také proudy multimédií vysílané prostřednictvím Internetu a je možné ji použít jako modul plug-in v aplikaci Konqueror. Poskytuje obvyklé možnosti přehrávání souborů v režimu celé obrazovky, procházení souborů a mnoho dalšího. Můžete také pořídit snímek videa a uložit ho jako obrázek.

Kromě aplikace Kaffeine poskytuje systém SUSE Linux Enterprise také aplikaci RealPlayer pro systém Linux. Aplikace RealPlayer podporuje formáty RealAudio, RealVideo, Ogg Vorbis, Theora a další.

Obrázek 20.6 *Aplikace RealPlayer pro systém Linux*

21 Vypalování disků CD a DVD

Aplikace K3b je komplexní program pro zápis dat a zvukových disků CD a DVD. Program spouštějte z hlavní nabídky nebo zadáním příkazu `k3b`. Následující části obsahují stručný úvod k základnímu procesu vypalování, který vám pomůže vytvořit první disk CD nebo DVD v systému Linux.

21.1 Vytváření datových disků CD a DVD

Chcete-li vytvořit datový disk CD, vyberte příkaz *Soubor* > *Nový projekt* > *Nový datový CD projekt*. Chcete-li vytvořit datový disk DVD, vyberte příkaz *Soubor* > *Nový projekt* > *Nový datový DVD projekt*. V dolní části okna se zobrazí pohled projektu, viz obrázek 21.1 – „Vytvoření nového datového projektu“ (strana 290). Přetáhněte do složky projektu požadované adresáře nebo samostatné soubory ze svého domovského adresáře. Pomocí položky *Soubor* > *Uložit jako* uložte projekt s požadovaným názvem.

Obrázek 21.1 *Vytvoření nového datového projektu*

Potom vyberte na panelu nástrojů možnost *Vypálit* nebo stiskněte kombinaci kláves Ctrl + B. Zobrazí se dialogové okno se šesti kartami, které poskytuje různé možnosti pro zápis disků CD nebo DVD. Viz 21.2 – „Úprava procesu vypalování“ (strana 290).

Obrázek 21.2 *Úprava procesu vypalování*

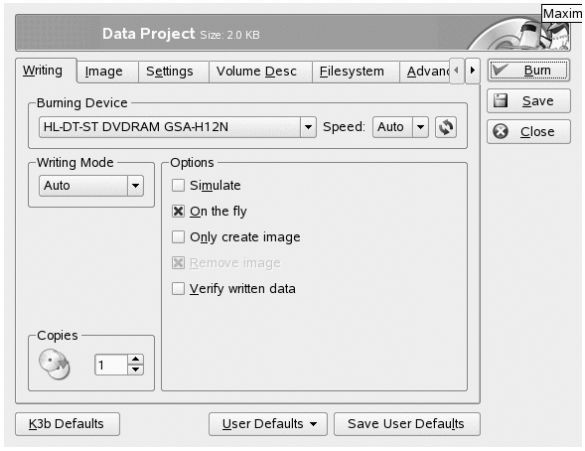

Karta *Zápis* obsahuje různá nastavení vypalovacího zařízení, rychlost a možnosti vypalování. Jsou zde uvedeny následující možnosti:

Vypalovací zařízení

V této rozbalovací nabídce se zobrazí se rozpoznaný zapisovač. Můžete zde také nastavit rychlost.

Varování: Rychlost vypalování nastavujte opatrně.

Obvykle je vhodné vybrat možnost *Automaticky*, která zvolí maximální možnou rychlost zápisu. Pokud však tuto hodnotu zvýšíte a systém není schopen odesílat data dostatečně rychle, zvyšuje se pravděpodobnost vyprázdnění vyrovnávací paměti.

Režim zápisu

Tato možnost určuje, jakým způsobem laser zapisuje disk CD nebo DVD. U disků CD jsou k dispozici tři režimy: DAO, TAO a RAW. V režimu DAO (disk at once), disk najednou, se během zápisu disku laser nedeaktivuje. Tento režim je doporučen pro vytváření zvukových disků CD. V režimu TAO (track at once), stopa najednou, se k zápisu jednotlivých stop používají nezávislé procesy. Režim RAW se nepoužívá příliš často, protože zapisovač neprovádí žádné opravy dat.

U disků DVD jsou k dispozici také tři režimy: DAO, Přírůstkový a Přepsat. U disků DVD režim DAO nepodporuje režim multisession. Chcete-li vytvářet DVD v režimu multisession, vyberte přírůstkový režim. Režim Přepsat umožňuje na přepisovatelném médiu zvětšení souborového systému ISO9660 z první relace prostřednictvím nástroje growisofs.

Obvykle je vhodné vybrat možnost *Automaticky*, protože programu K3b umožnuje vybrat nejvhodnější nastavení.

Simulovat

Pomocí této funkce lze zkontrolovat, zda systém podporuje vybranou rychlost zápisu. Zápis se provede s deaktivovaným laserem za účelem testování systému.

Za běhu

Vypaluje požadovaná data bez předchozího vytvoření souboru obrazu (tuto možnost nepoužívejte na počítačích s nižším výkonem). Soubor obrazu (nazývaný také obraz ISO) je soubor s veškerým obsahem disku CD, který se následně v této podobě zapíše na disk CD.

Pouze vytvořit obraz
: Tato možnost vytvoří soubor obrazu. Cestu k tomuto souboru nastavte v poli *Dočasný soubor* na kartě *Obraz*. Soubor obrazu je možné později zapsat na disk CD. Chcete-li to provést, použijte příkaz *Nástroje > Zapsat obraz CD*. Pokud je použita tato možnost, jsou všechny možnosti v této části deaktivovány.

Odstranit obraz
: Po dokončení odstraní z pevného disku dočasný obraz.

Ověřit zapsaná data
: Zkontroluje integritu zapsaných dat porovnáním součtů MD5 původních a vypálených dat.

Karta *Obraz* je k dispozici, pouze pokud je vybrána možnost *Pouze vytvořit obraz*. V tom případě zadejte soubor, do kterého bude zapsán soubor ISO.

Karta *Nastavení* obsahuje dvě možnosti. První možnost, *Režim datových stop*, je k dispozici pouze u disků CD. Obsahuje konfiguraci týkající se způsobu zápisu stop. Obecně je nejlepším nastavením možnost *Automaticky*. Možnost *Režim Multisession* se používá k přidávání dat na médium, na které již bylo zapisováno, ale ještě nebylo dokončeno (finalizováno).

Na kartě *Popis svazku* zadejte obecné informace, které identifikují tento datový projekt, jeho vydavatele a tvůrce, aplikaci a operační systém, ve kterém byl projekt vytvořen. Na kartě *Souborový systém* zadejte nastavení souborového systému (RockRidge, Joliet, UDF). Také zadejte způsob zacházení se symbolickými odkazy, oprávněním souborů a mezerami. Na kartě *Pokročilé* mohou zkušení uživatelé provést další nastavení.

Po úpravě všech potřebných nastavení spusťte klepnutím na tlačítko *Vypálit* skutečný proces vypalování. Případně můžete klepnutím na tlačítko *Uložit* toto nastavení uložit pro budoucí použití a úpravu.

21.2 Vytváření zvukových disků CD.

Mezi vytvářením zvukového disku CD a datového disku CD není významný rozdíl. Vyberte příkaz *Soubor > Nový projekt zvukového CD*. Jednotlivé zvukové stopy přetáhněte do složky projektu. Zvuková data musí být ve formátu WAV nebo Ogg Vorbis. Přesunutím stop ve složce projektu nahoru nebo dolů zadejte jejich pořadí.

V oblasti Text CD můžete přidat na disk CD určité textové informace, například název disku CD, jméno umělce a název stopy. Přehrávače CD, které podporují tuto funkci, mohou tyto informace číst a zobrazovat. Chcete-li ke zvukovým stopám přidat informace Text CD, vyberte nejdříve stopu. Klepněte pravým tlačítkem myši a vyberte možnost *Vlastnosti*. Zobrazí se nové okno, do kterého zadáte požadované informace.

Dialogové okno pro vypálení zvukového disku CD se příliš neliší od dialogového okna pro vypálení datového disku CD. Režimy *DAO* (disk najednou) a *TAO* (stopa najednou) však mají větší význam. Režim *TAO* vkládá po každé stopě přestávku v délce dvou sekund.

Tip: Zachování integrity dat:

Při vypalování zvukových disků CD můžete omezit riziko chyb při vypalování vybráním nižší rychlosti vypalování.

Po úpravě všech potřebných nastavení spusťte klepnutím na tlačítko *Vypálit* skutečný proces vypalování. Případně můžete klepnutím na tlačítko *Uložit* toto nastavení uložit pro budoucí použití a úpravu.

21.3 Kopírování disku CD nebo DVD

Podle typu požadovaného média vyberte možnost *Nástroje > Kopírovat CD* nebo *Nástroje > Kopírovat DVD*. V zobrazeném dialogovém okně proveďte nastavení čtecího a zapisovacího zařízení, viz obrázek 21.3 – „Kopírování disku CD“ (strana 294). Jsou zde také k dispozici popsané možnosti zápisu. Další funkce umožňuje vytvoření několika kopií disku CD nebo DVD.

Obrázek 21.3 *Kopírování disku CD*

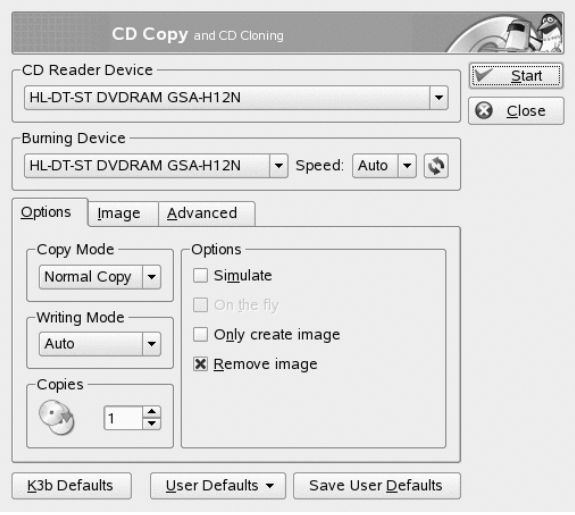

Chcete-li vypálit médium současně se čtením z druhého zařízení, zaškrtněte políčko *Za běhu*. Chcete-li vytvořit obraz v cestě zadané na kartě *Obraz* v poli *Zapsat soubor s obrazem do* a vypálit jej později, vyberte možnost *Pouze vytvořit obraz*.

21.4 Zápis obrazů ISO

Pokud již máte obraz ISO, vyberte příkaz *Nástroje > Zapsat CD obraz*. Zobrazí se okno. Do pole *Obraz k vypálení* zadejte umístění obrazu. Program K3b vypočítá kontrolní součet a zobrazí jej v poli *MD5 součet*. Pokud byl soubor ISO stažen z Internetu, zobrazuje tento součet informaci o tom, zda bylo stahování úspěšné.

Pomocí karet *Možnosti* a *Pokročilé* nastavte požadované předvolby. Vypalování disku CD spustíte klepnutím na tlačítko *Spustit*.

Chcete-li vypálit obraz ISO na disk DVD, vyberte příkaz *Nástroje > Zapsat obraz DVD ISO* a vyberte obraz k vypálení. Zadejte režim zápisu a počet kopií a vyberte odpovídající možnosti zápisu. Chcete-li zkontrolovat integritu dokončeného disku DVD, zaškrtněte políčko *Ověřit zapsaná data*.

21.5 Vytváření disků CD a DVD v režimu multisession

Disky v režimu multisession lze použít k zápisu dat při více než jedné relaci. To je vhodné například při zápisu záloh, které jsou menší než médium. V každé relaci lze přidat jiný soubor zálohy. Zajímavé je, že nemusíte vytvářet pouze datové disky CD a DVD. Na disk v režimu multisession můžete přidávat také zvukové stopy.

Chcete-li začít nový disk v režimu multisession, proveďte následující postup:

1. Nejdříve vytvořte datový disk a přidejte všechny soubory. Nelze začít se zvukovou stopou CD. Zkontrolujte, zda nezaplníte celý disk, protože v opačném případě nebude možné přidávat další relaci.

2. Pomocí příkazu *Projekt* > *Vypálit* spusťte vypálení dat.

3. V zobrazeném dialogovém okně přejděte na kartu *Nastavení* a vyberte možnost *Začít multisession*. V případě disků DVD nesmíte použít režim zápisu DAO, protože nepodporuje režim multisession.

4. V případě potřeby nakonfigurujte ostatní možnost. Viz také 21.1 – „Vytváření datových disků CD a DVD“ (strana 289).

5. Pomocí tlačítka *Vypálit* spusťte relaci vypalování.

Po úspěšném dokončení procesu vypálení je vytvořen disk v režimu multisession. Dokud médium obsahuje dostatek volného místa, můžete libovolně přidávat další relace. Disky dokončujte, pouze pokud víte jistě, že nepotřebujete žádné další relace, nebo pokud je místo obsazeno.

Poznámka: Úložné místo na discích v režimu multisession

Uvědomte si, že disky v režimu multisession požadují místo k uložení všech položek z relací. To vede ke zmenšení dostupného místa na disku. Velikost závisí na počtu relací.

21.6 Další informace

Kromě dvou výše popsaných funkcí poskytuje aplikace K3b také další funkce, například čtení zvukových dat ve formátu WAV, přepisování disků CD a přehrávání hudby ve vestavěném zvukovém přehrávači. Podrobný popis všech dostupných funkcí programu je k dispozici v části `http://k3b.org/`.

Hledání požadovaných informací

A

K podpoře každodenní práce se systémem SUSE Linux Enterprise® a za účelem poznávání systému Linux vytvořila společnost Novell SUSE a komunita opensource velké množství informací. Odpovídající informace jsou k dispozici v různých formátech. Podrobné informace naleznete v dokumentaci dodané s produktem a další informace lze nalézt na Internetu.

A.1 Přiložená dokumentace

Dokumentaci dodanou s produktem lze nalézt online na několika místech. Prostředí KDE obsahuje centrum nápovědy, které nabízí široký rozsah dokumentace. V tomto centru naleznete informace týkající se systému SUSE Linux Enterprise a také popisy aplikací vytvořené komunitou opensource.

Instalujete-li nový software pomocí programu YaST, je dokumentace k softwaru ve většině případů nainstalována automaticky a obvykle se zobrazuje v centru nápovědy ve vašem počítači. Některé aplikace, například aplikace GIMP, však mohou obsahovat jiné balíčky nápovědy online, které lze nainstalovat odděleně pomocí programu YaST a nejsou integrovány do centra nápovědy.

A.1.1 Použití centra nápovědy

K centru nápovědy můžete přistupovat různými způsoby: Klepnutím na tlačítko *Nápověda* v aplikaci nebo stisknutím F1 lze přímo vyvolat dokumentaci příslušné aplikace

v centru nápovědy. Pokud však spustíte centrum nápovědy z hlavní nabídky nebo zadáním příkazu `susehelp`, zobrazí se níže uvedené hlavní okno centra nápovědy.

Obrázek A.1 *Hlavní okno centra nápovědy*

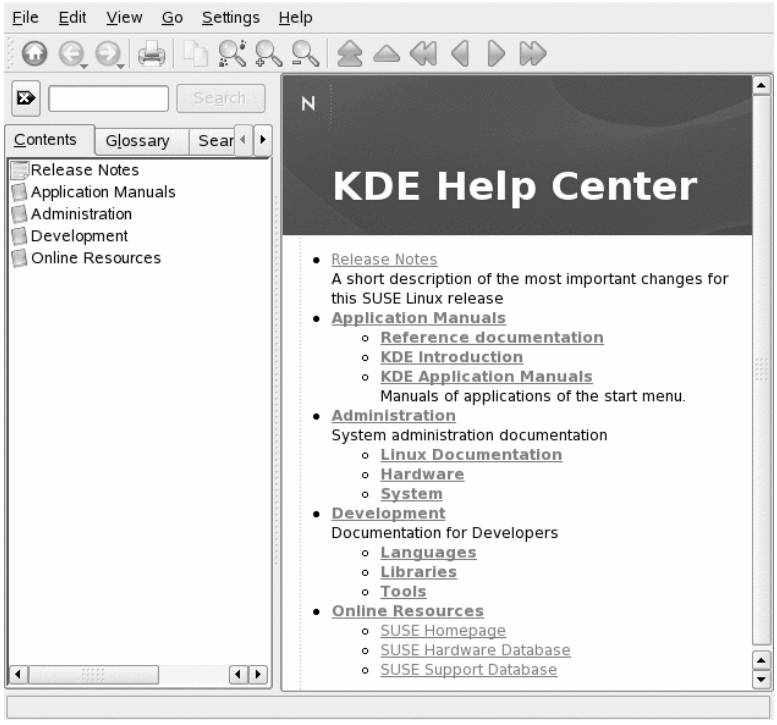

Nabídka a panel nástrojů umožňují tisk obsahu z centra nápovědy, hledání na aktuální zobrazené stránce, procházení a přizpůsobení centra nápovědy. Pole zobrazení v pravé části okna vždy zobrazuje aktuálně vybraný obsah, například příručky online, výsledky hledání nebo webové stránky.

Navigační oblast v levé části okna obsahuje několik karet.

Obsah
: Zobrazuje stromový pohled dostupných informačních zdrojů. Centrum nápovědy je určeno pro různé cílové skupiny, jako jsou uživatelé, správci i vývojáři. Klepnutím na ikony knih lze otevřít a procházet samostatné kategorie. Například pod nadpisem *Administrace* můžete procházet stránky (man) příručky a informační stránky (info) k příkazům na příkazovém řádku. Centrum nápovědy také poskytuje

přístup k některým databázím online, které se zabývají problematikou speciálního hardwaru a softwaru v tomto produktu. Po vygenerování vyhledávacího rejstříku lze všechny tyto zdroje pohodlně procházet.

Obsah centra nápovědy závisí na aktuálně nainstalovaných softwarových balíčcích a na jazycích, které jsou vybrány jako systémové jazyky.

Slovníček pojmů
: Poskytuje rychlý přístup k vyhledání definic slov, která vám mohou být neznámá.

Možnosti hledání
: Obsahuje možnosti fulltextového hledání v centru nápovědy. Můžete kombinovat několik kritérií hledání.

Chcete-li použít fulltextové hledání, vygenerujte rejstřík hledání a nastavte parametry hledání. Pokud rejstřík hledání nebyl dosud vygenerován, zobrazí systém automaticky výzvu k jeho vygenerování po klepnutí na kartu *Možnosti hledání* nebo po zadání hledaného řetězce a klepnutí na tlačítko *Hledat*.

Postup A.1 *Generování rejstříku hledání*

1. Chcete-li vygenerovat index, vyberte z hlavní nabídky možnost *Nastavení* > *Sestavit rejstřík pro vyhledávání*. Zobrazí se okno se seznamem dokumentace aktuálně dostupné v centru nápovědy.

2. Vyberte dokumenty, které chcete zahrnout do vyhledávacího rejstříku a klepněte na tlačítko *Vytvořit rejstřík*. Po vygenerování rejstříku můžete použít fulltextové hledání.

Obrázek A.2 *Generování rejstříku hledání*

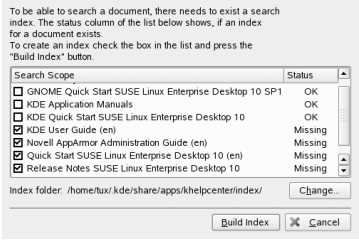

Postup A.2 *Použití fulltextového hledání*

1. Klepněte na kartu *Možnosti hledání* a zadejte řetězec, který chcete najít.

2. Chcete-li zkombinovat hledané řetězce pomocí operátorů, klepněte na možnost *Metoda* a vyberte požadovanou operaci.

3. Chcete-li omezit počet zobrazených výsledků, nastavte možnost *Max. Výsledky*.

4. Hledání můžete omezit na určité typy dokumentace výběrem možnosti v poli *Rozsah*. Možnost *Výchozí* umožňuje prohledávání předem definovaného výběru dokumentů. Možnost *Vše* zahrnuje do hledání všechny typy dokumentů. Možnost *Vlastní* umožňuje zadat, které typy dokumentů budou do hledání zahrnuty. Stačí pouze v seznamu aktivovat požadované dokumenty.

Obrázek A.3 *Kombinace možností hledání*

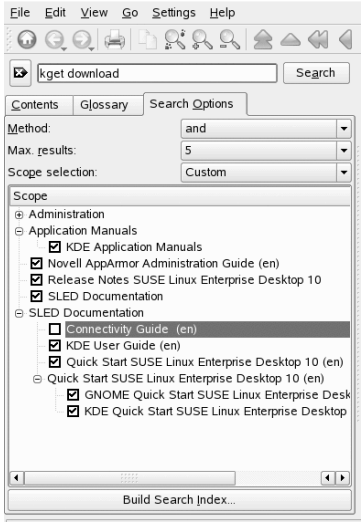

5. Až možnosti požadovaným způsobem nastavíte, klepněte na tlačítko *Hledat*. Výsledky hledání se pak zobrazí jako seznam odkazů v poli zobrazení a lze mezi nimi přecházet klepnutím myší.

A.2 Další zdroje a více informací

Určité příručky a dokumentaci produktu lze také nalézt na adrese `http://www.novell.com/documentation/sled10/`.

Hledáte-li další informace, můžete také navštívit následující weby:

Databáze Novell Technical Support Knowledgebase
`http://www.novell.com/support/`

Komunitní zdroje pro podporu produktu
`http://support.novell.com/forums/index.html`

Web dokumentace prostředí KDE
`http://www.kde.org/documentation`

Web dokumentace pro aplikace prostředí KDE
`http://www.kde-apps.org`

Často jsou užitečné také běžné vyhledávače. Máte-li např. potíže s vypalováním disků CD nebo s konverzí souborů v sadě OpenOffice.org, zkuste hledat termíny `Linux CD-RW n pov da` nebo `OpenOffice konverze souborů problém`. Vyhledávač Google™ také obsahuje na adrese `http://www.google.com/linux` zvláštní vyhledávač pro systém Linux.

Přechod ze systému Windows na systém Linux

B

Přecházíte-li ze systému Microsoft Windows*, všimněte si, jak jsou známé prvky systému Windows převedeny do systému SUSE Linux Enterprise®. Po přihlášení si všimněte, že pracovní plocha má známé rozložení a obsahuje ikony, které jsou často podobné ikonám v systémech Windows a Macintosh.

Obrázek B.1 *Prostředí KDE*

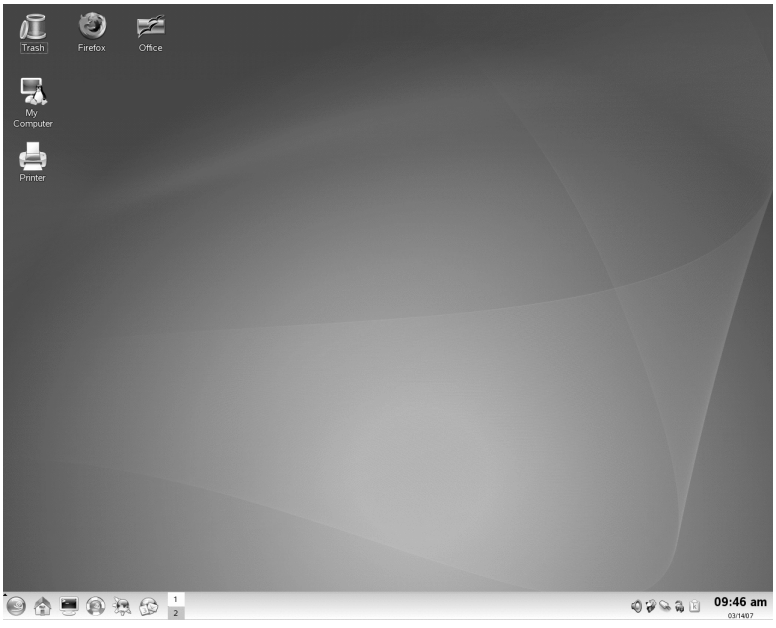

B.1 Spouštění aplikací pomocí hlavní nabídky

Ke všem programům, nainstalovaným v systému, lze přistupovat pomocí hlavní nabídky podobné nabídce Start systému Windows. Nabídku můžete zobrazit klepnutím na zelenou ikonu SUSE v levé části panelu. Nabídka je rozdělena podle funkcí, takže je snadné nalézt správnou aplikaci pro daný účel i v případě, že ještě názvy aplikací neznáte. Další informace o hlavní nabídce naleznete v 1.3.1 – „Přístup ke hlavní nabídce“ (strana 11).

Obrázek B.2 *Hlavní nabídka v prostředí KDE*

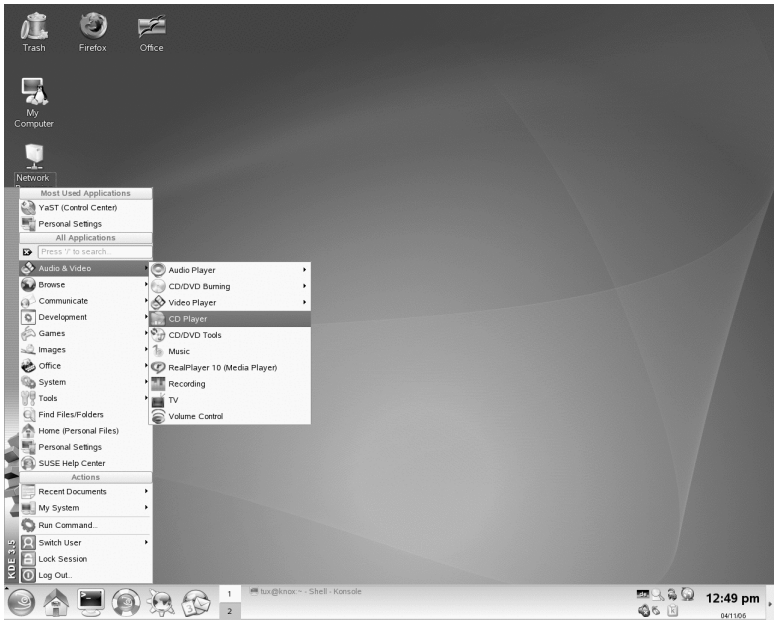

Programy lze spouštět také z příkazového řádku. Stisknutím klávesy Alt + F2 se zobrazí dialogové okno, ve kterém můžete zadat příkaz ke spuštění aplikace. Název příkazu je často (ale ne vždy) stejný jako název aplikace zapsaný malými písmeny.

B.2 Správa souborů

Aplikaci Konqueror, výchozího správce souborů (a zároveň internetový prohlížeč) prostředí KDE, spustíte stisknutím klávesy Alt + F2 a zadáním příkazu `konqueror`. Chcete-li zobrazit kontakty svého domácího adresáře, klepněte na *Osobní soubory*. Chcete-li toto zobrazení otevřít přímo, použijte ikonu rychlého spuštění s obrázkem domu z panelu.

Obrázek B.3 *Správci souborů Průzkumník Windows a Konqueror*

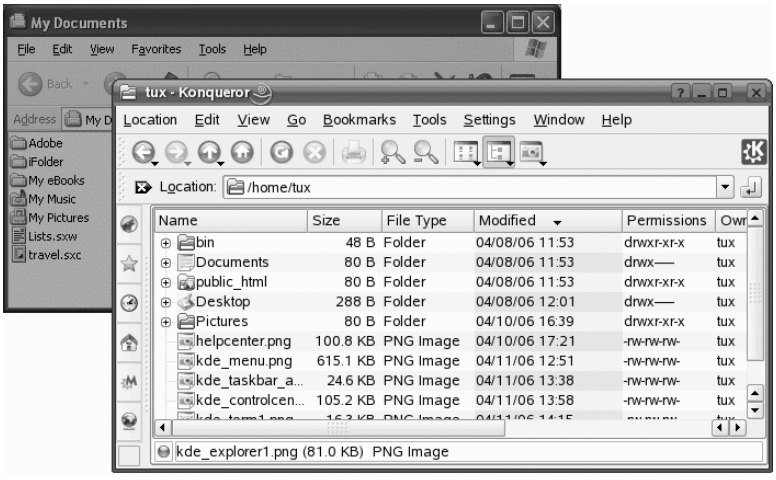

Chcete-li získat více informací o aplikaci Konqueror jako správci souborů, podívejte se sem: 1.4 – „Správa složek a souborů v programu Konqueror“ (strana 19).

B.3 Použití příkazového řádku

Chcete-li spouštět příkazy v prostředí příkazového řádku podobném příkazovému řádku systému Windows, stiskněte klávesu Alt + F2 a zadejte příkaz `konsole` nebo požijte ikonu rychlého spuštění na panelu.

Obrázek B.4 *Příkazový řádek systému Windows a terminál Konsole*

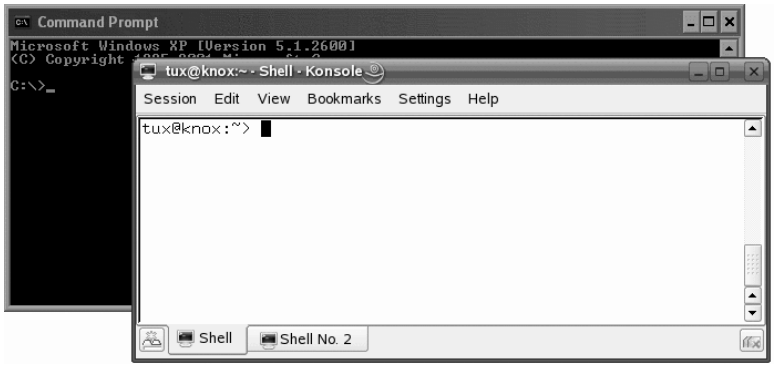

Chcete-li se dozvědět více o práci s příkazovým řádkem, podívejte se sem: 15 – „*Working with the Shell*“ (↑Deployment Guide).

B.4 Přizpůsobení prostředí

Pokud chcete změnit vzhled a chování prostředí KDE, stiskněte klávesu Alt + F2 a zadejte příkaz `kcontrol`. Lze změnit například pozadí plochy, spořič obrazovky, konfiguraci klávesnice a myši, zvuky a přidružení souborů.

Obrázek B.5 *Ovládací panel systému Windows a Ovládací centrum prostředí KDE*

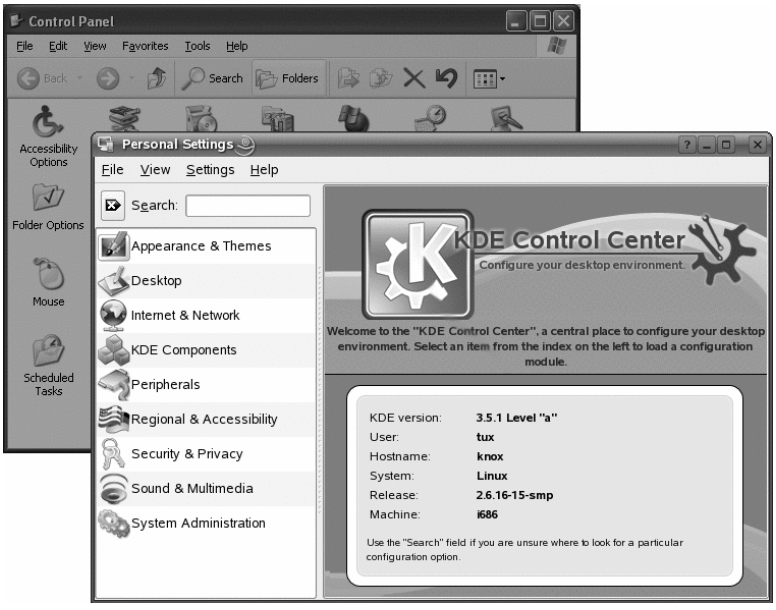

Další informace získáte v části 2.1 – „Ovládací centrum KDE“ (strana 49).

B.5 Nastavení tiskáren

Chcete-li nastavit nebo přidat tiskárnu pro SUSE Linux Enterprise, spusťte z hlavní nabídky Správce tisku. Můžete přidávat a odebírat tiskárny, spravovat tiskové úlohy a konfigurovat svůj tiskový systém. Další informace získáte v části 12 – „*Správa tiskáren*“ (strana 191).

Obrázek B.6 *Tiskárny a faxy v systému Windows a Správce tisku prostředí KDE*

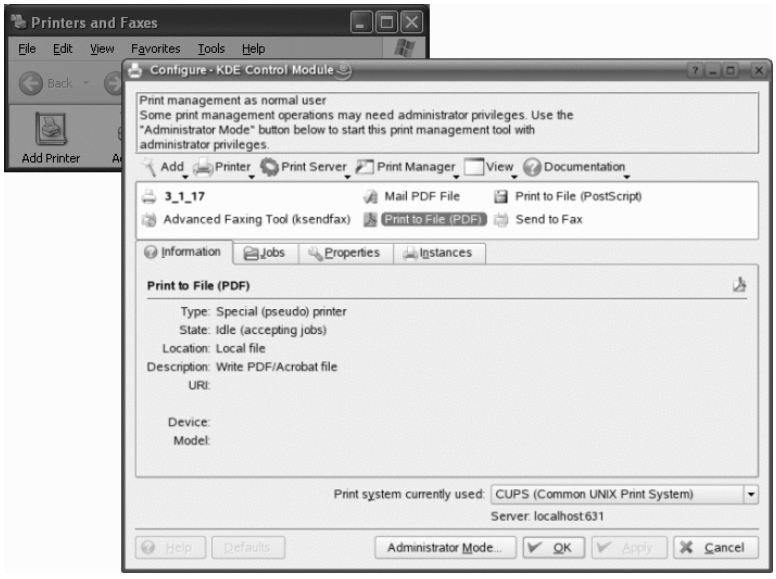

B.6 Přepínání aplikací

Podobně jako hlavní panel v systému Windows, spodní panel v prostředí KDE vám umožňuje snadno přepínat mezi otevřenými okny. Na rozdíl od systému Windows vás prostředí KDE nechá nastavit několik pracovních ploch, z nichž v každé mohou běžet různé programy. Přepínat mezi nimi můžete jediným klepnutím.

Tip: Používání klávesových zkratek

Ke přepínání mezi spuštěnými aplikacemi a pracovními plochami můžete použít klávesové zkratky. Pro přepínání mezi aplikacemi použijte známé Alt + →|. Přepínat mezi plochami lze pomocí kláves Ctrl + F1, Ctrl + F2 atd.

Obrázek B.7 *Hlavní panel systému Windows a panel prostředí KDE*

B.7 Přístup k síťovým prostředkům

V počítači lze procházet soubory a adresáře nebo určité služby vzdálených hostitelů nebo zpřístupnit vlastní soubory a adresáře ostatním uživatelům v síti. SUSE Linux Enterprise nabízí různé možnosti přístupu a vytváření prostředků sdílených v síti. Za předpokladu, že to síťová struktura a konfigurace vašeho počítače umožňuje, můžete snadno procházet sdílené prostředky a služby pomocí správce souborů, aplikace Konqueror.

Obrázek B.8 *Místa v síti systému Windows a procházení sítě v aplikaci Konqueror*

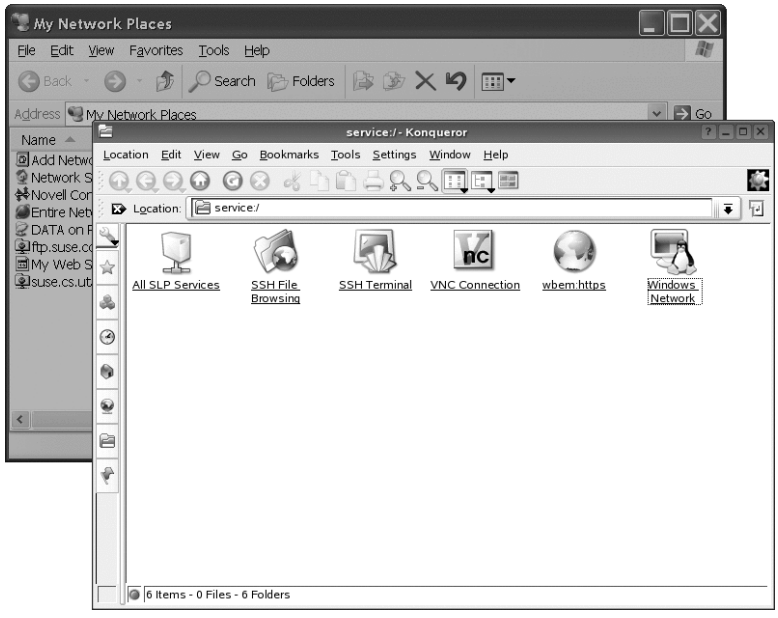

Další informace a různých možnostech přístupu k síťovým prostředkům naleznete zde: 9 – „*Přístup k síťovým prostředkům*“ (strana 161).

Seznámení se softwarem v systému Linux

C

Systém Linux se dodává se širokou paletou aplikací, které často nabízí pro konkrétní potřeby několik řešení. Problémem může být nalezení aplikace, která nejlépe odpovídá vašim potřebám. V několika následujících částech se seznámíte s nejčastějšími protějšky běžného softwaru pro systém Windows*, které jsou určeny pro systém Linux. Každá část se věnuje jednomu konkrétnímu druhu aplikací a představuje přehled aplikací pro konkrétní účel pro systém Windows a jejich ekvivalenty pro systém Linux. Pod každou tabulkou naleznete další informace o aplikacích pro systém Linux a odkazy na více informací. Tento seznam není v žádném případě úplný, protože vývoj softwaru je stále se vyvíjející proces a neustále vznikají nové aplikace.

Tip: Chybějící aplikace

Ne všechny níže uvedené aplikace jsou ve vašem systému ve výchozím nastavení nainstalovány a některé se s tímto produktem nemusí dodávat. Chcete-li použít aplikaci, která není k dispozici, obraťte se na správce systému. Pokud se aplikace s produktem dodává, je možné ji nainstalovat pomocí programu YaST. Pomocí funkce hledání nástroje pro správu softwaru YaST vyhledejte názvy balíků

C.1 Kancelář

V této části jsou popsána nejoblíbenější softwarová řešení v systému Linux pro kancelář a podnikání Mezi tato řešení patří kancelářské sady, software pro účetnictví nebo software pro správu projektů.

Tabulka C.1 *Kancelářský software pro systémy Windows a Linux*

Úkol	Aplikace systému Windows	Aplikace systému Linux
Kancelářská sada	Microsoft Office, StarOffice*, OpenOffice.org	OpenOffice.org, StarOffice, KOffice
Textový procesor	Microsoft Word, StarOffice/OpenOffice.org Writer, WordPerfect	OpenOffice.org/StarOffice Writer, KWord
Tabulkový kalkulátor	Microsoft Excel, StarOffice/OpenOffice.org Calc	OpenOffice.org/StarOffice Calc, Gnumeric, KSpread
Prezentační aplikace	Microsoft PowerPoint*, StarOffice/OpenOffice.org Impress	OpenOffice.org/StarOffice Impress, KPresenter
Vytváření grafů	Microsoft Excel, MicroCall Origin	OpenOffice.org Calc, Kst, Gnuplot, Grace (Xmgr), LabPlot
Místní databáze	Microsoft Access, OpenOffice.org Base	OpenOffice.org Base, Rekall, kexi, Mergeant, PostgreSQL
Finanční účetnictví	Microsoft Money, Quicken	GnuCash, KMyMoney
Správa projektů	Microsoft Project	Planner, Taskjuggler
Myšlenkové mapy	MindManager, Free Mind	VYM (View Your Mind), Free Mind, KDissert

FreeMind
: Program FreeMind umožňuje vizualizaci myšlenek pomocí vytváření a úpravy myšlenkových map. Snadno lze kopírovat uzly a vkládat texty z formátů jako HTML, RTF a e-mailů. Myšlenkové mapy lze exportovat do různých formátů, jako např. HTML nebo XML. Další informace získáte v tématu `http://freemind.sourceforge.net/wiki/index.php/Main_Page`.

GnuCash
: Program GnuCash slouží ke správě osobních a firemních financí. Další informace o programu GnuCash naleznete v části `http://www.gnucash.org`.

Gnumeric
: Program Gnumeric je tabulkový kalkulátor prostředí GNOME. Další informace o aplikaci Gnumeric naleznete na adrese `http://www.gnumeric.org`.

Gnuplot
: Program Gnuplot je výkonný a přenositelný program pro vytváření grafů ovládaný pomocí příkazového řádku. Je k dispozici také pro systémy MacOS a Windows. Grafy vytvořené pomocí programu Gnuplot mohou být exportovány do různých formátů, jako např. PostScript, PDF nebo SVG, aby je bylo možné snadno zpracovat. Další informace o programu Gnuplot naleznete na webu `http://www.gnuplot.info/index.html`.

Grace
: Program Grace je velmi vyspělý nástroj pro tvorbu 2D grafů pro většinu systémů založených na systému Unix, včetně systému Linux. Umožňuje vytvářet a upravovat grafy v grafickém uživatelském rozhraní. Program Grace podporuje neomezený počet grafů v jednom dokumentu. Mezi formáty exportu patří JPEG, PNG, SVG, PDF, PS a EPS. Další informace získáte na adrese `http://plasma-gate.weizmann.ac.il/Grace/`.

Kdissert
: Aplikace Kdissert umožňuje strukturovaný zápis nápadů a konceptů a je zaměřena převážně na studenty, ale mohou ji využívat také učitelé, řídicí pracovníci, inženýři a obchodníci. Nápady se nejprve rozloží na plátno a potom přiřadí do stromu. Z myšlenkových map lze vytvářet různé výstupy, jako např. soubory PDF, textové dokumenty (použitelné také v aplikaci OpenOffice.org Writer) a soubory HTML. Další informace získáte na adrese `http://freehackers.org/~tnagy/kdissert/`.

Kexi
: Viz KOffice (strana 314)

KMyMoney
: Program KMyMoney je správce osobních financí pro prostředí KDE. Umožňuje uživatelům operačních systémů opensource sledovat jejich osobní finance prostřed-

nictvím široké palety finančních funkcí a nástrojů. Další informace o programu KMyMoney naleznete v části `http://kmymoney2.sourceforge.net`.

KOffice
: KOffice je integrovaná kancelářská sada pro prostředí KDE. Obsahuje různé moduly, jako textový procesor (KWord), tabulkový kalkulátor (KSpread), aplikaci pro vytváření prezentací (KPresenter), několik aplikací pro zpracování obrázků (Kivio, Karbon14, Krita), databázové rozhraní (Kexi) a mnoho dalších. Další informace o programu KOffice naleznete na webu `http://www.koffice.org/`.

KPresenter
: Viz KOffice (strana 314).

Kst
: Aplikace Kst pro prostředí KDE umožňuje zobrazení dat a vytváření grafů se základními funkcemi analýzy dat v reálném čase. Aplikace Kst obsahuje mnoho výkonných vestavěných funkcí, jako robustní zobrazování živě přenášených dat, a lze ji rozšířit pomocí modulů plug-in a rozšíření. Další informace o aplikaci Kst naleznete na webu `http://kst.kde.org/`

KWord
: Viz KOffice (strana 314).

LabPlot
: Program LabPlot slouží k vytváření a správě dvojrozměrných a trojrozměrných grafů. Grafy lze vytvářet z dat a funkcí a jeden dokument může obsahovat několik grafů. Také jsou k dispozici různé metody analýzy dat. Další informace o aplikaci LabPlot naleznete na adrese `http://labplot.sourceforge.net/`.

Mergeant .
: Aplikace Mergeant je databázové rozhraní pro prostředí GNOME. Další informace získáte na adrese `http://www.gnome-db.org`.

OpenOffice.org
: Sada OpenOffice.org je aplikace s otevřeným zdrojovým kódem, která je ekvivalentem sady Microsoft Office. Je to velmi výkonná sada kancelářských aplikací včetně textového editoru (Write), editoru tabulek (Calc), správce databází (Base), správce prezentací (Impress), kreslicího programu (Draw) a editoru výrazů a vzorců pro tvorbu matematických rovnic a vzorců (Math). Uživatelé, kteří jsou obeznámeni s aplikacemi sady Microsoft Office, zde naleznou velmi podobné uživatelské rozhraní a všechny funkce, na které jsou zvyklí. Díky možnosti impor-

tovat do aplikace OpenOffice.org data z aplikací sady Microsoft Office je přechod od jedné kancelářské sady ke druhé velmi pohodlný. Existuje verze sady OpenOffice.org pro systém Windows, což umožňuje uživatelům přechod k alternativě s otevřeným zdrojovým kódem při stálém používání systému Windows. Další informace o sadě OpenOffice.org naleznete na webu `http://www.openoffice.org/` a můžete si přečíst krátký úvod k této kancelářské sadě v kapitole OpenOffice.org.

Planner
: Nástroj Planner slouží ke správě projektů v prostředí GNOME, který poskytuje podobné funkce jako nástroje správy projektů v systému Windows. Mezi jeho funkcemi jsou například možnosti Ganttových diagramů a různé druhy náhledů na úlohy a prostředky. Další informace o aplikaci Planner naleznete na adrese `http://www.imendio.com/projects/planner/`

PostgreSQL
: Databáze PostgreSQL je objektově orientovaný systém správy databází, který podporuje rozšířenou podmnožinu standardu SQL včetně transakcí, cizích klíčů, poddotazů, spouštěčů a uživatelem definovaných typů a funkcí. Další informace o systému PostgreSQL naleznete na adrese `http://www.postgresql.org/`.

Rekall
: Nástroj Rekall slouží k manipulaci s databázemi. Podporované jsou databáze MySQL, PostgreSQL, XBase s XBSQL, IBM DB2 a ODBC. Nástroj Rekall se dá použít ke tvorbě různých druhů tabulek a zpráv, návrhů dotazů pro databázi nebo importu/exportu dat v různých formátech. Další informace o programu Rekall naleznete na webu `http://www.thekompany.com/products/rekall/`.

StarOffice
: Sada StarOffice je proprietární verze sady OpenOffice.org distribuovaná společností Sun Microsystems. Je dostupná pro několik platforem, včetně systému Windows a Solaris. Obsahuje některé pokročilé funkce, které nejsou dostupné ve volně šiřitelné sadě OpenOffice.org. Další informace o aplikaci StarOffice naleznete na adrese `http://www.sun.com/software/star/staroffice/`.

Taskjuggler
: S drobným nástrojem Taskjuggler lze velice efektivně spravovat projekty. Můžete spravovat své projekty použitím možností Ganttových diagramů nebo tvorbou různých druhů hlášení (ve formátech XML, HTML nebo CSV). Uživatelé, kteří nedávají přednost správě aplikací využitím příkazového řádku, mohou k obsluze

nástroje Taskjuggler použít grafické rozhraní. Další informace o aplikaci Taskjuggler naleznete na adrese `http://www.taskjuggler.org`.

VYM (View Your Mind)
: Nástroj VYM slouží k vizualizaci vašich myšlenek a manipulaci s myšlenkovými mapami. Většina manipulací nevyžaduje více než jedno klepnutí myší. Větve mohou být velmi jednoduše vloženy, odstraněny i přeskupeny. Nástroj VYM také nabízí sadu značek, umožňující označení některých částí mapy (např. důležité, časově omezené atd.). Do myšlenkové mapy mohou být také vloženy odkazy, poznámky a obrázky. Myšlenkové mapy nástroje VYM používají formát XML, což umožňuje jejich snadný export do formátu HTML. Další informace o aplikaci VYM naleznete na adrese `http://www.insilmaril.de/vym`.

C.2 Síť

Následující část představuje různé aplikace pracující se sítěmi v systému Linux. Seznamte se s nejpopulárnějšími prohlížeči a emailovými klienty v systému Linux.

Tabulka C.2 *Síťový software pro systémy Windows a Linux*

Úkol	Aplikace systému Windows	Aplikace systému Linux
Webový prohlížeč	Internet Explorer, Firefox*, Opera	Konqueror, Firefox, Opera, Epiphany
Emailový klient/Správa osobních informací	Microsoft Outlook*, Lotus Notes, Mozilla Thunderbird*	Evolution, Kontact, Mozilla Thunderbird
Rychlé zprávy/Klient IRC	MSN, AIM*, Yahoo!* Messenger, XChat, Gaim	Gaim, Kopete, Konversation, XChat
Konferenční software (video a audio)	NetMeeting	Ekiga (původně nazývaná GnomeMeeting)
Voice over IP	X-Lite	Linphone, Skype

Úkol	Aplikace systému Windows	Aplikace systému Linux
FTP Clients	leechftp, wsftp	gftp, kbear

Epiphany
: Prohlížeč Epiphany je malá, ale efektivní aplikace pro prostředí GNOME. Mnoho jeho funkcí a rozšíření připomíná prohlížeč Firefox. Další informace o aplikaci Epiphany naleznete na adrese `http://www.gnome.org/projects/epiphany/`.

Evolution
: Aplikace Evolution je nástroj pro správu osobních informací v prostředí GNOME a kombinuje v sobě funkce pošty a adresáře. Nabízí možnosti pokročilých filtrů a hledání pro emaily, synchronizační funkce pro zařízení Palm a umožňuje spouštět aplikaci Evolution jako klienta služeb Exchange nebo GroupWise®, pro lepší integraci do různorodých prostředí. Další informace o aplikaci Evolution naleznete na adrese `http://www.gnome.org/projects/evolution/`.

Firefox
: Prohlížeč Firefox je nejmladším členem rodiny prohlížečů Mozilla. Funguje na různých platformách, včetně systémů Linux, MacOS, a Windows. Mezi jeho hlavními funkcemi jsou vestavěné uživatelské hledání, blokování oken pop-up, čtečka RSS, správa hesel, tabulkové prohlížení a některá pokročilá nastavení soukromí a zabezpečení. Prohlížeč Firefox je velmi přizpůsobivý a lze v něm nastavit téměř vše, co chcete (vyhledávání, panely nástrojů, vzhled , tlačítka, atd.). Z webu aplikace Firefox (`https://addons.update.mozilla.org/?application=firefox`) lze stáhnout užitečná rozšíření a přídavné moduly. Další informace o aplikaci Firefox naleznete na adrese `http://www.mozilla.org/products/firefox/`. Můžete si také přečíst naší kapitolu Firefox v příručce *Uživatelská příručka KDE* nebo *Uživatelská příručka GNOME*.

Gaim
: Aplikace Gaim je inteligentní nástroj k zasílání instantních zpráv, který podporuje mnoho protokolů, jako například protokoly AIM, ICQ (protokol Oscar), MSN Messenger, Yahoo!,*, IRC, Jabber, SILC, a GroupWise Messenger®. Je možné se s ním přihlašovat na různé účty na různých sítích a konverzovat na různých kanálech zároveň. Aplikace Gaim také existuje ve verzi pro systém Windows. Další informace

o aplikaci Gaim naleznete na adrese `http://gaim.sourceforge.net/about.php`.

gftp
: Aplikace gftp je klient protokolu FTP, používající sadu nástrojů GTK. Jeho funkce zahrnují současné stahování, pokračování v přerušených přenosech souborů, fronty přenosů souborů, stahování celých adresářů, podpora FTP proxy, načítání vzdáleného adresáře do mezipaměti, pasivní i aktivní přenosy souborů a podporu přetahování myší. Další informace získáte na adrese `http://gftp.seul.org`.

kbear
: Aplikace KBear je klient protokolu FTP pro prostředí KDE, kerý podporuje souběžná spojení s několika hostiteli, tři oddělené režimy zobrazení, podporu několika protokolů (jako je protokol FTP nebo SFTP), zásuvný modul pro správu stránek, zabezpečení firewall, možnosti záznamu a mnoho dalších funkcí. Další informace získáte na adrese `http://sourceforge.net/projects/kbear`.

Konqueror
: Aplikace Konqueror je víceúčelový nástroj vytvořený vývojáři prostředí KDE. Slouží jako souborový manažer a prohlížeč dokumentů, ale zároveň je také efektivním a vysoce přizpůsobitelným webovým prohlížečem. Podporuje současné webové standardy jako CSS(2), Java aplety, JavaScript, zásuvné moduly pro aplikaci Netscape (Flash a RealVideo), DOM a SSL. Nabízí příjemné pomocné nástroje, například integrovaný panel vyhledávání a podporuje tabulkové prohlížení. Je možné importovat záložky z ostatních prohlížečů, jako jsou prohlížeče Internet Explorer, Mozilla a Opera. Další informace o aplikaci Konqueror naleznete na adrese `http://www.konqueror.org/`. Můžete si také přečíst kapitolu Konqueror jako webový prohlížeč v příručce *Uživatelská příručka KDE*.

Kontact
: Sada Kontact je soubor aplikací pro správu osobních informací v prostředí KDE. Obsahuje funkce e-mailu, kalendáře, adresáře a synchronizaci se zařízením Palm. Tak jako aplikace Evolution může sloužit jako klient služeb Exchange nebo GroupWise. Aplikace Kontact kombinuje několik samostatných aplikací pro prostředí KDE (KMail, KAddressbook, KOrganizer, a KPilot) a tvoří tak celek, který poskytuje všechny potřebné funkce správy osobních informací. Další informace o aplikaci Kontact naleznete na adrese `http://www.kontact.org/`. Také si můžete přečíst úvod k aplikaci Kontact v příručce *Uživatelská příručka KDE*.

Konversation
: Aplikace Konversation je snadno použitelný klient protokolu IRC pro prostředí KDE. Mezi jeho vlastnosti patří podpora spojení SSL, přeškrtnutí, přihlašování na více kanálů současně, zprávy přítomen/nepřítomen, funkce ignorovat, znaková sada Unicode, automatické připojování k serveru, volitelné časové údaje v konverzačních oknech a nastavitelné barvy pozadí. Další informace o aplikaci Konversation naleznete na adrese `http://konversation.kde.org`.

Kopete
: Aplikace Kopete je velmi intuitivní a snadno použitelný nástroj pro zasílání instantních zpráv, podporující protokoly IRC, ICQ, AIM, GroupWise Messenger, Yahoo, MSN, Gadu-Gadu, Lotus Sametime, zprávy SMS a Jabber. Další informace o aplikaci Kopete naleznete na adrese `http://kopete.kde.org/`. Také si můžete přečíst úvod k aplikaci Kopete v příručce *Uživatelská příručka KDE*.

Linphone
: Aplikace Linphone je malý inteligentní klient pro přenos hlasu přes Internet (VoIP), který pro volání používá protokol SIP. Další informace získáte na adrese `http://www.linphone.org/`. Můžete si také přečíst naší kapitolu jménem Linphone.

Mozilla Thunderbird
: Aplikace Thunderbird je emailový klient, který je součástí sady aplikací Mozilla. Je dostupný i pro platformy Microsoft Windows a MacOS, což ulehčuje přechod z jednoho z těchto operačních systému na Linux. Další informace o aplikaci Mozilla Thunderbird naleznete na adrese `http://www.mozilla.org/products/thunderbird/`.

Opera
: Aplikace Opera je výkonný prohlížeč webových stránek s užitečnými rozšířeními, jako třeba volitelný emailový klient a konverzační modul. Aplikace Opera nabízí blokování oken pop-up, čtečku RSS, vestavěné nastavitelné vyhledávání, správce hesel a tabulkové prohlížení. Hlavní funkce jsou snadno dostupné z příslušných panelů. Tato aplikace je dostupná i ve verzi pro systém Windows, což umožňuje mnohem snazší přechod k systému Linux těm uživatelům, kteří ji v systému Windows používali. Další informace o aplikaci Opera naleznete na adrese `http://www.opera.com/`.

Skype
: Aplikace Skype existuje ve verzích pro několik platforem (Linux, Windows a Mac Os X), které mohou být využity k telefonování přes internet s dobrou kvalitou

zvuku a kompletním šifrováním. Pro použití aplikace Skype není nutné konfigurovat firewall nebo router. Další informace získáte v tématu `http://www.skype.com/products/`.

XChat
: Aplikace XChat je klient protokolu IRC, který funguje na většině platforem systémů Linux a UNIX i Windows a MacOS X. Více informací o aplikaci XChat naleznete na webu `http://www.xchat.org/`.

C.3 Multimédia

Následující část popisuje nejpopulárnější multimediální aplikace pro systém Linux. Seznamte se s přehrávači médií a editory zvuku a videa.

Tabulka C.3 *Multimediální software pro systémy Windows a Linux*

Úkol	Aplikace systému Windows	Aplikace systému Linux
Přehrávače hudebních disků CD	CD Player, Winamp, Windows Media Player	KsCD, Grip, Helix Banshee
Vypalování disků CD	Nero, Roxio Easy CD Creator	K3b
Extrahování obsahu disků Audio CD	WMPlayer	kaudiocreator, Sound Juicer, Helix Banshee
Přehrávač hudby	Winamp, Windows Media Player, iTunes	amaroK, XMMS, Rhythmbox, Helix Banshee
Video přehrávač	Winamp, Windows Media Player, iTunes	Kaffeine, MPlayer, Xine, XMMS, Totem, RealPlayer
Úprava zvuku	SoundForge, Cooledit, Audacity	Audacity
Mixování zvuku	sndvol32	alsamixer, Kmix

Úkol	Aplikace systému Windows	Aplikace systému Linux
Záznam hudby	Finale, SmartScore, Sibelius	LilyPond, MusE, Noteedit, Rosegarden
Tvorba a editace videa	Windows Movie Maker, Adobe Premiere, Media Studio Pro, MainActor	MainActor, Kino
Televizní prohlížeč	AVerTV, PowerVCR 3.0, CinePlayer DVR	xawtv (analog), motv (analog), xawtv4, tvtime, kdetv, zapping, Kaffeine

amaroK
: Aplikace amaroK je přehrávač médií, který pracuje s mnoha zvukovými formáty a přehrává internetová rádia. Tato aplikace podporuje všechny zvukové formáty, které podporuje využívaný zvukový server. V současnosti to mohou být servery aRts nebo GStreamer. Další informace o aplikaci amaroK naleznete na adrese `http://amarok.kde.org/`. Také si můžete přečíst úvod k aplikaci amaroK v příručce *Uživatelská příručka KDE*

Audacity
: Aplikace Audacity je výkonný volně šiřitelný nástroj k úpravě zvuku. Můžete nahrát, upravit a přehrát kterýkoliv soubor Ogg Vorbis nebo WAV. Míchá stopy a aplikuje na ně efekty, výsledky je možné exportovat do souborů WAV nebo Ogg Vorbis. Další informace o aplikaci Audacity naleznete na adrese `http://audacity.sourceforge.net/`.

Helix Banshee
: Helix Banshee je aplikace pro správu a přehrávání hudby v prostředí GNOME. S aplikací Helix Banshee můžete importovat disky CD, synchronizovat vaši hudební sbírku se zařízením iPod, přehrávat hudbu přímo ze zařízení iPod, tvořit seznamy zvukových stop z písniček ve vaší knihovně a tvořit hudební a MP3 disky CD z částí vaší knihovny. Další informace naleznete v úvodu v příručce *Uživatelská příručka GNOME*.

Grip
: Aplikace Grip je nástroj k přehrávání disků CD v prostředí GNOME. Podporuje vyhledávání názvů skladeb a jiných dat o albu v databázi CDDB. Další informace získáte na adrese `http://www.nostatic.org/grip/`

Kaffeine
: Aplikace Kaffeine je všestranný nástroj, který podporuje široký rozsah zvukových a video formátů včetně Ogg Vorbis, WMV, MOV a AVI. Můžete importovat a přehrávat seznamy stop v různých formátech, snímat obrazovku a ukládat streamovaná média na pevný disk. Další informace o aplikaci Kaffeine naleznete na adrese `http://kaffeine.sourceforge.net/`.

KAudiocreator
: Aplikace KaudioCreator je drobný nástroj k extrakci obsahu disků audio CD. Jeli k tomu aplikace KAudioCreator nastavena, vytvoří pro váš výběr také soubory se seznamy skladeb, které mohou být použity přehrávači jako amaroK, XMMS nebo Helix Banshee Další informace o používání aplikace KAudioCreator naleznete v příručce *Uživatelská příručka KDE* nebo na adrese `http://www.icefox.net/programs/?program=KAudioCreator`.

kdetv
: S Aplikací kdetv můžete prohlížet a zaznamenávat analogové vysílání televize v prostředí KDE. Další informace o aplikaci kdetv naleznete na adrese `http://kde-apps.org/content/show.php?content=11602`.

KsCD
: Aplikace KsCD je šikovný malý nástroj pro přehrávání disků CD v prostředí KDE Její uživatelské rozhraní připomíná běžný hardwarový přehrávač disků CD, který zaručuje snadné použití. Aplikace KsCD podporuje databázi CDDB a umožňuje tak získat informace o libovolné skladbě nebo albu z Internetu nebo z místního systému souborů. Další informace získáte na adrese `http://docs.kde.org/en/3.3/kdemultimedia/kscd/`

K3b
: Aplikace K3b je víceúčelový nástroj určený pro vytváření médií. Přetažením můžete vytvářet datové, zvukové projekty nebo video na discích CD a DVD. Další informace o aplikaci K3b naleznete na adrese `http://www.k3b.org/`. Můžete také prostudovat kapitolu o aplikaci K3b.

LilyPond
: Aplikace LilyPond je bezplatný editor notového zápisu. Při vytváření notového zápisu můžete použít libovolný textový editor, protože základem vstupního formátu je text. Uživatelé nemusejí studovat žádné problémy s formátováním a notací, jako jsou například mezery, konce řádků nebo polyfonní kolize. Všechny tyto problémy jsou v aplikaci LilyPond automaticky vyřešeny. Podporuje mnoho speciálních notací, například názvy akordů a tabulatury. Výstup lze exportovat do souborů PNG, TeX, PDF, PostScript a MIDI. Další informace o aplikaci LilyPond naleznete na adrese `http://lilypond.org/web/`

MainActor
: Aplikace MainActor je úplný software pro tvorbu videa. Přechod ze systému Windows je snadný, protože existuje verze aplikace MainActor pro systém Windows. Další informace o aplikaci MainActor naleznete na adrese `http://www.mainactor.com/`.

MPlayer
: Aplikace MPlayer je nástroj pro přehrávání filmů, který můžete spouštět v několika systémech. Další informace o aplikaci MPlayer naleznete na adrese `http://www.mplayerhq.hu/homepage/design7/info.html`.

MusE
: Aplikace MusE je kompletním vícestopým virtuálním studiem pro systém Linux. Další informace o aplikaci MusE naleznete na adrese `http://www.muse-sequencer.org/index.php`.

Noteedit
: Aplikace Noteedit je výkonný editor notového zápisu pro systém Linux. Používejte tuto aplikaci, chcete-li vytvořit notový zápis, exportovat notový zápis do mnoha formátů a importovat ho z mnoha formátů, například MIDI, MusicXML a LilyPond. Další informace o aplikaci Noteedit naleznete na adrese `http://developer.berlios.de/projects/noteedit/`.

Rhythmbox
: Aplikace Rhythmbox je výkonný víceúčelový nástroj pro přehrávání médií v prostředí GNOME. Umožňuje uživatelům uspořádat a procházet hudební sbírku pomocí seznamu skladeb a podporuje také internetová rádia. Další informace o aplikaci Rhythmbox naleznete na adrese `http://www.gnome.org/projects/rhythmbox/`.

Rosegarden
: Aplikace Rosegarden je bezplatné prostředí pro komponování a střih hudby. Mezi její významné funkce patří audio a MIDI sekvencer a editor notového zápisu. Další informace o aplikaci Rosegarden naleznete na adrese `http://rosegardenmusic.com/`.

Sound Juicer
: Aplikace Sound Juicer je jednoduchý nástroj pro extrahování obsahu zvukových disků CD v prostředí GNOME. Další informace o aplikaci Sound Juicer naleznete na adrese `http://www.burtonini.com/blog/computers/sound-juicer`.

Totem
: Aplikace Totem je nástroj pro přehrávání filmů v prostředí GNOME. Podporuje seznamy skladeb Shoutcast, m3u, asx, SMIL a ra, dovoluje použití ovládacích prvků klávesnice a přehrává celou řadu audio i video formátů. Další informace o aplikaci Totem naleznete na adrese `http://www.gnome.org/projects/totem/`.

tvtime
: Aplikace tvtime je jednoduchý nástroj umožňující sledování televize, který podporuje analogové televizní vysílání. Další informace o aplikaci tvtime, včetně úplné příručky pro použití, naleznete na webu `http://tvtime.sourceforge.net/`.

xawtv a motv
: Aplikace xawtv je nástroj umožňující sledování a záznam televizních programů, který podporuje analogové televizní vysílání. Aplikace motv je v zásadě stejná jako aplikace xawtv, liší se jen nepatrně v uživatelském rozhraní. Další informace o projektu xawtv naleznete na adrese `http://linux.bytesex.org/xawtv/`.

xawtv4
: Aplikace xawtv4 je nástupcem aplikace xawtv. Podporuje analogové i digitální vysílání zvuku a videa. Další informace získáte v tématu `http://linux.bytesex.org/xawtv/`.

Xine
: Aplikace Xine je nástroj pro multimediální přehrávání disků CD, DVD a VCD. Interpretuje mnoho multimediálních formátů. Další informace získáte v tématu `http://xinehq.de/`.

XMMS
: Aplikace XMMS představuje tradiční volbu pro multimediální přehrávání. Je zaměřena na přehrávání hudby, nabízí podporu přehrávání disků CD a souborů Ogg Vorbis. Používání aplikace XMMS by pro uživatele aplikace Winamp mělo být pohodlné, protože je podobná. Další informace o aplikaci XMMS naleznete na adrese `http://www.xmms.org/`.

zapping
: Nástroj pro sledování a záznam televizních programů v prostředí GNOME, který podporuje analogové televizní vysílání. Další informace o aplikace Zapping naleznete na webu `http://zapping.sourceforge.net/cgi-bin/view/Main/WebHome`.

C.4 Grafika

Následující část představuje některá softwarová řešení pro práci s grafikou v systému Linux. Patří k nim jednoduché aplikace pro kreslení, úplné nástroje pro úpravy obrazu i výkonné vykreslovací a animační programy.

Tabulka C.4 *Grafický software pro systémy Windows a Linux*

Úkol	Aplikace systému Windows	Aplikace systému Linux
Jednoduché úpravy grafiky	Microsoft Paint	KolourPaint
Profesionální úpravy grafiky	Adobe Photoshop, Paint Shop Pro, Corel PhotoPaint, GIMP	GIMP, Krita
Tvorba vektorové grafiky	Adobe Illustrator, CorelDraw, OpenOffice.org Draw, Freehand	OpenOffice.org Draw, Inkscape, Dia

Úkol	Aplikace systému Windows	Aplikace systému Linux
Úpravy grafiky SVG	WebDraw, Freehand, Adobe Illustrator	Inkscape, Dia, Kivio
Tvorba prostorové grafiky	3D Studio MAX, Maya, POV-Ray, Blender	POV-Ray, Blender, KPovmodeler
Správa digitálních fotografií	Software dodávaný výrobci fotoaparátů	DigiKam, f-spot
Skenování	Vuescan	Vuescan, GIMP
Prohlížení obrázků	ACDSee	gwenview, gThumb, Eye of Gnome, f-spot

Blender
: Aplikace Blender je výkonný nástroj pro vykreslování a animace dostupný pro mnoho platforem včetně Windows, MacOS a Linux. Další informace o aplikaci Blender naleznete na adrese `http://www.blender3d.com/`.

Dia
: Aplikace Dia je ekvivalentem aplikace Visio v systému Linux. Podporuje mnoho typů speciálních diagramů, například síťové grafy nebo grafy UML. Mezi formáty exportu patří SVG, PNG a EPS. Chcete-li získat podporu vlastních typů diagramů, zadejte nové tvary ve zvláštním formátu XML. Další informace o aplikaci Dia naleznete na adrese `http://www.gnome.org/projects/dia/`.

DigiKam
: Aplikace DigiKam je inteligentní nástroj pro správu digitálních fotografií v prostředí KDE. Import a uspořádání digitálních obrázků je otázkou několika klepnutí. Vytváření alb a přidávání značek vás zbaví nutnosti kopírování obrázků po různých adresářích. Můžete také obrázky exportovat na svůj vlastní web. Další informace o aplikaci DigiKam naleznete na adrese `http://www.digikam.org/`. Můžete si také přečíst kapitolu DigiKam v příručce *Uživatelská příručka KDE*.

eog (Eye of Gnome)
: Aplikace Eye of Gnome je nástroj pro prohlížení obrázků v prostředí GNOME. Další informace získáte na adrese `http://www.gnome.org/gnome-office/eog.shtml`.

f-spot
: Aplikace f-spot je flexibilní nástroj pro správu digitálních fotografií v prostředí GNOME. Umožňuje vytvářet a spravovat alba a podporuje mnoho různých možností exportu, například stránky HTML nebo vypalování archivů obrázků na disky CD. Můžete ji také použít v příkazovém řádku jako prohlížeč obrázků. Další informace o aplikaci f-spot naleznete na adrese `http://www.gnome.org/projects/f-spot/`. Můžete si také přečíst kapitolu v příručce *Uživatelská příručka GNOME*.

gThumb
: Aplikace gThumb je nástroj pro prohlížení a uspořádání obrázků v prostředí GNOME. Podporuje import digitálních obrázků pomocí aplikace gphoto2, umožňuje provádět základní transformace a modifikace a přidáváním značek k obrázkům dovoluje vytvářet alba, která vyhovují různým kategoriím. Další informace o aplikaci gThumb naleznete na adrese `http://gthumb.sourceforge.net/`.

Gwenview
: Aplikace Gwenview je jednoduchý nástroj pro prohlížení obrázků v prostředí KDE. Okno se stromem složek a okno se seznamem souborů poskytují snadnou navigaci hierarchií souborů. Další informace získáte na adrese `http://gwenview.sourceforge.net/home/`.

nkscape
: Aplikace Inkscape je bezplatný editor grafiky SVG. Uživatelé aplikací Adobe Illustrator, Corel Draw a Visio naleznou v aplikaci Inkscape podobný rozsah funkcí a podobné uživatelské rozhraní. Mezi tyto funkce patří export souborů SVG do formátu PNG, vytváření vrstev, transformace, přechody a seskupování objektů. Další informace o aplikaci Inkscape naleznete na adrese `http://www.inkscape.org/`.

Kivio
: Aplikace Kivio je nástroj pro práci s vývojovými diagramy, který je integrován do sady KOffice. Uživatelé aplikace Visio zjistí, že aplikace Kivio má podobný vzhled a chování. Další informace o aplikaci Kivio naleznete na adrese `http://www.koffice.org/kivio/`.

KolourPaint
: Aplikace KolourPaint je snadno použitelný program pro malování v prostředí KDE. Je vhodná pro takové úkoly, jako je kreslení a barvení diagramů, úpravy snímků obrazovek, fotografií a ikon. Další informace získáte v tématu `http://kolourpaint.sourceforge.net/`.

KPovmodeler
: Aplikace KPovmodeler je rozhraní aplikace POV-Ray integrované do prostředí KDE. Uživatelé aplikace KPovmodeler nemusejí podrobně znát skriptování aplikace POV-Ray, protože aplikace KPovmodeler překládá jazyk aplikace POV-Ray do snadno srozumitelného stromového zobrazení. Původní skripty aplikace POV-Ray lze také importovat do aplikace KPovmodeler. Další informace získáte na adrese `http://www.kpovmodeler.org`.

Krita
: Aplikace Krita je odpovědí sady Koffice na aplikace Adobe Photoshop a GIMP. Je vhodná pro vytváření a úpravy obrázků na základě pixelů. Mezi významné funkce patří rozšířené možnosti úprav obrázků, jaké byste obvykle čekali v aplikacích Adobe Photoshop a GIMP. Další informace získáte na adrese `http://www.koffice.org/krita`.

OpenOffice.org Draw
: Viz OpenOffice.org (strana 314).

POV-Ray
: Aplikace Persistence of Vision Raytracer vytváří prostorové obrázky podobné fotografiím pomocí techniky vykreslování zvané Ray Tracing (sledování paprsku). Pro uživatele systému Windows bude přechod na verzi aplikace POV-Ray v systému Linux snadný, protože existuje verze této aplikace pro systém Windows. Další informace o programu POV-Ray naleznete na webu `http://www.povray.org/`.

GIMP
: Aplikace GIMP je alternativa aplikace Adobe Photoshop s otevřeným zdrojem (open source). Seznam jejích základních funkcí je srovnatelný se seznamem funkcí aplikace Photoshop, je tedy vhodný pro profesionální práci s obrázky. K dispozici je dokonce verze aplikace GIMP pro systém Windows. Další informace získáte na adrese `http://www.gimp.org/`. Můžete také prostudovat kapitolu o aplikaci GIMP.

VueScan

Aplikace VueScan je software pro skenování, který je k dispozici pro několik platforem. Můžete ji nainstalovat současně se softwarem skeneru od výrobce. Podporuje speciální hardware skeneru, jako je například dávkové skenování, automatické zaměření, infračervené kanály pro odstranění prachu a škrábanců a vícenásobné skenování, které snižuje rušení skeneru v tmavých oblastech snímků. Mezi významné funkce této aplikace patří jednoduchá a přesná korekce barev z barevných negativů. Další informace získáte na adrese `http://www.hamrick.com/index.html`.

C.5 Správa systému a souborů

Následující část podává přehled nástrojů systému Linux pro správu systému a souborů. Seznámí vás s editory textu a zdrojového kódu, řešeními zálohování a nástroji archivace.

Tabulka C.5 *Software pro správu systému a souborů v systémech Windows a Linux*

Úkol	Aplikace systému Windows	Aplikace systému Linux
Správce souborů	Průzkumník Windows	Konqueror, Nautilus
Textový editor	NotePad, WordPad, (X)Emacs	kate, GEdit, (X)Emacs, vim
PDF Creator	Adobe Distiller	Scribus
PDF Viewer	Adobe Reader	Adobe Reader, Evince, KPDF, Xpdf
Rozpoznávání textu	Recognita, FineReader	GOCR
Programy příkazového řádku pro komprimaci	zip, rar, arj, lha apod.	zip, tar, gzip, bzip2 apod.
Programy s rozhraním GUI pro komprimaci	WinZip	Ark, File Roller

Úkol	Aplikace systému Windows	Aplikace systému Linux
Tvorba oddílů na pevném disku	PowerQuest, Acronis, Partition Commander	YaST, GNU Parted
Software pro zálohování	ntbackup, Veritas	KDar, taper, dump

Adobe Reader
: Aplikace Adobe Reader pro Linux je přesným protějškem verzí této aplikace pro systém Windows a Mac. Vzhled a chování v systému Linux jsou stejné jako na jiných platformách. Jiné části sady Adobe Acrobat nebyly do systému Linux přeneseny. Další informace získáte na adrese `http://www.adobe.com/products/acrobat/readermain.html`.

Ark
: Aplikace Ark je program s rozhraním GUI pro komprimaci souborů v prostředí KDE. Podporuje běžné formáty, například `zip`, `tar.gz`, `tar.bz2`, `lha` a `rar`. Jednotlivé soubory v archivu můžete zobrazit, vybrat, komprimovat a dekomprimovat. Díky integraci aplikace Ark s aplikací Konqueror můžete aktivovat akce (například dekomprimaci archivu) z kontextové nabídky ve správci souborů, podobně jako v programu WinZip. Krátký úvod k používání aplikace Ark naleznete v kapitole Prostředí KDE v příručce *Uživatelská příručka KDE*.

dump
: Balíček dump obsahuje příkazy dump i restore. Příkaz dump prozkoumá soubory v systému souborů, určuje, které z nich je nutné zálohovat, a kopíruje tyto soubory na určený disk, pásku nebo jiné úložné médium. Příkaz restore provádí opačnou funkci než příkaz dump: Obnovuje úplnou zálohu systému souborů. Další informace získáte na adrese `http://dump.sourceforge.net/`.

Evince
: Aplikace Evince je nástroj pro prohlížení dokumentů ve formátu PDF a PostScript v prostředí GNOME. Další informace získáte na adrese `http://www.gnome.org/projects/evince/`.

File Roller
: Aplikace File Roller je program pro komprimaci s rozhraním GUI v prostředí GNOME. Poskytuje funkce podobné funkcím aplikace Ark. Další informace naleznete na webu `http://fileroller.sourceforge.net/home.html`.

GEdit
: Aplikace GEdit je oficiální textový editor prostředí GNOME. Poskytuje podobné funkce jako aplikace Kate. Další informace naleznete na webu `http://www.gnome.org/projects/gedit/`.

GNU Parted
: Program GNU Parted je nástroj příkazového řádku, který vytváří, odstraňuje, kontroluje a kopíruje oddíly a systémy souborů v nich, a mění jejich velikost. Chcete-li vytvořit místo pro nové operační systémy, můžete pomocí tohoto nástroje změnit uspořádání využití disku a zkopírovat data na různé pevné disky. Další informace získáte na adrese `http://www.gnu.org/software/parted/`.

GOCR
: Program GOCR je nástroj pro rozpoznání optických znaků (OCR). Převádí naskenované obrázky s textem na textové soubory. Další informace získáte na adrese `http://jocr.sourceforge.net/`.

gzip, tar, bzip2
: Existuje spousta komprimačních programů pro zmenšení využití disku. Obecně se liší pouze algoritmem komprimace. Systém Linux také umí zpracovat komprimované formáty používané v systému Windows. Program `bzip2` je trochu účinnější než program `gzip`, ale potřebuje více času v závislosti na algoritmu komprimace. Další informace o programech `gzip` a `tar` naleznete v kapitole týkající se shellu.

kate
: Editor Kate je součástí sady KDE. V tomto editoru lze otevírat několik souborů najednou, lokálně i vzdáleně. Zvýrazněním syntaxe, vytvářením souborů projektu a prováděním externích skriptů se řadí k dokonalým nástrojům pro programátory. Další informace získáte na adrese `http://kate.kde.org/`.

KDar
: Aplikace Kerr znamená archivaci disků v prostředí KDE a je hardwarově nezávislým řešením zálohování. Aplikace KDar používá katalogy (na rozdíl od aplikace tar), umožňuje tedy extrahovat jednotlivé soubory, aniž by bylo nutné číst celý archiv, a umožňuje také vytvářet přírůstkové zálohování. Aplikace KDar umí archiv roz-

dělit na několik částí a spustit vypalování jednotlivých částí na datový disk CD nebo DVD. Další informace o aplikaci KDar naleznete na adrese `http://kdar.sourceforge.net/`.

Konqueror
: Konqueror je výchozím správcem souborů v prostředí KDE, lze ho také použít jako webový prohlížeč, prohlížeč dokumentů a obrázků a nástroj pro extrahování obsahu zvukových disků CD. Úvod do používání aplikace Konqueror jako správce souborů naleznete v kapitolách o prostředí KDE v příručce *Uživatelská příručka KDE*. Další informace o této víceúčelové aplikaci naleznete na webu `http://www.konqueror.org/`.

KPDF
: Aplikace KPDF je nástrojem pro prohlížení dokumentů ve formátu PDF v prostředí KDE. Mezi její významné funkce patří prohledávání dokumentu PDF a režim čtení celé obrazovky jako v aplikaci Adobe Reader. Další informace získáte na adrese `http://kpdf.kde.org/`.

Nautilus
: Aplikace Nautilus je výchozím správcem souborů v prostředí GNOME. Můžete ji použít, chcete-li vytvořit složky a dokumenty, zobrazit a spravovat soubory a složky, spustit skripty, zapsat data na disk CD nebo otevřít umístění URI. Úvod do používání aplikace Nautilus jako správce souborů naleznete v příručce *Uživatelská příručka GNOME*. Další informace o aplikaci Nautilus naleznete na Internetu na adrese `http://www.gnome.org/projects/nautilus/`.

taper
: Aplikace taper je program pro zálohování a obnovení, který poskytuje přívětivé uživatelské rozhraní pro zálohování souborů na páskovou jednotku a obnovení souborů z této jednotky. Soubory lze také zálohovat na soubory archivu. Rekurzivně vybrané adresáře jsou podporovány. Další informace získáte na adrese `http://taper.sourceforge.net/`.

vim
: Aplikace vim (zlepšený editor vi) je podobný program jako textový editor vi. Uživatelé pravděpodobně potřebují více času, než si na práci s aplikací zvyknou, protože rozlišuje mezi příkazovým režimem a režimem vkládání. Základní funkce jsou stejné jako ve všech textových editorech. Aplikace vim nabízí jedinečné možnosti, například záznam makra, zjišťování a převod formátu souborů a vícenásobné vy-

rovnávací paměti na obrazovce. Další informace získáte na adrese `http://www.vim.org/`.

(X)Emacs
: GNU Emacs a XEmacs jsou velmi profesionální editory. Základem editoru XEmacs je editor GNU Emacs. Podle příručky editoru GNU Emacs „je Emacs obrazovkový editor v reálném čase, který lze rozšířit a přizpůsobit a který sám vytváří vlastní dokumentaci.“ Oba editory nabízejí téměř stejnou funkčnost s menšími rozdíly. Jsou určeny pro zkušené uživatele, lze je dále rozšiřovat pomocí jazyka Emacs Lisp. Podporují mnoho jazyků, například ruštinu, řečtinu, japonštinu, čínštinu a korejštinu. Další informace získáte na adrese `http://www.xemacs.org/` a `http://www.gnu.org/software/emacs/emacs.html`.

Xpdf
: Aplikace Xpdf je jednoduchá sada pro prohlížení souborů ve formátu PDF pro platformy Linux a Unix. Obsahuje aplikaci pro prohlížení a některé moduly plug-in pro export do formátu PostScript nebo do textových formátů. Další informace získáte na adrese `http://www.foolabs.com/xpdf/`.

C.6 Vývoj softwaru

Tato část představuje integrovaná vývojová prostředí (IDE), sady nástrojů, vývojové nástroje a systémy správy verzí pro vývoj profesionálního softwaru v systému Linux.

Tabulka C.6 *Vývojový software pro systémy Windows a Linux*

Úkol	Aplikace systému Windows	Aplikace systému Linux
Integrovaná vývojová prostředí	Borland C++, Delphi, Visual Studio, .NET	KDevelop, Eric, Eclipse, MonoDevelop, Anjuta
Sady nástrojů	MFC, Qt, GTK+	Qt, GTK+
Kompilátory	VisualStudio	GCC
Nástroje pro ladění	Visual Studio	GDB, valgrind
Návrh rozhraní GUI	Visual Basic, Visual C++	Glade, Qt Designer

Úkol	Aplikace systému Windows	Aplikace systému Linux
Systémy správy verzí	Clearcase, Perforce, SourceSafe	CVS, Subversion

Anjuta
: Aplikace Anjuta je integrované vývojové prostředí (IDE) pro vývoj aplikací v prostředí GNOME se sadou GTK+. Obsahuje editor s automatizovaným formátováním, dokončováním a zvýrazněním kódu. Podporuje vývoj v jazycích Perl, Pascal a Java stejně jako sadu GTK+. Obsahuje také ladicí program založený na nástroji GDB. Další informace o aplikaci Anjuta naleznete na adrese `http://anjuta.sourceforge.net`.

CVS
: Systém CVS (Concurrent Versions System) je jedním z nejdůležitějších systémů správy verzí pro otevřené zdroje (open source). Je rozhraním systému RCS (Revision Control System), který je součástí standardních distribucí systému Linux. Další informace získáte na domovské stránce `http://www.cvshome.org/`.

Eclipse
: Platforma Eclipse je určena pro vytváření integrovaných vývojových prostředí, které lze rozšiřovat vlastními moduly plug-in. Základní distribuce obsahuje úplné vývojové prostředí v jazyce Java. Další informace získáte na adrese `http://www.eclipse.org`.

Eric
: Eric je integrované vývojové prostředí (IDE) optimalizované pro vývoj v jazyce Python a Python-Qt. Další informace o aplikaci Eric naleznete na adrese `http://www.die-offenbachs.de/detlev/eric3.html`.

GCC
: GCC je kolekce kompilátorů s rozhraními pro různé programovací jazyky. Úplný seznam funkcí a obsáhlou dokumentaci naleznete na webu `http://gcc.gnu.org`.

GDB
: GDB je nástroj pro ladění programů napsaných v různých programovacích jazycích. Další informace o programu GDB naleznete na webu `http://www.gnu.org/software/gdb/gdb.html`.

Glade
: Glade je nástroj pro vytváření uživatelských rozhraní pro vývoj pomocí sady GTK+ a v prostředí GNOME. Nabízí podporu pro jazyky C, C++, C#, Perl, Python, Java a další a podporuje také sadu GTK+. Další informace o programu Glade naleznete na webu `http://glade.gnome.org/`.

GTK+
: GTK+ je víceplatformová sada nástrojů pro vytváření grafických uživatelských rozhraní. Používá se ve všech aplikacích prostředí GNOME, v aplikaci GIMP a několika dalších. Sada GTK+ podporuje celou řadu jazyků, nejen jazyk C/C++. Původně byla napsána pro aplikaci GIMP, odtud pochází její název „GIMP Toolkit." Další informace získáte na adrese `http://www.gtk.org`. Jazykové vazby pro sadu GTK+ jsou shrnuty na webu `http://www.gtk.org/bindings.html`.

KDevelop
: Aplikace KDevelop umožňuje psát programy pro různé jazyky (C/C++, Python, Perl atd.). Obsahuje prohlížeč dokumentů, editor zdrojového kódu se zvýrazněnou syntaxí, rozhraní GUI pro kompilátor a mnoho dalších funkcí. Další informace získáte na adrese `http://www.kdevelop.org`.

MonoDevelop
: Projekt Mono je iniciativa pro otevřený vývoj, která pracuje na vývoji verze vývojové platformy .NET pro systém Unix s otevřeným zdrojem. Jejím cílem je umožnit vývojářům systému Unix vytvořit a nasadit aplikace .NET pro všechny platformy. Aplikace MonoDevelop doplňuje vývoj projektu Mono o integrované vývojové prostředí (IDE). Další informace o aplikaci MonoDevelop naleznete na adrese `http://www.monodevelop.com/`.

Qt
: Qt je knihovna programů pro vývoj aplikací s grafickými uživatelskými rozhraními (GUI). Usnadňuje rychlý vývoj profesionálních programů. Knihovna Qt je k dispozici nejen pro systém Linux, ale také pro různé typy systému Unix, a dokonce i pro systém Windows a Macintosh. Můžete tedy psát programy, které lze na tyto platformy snadno přenést. Další informace získáte na adrese `http://www.trolltech.com`. Jazykové vazby pro vývoj Qt jsou shrnuty na webu `http://developer.kde.org/language-bindings/`.

Qt Designer
: Aplikace Qt Designer je uživatelské rozhraní a nástroj pro vytváření formulářů pro vývoj v prostředí Qt a KDE. Můžete ji spouštět jako část integrovaného vývojového

prostředí (IDE) aplikace KDevelop nebo v samostatném režimu. Aplikaci QtDesigner můžete spouštět v systému Windows a dokonce ji můžete integrovat s vývojovou sadou Visual Studio. Další informace o programu Qt Designer naleznete na webu `http://www.trolltech.com/products/qt/designer.html`.

Subversion
: Aplikace Subversion provádí stejné akce jako aplikace CVS, ale má více vylepšení, například přesun meta informací, jejich přejmenování a připojení k souborům a adresářům. Domovskou stránkou aplikace Subversion je `http://subversion.tigris.org/`.

Valgrind
: Valgrind je sada programů pro ladění a profilování aplikací x86. Další informace o aplikaci Valgrind naleznete na adrese `http://valgrind.org/info/`.

Rejstřík

A

Active Directory
  přístup k datům, 167
amaroK, 276
aplikace, 311
  grafika, 325
    Blender, 326
    Dia, 326
    DigiKam, 326
    Eye of Gnome, 327
    f-spot, 327
    GIMP, 235, 328
    gThumb, 327
    Gwenview, 327
    Inkscape, 327
    Kivio, 327
    KolourPaint, 328
    KPovmodeler, 328
    POV-Ray, 328
    VueScan, 329
  kancelář
    FreeMind, 312
    GnuCash, 313
    Gnumeric, 313
    Gnuplot, 313
    Grace, 313
    Kdissert, 313
    Kexi, 313
    KMyMoney, 313
    KOffice, 314
    Kontact, 103
    KPresenter, 314
    Kst, 314
    KWord, 314
    Mergeant, 314
  kancelářská
    Rekall, 315
kancelářské
    GroupWise, 119
    Kontact, 318
    StarOffice, 315
    Taskjuggler, 315
komprimace souborů
    Ark, 330
    File Roller, 331
multimédia, 320
    amaroK, 276, 321
    Audacity, 321
    Grip, 322
    Helix Banshee, 321
    K3b, 289, 322
    Kaffeine, 322
    KAudiocreator, 322
    kdetv, 322
    KMix, 41
    KsCD, 282, 322
    LilyPond, 323
    MainActor, 323
    motv, 324
    MPlayer, 323
    MusE, 323
    Noteedit, 323
    Rhythmbox, 323
    Rosegarden, 324
    Sound Juicer, 324
    Totem, 324
    tvtime, 324
    xawtv4, 324
    Xine, 325
    XMMS, 325
    zapping, 325
network
    Epiphany, 317
    Evolution, 317
    Firefox, 317
    Gaim, 317

gftp, 318
kbear, 318
Konversation, 319
Kopete, 319
Mozilla Thunderbird, 319
Skype, 319
XChat, 320
obrázky
digiKam, 253
office
Evolution, 317
prohlížeč PDF
Adobe Reader, 330
Evince, 330
KPDF, 332
Xpdf , 333
síť
Firefox, 219
Konqueror, 211, 318
Kopete, 145
Linphone, 149, 319
síťové, 316
GroupWise, 119
Kontact, 103, 318
Opera, 319
správci souborů
Konqueror, 332
Nautilus, 332
vývoj, 333
Anjuta, 334
CVS, 334
Eclipse, 334
Eric, 334
GCC, 334
GDB, 334
Glade, 335
GTK+, 335
KDevelop, 335
MonoDevelop, 335
Qt, 335
Qt Designer, 335
Subversion, 336
Valgrind, 336
applications
office
OpenOffice.org, 328
Planner, 315
PostgreSQL, 315
VYM, 316
Audacity, 321

C

CD
extrahování, 282-286
přehrávače, 282
přehrávání, 282-286
centrum nápovědy, 297

D

digiKam, 253
úprava obrázku, 262
DigiKam, 326
digitální fotoaparáty, 253-273
digiKam, 253
Konqueror, 28
přístup, 254
protokol PTP, 254
disky CD
kopírování, 293
multisession, 295
obrazy ISO, 294
vytváření, 289-296
data, 289
zvuk, 292
disky DVD
kopírování, 293
obrazy ISO, 294
vytváření
data, 289

dokumentace, 297

E

e-mailové aplikace
  GroupWise, 119
  Kontact, 103-117
editory
  Emacs, 333
  GEdit, 331
  Kate, 331
  vim, 332
  XEmacs, 333
Evolution, 317

F

Firefox, 219-228, 317
  hledání na stránce, 222
  karty, 220
  konfigurace, 149, 225
  motivy, 226
  postranní panel , 221
  procházení, 219
  rozšíření, 225
  spouštění, 219
  správce stahování, 224
  tisk, 228
  vyhledávání, 221, 227
  záložky, 222
    importování, 223
    správa, 222

G

GIMP, 235-251, 328
  barvy, 245
  efekty, 249
  konfigurace, 236
  oříznutí, 242
  otevírání obrázků, 238
  retušování obrázků, 247
  režimy obrázků, 249
  rychlá maska, 244
  šablony, 238
  škálování obrázků, 242
  skenování, 239
  spuštění, 236
  text, 247
  tisk, 250
  ukládání obrázků, 240
  úprava obrázků, 241-249
  úrovně, 247
  vrstvy, 248
  výběr, 243-245
  vytváření obrázků, 238
  zobrazení, 240
  zpět, 248
gphoto2, 272
grafika
  formáty souborů, 240
  galerie, 29
  pixelová, 235
  úprava, 262
  úpravy, 235-251
  vektorová, 235
  změna velikosti, 241-243
  zobrazení, 29
GroupWise, 116, 119-136
  aplikace Kontact s aplikací, 116
  terminologie, 116

I

Internet
  chatování, 145
  připojování, 201
internet
  bezdrátový, 208

J

Java, 217

JavaScript, 217

K

K3b, 289-296, 322
  datové disky CD, 289
  datové disky DVD, 289
  konfigurace, 290
  kopírování disků CD, 293
  kopírování disků DVD, 293
  zvukové disky CD, 292
KAddressbook (Viz Kontact)
kalendáře
  GroupWise, 119
  Kontact, 105, 107, 114
kanál zpráv, 231
KAudioCreator, 284
KDE
  aKregator (prohlížeč zpráv), 231
  Ark, 39
  instalace
    písma, 64
  KGpg, 179
  konfigurace
    bezpečnost, 64
    objekty plochy, 53
    panel, 59
    pozadí plochy, 55
    spořič obrazovky, 54
    systém, 64
    virtuální plochy, 56
  Kopete, 145
  KPDF, 41
  KSnapshot, 40
  KWallet, 36
  odhlašování, 8
  osobní nastavení, 49
  ovládací centrum, 49
    bezpečnost, 52
    komponenty prostředí KDE, 51
    lokalizace, 52
    moduly, 50
    periferní zařízení, 52
    prostředí, 51
    síť, 51
    správa systému, 52
    vzhled a motivy, 51
    zvuk, 52
  panely, 10
  správce relace, 6
  uzamčení, 7
kde
  tisk, 194
KGget, 229
KGpg, 179-186
  důvěryhodnost klíče, 182
  editor, 186
  export veřejných klíčů, 181
  import klíčů, 182
  podepsání klíčů, 182
  servery klíčů, 183
    export klíčů, 185
    import klíčů, 183
  šifrování schránky, 185
  šifrování souboru, 185
  šifrování textu, 185
  spuštění, 179
  vytváření klíčů, 179
kinternet, 206
KMail (Viz Kontact)
KNotes (Viz Kontact)
Konqueror, 19, 211-218, 318
  digitální fotoaparáty, 28
  galerie obrázků, 29
  Java, 217
  JavaScript, 217
  karty, 212
  klíčová slova, 214
  profily, 28, 213
  síťová sdílení, 163

spuštění, 212
ukládání webových stránek, 213
webové zkratky, 214
záložky, 216
Kontact, 103-117, 318
adresáře, 111
Exchange, 113, 115
filtry, 110
GroupWise, 113, 115-116
import pošty, 108
kalendář, 105, 114
kanály, 106
kontakty, 105, 111
podepisování, 109
poznámky, 106
přílohy, 109
RSS, 106
seznam úkolů, 105
šifrování, 109
složky, 109
souhrn, 103
spuštění, 103
účty, 107
vytvoření zpráv, 109
zařízení PDA a, 115
žurnál, 105
KOrganizer (Viz Kontact)
KPilot, 137-144
/dev/pilot, 139
instalace programů, 144
KAddressBook, 140
konfigurace, 138
KOrganizer, 141
synchronizace, 142
zálohování, 143
KsCD, 282

L

Linphone, 149-160
firewally a, 151
testování, 154
typy připojení, 150
volání, 155

M

média, 13
Mozilla (Viz Firefox)

N

nápověda, 297
glosář, 299
NetworkManager
vpn, 204

O

obrázky
alba, 256
digitální fotoaparáty, 253
obrazovka
uzamčení, 7
oddíly
GNU Parted, 331
Ogg Vorbis, 283
oggenc, 283
oprávnění, 23

P

PDA
KPilot, 137-144
plochy
virtuální, 10
pracovní prostředí
přepínání, 6
přihlášení
relace, 4
přihlašování, 3
příkazy
bzip2, 331

dump, 330
gzip, 331
KDar, 331
taper, 332
tar, 331
prohlížeč zpráv, 231
prohlížeče (Viz webové prohlížeče)
prohlížeče PDF, 41
protokol PTP, 254

S

Samba, 164
šifrování, 179-186
Kontact, 109
sítě
bezdrátové, 208
internet, 206
procházení, 163
sdílení, 163
soubory, 161
tiskárny, 161, 170
skenování
GOCR, 331
snímky obrazovky
KSnapshot, 40
soubory
archivace, 39
asociace, 26
formáty
GIF, 241
JPG, 240
PAT, 240
PNG, 241
XCF, 240
oprávnění, 23
sdílené, 30, 161-177
šifrování, 185
správa, 22
správci stahování
Firefox, 224
stahování
správa, 229

T

tisk
Firefox, 228
GIMP, 250
kde, 194
síťová tiskárna, 170

U

úprava obrázku
digiKam, 262
USB
digitální fotoaparáty, 13
média, 13

V

voice over IP, 149-160
vpn, 204

W

Web browsers
Firefox, 317
webové prohlížeče
Firefox, 219-228
Konqueror, 211-218, 318
Opera, 319
Webové servery
kpf, 174
webové stránky
archivace, 213

Z

zařízení PDA
Kontact, 115
zvuk

komprese dat
KAudioCreator, 284
Konqueror, 285
Ogg Vorbis, 283
oggenc, 283
přehrávače, 276
amaroK, 276
KsCD, 282
směšovače, 275
KMix, 41